

ປະສານພິມ
ວັດທະນະທຳລາຍງານ

2499

R
11.1
2499

บริษัท ประมวลมิตร จำกัด

โทรเลขย่อ
“ยศสุนทร”
กรุงเทพ ฯ

๕๕-๕๘ ถนนจักรวรรดิ
วัดตก พระนคร

โทรศัพท์
๒๔๕๑๐

ขอเสนอขายสินค้าดังนี้ :-

กุญแจลูกบิดประตู Kwikset :- กุญแจประตูที่แข็งแรง ทนทาน สวยงาม
นิยมใช้ติดประตูตึก และอาคารสร้างใหม่
ขององค์การรัฐบาลและเอกชนทั่วไป

เคื่องผ้าใบ Safari แบบ Trifold :- เป็นเคื่องสนามชนิดพับได้สามพับ สะดวก
ในการขนย้าย แข็งแรง น้ำหนักเบา เก็บ
และพับได้สะดวก ไม่เปลืองที่

กุญแจเลื่อน Vise Grip :- เป็นกุญแจเลื่อนและกิมชั้นเยี่ยม สามารถ
ตัดลวด จับของกลม น็อตสกรูได้แน่น
เหมาะสำหรับช่างแก้ไขรถยนต์และช่างฟิต

หนังสือ :- จำหน่าย และ รับสั่งตำราจากต่างประเทศ
ทุกชนิด.

โปรดติดต่อที่ทำการของบริษัท ฯ
จะได้รับความสะดวกทุกประการ

R
11.1
2499

ใครหนอ ?

ใครหนอเฝ้าพรำรำสอน	เฝ้าวอนบ่นว่าประดาเสีย
ใครหนอเคี้ยวเราเอาจนเพื่อย	เราเสียท่านเสียเสมอกัน
ใครหนอรักเราเท่าลูก	พันผูกแนบสนิทจิตกระสัน
ใครหนอใจซื่อไม่ถือธรรม	ผจงบั่นเราไซ้ให้เป็นตัว
ใครหนอควรนามอย่างนี้	ช่วยชี้ที่เถิดทุนหัว
ใครเล่าเราเฝ้าชมชวี	คิดหัวจะเป็นใครมิใช่ครู.

เทือก กุสุมา ณ อรุณา

ปก

อารี สุทธิพันธ์

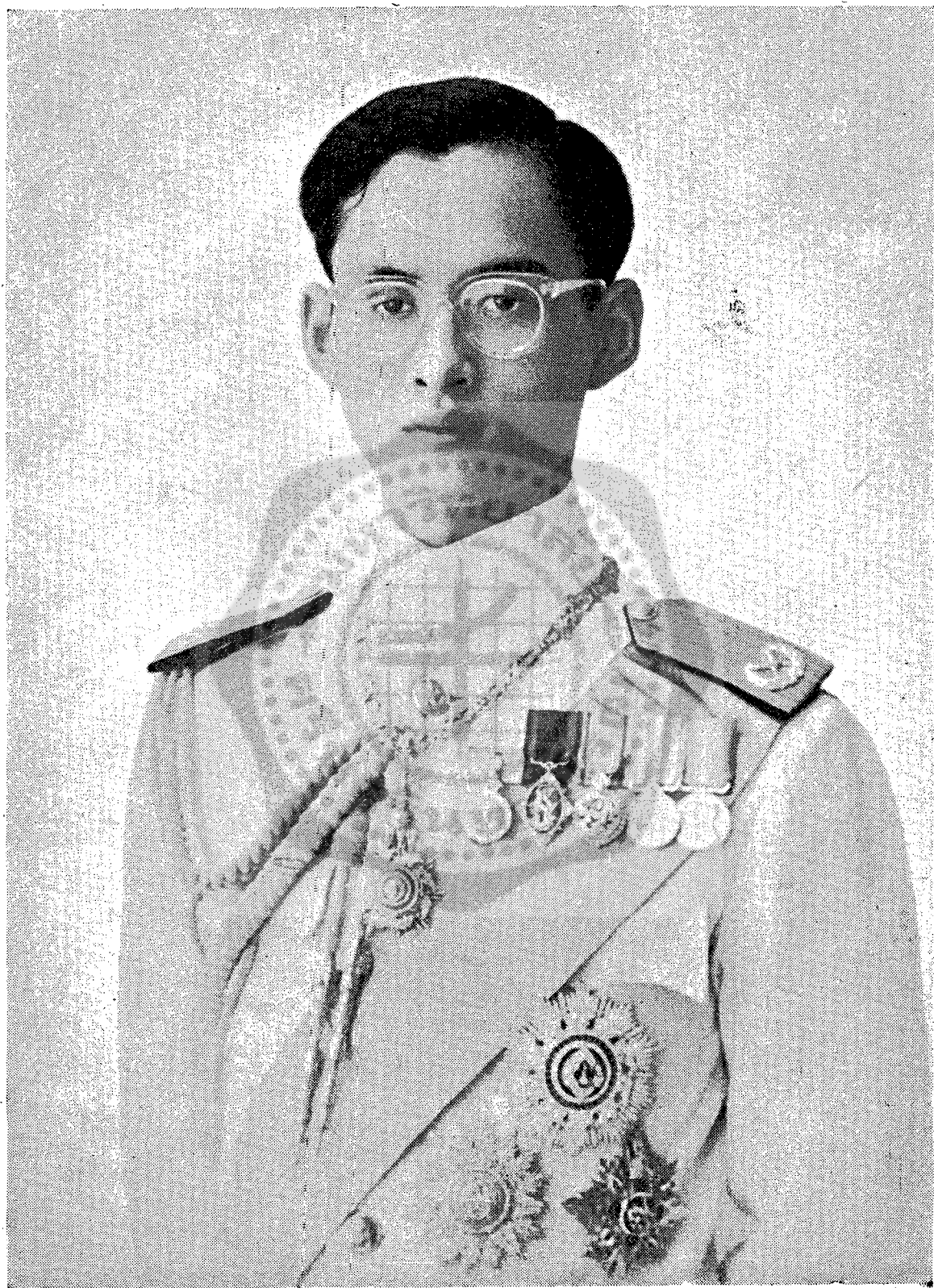
เอกสาร มศว.

SHV 370425

00415

ขอนอบนบทศนัขประดและศิรน้อย	
จิตมนัสนัสร่วม	กะเนิง
ขอคุณรัตนตรัยพระไกรกิริติขิง	
มวลชนประชาพัง	พระศาสน
อิกจอมเทพสถิตตสรวงคุดิตอาสน	
ทิพย์แท่น ณ แมนมาศ	พิมาน
อำนวยพระกะจอมบดินทรประธาน	
สุขสู่พระผู้ผ่าน	ประเทศ
สรวมชีพสารพระภูมิพลอดุลยเดช	
ธรรมิกมกุฎเกศ	บพิตร
ของทรงพระเจริญพระชนมวศิษณ์	
เปรมปรีดิ์พระชีพิศ	สราญ
ขอจอมท้าวธประสบเกษมและสุขสานต์	
เร็นพระชนบาน	นิรันดร์
ขอจอมพงศ์และพระราชินีรหฤหรย์	
ไร่ไคกวิโยคสัลย์	สุปรัด
เป็นร่วมโพธิ์กะประชานกรนครศรี	
แก่กรุงประชาชี	สวสดี
เขตขันฑ์ไทยภควัฒ์โลพิพิธพัฒน์	
จันวิญมนัสทัต	วิศาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
 ข้าพระพุทธเจ้าคณะนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา
 อุดม วโรตม์สีกขิตต์ และ วิศิษฐ์ ดวงสงค์ ประพนธ์

พล. อ. มังกร พรหมโยธี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา

๑. พลเอก มังกร พรหมโยธี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	ประธาน
๒. ม.ล. ปิ่น มาลากุล	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธาน
๓. หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ	อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นายอภัย จันทวิมล	อธิบดีกรมสามัญศึกษา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นายรอง สยามานนท์	กณบดีคณะอักษรศาสตร์จุฬาฯ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นายสนั่น สุมิตร	อธิบดีกรมอาชีวศึกษา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. นายบุญถิ่น อัตถากร	อธิบดีกรมการฝึกหัดครู	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. นายสาโรช บัวศรี	รักษาราชการอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา	กรรมการโดยตำแหน่ง
๙. นายสุคติใจ เหล่าสุนทร	รักษาราชการรองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา	กรรมการ โดยตำแหน่ง
๑๐. นายเทือก กุสุมา ณ อยุธยา	หัวหน้าคณะวิชามนุษยธรรมศึกษา ฯ	กรรมการโดยตำแหน่ง
๑๑. นายพิทักษ์ รักษ์พลเดช	หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์ ฯ	กรรมการโดยตำแหน่ง
๑๒. นางสาวละม้ายมาศ ศรีทัดต์	หัวหน้าคณะวิชาวิจัยการศึกษา	กรรมการโดยตำแหน่ง
๑๓. นายสมบุรณ์ แสงวิเชียร	หัวหน้าสำนักงานอธิการ	กรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางอุบล หุวนันท์	ทำการแทนรองอธิการ	ผู้เข้าร่วมประชุม
๑๕. นายธำรง บัวศรี	ทำการแทนรองอธิการ	ผู้เข้าร่วมประชุม

สาส์นจากรองประธานสภาฯ

ปลัดม็ควำพ้น

รำพ้น

รอรบภาระอ้น

หน้กเปล้

ก่อเกิตรุกขชาติสรพ

เสริมสุข

อื่กถีนประเทศแท้

ที่ร้งเรียก “ไทย”

ครุดมควำพ้น

รำพ้น

รอรบภาระอ้น

หน้กเปล้

ก่อเกิควิทยาสรรพ

เสริมสุข

อื่กจิตมนุษย์แท้

ที่เรียกร้ง “ไทย”

ม.ล. ปิ่น มาลากุล

ม.ล.ปิ่น มาลากุล
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
รองประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา

สาส์นจากหอการค้า

คำขวัญ

การศึกษาคืออาวุธลับของชาติ และวิทยาลัย
วิชาการศึกษา เป็นองค์การอันสำคัญยิ่งในการช่วยผลิต
อาวุธดังกล่าวนี้.

ถาวรโรช บัวศรี

๒๔ ก.พ. ๒๕๐๐

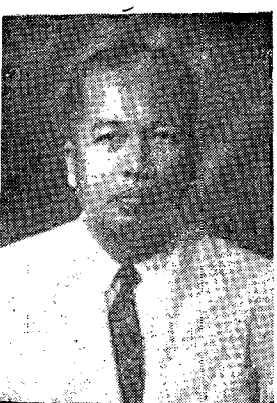
ดร. สโรช บัวศรีอุป., ปม. M.A., Ph. D.

รักษาราชการในตำแหน่งอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

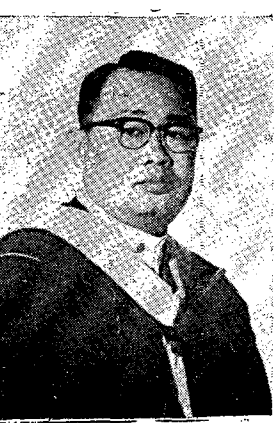

หัวหน้าคณะวิชา

อาจารย์สมบูรณ์ แสงวิเชียร พ.ม.
หัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัย

อาจารย์เทือก กุสุมา ณ อยุธยา อ.บ., ป.ม., M.A.
หัวหน้าคณะวิชามนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์

อาจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร ป.ม., อ.บ.

M.A., M.S. in Ed., Ed. D.

หัวหน้าคณะวิชาการศึกษา

รักษาการรองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

อาจารย์พิทักษ์ รักชลเดช ป.ม., ธ.บ. M.S.
หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

อาจารย์ ดร. ละม้ายมาศ ศรีทนต์ อ.บ., ป.ม., M.A., Ed. D.

หัวหน้าคณะวิชาวิจัยการศึกษา (ไม่มีรูป)

คณาจารย์

อำไพ บุรณฤกษ์
 จริญญา มลิินทร์
 เจริญ เครือวัลย์
 เดโช สวานานนท์
 ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์
 เทือก กุสุมา ฅอชญา
 นงลักษณ์ บุนนาค
 นาฏเฉลิม สุมาวงศ์
 เนือทิพย์ ลือออรัง
 บุญถึง แน่นหนา
 ประสาท หลักศิลา
 ประเสริฐ วิทยารัฐ
 ปราณี เขวามะเขว
 พิชัย ศิริทัศนกุล
 พิทักษ์ รักษาพลเดช
 ไพรัตน์ นวลแสง
 มานิต สาครินทร์
 รัชนี เกษสุวรรณ
 ละม้ายมาศ ศรีทัตต์
 เรืองโร พูนพนิช
 ละออ การุณยะวัฒน์
 วณิดา นิไลตม
 วิจิตร สนิสิริ
 ศรีโรจน์ ปวนะฤทธิ์
 สมนอง สิงห์พันธุ์
 สมบูรณ์ พรรณาภพ

อ.บ., ป.ม., Dip. "Program for Teachers of English" อนุสาสทหญิง
 ป.ม., กศ.บ.
 วท.บ., ป.ม.
 ป.ม., กศ.บ. (เกียรตินิยม)
 ป.ม., กศ.บ.
 อ.บ., ป.ม., M.A. in Ed. (Ohio State University)
 อ.บ., ป.ม., M.A.
 อ.บ., ป.ม., M.A. (Ed.)
 B.A. (History)
 ป.ม., กศ.บ.
 ป.ม., ศ.ม.
 ป.ม., กศ.บ. (เกียรตินิยม)
 วท.บ. B.A. (general) London, Cert. in Phonetics of English
 วท.บ., Cert in Vocational Ed.
 อนุปริญญาครุมัธยมวิทยาศาสตร์, ร.บ., M.S.
 ป.ม., กศ.บ.
 อ.บ., ป.ม., M.S. in Ed.
 วท.บ., ป.ป.
 อ.บ., ป.ม., M.S., Ed. D., Dip. in Child Study
 อ.บ., ป.ม., ค.บ. (เกียรตินิยม)
 อ.บ., พ.ม., M.S. in Ed.
 อ.บ., พ.ม.
 อ.บ., ค.บ., ศศ.บ.
 กศ.บ.
 วท.บ., พ.ม., ร.บ., Cert in Ed. Research.
 ป.ม., กศ.บ., M.S. in Ed.

← อาจารย์สงวน กกก้าแหง ป.ม.; Cert. in
 Student Personnel and Guidance อนุสาสิก
 อาจารย์ชัยวัฒน์ บุคติรัตน์ พ.ม.; Cert. of
 Recognition in Counseling and Registration
 นายทะเบียน →

สมบูรณ์ ธรรมครองอาตม์	อ.บ., M.A. Ed., M.A. History
สมปอง พิรัชกิจ	อ.บ., ป.ม., M.S.
สมพงษ์ ศรีเจริญ	ป.ม., กศ.บ.
สมโภชน์ สาทรรานนท์	อ.บ., ป.ม.
สมลักษณ์ หิตะศักดิ์	อ.บ., ป.ม. อนุปริญาพชาบาลและผดุงครรภ์ M.A. Health (Ann Arbor, Michigan)
สวัสดิ์ ปุ้ยปาคม	อ.บ., พ.ม., Cert. in Sec. Ed.
สวาท เสนาพรงค์	อ.บ., ป.ม., M.A. (Geog.) Mass.
สาคร ตร์นันทวัน	ป.ม., กศ.บ.
สาโรช บัวศรี	อ.บ., ป.ม., M.A., Ph. D.
สำราญ ถาวรายุศม์	ป.ม., กศ.บ.
สุดใจ เหล่าสุนทร	ป.ม., อ.บ., M.A., M.S. in Ed., Ed. D.
สุนทรี กุลศรีโรจน์	วท.บ., ป.ม., M.S.
สุพจน์ ชะนะมา	วท.บ., พ.ม.
สุเรศ วิเศษสุรการ	A.A., B.A. (Hons.)
สุไร ทัพพะสุด	อ.บ., ค.บ.
อัมพา โชติกเสถียร	อ.บ., ป.ม., M.S., M.A.
อุทัยวรรณ ตันขาสินธุ์	อ.บ., ป.ม., Cert. in Library Science
อ๋อไพ กลก้าแหง	อ.บ., ป.ม., Cert. in Student Teaching.
เกียรติ ศรีพงษ์	ป.ม., กศ.บ., M.S. in Ed.
สุรพันธ์ ศรีพล	ป.ม., กศ.บ., M.S. in Ed.
ประเทือง มหารักษ์กะ	อ.บ., ป.ม., M.S. in Ed.
นิยม เรืองจันทร์	อ.บ., ป.ม., M.S. in Ed.
มณี ควรพูนผล	วท.บ., ป.ม., M.S. in Ed.
เรียง โสภณ	อ.บ., ป.ม., M.S. in Ed.

คณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยอินเดียนา

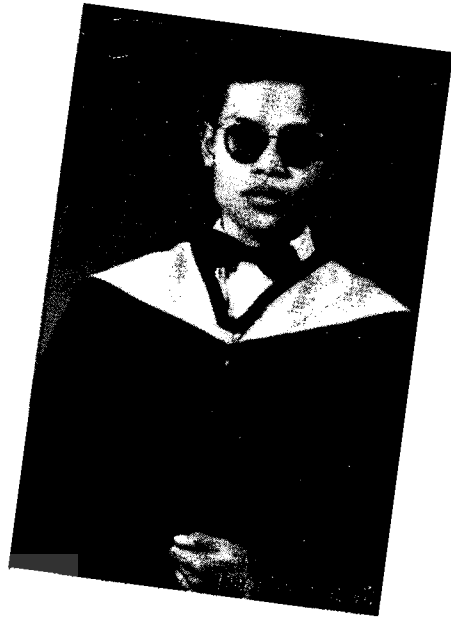
Willis P. Porter	B.A., M.A., Ph.D.
Thomas Frank Barton	B. Ed., Ph.M., Ph.D.
David H. Dickason	M.A., Ph. D.
Leo C. Fay	B.S., A.M., Ph.D.
William H. Fox	B.M., A.M., Ph.D.
Louis G. Schmidt.	B.S., M.S., Ph.D.
Robert J. Hunyard	A.B., M.S. in Ed.

อาจารย์มูลนิธิฟูลไบรท์

Edward Mason Anthony	A.B., M.A., Ph.D.
Ann T. Anthony	A.B., M.A.
Mary Elizabeth Kroll	M.S.
Carol Neumeier	M.A.
Muriel Clark	

กศ.บ. รุ่นสาม
สาขาประถมศึกษา

ธวัช บุรวิทย์
สระบุรี

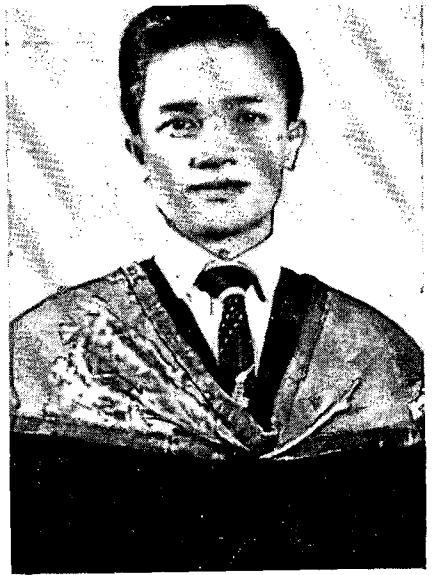

บุญแทน ศุภนคร
สิงห์บุรี

ประชุม ปิ่นน้อย
เพชรบุรี

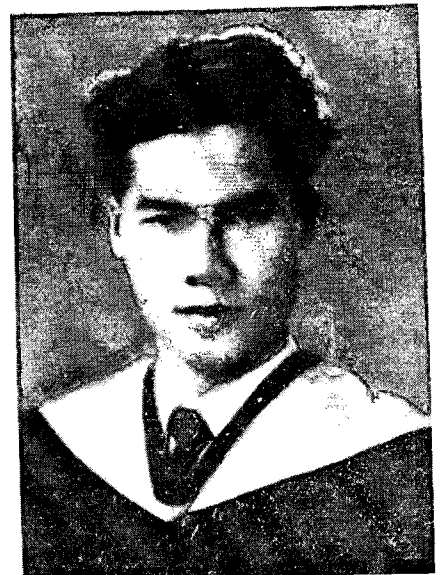
✓
เป็ร็อง กุมุท
อ่างทอง

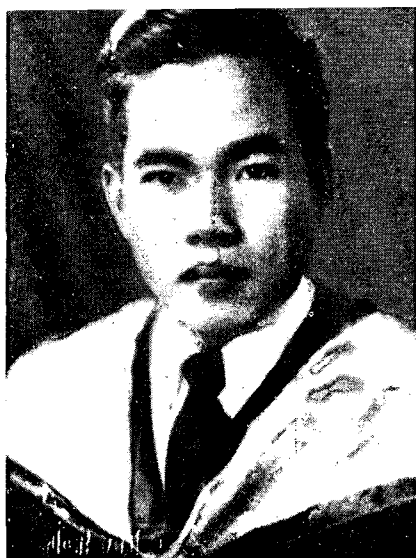

ปล็อบ เทพรักษ
พัทลุง

มนุ วดยะเพ็ชร
ภูเก็ท

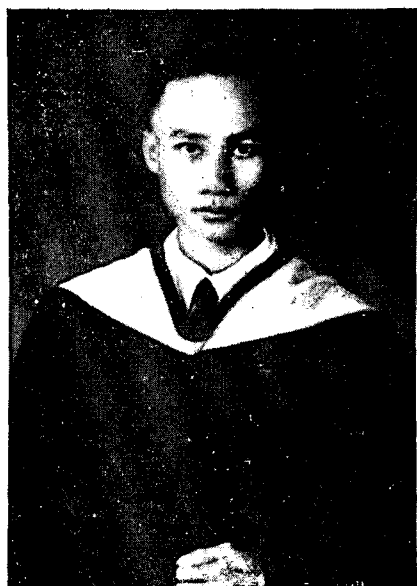

เลิศ ชูนาค
พระนคร

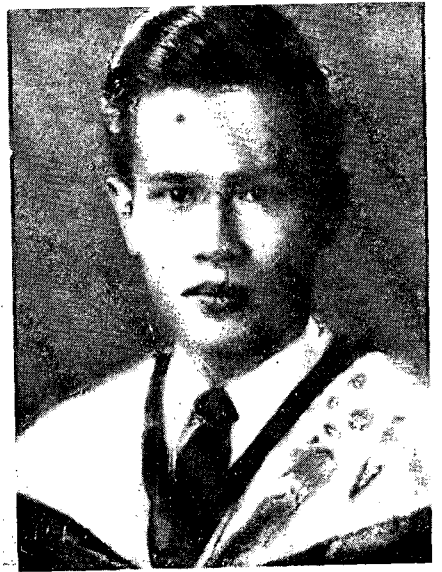

วิสิทธิ์ เมฆยงค์
นราธิวาส

วิศิษฐ์ ทองสงค์
นครพนม

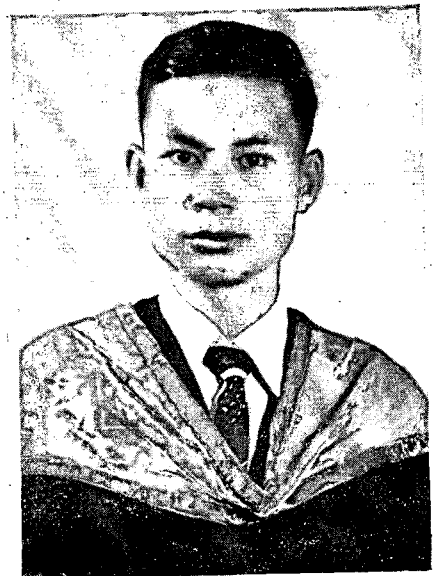
สมนึก หุตะจุฑะ
ภูเก็ต

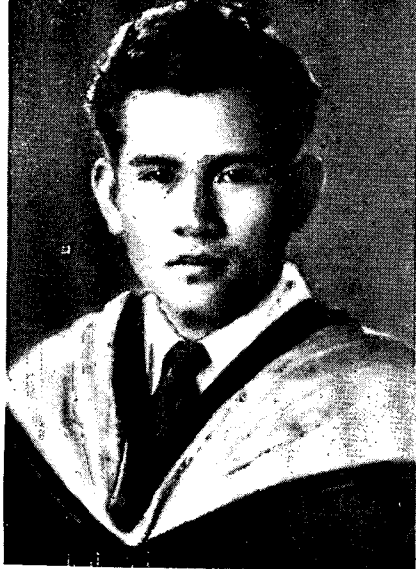

สมร สุจริต
อุบลราชธานี

สมศักดิ์ แสงสุข
สมุทรปราการ

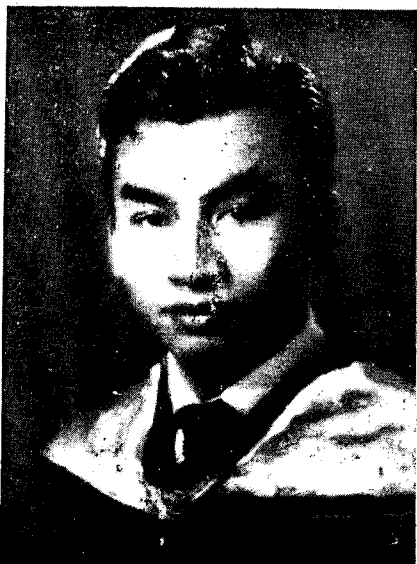

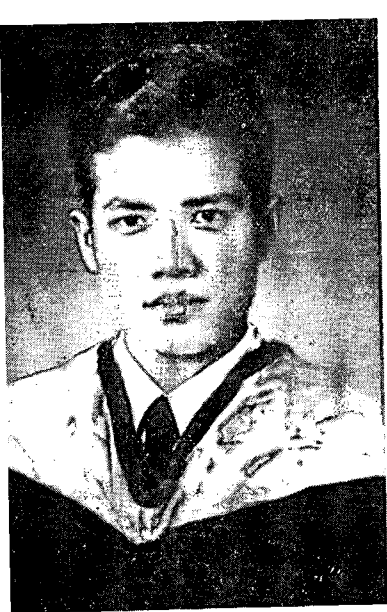
สุธรรม ศุกระกาญจน์
นครศิริธรรมราช

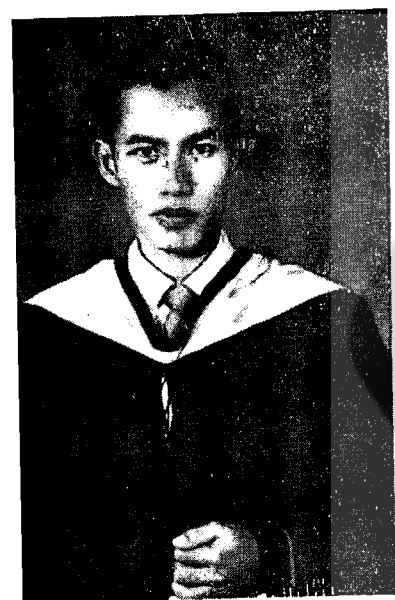
สุวิน สุพรรณรัตน์
พระนคร

อวาม สติธิตินธุ์
เพชรบูรณ์

อิสรา จรรย์ยานนท์
สวรินทร์

อุดม วโรตม์สถิตติ
นนทบุรี

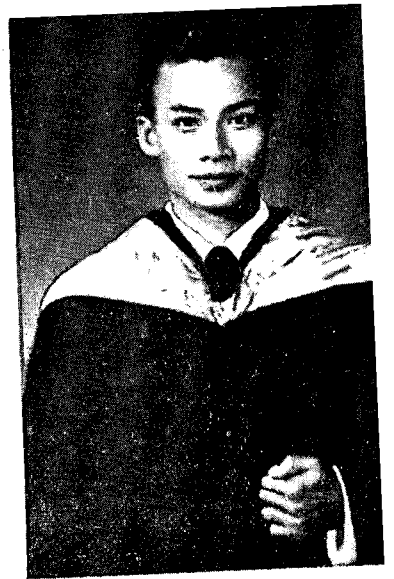

สาขามัธยมศึกษา

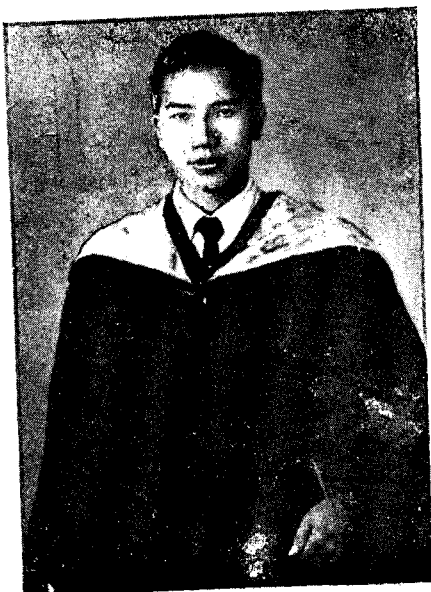
คณิง บุรณะหิรัญ
กระบี่

จรรยา โกมลบุญย์
พิจิตร

จรรยา ไชยลังการณ
เชียงใหม่

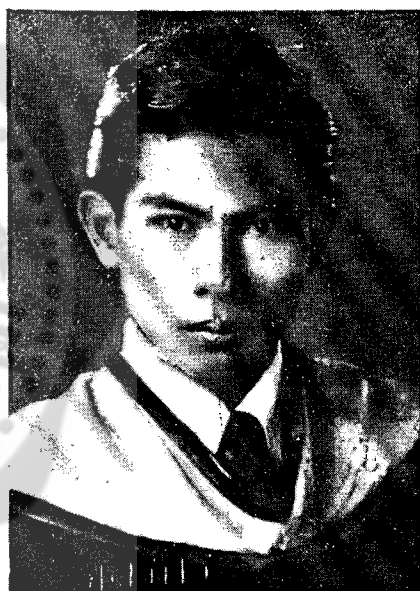
ชาติ ถทิ
บุรีรัมย์

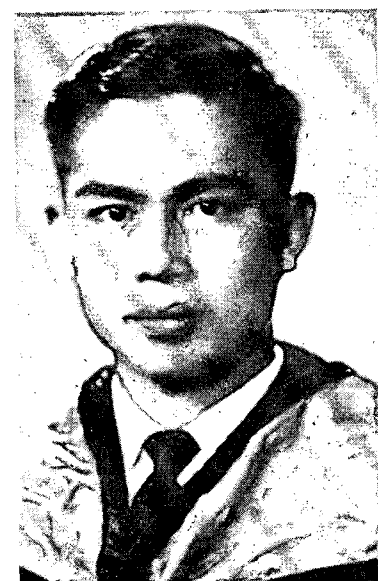
ถาวร เกิดเกียรติพงศ์
พ้งา

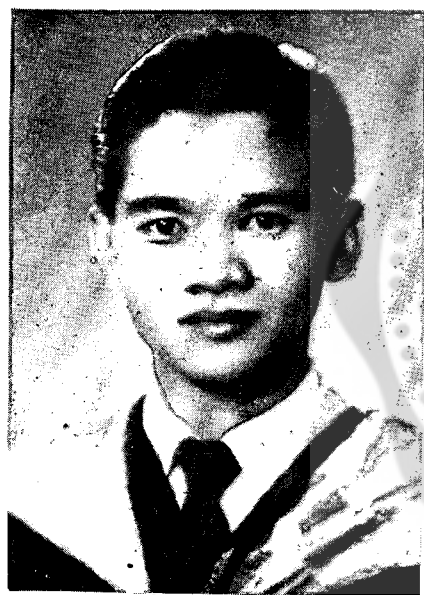
ทองหล่อ สุวรรณภาพ
นครพนม

ประตัย เรืองมดัย
พิจิตร

พิสนท์ ศิวยายพราหมณ์
สุราษฎร์ธานี

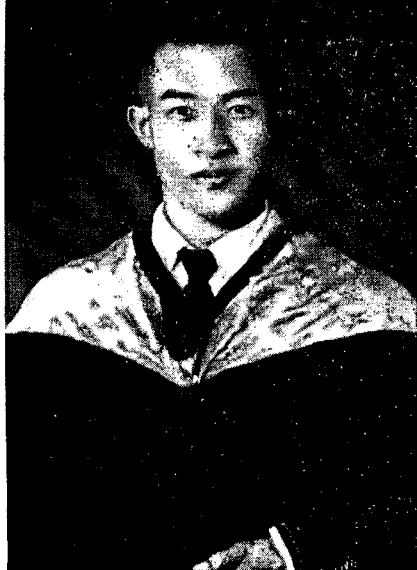
ไวจน์ คุดยากร
สิงห์บุรี

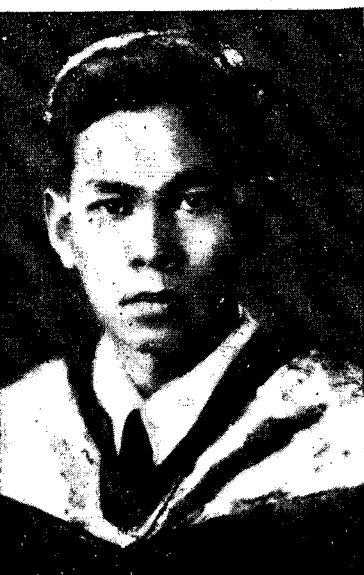
วรรณิศ วงษ์สง่า
สระบุรี

วัฒนา พรหมสาธา ณ สกจนคร
สกจนคร

วินัย เกษมเศรษฐี
พระนคร

สังต์ ภูเขาทอง
สุราษฎร์ธานี

สง่า อูปถัมภ์
ฉะเชิงเทรา

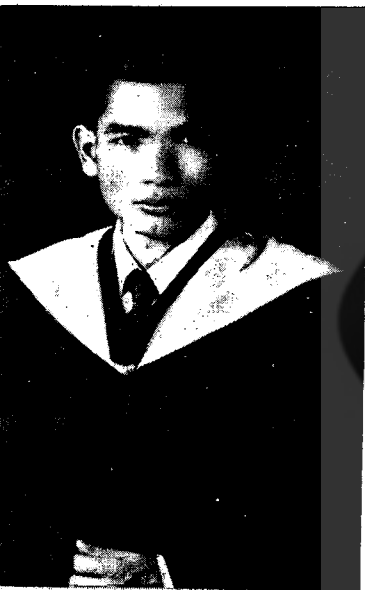
สมาน ไวจนกร
กาฬสินธุ์

สวัสดิ์ ตียะพันธ์
นครศรีธรรมราช

สุรพล แก่นจักษ์
สุรินทร์

โสภณ วีรชัย
ธนบุรี

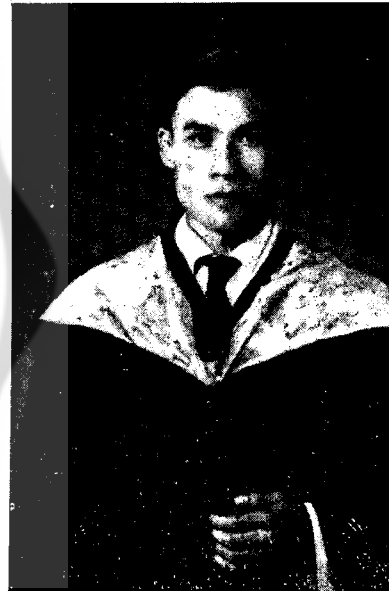

เสริมวิทย์ ศุภเมธิ
นครราชสีมา

อุดม ด้วงเดช
อ๋างทอง

อุเทน เจริญกุล
อัครดิศักดิ์

โอฬาร โจนัทธิรัญ
อัครดิศักดิ์

สาขาอาชีวศึกษา

ฉนวน สุรสิทธิ์
จันทบุรี

ตำนาน นครประสาน
พระนคร

ทวฒน อยทว
ลพบุรี

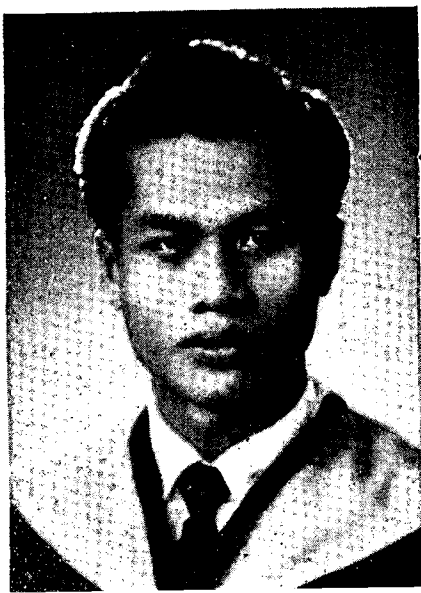

บรรจง อินทรเกษม
กำแพงเพชร

มังกร ทองช่วง
ธนบุรี

เวียบ มณฑล
นครราชสีมา

ถันณะ บุญปาลิต

พระนคร

ถำดี บุษสาย
ราชบุรี

อาทร เปรมภักษ์

ลพบุรี

อารีย์ สุทธิพนธ์
ราชบุรี

อุดม จันทศิริ
อุบลราชธานี

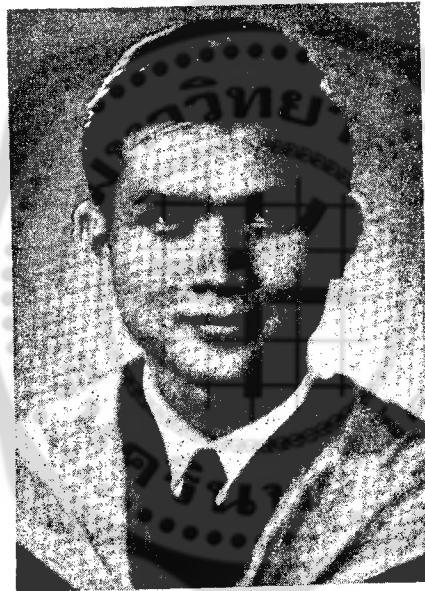

ไฉน ทองพ่วง
ปทุมธานี

สาขาบริหาร

กล้าหาญ ฤกษ์สำราญ

อัยการ

กิตติศักดิ์ เจริญสะอาด
ร้อยเอ็ด

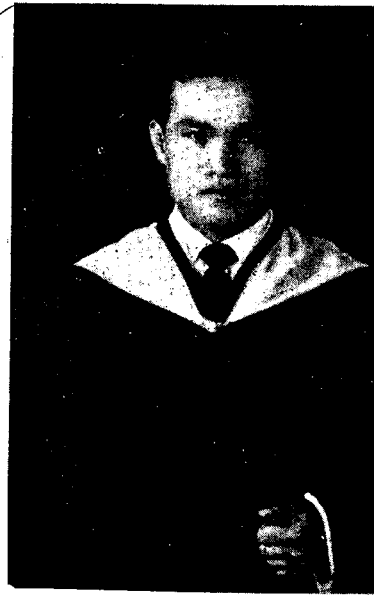
นาย อินทรสกุล

ยะลา

การศึกษา

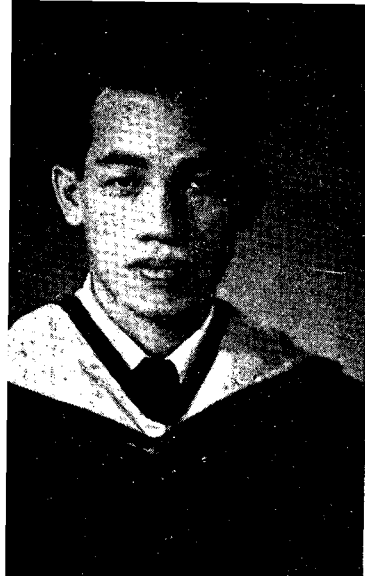
ชม ภูมิภาค
อุบลราชธานี

ชำนาญ ประทุมสินธุ์
สงขลา

เผด็จ พัฒนพิชัย
พังงา

พงษ์ศิริ เชาวนปรีชา
นครปฐม

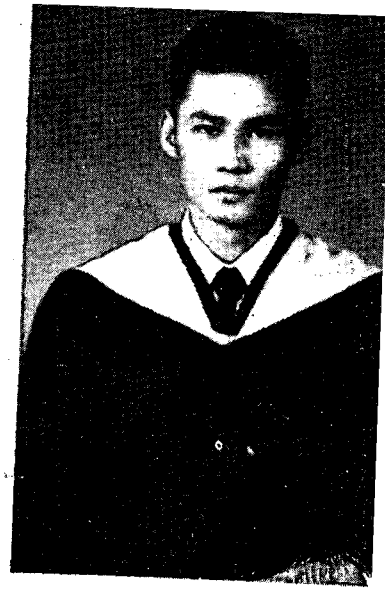

เดย จันจกร
แพร่

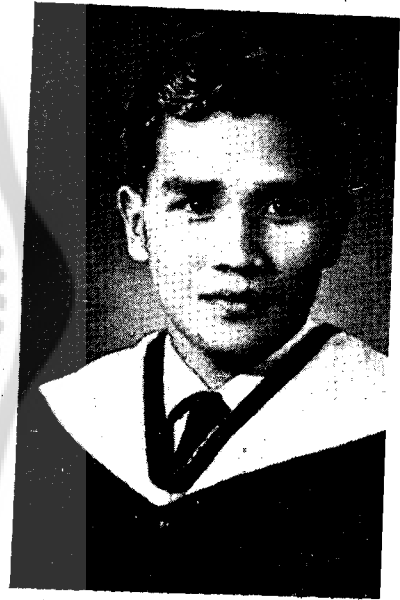

สมควร อภัยพนธ์
ชลบุรี

สมศักดิ์ เกาหงักดี
เพชรบุรี

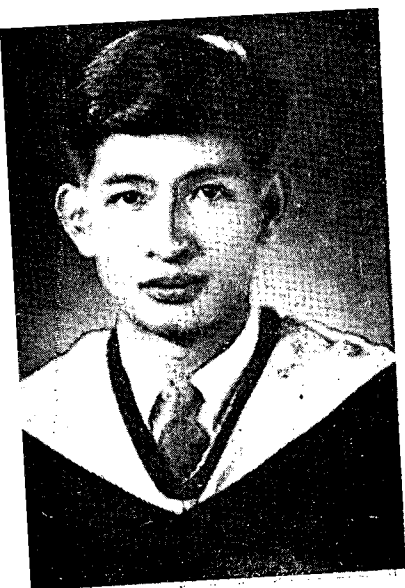

สวัสดิ์ ดวงจันทร์
นครราชสีมา

สุนทร อมรพันธุ์
มหาสารคาม

สุพจน์ วัฒนประดิษฐ์
ราชบุรี

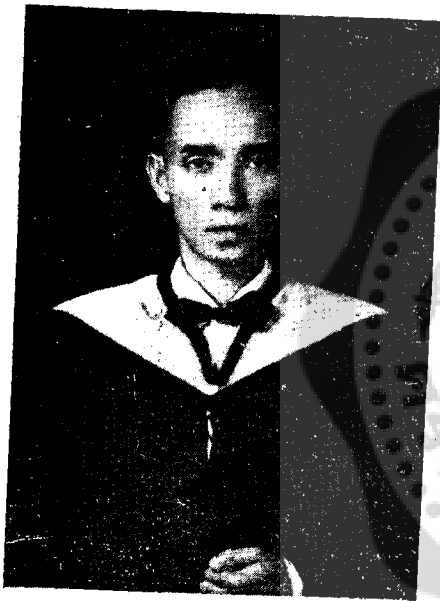
สุวรรณ ชานุกิตยา
กาญจนบุรี

อำนวย อุเทศ
กาฬสินธุ์

อำพน ศรศรีวิชัย

พระนคร

อุ้น พูนพาณิชย์
นครพนม

ไม่มีรูป

จรัญ บัณฑิตถก

เกษม จันทวรรณ

กิตติ จรรย์ยานนท์
จำนุญ เกียรติมงคล
จารึก เพชรจรัส

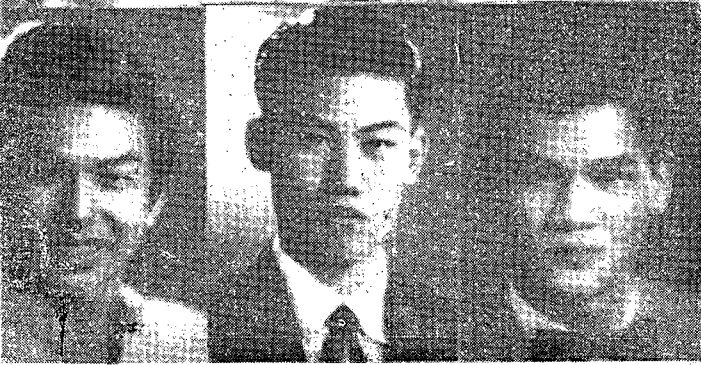
ฉลอง พันธุ์สว่าง
ชัชวาล วิริยกุล
ชวลิต บัวสรวง

ดาวเรือง เรืองมณี
เดชา จิตต์การุณย์
ทศน์ ทศนัยานนท์

นิคม หิรัญบุศย์
นนทนา เพือก่อง
บำรุง จิตต์จำนงค์

บุญเขื่อน จันทรมหา
ประชุม สุวัตถ์
ประพันธ์ วิทวิโรจน์

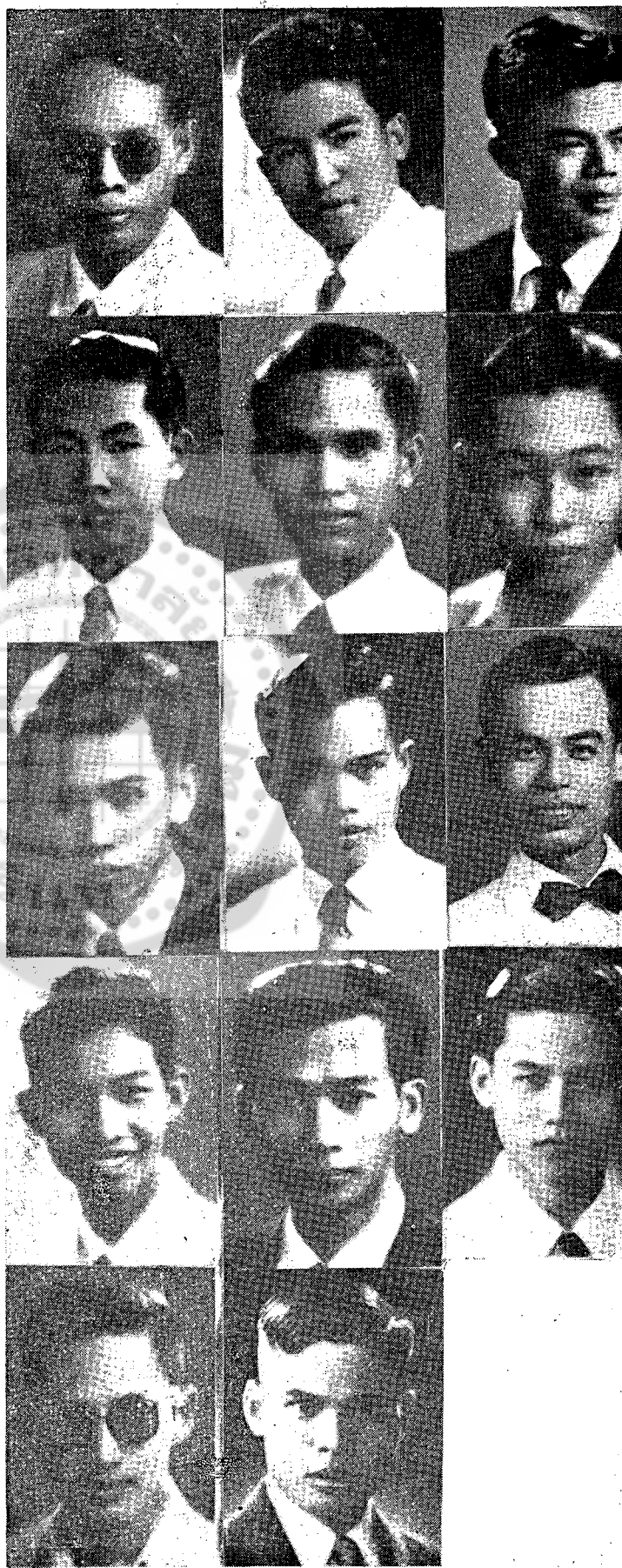
ทวี อารพันธ์
ทวิสุข ไชยะโกศ
ธนิญ ญาณพิทักษ์

บุญนพ สุวรรณมาตร
บุญมี พงวงษ์
บุญสม ก้านสังวร

ไพบุลย์ ชูเฉลิม
ไพรัช อนุฤทธิ์
ภัทร วัฒนพฤชา

มานิต จิตตเกษม
ແຮ່ມ พลายงาม
เสงี่ยม คำมุง

สุทธิ เฟื่องปาน
สมนึก แพงมา

สมัย ยอดอินทร์ สมบัติ โฆษิตธรรม อินทร์ ศรีคุณ
อดิศักดิ์ ชาติกำแหง

ปาพจน์ โสภณ

ภาษิต เหล่าสุวรรณ
ภิญโญ สุภาลัย
ล้วน วรรณช

วิศิษฐ์ กมตานนท์
สิน อุทัยแพน
สุเทพ กองเงิน

กิตติ ปทุมรัฐ

ชนินทร์ สุพลพิชิต
ชวितย์ นักร้อง
ทองเอม เจริญสม

สุข เดชชัย
สุจินต์ ไตติลานนท์

สุบิน กุลชล
สุทัศน์ เจริญศิริ
สุรศักดิ์ เลขาวัฒนะ

สุรินทร์ เหลืองทองคำ
เสรี ลาขโรจน์
แสงสุข ศรีเดช

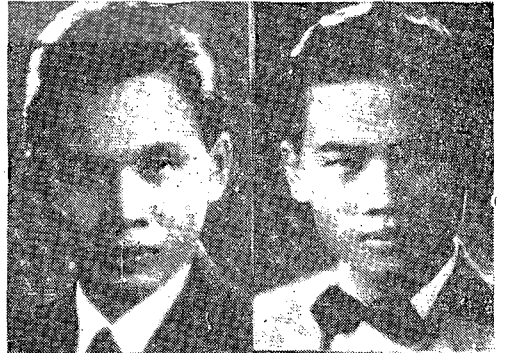
แสง แสงสิงห์ศักดิ์
สนิทพงศ์ นวลมณี
สมชัย มณีรัตน์

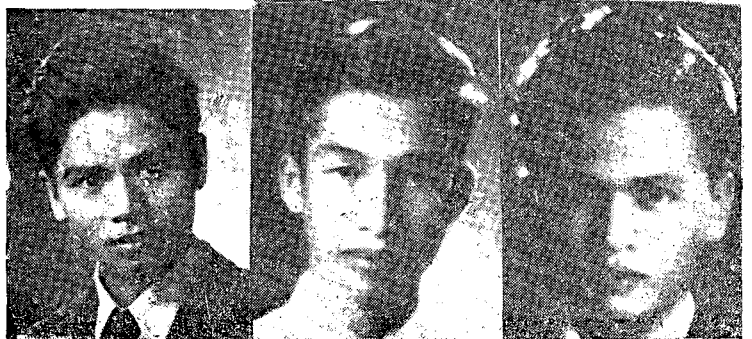
สมจิต ลมตรง
อัมพร ดุษฎีวนิช
อภิญา ไกรทอง

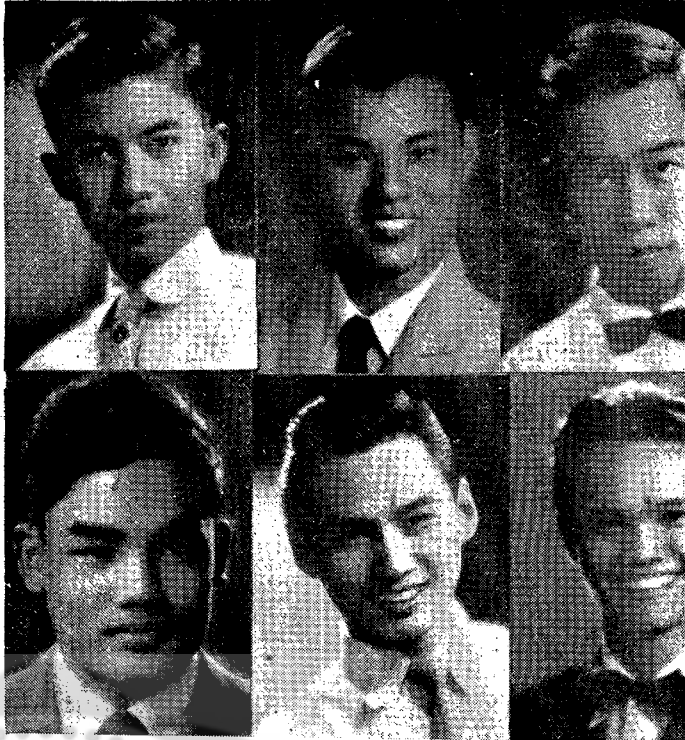
จรัญ คุ้มมัน
จุมพล ศิริสวัสดิ์

จรัญ แสงคำไพ
ดำรง กาญจนโกมล
ทวี พงษ์สิทธิผล

ประภัศร นิยมธรรม
ประวิทย์ อัสเวศน์
ปรีชา พิมพ์พันธ์

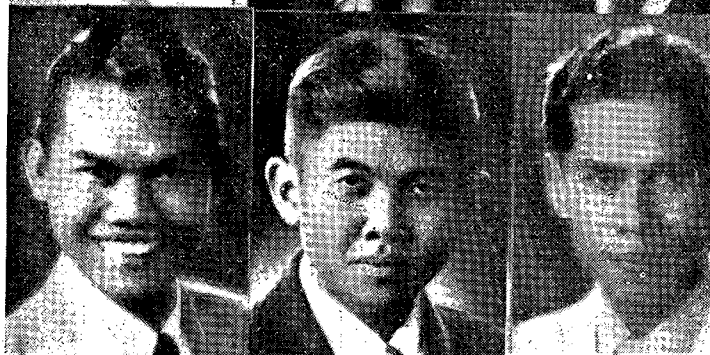
ปรีชา เศรษฐีธร
ปรีดา แก้วจินดา
วิจิตร กาญจนรัตน์

นิติ ลักษณะ
นุกูล หุนสนอง
บัณฑิต ดวงสงค์

บุญเทียม ไกรโชค
บำรุง ปานสุนทร
บุญส่ง ประสัทธิเวช

ไม่มีรูป

กู่เกียรติ วัฒนธรรม
สุนทร เสถียรปภีณกร
สนธิ์ ทองบัว

ภาพกิจกรรม

วันรับนิสิตใหม่

อธิการให้โอวาทแก่นิสิตใหม่ –
เก้า ที่สนามหน้าตึกเรียน

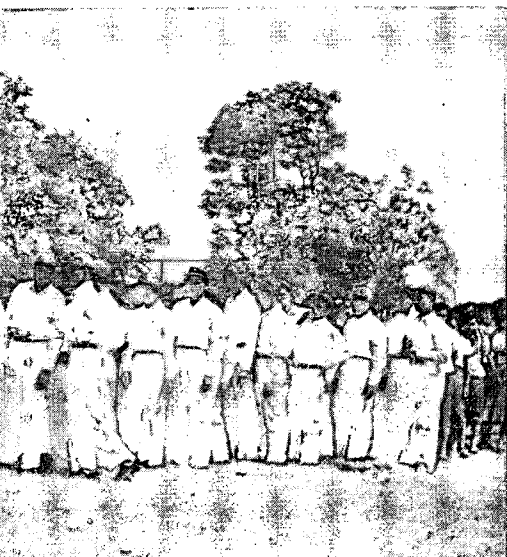
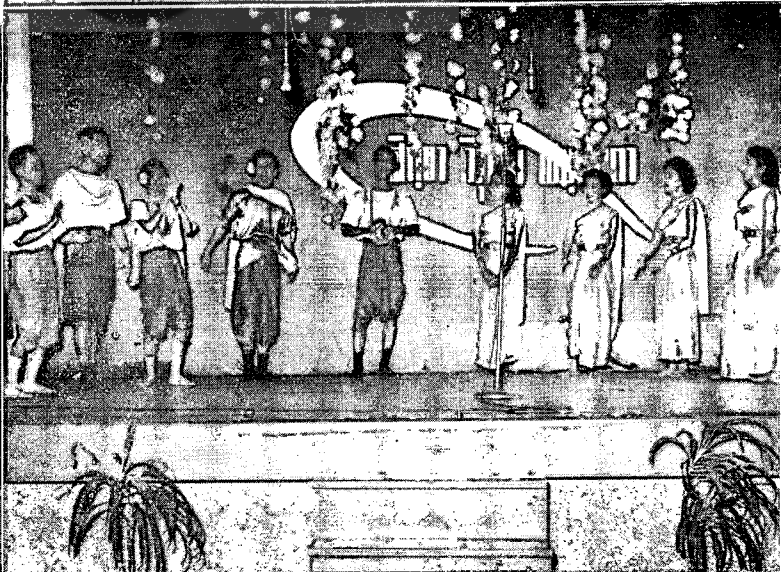
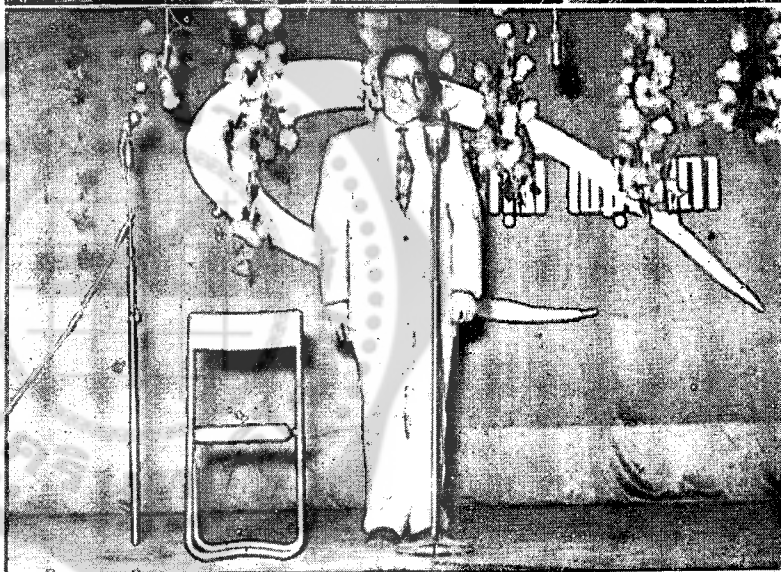
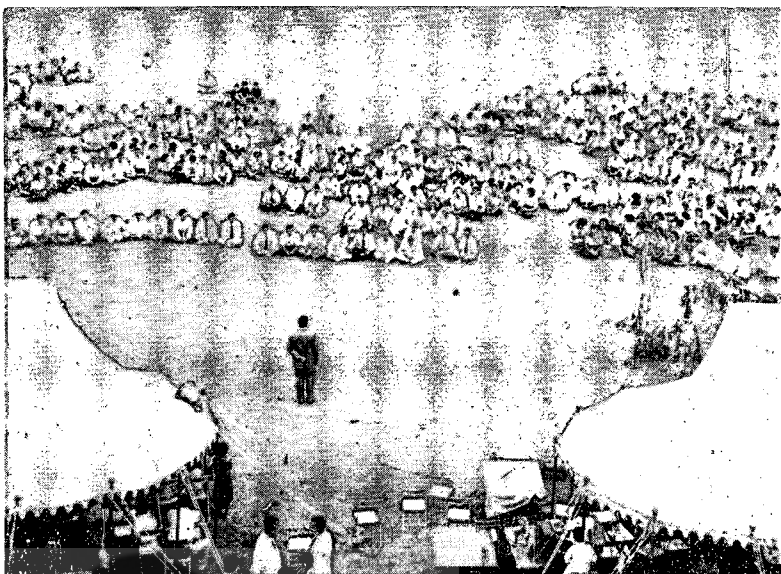
รองอธิการกล่าวเปิดการแสดง
บนเวทีในตอนค่ำ

การแสดงเพลงพวงมาลัย
ของปีที่ ๓ บนเวที

แกลวนิสิตใหม่

งานทำบุญตักบาตรปีใหม่

นิสิตหญิงกำลังตักบาตร

ประชาชนมาร่วมตักบาตรด้วย

วงดนตรีไทยอันมีชื่อเสียงของ
วิทยาลัย เคยออกอากาศแล้ว
↓ หลายครั้ง

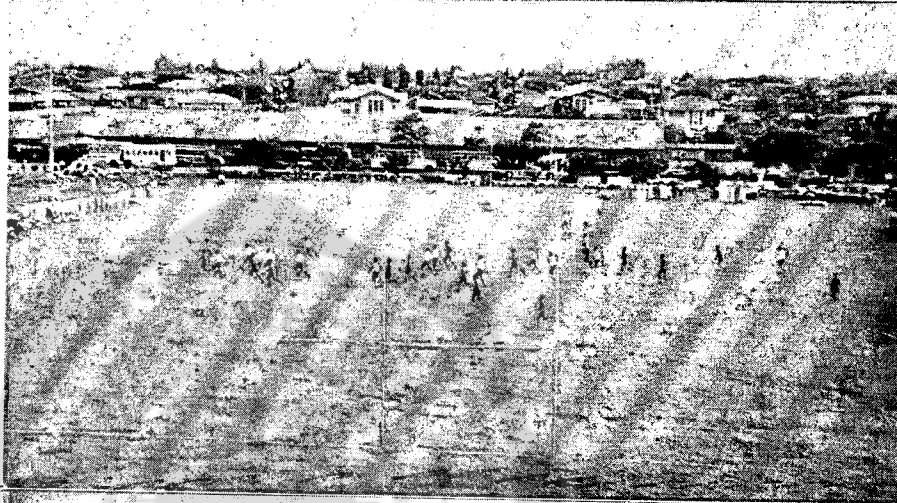
นิสิตชายก็ใจบุญเหมือนกัน ↓

รักฟุตบอลป็นคง
ประกอบด้วยดารา
หน้าเก่าตามเคย

วันแข่งขันกับนาย
เรือที่สนามวิทยาลัย
วิชาการศึกษาประ
สานมิตร

โล่งใจไปที่ที่เอาลูก
กลับไปได้

ดัน -- ดัน --- ดัน --
ประสานมิตร ดัน

สารบัญ

	หน้า
วิทยาลัยวิชาการศึกษาและประชาธิปไตย	ดร. สาโรช บัวศรี ๑
หน้าที่ของบัณฑิต	พิทักษ์ รัชพลเดช ๖
หนูหนึ่งหนูเหลือถึงสมัยใหม่	ละออ การุณยวณิช ๗
ประชาธิปไตยในโรงเรียน	นงลักษณ์ บุณนาค ๑๑
คนที่เงินเดือนไม่พอเชิญทางนี้	สุนทร กุลศรีโรจน์ ๑๔
ช่วยกันคิดเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้ดีขึ้น	สวัสดิ์ ปุณฺปาคม ๑๕
แผนการอัฐชีพระวัติ	เรืองโร พูนพนิช ๒๓
สาระสำคัญของการจัดโปรแกรมสังคมศึกษา	
ในโรงเรียน	จรรยา มลิษฐ์ ๒๗
แนวคิดในทางการศึกษาแผนใหม่ระหว่าง	
ตะวันออกกับตะวันตก	เดโช สนวนานนท์ ๓๑
การสะกดจิต	บุญถึง เน้นหนา ๓๕
หลักการเรียน	นิตย เบญจา ๔๐
การทำตัวให้เป็นที่รักของนาย	ประชุม ปิ่นน้อย ๔๕
วิธีการปรับปรุงเด็กเกรทางตะวันตกและตะวันออก	เผด็จ พัฒนพิชัย ๔๗
ให้เด็กเรียนอย่างไรจึงจะได้ผลดี	ธนิช ญาณพิทักษ์ ๕๓
โสทัดสนศึกษา	สวัสดิ์ ดวงจันทร์ ๖๐
ไปสู่อาชีพครู	ถาวร เกิดเกียรติพงศ์ ๖๕
ปัญหาของนักเรียน	ประชุม สุวดี ๖๘
หลักสูตรมัธยมศึกษา	วรรณิศ วงษ์สง่า ๗๒
จิตวิทยากับความจำ	ฉลวย สุรสิทธิ์ ๘๕
ขั้นแห่งการสร้างข้อสอบแบบมาตรฐาน	สมบูรณ์ พรรณภาพ ๘๘
หลักการนิเทศการศึกษา	อุดม วโรตม์สีกขิตต์ ๑๑๓

ระดับการเติบโต	อุเทน เจริญกุล	๑๒๐
เด็กเล็ก ๆ ของเรา	จันทร์ ชุ่มเมืองบัลย์	๑๒๔
ศึกษานิตเทศกัณฑ์ทักษะด้านต่าง ๆ	สุนทร สุนันท์ชัย	๑๒๘
เทคนิคในการอ่านหนังสือ	กิตติศักดิ์ เขิงสะอาด	๑๓๑
ทัศนอากรบ้านนอกอเมริกา	มานิต สาครินทร์	๑๓๓
ภาพยนตร์กับการสอน	ช. ภูมิภาค	๑๔๒
ต่างทัศนในวิทยาลัย	ดร. สดใจ เหล่าสุนทร	๑๔๖
กาพย์เห่ “นิราศนรินทร์”	“ ๕๖ ”	๑๔๘
นี้หรือคือปริญญา	สันธนะ บุญปาลิต	๑๔๙
จนกว่าสบพบศรัทธาอำไพ	สุจินต์ ไตติลานนท์	๑๕๐
เพื่อเพิ่มพูนพรพิพัฒน์และศรัทธา	สุทัศน์ เจริญศิริ	๑๕๑
เรื่องของศึกษานิการ	อำพน ศรศรีวิชัย	๑๕๒
ลักษณะการปกครองที่ดี	อุ๋น พูนพาณิชย์	๑๕๕
อุปลักษณะของประสพการทางการศึกษา	วุฒิไกร ภูมิภาค	๑๕๕
แนะนำมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา	อุดม ศรีโยธา	๑๖๘
ท่านเคยปรับปรุงสุขภาพทางจิตของท่านบ้างหรือไม่	อัมพา ไชติกเสถียร	๑๗๔
ข้อสอบสำหรับท่านที่จบออกไป “ลาภกระบี่”	เทือก กุสุมา ณ อยุธยา	๑๘๒
คนเก่า	เลิศ ชูนาถ	๑๘๗
คณะกรรมการองค์การนิสิต		๑๙๐
คณะกรรมการจัดทำหนังสือประจำปี ๒๔๙๕		๑๙๑
แถลง	สาราณียกร	๑๙๒

วิทยาลัยวิชาการศึกษาและประชาธิปไตย

นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้งหลาย (โดยเฉพาะผู้ที่
จะสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตในปีการศึกษา ๒๔๙๕ นี้)

ในโอกาสที่นิสิตจำนวน ๗๐ คน จะได้สำเร็จ การศึกษา ออกเป็น
บัณฑิตในปลายปีการศึกษา ๒๔๙๕ และจะออกไปรับราชการในฐานะและตำแหน่งอันมีเกียรติ
ต่าง ๆ กันนี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอชี้ในบางสิ่งบางอย่างซึ่งพวกเรามาควรจะลิ้มเป็นอันขาด

ข้อแรกทีเดียว นิสิตทั้งหลายคงจะสังเกตเห็นแล้วว่าวิทยาลัยของเรา
ได้พยายามตีความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” ให้เป็นที่ชัดแจ้งและ ชัดเจนแก่ นิสิตอยู่
ตลอดเวลา ทั้งนี้ก็เพราะว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ยึดถือปรัชญาการศึกษาซึ่งมีรากฐานตั้งอยู่
บนลัทธิประชาธิปไตยอย่างมั่นคง ปรัชญาดังกล่าวนี้ นิสิตทั้งหลายก็คงทราบอยู่แล้ว เพราะ
ข้าพเจ้าได้เคยพูดถึงอยู่ตลอดเวลาที่เข้าชั้นสอน นั่นคือลัทธิปรัชญาการศึกษาที่เรียกว่า Experi-
mentalism. นิสิตคงจะจำได้ว่าตาม ความเชื่อ ถิ่นของ พวกลัทธิ ปรัชญาการศึกษาแบบ ดังกล่าวนี้
“ประชาธิปไตย” มิใช่หมายถึงระบบการปกครองแต่อย่างใด แต่หมายถึงวิธีการดำเนิน
ชีวิตประจำวันทุก ๆ วัน ของเราโดยทุก ๆ แห่งทุก ๆ มุม ด้วย; ชีวิตในบ้าน ชีวิตในโรงเรียน
ชีวิตในครอบครัว ชีวิตในการหาเลี้ยงชีพ ฯลฯ จะต้องดำเนินไปในแนวทางของประชาธิปไตย
ทั้งสิ้น; และถ้าจะกล่าวให้แจ่มแจ้งและให้ถูกจุดลงไปอีกครั้งหนึ่ง ก็อาจจะกล่าวได้ว่า “ประชาธิปไตย”
นั่นก็คือ “การสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ชนคนหนึ่ง” (a kind of human
relationship) เท่านั้นเอง, และความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้—

ก. เคารพซึ่งกันและกันโดยทุกวิถีทาง

ข. ให้ความร่วมมือ ร่วมกำลังและรู้จักแบ่งปันนำมาให้แก่กันและกัน

ค. ในการเคารพ-การร่วมมือ และอื่น ๆ นั้น จะต้องกระทำด้วยการมีปัญญา

(หรือถ้าจะพูดเป็นคำศัพท์ก็จะต้องใช้ Method of Intelligence)

ดังนั้นเราก็พอจะมองเห็นได้ ถ้าเราดำรงชีวิตหรือดำเนินชีวิตโดยยึดถือทั้งสามข้อดังกล่าวแล้ว เราจะเป็นคนสุขุม สุขภาพ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือ ทำงาน กันให้สำเร็จ ไม่ยกความคิดของตัวเองข่มผู้อื่น ใช้สติปัญญาไตร่ตรอง (รู้จักเก็บ data), รู้จักร่วมประชุม ฯลฯ ซึ่งพอจะแปลได้ว่า เราเป็นคนมีน้ำใจ ประชาธิปไตยนั่นเอง.

โดยเหตุนี้เอง ถ้าสมมุติว่า บัณฑิตของเราคนหนึ่งพอออกมารับราชการ ก็ออกปากคำหิติดีเยนผู้บังคับบัญชาหรือระเบียบการต่าง ๆ ในวงการที่บัณฑิตผู้นั้นเขาไปทำงานอยู่ที่นั่น การกระทำอย่างนี้ผิดกฎข้อ ก. คือเป็นการไม่เคารพซึ่งกันและกัน, ทำให้โกรธเคืองกัน ก่อศัตรูเกิดการพยายาทำร้าย เป็นอันตรายและเสียงานการ นับว่าใช้ไม่ได้ การจะแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงอันใดจะต้อง ทำเมื่อ ประชุมปรึกษา ร่วมคิดและตกลงกันโดยใช้ปัญญาไตร่ตรองโดยพร้อมเพรียงกันแล้ว; ไม่ใช่คำปาว ๆ ไปคนเดียว

บัณฑิตอีกคนหนึ่งด้วยความไม่เข้าใจ อาจเรียกประชุม นักเรียนแล้วบอกว่า เรามาโหวตกันเอาใหม่ว่าเราจะไม่ช่วยปลูกและ รักษาต้นไม้ของโรงเรียน อีกต่อไป นักเรียน (ซึ่งโดยมากจะเกียจอยู่แล้ว) ก็โหวตเลิกปลูกต้นไม้ทันที การกระทำดังกล่าวนี้เป็นการกระทำผิดประชาธิปไตยอย่างมหันต์ คือ การที่จะโหวตกันได้นั้น จะต้อง มีทั้งฝ่ายสนับสนุน และฝ่ายค้านอยู่พร้อมหน้ากัน

ทั้งต้องฝ่าย, และเมื่อได้อภิปรายและคิดกันอย่างแจ่มแจ้งโดยการใช้ปัญญากันจนถ่วงถ่วงแล้ว, จึงจะโหวตได้, ไม่ใช่ว่าอยู่เฉย ๆ ก็บอกวามโหวตกันใหม่ มาโหวตเลิกเรียนกันเอาใหม่ มาโหวตไม่ทำการบ้านกันเอาใหม่ มาโหวตว่ากลัวว่าสามในโรงอาหารกันเอาใหม่ ฯลฯ, ฯลฯ เช่นนี้ เป็นการ ผิดกฎ ข้อ ก. อย่างร้าย คือไม่เคารพผู้อื่นเลย เป็นการข่มเหงผู้อื่นด้วย; และยังผิดกฎข้อ ข. และ ข้อ ค. ในเวลาเดียวกันด้วย คือ ร่วมมือกันในทางที่ผิดมิได้ ใช้ปัญญาไตร่ตรองเสียก่อน เกิดความเสียหายแก่สังคม รวมความว่าเป็นการผิดทั้งข้อ ก. ข. และ ค. ซึ่งแปลว่าเป็นการ กระทำที่มิใช่เป็น ประชาธิปไตย แม้แต่น้อย ว่าที่จริง แล้วเป็น การกระทำแบบทรราชโดยหมู่ชนอย่างร้ายเปรอเช่นนี้เต็ม

หรือบัณฑิตอีกคนหนึ่ง อาจจะไป รบเร้าเคียดแค้น หรือ บังคับ กดขี่ ๆ ให้ผู้อื่นเขาเปลี่ยนแปลงหลักสูตร, ให้เปลี่ยนวิธีสอนเป็นวิธีสอนแบบหน่วยงาน, ให้เปลี่ยนวิธีสอบเป็นการวัดผลแบบค่อนเองและแบบปรนัยปนกับอัตนัย, ฯลฯ, ฯลฯ เมื่อเขาไม่เปลี่ยน เพราะว่าเขายังไม่พร้อม ก็ดื้อนซัดใจ, โกรธ, ไม่ยอมทำงานปด้อยมัน ตามเรื่อง “เชิญท่านว่าของท่านไปเออะข้าพเจ้าขอกราบลา” เช่นนี้ก็นับว่าผิดประชาธิปไตย อีก คือ การโกรธ นั้นเป็นการไม่เคารพซึ่งกันและกัน ผิดกฎ ข้อ ก. การปด้อย

มันตามเรื่อง เชิญให้เขาว่าไปตามเรื่องของเขาเถอะ นับเป็นการไม่ร่วมมือ ไม่ประสานงาน ไม่แบ่งปัน นำมาให้ ซึ่งวิชาการที่ ตัวเรา มั้อยู่เป็นการผิดกฎข้อ ๒.

ดังนั้นจากตัวอย่างที่ยกไว้ข้างบนนั้น ข้าพเจ้าจึงขอเตือนบัณฑิตใหม่อย่าง ที่สุดว่าให้ ระวังตัวทุกฝั่ก้าว ขออย่าให้พลาดไปได้ กฎมีกั้มเพียง ๓ ข้อเท่านั้น แต่ความหมายมัน กว้างขวางมาก ต้องคอย ดังสอน และ ตักเตือน ตัวเอง อยู่ทุกหนที่ จังจะเป็นผลดำเร้จ ถ้าเราทำได้ดำเร้จ ก็จะมีผลใหญ่ ๆ ๔ ประการ

- ๑) ตัวเราเองจะได้ชื่อว่าเป็นประชาธิปไตย ซึ่งเป็นของมีเกียรติยศ เป็นที่นับหน้าถือตาแก่ผู้อื่น คล้าย ๆ กับว่าเราเป็นผู้ประพฤดิธรรมคนหนึ่งที่เทียว
- ๒) เป็นการ นำชื่อ เดียงมาสู่ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ว่าอบรมได้ ผลดี เป็นแห่ง หรือ บ่อเกิดแห่ง ประชาธิปไตย ซึ่ง ชื่อ เดียง นั คง จะ อยู่โหมะ ไป ถึงต่างประเทศ และอาจจะแพร่ ไปจนถึงประเทศที่เป็นบ่อเกิดของลัทธิ Experimentalism นั้นก็ได้
- ๓) เป็นการนำชื่อเดียงมาสู่ประเทศไทยว่าเป็นประเทศประชาธิปไตย
- ๔) เป็นการปลูกฝังสันติดุชิให้แก่บ้านเมือง และพดเมืองทั่วไป

ตรงกันข้ามถ้าเราไปทำผิด ๆ พลาด ๆ แล้วอ้างว่านี่แหละ คือ ประชาธิปไตย ก็จะทำให้ความซัปปัคอตตุ่แก่ตัวเองและแก่วิทยาลัยอย่างย้ง จะพลอยเสียหายตลอดไปถึงบัณฑิตรุ่นต่อ ๆ ไปในอนาคต ด้วย ตาม ทฤษฎีบูรณาการ (Theory of Integration) และทฤษฎีแห่งการต่อเนื่องกัน (Theory of Continuity) ซึ่งได้เคยสอนไว้ให้แก่นิสิตแล้วนั้น, เราเชื่อว่า สิ่งทั้งหลายในโลกนี้แบ่งแยกกันไม่ออก เราคือท่าน ท่านก็คือเรา เราคือสังคม สังคมก็คือเรา ถ้าสังคมเดวเราก็ต้องได้รับผลแห่งความเดวนั้นตามไป ถ้าเราเดวสังคมก็จะต้องได้รับผลแห่งความเดวของเรา ถ้าเราดีโรงเรียนของเราจะดีขึ้น ถ้าโรงเรียนของเราเดว ตัวเราก็พลอยรับผลเดวไปด้วย ทุก ๆ อย่างมันคิดพันต่อเนื่องกันแน่นแฟ้นแยกไม่ ออกทุก ๆ อย่างเป็นส่วนหนึ่งของซึ่งกันและกันทั้งสันคัลย ๆ กับด้านหัวและด้านก้อยของเงินเหรียญ มันต้องค้ำกันก็จริง แต่แยกกันไม่ออก หรือว่าถ้าใครเก่ง ก็ลองพยายามแยกเก้า อัดตัวหนึ่งให้พ้นไปจากโลกของเราณตองดู จะเห็นว่าพยายามขว้างมันไปเดียนนอกโลกสักเท่าใด ก็ไม่ดำเร้จ มันตกกลับลงมาบนโลกทุกที่ ยังแยกไม่ออก

ดังนั้นขอให้บัณฑิตทั้งหลายจงรำลึกไว้เสมอว่า ถ้า พวก เรา ออก ไป ปฏิบัติ ดี ปฏิบัติ ชอบ วิทยาลัยอันเป็นสถานคักษาเก้า (Alma Mater) ของเราก็จะพลอยดีไปด้วย และถ้าวิทยาลัยของ

เรากำหนดยิ่งใหญ่ต่อไป ตัวบ่งชี้ก็จะพลอย
รับ เกียรติยศ และ ชื่อเสียง เพิ่มพูนขึ้น อีกเช่นกัน
ดังนั้นจะตั้งปณิธาน หรือ ตั้งความมุ่งหมาย
ไว้ให้มันคง แล้วจึงดำเนิน ชีวิตไปโดยยึดหลัก
ทั้ง ๓ ประการ นั้น ซึ่งเป็น หลัก ประชาธิปไตย
โดยแท้จริง

ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของประชาธิปไตย เป็นเรื่อง ของ Human Relationship เป็นเรื่องของการปรับตัวให้เข้ากับ สังคมและจะพยายามปรับปรุงสังคมด้วยในเวลาเดียวกันโดย ใช้วิธีการของปัญญา ไม่ใช่วิธีการ หี้ยยโส หรือรุนแรงใด ๆ พูดอีกทีหนึ่งก็ คือว่า บัณฑิต ทั้งหลายเมื่อออกจาก วิทยาลัยไปแล้ว ย้ายไป ยกคนชมท่าน ย้ายไปเดิน ทำท่า หึง ๆ ทำกริยา กราย พูดจากร้าว ๆ ห้วน ๆ แต่คงว่าฉันภูมิ สูง ไม่ฟังความเห็นผู้อื่นกว่าตัวฉันมากและพูด ถูกเสมอไป ตีเคียนลูกคนอื่นโดย ถือว่าตัวเป็น บัณฑิตคนอื่นใช้ไม่ได้หมด ฯลฯ, ฯลฯ เพราะสิ่ง เหล่านี้ผิดกฎข้อ ก. ทั้งสิ้น และเป็นการกระทำ ที่ผิดด้วยบัณฑิตทั้งสิ้น ข้าพเจ้าขอหวังอย่างยิ่ง ว่าบัณฑิตจากวิทยาลัยวิชา การศึกษานี้ จะเป็น บัณฑิตที่แท้จริง รู้จักผิดรู้จักชอบ อย่างแบบ ประชาธิปไตยโดยทุกประการ

ในลำดับนี้จะขอขยับไปพูดถึงเรื่องความมุ่งหมาย (Purpose) ดักเล็กน้อย ข้าพเจ้าเคยกล่าว กับบัณฑิตทั้งหลาย ใน ห้อง เรียนถึง หลักการ แห่งความมุ่งหมาย (Principle of Purpose)

อยู่เสมอ และยัง ได้สอนด้วยว่า “ให้อ่านออกเสียงว่า เพอเพิส ไม่ใช่ เพอโปส” หวังว่ายังคงจำกันได้ด้วย ข้าพเจ้าเคย กล่าวไว้ว่า หลัก ดุตรกัตติ การกระทำ ต่าง ๆ กัตติ ที่มันรวมเป็น กลุ่มก้อน (integrated whole) จนเกิดความหมายขึ้นแก่ ผู้เรียน หรือที่ เรียก ตาม ภาษา พวก Experimentalist ว่าเกิด Meaning นั้น ก็เพราะ ว่าหลักดุตรและการกระทำเหล่านั้น นั้นมี purpose อย่างแน่ชัดจนกลายเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติ เหล่านั้น การกระทำใด ๆ หรือหลักดุตรใด ๆ ที่ปราศจากความมุ่งหมายที่แน่ชัด ว่าต้องการให้ ดัชนีคุณผลอะไรบ้าง ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่มี Meaning เป็นการกระทำที่คนจะไม่เข้าใจ และ จะเป็นหลักดุตรที่ไร้ความสำคัญ เด็กเรียนจำเร้ว หลักดุตรนั้นแล้ว จะทำอะไรไม่ได้แน่นอน เช่น จะทำมาหาเลี้ยงชีพอะไรก็อาจไม่ได้ จะเป็นนัก วิทยาศาสตร์ก็ไม่ได้ จะเป็นนักเขียนก็ไม่ได้ ไม่ทราบว่าจะทำอะไรได้ดี อาจจะเป็นที่เรียกว่า “general man” ธรรมดา! คือ เป็น คนกลาง ๆ ทำอะไรไม่ได้ดี ได้แต่เป็นคนไปเท่านั้นเอง

ดังนั้นบัณฑิต จะต้อง ตั้ง ความมุ่งหมาย แห่งชีวิตเสียตั้งแต่บัดนี้ถ้ายังมิได้ตั้งเอาไว้ก่อน บางคนอาจจะตั้งไว้แล้ว และเริ่มปฏิบัติไปบ้าง แล้วก็ได้ ในชีวิตนี้เราจะทำอะไรบ้าง เป็นการ สนองความต้องการส่วนตัว (personal needs) และทำอะไร บ้าง เพื่อ สนองความต้องการ ทางสังคม (Social needs) ให้ชัดเจนได้เป็น

ข้อ ๆ แล้วก็วางแผนปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึง
ประสงค์โดยใช้ปัญญาเป็นเครื่องช่วย, แล้วก็
เริ่มปฏิบัติตามแผนการ และวัดผลไปในตัวโดย
ตลอดเวลา ที่พูดไว้นี้เป็นการพูดกลาง ๆ ตาม
หลักการ จะไม่ขอยกตัวอย่างละเอียดอย่างเรื่อง
ประชาธิปไตย เพราะบัณฑิตจะต้องไปพยายาม
คิดเองทำเองบ้าง และสอนตัวเองบ้าง เพราะไม่มี
การสิ่งใดที่จะแจ่มแจ้งและชัดเจนเท่าสิ่งที่เราสอน
ตัวของเราเอง

ที่สุดนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอ อำนวยพรให้บัณฑิต
ทุกคนจง ประสบความสำเร็จ ในชีวิต ดังที่
มุ่งหมายไว้โดยทุกประการ ตามวิถีทาง ของ
ประชาธิปไตย และ วิถีทางแห่ง คุณธรรมและ
ปัญญา

ดร. ศาโรช บัวศรี อ.บ., ป.ม., M.A., Ph.D.

รักษาการอธิการวิทยาลัย

Let us admit the case of the conservative: if we once start thinking no one can
guarantee where we shall come out, except that many objects, ends and institutions are
doomed. Every thinker puts some portion of an apparently stable world in peril and no
one can wholly predict what will emerge in its place.

John Dewey

หน้าที่ของบัณฑิต

ปัญหาที่เราควรตั้งหลักใจกันอยู่ในขณะนี้ คือ การขัดแย้งกันทางความคิดเห็นเรื่อง การศึกษาแบบเดิม และ การศึกษาแบบใหม่ การขัดแย้งกันเช่นนี้ได้ออกตัวชนเมื่อไม่นานมานี้เอง การขัดแย้งนี้จะทำให้การศึกษาของเราไม่เจริญรวดเร็วเท่าที่เราต้องการ เรื่องการศึกษานี้ไม่จำเป็นต้องมีฝ่ายค้านเหมือนดังเรื่องการเมือง การขัดแย้งกันโดยปราศจากเหตุผลที่ดีสมควรเป็นสาเหตุให้การทำงานเจริญไปได้ด้วยความยากลำบาก เป็นการเบียดเบียนและเบียดเบียนเวลาไปโดยใช่ที่

วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาออกไปรับใช้ประเทศชาติ ท่านบัณฑิตทุกคนจะต้องรู้ว่า ท่านมีหน้าที่ที่จะทำให้ความขัดแย้งดังกล่าวนี้หมดไป กล่าวคือท่านจะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าท่านมีวิชาที่พอเชื่อถือได้ นี่คือน้ำที่ประการแรกของท่าน

เป็นที่ทราบวาประชาชนของเราติดตามการศึกษาไม่ค่อยทัน กล่าวคือ ประชาชนไม่ค่อยจะเข้าอกเข้าใจในเรื่องการศึกษาแผนใหม่ เราจะปล่อยให้เช่นนี้ยอมไม่ได้ ท่านบัณฑิตใหม่จึงควรมีหน้าที่เผยแพร่วิทยาการของท่านให้ถึงประชาชนด้วย และนี่คือน้ำที่ประการที่สองของท่าน

หน้าที่ประการสุดท้ายที่ไม่ควรลืม คือ ท่านบัณฑิตเองเมื่อออกไปทำงานทำการแล้ว ถ้าหากจะเคยที่จะศึกษาเพิ่มเติม ท่านอาจติดตามการศึกษาของเราไปไม่ทัน ทั้งนี้เพราะการศึกษาของเราจำกัดก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมาก ท่านจะต้องฝึกฝนและหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปเรื่อย ๆ หยุดไม่ได้

พิทักษ์ รัชพลเดช

อนุปริญญาครุมัธยมวิทยาศาสตร์, ธ.บ., M.S.

หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

หนูหนึ่งหนูหนึ่งบ้านอยู่หน้าโรงหมู เจอะ
ดาหังหลังโกงใช้ไม้เท้ายันกายเดินผ่านมาทาง
นั้น ก็ทำหลังโกงล้อดาหัง ดาหังให้สวดคำ
แก้หนูหนึ่งหนูหนึ่ง คราวต่อมาดาหังผ่านมา
ทางนั้นอีก หนูหนึ่งหนูหนึ่งก็ทำหลังโกงผ่าน
ไปมาล้อเลียนดาหังเช่นครั้งก่อน ดาหังก็ให้
สวดคำแก้หนูหนึ่งหนูหนึ่งอีก แต่อยู่มาวันหนึ่ง
ดาหังมองหลังโกง เดินผ่านมาทางนั้นหนูหนึ่งหนู
หนึ่งก็ทำท่าเดินหลังโกงล้อดาหังบ้าง ดาหังมอง
โกรธใช้ไม้เท้าไล่ตีหนูหนึ่งหนูหนึ่งดังแค้นมา
หนูหนึ่งหนูหนึ่งก็ไม่ทำหลังโกงล้อเลียนใครอีก

โดยปกติผู้เยาว์ย่อมเรียน ด้วยการ
สังเกตเหตุการณ์ที่ผ่านพบมา สรุปเอาว่าการ
กระทำที่ผู้ชอบเห็นคนทำเป็น การกระทำที่ถูก
ดั่งที่ผู้อื่นไม่ชอบเห็นคนทำเป็น การกระทำที่ผิด
หนูหนึ่งหนูหนึ่งเข้าใจเอาจากปฏิกริยาของดา
หังที่แสดงต่อการกระทำของแกว่า ถ้าพบผู้ใหญ่
ควรทักทายด้วยการล้อเลียนผู้ใหญ่จะ ชอบ ดู แต่
ดาหังหลังโกงเป็นตัวอย่าง และโดยเฉพาะถ้า
พบคนหลังโกงควรทำกริยาหลังโกงให้ดูเป็นการ
แสดงความสนิทสนมยิ่งขึ้น แต่ครั้นเมื่อเด็กทั้งสอง
แสดงต่อดาหังมองบ้างก็ได้รับผลตรงข้ามเพราะ
ดาหังมองโกรธ ฉวยไม้เท้าไล่ตีเขา ตามที่ปรากฏ

หนูหนึ่งหนูหนึ่งสมัยปัจจุบัน

ในแบบเรียนแล้ว ดังนั้นหนูหนึ่งหนูหนึ่งตัดสินใจ
ไม่ถูกว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นของควรทำหรือไม่
แต่เพื่อความปลอดภัย หนูหนึ่งหนูหนึ่งเลือก
ปฏิบัติประการหลัง เบียดจากการล้อเลียนเป็น
การล้อเลียนไปทางอื่น หรือไม่เอาใจใส่ในความ
หลังโกงของคนหลังโกงทั่ว ๆ ไป

พิจารณาจากการกระทำของดาหังหลังโกง
พอจะคาดคะเนไปถึงความคิดของแกที่ทำให้แก
ชอบใจเมื่อเห็นหนูน้อยทั้งสองมาทำท่าทางล้อเลียน
แกคงคิดว่า เด็กต้องขึ้นทำทางว่องไวฉลาด
ปราดเปรียวยิ่งเด็กไร้เดียงสา อายุคราวลูกคราว
หลาน เราน่าจะให้สวดคำแก้คนละเฟื้องสองเฟ
ให้ไปซื้อของเล่นเห็นได้ว่า ดาหังหลังโกงถือ
การล้อเลียนเป็นการทักทายฉันมิตร ไม่ได้คิด
เลยว่าการให้สวดคำแก้หนูหนึ่งเป็นการให้รางวัล
ตอบแทนการกระทำ ซึ่งจะช่วยให้หนู
หนึ่งหนูหนึ่งทำอย่างนั้นกับคนอื่นด้วย ถ้าดาหัง
จะต้องเดินผ่านทางนั้นทุกวัน คงเบื่อการทักทาย
แบบนี้ไม่นึกเอ็นดูเท่ากับพบพาน ๆ ครัง

จากการกระทำของดาหังมอง ซึ่งหลังโกง
เหมือนกัน พบการกระทำอย่างเดียวกันในที่แห่ง
เดียวกันจากเด็กชุดเดียวกัน แต่แสดงปฏิกริยา
ตรงกันข้าม ความคิดของดาหังมองคงคิดตรง
ข้ามกับดาหัง ดาหังมองคงคิดว่า เจ้าเด็กนี้
บังอาจมาล้อเลียนผู้ใหญ่ ดูหรือมาทำหลังโกง
เหมือนเรา น่าขัดใจนัก

ทัศนียภาพแตกต่างกันย่อมทำให้ปรากฏการกระทำออกมาในแบบต่างกัน เมื่อสาวไปถึงต้นเหตุแห่งความคิดที่แตกต่างกัน ก็ จะ เห็น ว่า มาจากสิ่งเดียวกันคือ มาจากทัศนียภาพของคนทั้งสอง ที่มีต่อความพิกลพิการของตน ตาหวังหลังโกงไม่ถือว่า ลักษณะของตนเป็นของสำคัญที่จะต้องคอยปกปิดไม่ให้ใครสังเกตเห็น เมื่อพบเด็กก๊อแปงเด็กที่ตัวเด็กมากกว่าตัวเองเห็นท่าทางของเด็กเป็นของขบขัน

มีเรื่องเล่าว่า ครั้งหนึ่งโสโฟคลีสไปดูละครที่นักแต่งละครผู้อ่อนอาวุโสกว่าผู้หนึ่ง แต่งบทละครทั้งบทสนทนาและการแต่งกาย หนึ่งด้อยเย็นโสโฟคลีส ให้ตัวละครที่แต่งบทสนทนาที่มีศีรษะโตน่าเกลียด ซึ่งเป็นลักษณะที่ทุกคนในวงผู้มีความรู้ทราบว่าเป็นลักษณะของโสโฟคลีส โสโฟคลีสแทนที่จะไม่พอใจกับรูปร่างขบขันในท่าทางและถ้อยคำของตัวละครนั้นได้รับความเพลิดเพลินจากการดูละครเกินกว่าที่คนอื่นคาดหมาย ทั้งนี้เพราะโสโฟคลีสไม่ได้ถือว่า ความมีศีรษะโตนั้นสำคัญอย่างไร

ถัดมาคฤทษณะของตาหมองที่มีต่อความหลังโกงของตนเอง ตาหมองจำใจต้องค่อมหลังอยู่เมื่อเห็นคนอื่นเดินยัดหลังได้อย่างสบาย เป็นการทรมานใจตนเองอยู่แล้ว ยิ่งหลังโกงนานเข้าก็ยิ่งส่งตัวตัวเองมากเข้า เห็นเป็นลักษณะบกพร่องของร่างกายอย่างสำคัญไม่ยอมให้ใครรับว่าตนเป็นคนผิดไปจากคนอื่น เมื่อมาพบผู้ที่ทำให้เห็นสิ่งที่ตนบกพร่องไม่เหมือนคนอื่น ให้เด่น

ชัด ทำให้เห็นเป็นของขบขัน เด่มือนจะเยาะเย้ยให้ได้่าย ผิดความประสงค์ของตาหมองที่จะบีบบังคับคนอื่นทั้งที่ขบขันไม่ได้ ย่อมรู้สึกเด่มือนถูกจรรอยแฉด เจ็บปวดปรากฏออกมาเป็นโทษต่อการประทุษร้าย หนูหนึ่งหนูหนึ่งผู้ก่อให้เกิดความรู้สึกนั้น ถ้าตาหมองยอมเข้าใจว่า หลังที่โกงนั้นแม้บริหารอิริยาบถอย่างไร ๆ ก็ไม่หายโกงเป็นของเดือดร้อนไม่ได้ ถึงอย่างไรก็เป็นของตนไม่น่าเกลียดน่าชังอย่างไร ถ้าใครมาทำท่าเดินให้ดูก็คงไม่โกรธกดขี่พดอยเห็นเป็นของขบขันไปด้วยพดอยหัวเราะความน่าขบขันของหลังของตนได้อย่างเป็นสุขใจ

เมื่อมาพิจารณาผลการกระทำของผู้เฒ่าทั้งสองที่แต่งดัดการกระทำของหนูหนึ่งหนูหนึ่ง การกระทำของตาหวังที่เป็นไปด้วยความรู้สึกอันดี แต่กลับส่งเสริมการกระทำที่ไม่เหมาะสมของเด็ก เท่ากับช่วยอบรมนิสัยไม่ดีให้แก่เด็กที่ตนเอ็นดูโดยไม่รู้ตัว และตาหมองกระทำไปด้วยความโกรธเคืองมุ่งประทุษร้ายเพราะพ่วงถึงความสำคัญของตนเอง แต่เป็นผลให้เด็กทั้งสองดเว้นจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมเสียได้ นับว่าได้ให้จริยศึกษาแก่เด็กทั้งสองโดยไม่ได้มุ่งหมายเช่นนั้นเรียกได้ว่าอบรมศีลธรรมแก่เด็กโดยบังเอิญเป็น ในชีวิตประจำวันของเด็กส่วนมาก นอกโรงเรียนกว่าจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้รับการอบรมมารยาทและจิตใจมา ในลักษณะของเด็กทั้งสองนี้ คือได้รับรางวัลเป็นวัตถุบางอย่างให้กำลังใจบ้าง เมื่อทำถูกอารมณ์ของผู้ใหญ่ และได้รับ

โทษทางกายบ้างทางใจบ้างถ้าทำไม่ถูก อารมณ์
ของผู้ใหญ่ หรือทำไม่ถูกต้องสมควรตามทัศนะ
ของผู้ใหญ่ซึ่งย่อมมีแตกต่างกันตามลักษณะจิตใจ
ของผู้ใหญ่แต่ละคน เป็นวิธีการถ่ายทอดอุปนิสัย
ของผู้ใหญ่แต่ละคน เป็นวิธีการถ่ายทอดอุปนิสัย
ของผู้ใหญ่แต่ละคน และคตินิยม จากผู้ใหญ่ไปสู่
เยาวชนรุ่นหลังตามแบบธรรมชาติแล้วแต่เหตุ
การณ์จะนำไป เมื่อใดเยาวชนไม่ได้แสดงกิริยา
อาการใดให้เป็นที่ถูกอารมณ์มากนักหรือขัดต่อ
อารมณ์มากนักก็ยอมไม่มีโอกาสได้ฝึกหัดอบรม
กัน คือเมื่อใดเด็กคนใดคนหนึ่งหรือเยาวชนคนหนึ่ง
แสดงจิตกิริยาหรือกระทำการใดที่ขัดต่อวิสัยอัน
ดีงามของเยาวชนจะพึงทำบ่อย ๆ เข้า สมาชิกใน
ชุมนุมชนก็พากันลงมติว่า เยาวชนของคนไม่มี
จรรยา มารยาทไม่มีศีลธรรมแบบตาหมองลงความ
เห็นเกี่ยวกับการกระทำของหนูหนึ่งหนูหนึ่ง แต่
ใครผิด? หนูหนึ่งหนูหนึ่งผิดหรือ ตาหมองเป็นผู้
ผิด หรือจะลงมติว่า เพราะหนูหนึ่งหนูหนึ่งอยู่
หน้าโรงหมจึงทำให้กิริยาไม่งดงามเท่าเด็กที่อยู่ใน
สิ่งแวดล้อมที่ดีกว่านั้น เป็นความผิดของสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบันนี้ผู้ปกครองส่วนมากอดพูดอย่าง
ปากพุงใจไม่ได้ว่า บุตรหลานของตนมีไหวพริบ
ดี รู้อะไร ๆ มากกว่าเด็กสมัยก่อน ๆ เมื่อมีอายุ
เท่ากัน เราจะรวมความฉลาดรอบรู้ไหวพริบดี
และศีลธรรมอันดีงามให้มียอยู่ในลูกหลานแต่ละคน
ของเราไม่ได้หรือ ในเมื่อเรามีโรงเรียนเป็น
เครื่องมือสำคัญของผู้คน ที่จะอบรมเยาวชนให้
เป็นพลเมืองที่ดีของผู้คนคงไม่ยากนักถ้าเรามุ่ง

หมายให้เป็นเช่นนั้น และดำเนินการอบรมตั้งแต่อ่อน
ไปตามแนวที่ถูกต้องด้วยความมุ่งหมายที่วางไว้

เมื่อสำรวจดูความมุ่งหมายของการศึกษา
ของเราที่วางไว้แต่ดั้งเดิมมาว่า ให้เด็กได้รับ
พุทธศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และ
หัตถศึกษา ก็เห็นได้ว่าเรามุ่งหมายไว้แล้วให้
เยาวชนของเราที่ผ่านการศึกษจากโรงเรียนมี
ศีลธรรม จรรยา มารยาทดีงาม พร้อมกับมีความ
ชำนาญในการใช้ร่างกายแข็งแรงพร้อมทั้งเจริญ
ด้วยสติปัญญาความรอบรู้ ถ้าเราดำเนินการ
อบรมฝึกฝนเยาวชนของเราให้เป็นผู้เจริญพร้อม
ด้วยการศึกษาทั้ง ๔ ด้านเท่า ๆ กัน และหมั่น
สำรวจดูพฤติกรรมและจิตกิริยาของเยาวชน
ของเราที่เราทำดังอบรมอยู่ และที่ดำเนินไปแล้ว
ก็พอจะวัดได้ว่า เราดำเนินวิธีการอบรมตามแนว
ทางที่นำไปสู่ความมุ่งหมายหรือไม่ ถ้าปรากฏว่า
จิตกิริยาของเยาวชนและพฤติกรรมทั่วไปใน
สังคมเป็นไปในทางที่ไม่น่าชื่นชมนัก เราจะลงมติ
ได้หรือไม่ว่า เราฝึกหัดอบรมเยาวชนของเรา
น้อยไปในด้านใดด้านหนึ่ง ถ้าเราเห็นว่าเยาวชน
ของเราหย่อนทางความเจริญทางด้านจิตใจ ทาง
ความประพฤติและศีลธรรม เราจะลงมติได้หรือไม่
ว่า เราอาจจะอบรมศีลธรรมน้อยไป หรือ
อบรมมากแต่ไม่ถูกวิธี ถ้าเราเปลี่ยนวิธีสอนวิชา
ความรู้ด้วยการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้เด็กค้น
คว้าทดลองและทำจริงให้มาก แทนที่จะบอกเล่า
ให้ฟังเป็นคำพูดจากครู โดยเห็นว่าด้วยวิธีนี้
เยาวชนจะเรียนรู้โดยแท้จริงฝังเข้าไปในหัวใจเด็กเลย

ถ้าหากต้องการใช้มาก ก็จงซื้อชนิดขวดใหญ่ไปใช้ แต่ถ้าต้องการใช้เพียง ๓-๕ ครั้ง ก็ซื้อขวดเล็ก การซื้อของอย่างรวดเร็วเกินไป โดยไม่คิดให้รอบคอบแล้ว มีผลถึงเสียใจเมื่อกลับมาถึงบ้าน

เคล็ดลับของการไปซื้อของ

- ๑ เขียนสิ่งที่จำเป็นที่ต้องซื้อ ลงในกระดาษเป็นอย่าง ๆ ไป
- ๒ แล้ววิเคราะห์พิจารณาว่า ท่านประสงค์ ใช้ สิ่ง เหล่า นั้น มาก น้อย เท่าใด คุณภาพขนาดไหน จึงจะเหมาะสมแก่ความต้องการ (โน้ตลงไปด้วย) และคิดว่าเวลานั้นสมควรจะซื้อหรือยัง
- ๓ พยายามตัดทอน ข้อ ๑ ดังอีก หลัง จากใช้ข้อ ๒ แล้ว
- ๔ อย่าไปจ่ายของเวลาที่ผู้คนคับคั่ง
- ๕ อย่าซื้อของในขณะที่ท่านกำลังเหนื่อย จะทำให้ขาดความรอบคอบ ใจร้อน และตัดสินใจผิดพลาดไป
- ๖ เดินสอบถามราคาของที่ท่านจะซื้อจากร้านใกล้เคียงหลาย ๆ ร้านดูก่อน แล้วซื้อจากร้านที่ถูกที่สุด (ไม่เชื่อท่านลองทำดูแถวบางลำพู แล้วจะประจักษ์ความจริงข้อนี้)
- ๗ แต่งตัวให้เหมาะกับกาละเทศะ ถ้าท่านต้องการซื้อผลไม้ แล้วท่านแต่งตัวหรูหรา ท่านจะซื้อได้ในราคาแพงกว่าราคาปกติ

๘ เมื่อเข้าร้านใด ควรให้ผู้ขายทราบว่าตนต้องการสิ่งใด อย่างไร

๙ อย่าทำให้ผู้ขายต้อง กู้ดี กุจอ ค้อน รับแล้วเสียเวลา โดยใช้คำว่า “ดูเล่น” และจง หลีกเลี่ยง การซื้อของไปโดยมีความคิดว่าต้องเอามาคืนคนขายทีหลัง

๑๐ เด็กซื้อของให้ถูกต้องตามฤดูกาล คือรู้ว่าฤดูอะไรมีผลไม้ กุ้ง ปลา ปู ผักชนิดไหนสุกซม

๑๑ ถ้าซื้อเครื่องกระป๋อง ก็ต้องอ่านป้ายฉลากที่อธิบาย ขนาด, น้ำหนักชนิดอาหารที่บรรจุข้างในให้รอบคอบ ถ้าเป็นน้ำผลไม้ก็ควรซื้อชนิดกระป๋องใหญ่ เพราะถูกกว่าซองกระป๋องเล็ก ๆ (ในเรื่องฉลากป้ายอธิบายนี้ ดินค้าของอเมริกา บอกละเอียดดีมาก เช่นนมผง S M A จากอเมริกา จะบอกปริมาณของส่วนผสมในนมผงอย่างละเอียด แค่นมผงตราหมีของสวิดเซอร์แลนด์ บอกไว้คร่าว ๆ ๒ บรรทัด การขแรงส่วนผสมแต่งในดินค้า เป็นประโยชน์กับผู้ซื้อ ผู้ใช้จะได้เลือกใช้ให้ถูกต้องกับความต้องการของตน)

เขาเรียน Consumer Education กันอย่างไร

เขาเรียนโดยจัดแบบหน่วย แทรกอยู่ในวิชาเคมี เวลาเรียนไม่แน่นอน อาจเป็น ๓-๕ ปีก็ได้ นักเรียนมีกิจกรรมหลายอย่าง เช่น-

- ๑ อภิปรายในชั้น เรื่องค่าครองชีพทุกวันนี้
- ๒ นำตัวอย่างสินค้า หรือสินค้าเครื่อง
หมายการค้าเข้ามาแสดง และวิจารณ์
กับในชั้น
- ๓ ทำการทดลองในห้องปฏิบัติการเคมี
- ๔ ทำ Trips
- ๕ เชิญวิทยากรมาปาฐกถา
- ๖ ใช้ Bulletin board
- ๗ ตั้ง Committee ขึ้นช่วยกันทำงาน เช่น
เขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ ของโรง
เรียน เขียนการตัดสินใจตาม Bulletin
board จัดหาหนังสือพิมพ์รายวันทาง
ข่าวราคาสินค้าประจำวัน แล้วรายงาน
ในชั้นเป็นต้น

ความมุ่งหมายของ Consumer Education

- สรุปโดยย่อแล้ว มีดังนี้
- ๑ เพราะว่าทุกคนเป็นผู้ซื้อ จึงควรเรียนรู้
กลเม็ดของการซื้อขายไว้
- ๒ เพื่อนำไปใช้กับชีวิตประจำวัน อันทำให้
เกิดคุณประโยชน์ในทางสุขภาพ และความ
สุขสบายของตน
- ๓ เรียนรู้ จะได้ หลีกเลี่ยงสภาพรายได้ ไม่พอ
รายจ่าย
- ๔ ช่วยให้ นักเรียนฉลาดใน การเลือกซื้อของ
ที่มีข้อแตกต่างกันแต่คุณภาพเหมือน ๆ กัน
- ๕ สอนให้นักเรียนรู้จักคิด ในฐานะผู้ซื้อ ซึ่ง

จะต้องใคร่ครวญกับการโฆษณาสินค้า เพื่อ
สนใจให้ซื้อ

- ๖ ให้รู้จักอ่านและวิจารณ์ข้อความที่ป้ายสินค้า
ของสินค้า
- ๗ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ สึกตรังตราอยู่ใน
ใจว่า การใช้จ่ายที่ฉลาดนั้น ไม่แต่ประ-
หยัดเงินของคนเท่านั้น ยังช่วยประหยัดเงิน
ให้แก่ประเทศด้วย
- ๘ ส่งเสริมให้นักเรียนสนใจ ที่จะทำแผนการ
แบ่งเงินทั้งหมดของคนออกเป็น ส่วน ๆ ว่า
จะใช้อะไรบ้าง
- ๙ ให้นักเรียนรู้จักใช้วิชาคำนวณ ให้เป็น
ประโยชน์ กับชีวิตประจำวัน
- ๑๐ ผูกนักเรียนให้มีความรอบคอบ ก่อนซื้อ
ก็ไตร่ตรองว่าจะได้ ประโยชน์ คำนึงกับเงิน ที่
เสียไปหรือไม่

ถ้าหากเด็กไทยของเรา ได้รับการ
อบรมร่วมมือกันทั้งทาง บ้าน และโรง เรียน
ทางบ้านถึงจะร่ำรวย แต่ก็ไม่พยายามหิบบ
ยืมเงินให้เด็กง่าย ๆ ทางโรงเรียนก็อบรม
ให้รู้จักหลักของการใช้จ่ายโดยถูกต้อง ให้
ใช้สิ่งของที่ตนซื้อมาให้คุ้มค่า หรือให้
หมดค่า เด็กซื้อแต่สิ่งจำเป็น จะเป็น
การเพนิสยัดงามตั้งแต่เด็ก ๆ ให้คิดตัว
ไปจนถึงเมื่อเติบจนกลายเป็นพ่อบ้านแม่บ้าน
ที่ดีของครอบครัว อันเป็นเหตุให้เศรษฐกิจ
ในบ้านดีขึ้น หลีกเลี่ยงคำว่า รายได้ไม่

พอจ่าย การดูหนังดูละครก็เช่นกัน ควรดูแต่เรื่องที่จริงจัง ๆ ภาพยนตร์แต่เรื่องที่มีคติออกมาก็เช่นเดียวกับสินค้าอื่น ๆ ตามท้องตลาด ย่อมจะต้อง มี ดี มาก ดี น้อย และไม่ดี เราจึงควรศึกษาเนื้อเรื่องตามข้อความที่หนังดี ๆ พิมพ์ เขา แปลรวบรวมและวิจารณ์เอาไว้ ก่อนที่จะไปดู แล้วใช้ดุลยพินิจว่า ดีพอและเหมาะสมกับรสนิยมของเราหรือไม่ เพราะคนหนึ่งไปดูว่าดี แต่

เราไปดูอาจจะไม่ดีก็ได้

จึงรีบเก็บเงินเสียแต่เดี๋ยวนี้ ท่านจะสบายเมื่อแก่ทำงานไม่ไหวแล้ว คำพูดที่ว่า “มีลูกหลานมาก ๆ เอาไว้พึ่งเมื่อแก่” นั้น เป็นอนิจจัง แล้วท่านจะเข้าใจ หากไม่ล้มหวัง จะหวงคิดเมื่อครั้งยังหนุ่มสาว ว่า ตัวเรา นี้ ถ้าเป็น good consumer เสียแต่ครั้งนั้น จะไม่ต้องลำบากอย่างไหนเลย.

สุนทรี กุลศิริโรจน์ วท.บ., ป.ม., M.S.

The school must aim to emplyify the finest attainable quality of living. For the pupils and students will learn what they live. If their living is poor, of low quality, they will then build low quality characters.

W.H. Kilpatrick

ช่วยกันคิดเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้ดีขึ้น

การศึกษาของประเทศไทยทุกวันนี้กล่าวได้ว่าเจริญขึ้นเป็นอันมาก โดยที่มีการปรับปรุงการสอนในโรงเรียนต่างๆ ให้ทันสมัย มีศูนย์กลางการศึกษาหลักมูลที่อุบลราชธานี มี Pilot Project ที่ยะเชิงเทรา มี ร.ร. ประเคราะห์ (Nuclear schools) ที่ชลบุรี มี City Project ที่พระนครและธนบุรี เป็นต้น แต่เราไม่ควรจะพอใจในความก้าวหน้าของเราให้มากเกินไป เพราะถ้าเราพอใจมาก ก็จะหยุดนิ่งไม่คิดปรับปรุงต่อไปให้ดีขึ้นอีก เรายังมีปัญหามากมายที่จะต้องคิด เช่น โรงเรียนยังมีไม่พอกับจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้น ครูยังมีไม่พอ และครูที่ไม่มีวุฒิครูก็ยังมีอีกมาก การสอนในโรงเรียนต่างๆ ส่วนใหญ่ยังเริ่มความงอกงามทางสติปัญญา ความงอกงามในด้านอื่น ๆ ยังยังเริ่มน้อย การวัดผลการศึกษายังถือเอาการสอบครั้งเดียวตอนปลายปี เป็นเกณฑ์ตัดสินได้ตก ฉะนั้น ครูทั้งหลายซึ่งปรารถนาความก้าวหน้าในอาชีพ ควรช่วยกันปรับปรุงการสอนของเราให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ใช้เวลาว่างอ่านตำราวิชาการต่างๆ จะได้ทราบความคิดเห็นทางการศึกษาใหม่ๆ ผู้ใดไม่มีวุฒิครูก็ควรตั้งความปรารถนาไว้ว่าอีกสัก ๒ หรือ ๓ ปีข้างหน้า จะต้องให้มีวุฒิครูให้ได้ โปรดอย่าอยู่เฉย ในต่างจังหวัดครูใหญ่ควรส่งเสริมครูน้อย โดยซื้อตำราการศึกษาเอาไว้ในห้องสมุด เพื่อว่าครูน้อยจะได้ใช้ตำราเหล่านั้นในการสอบเพื่อให้มีวุฒิครู การศึกษาของเราจะก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถ้าศึกษาธิการทุกฝ่าย ร่วมมือกับครูใหญ่ ส่งเสริมครูน้อยให้ทุกคนมีวุฒิครู หรืออย่างน้อยก็ให้ได้สอบวิชาชุดครูมูลให้ได้สักหนึ่งชุด ทุกวันนี้ตำราการศึกษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีอยู่มากมายตามโรงเรียนฝึกหัดครูต่างๆ ครูอาจารย์ควรกระตุ้นให้นักเรียนครูได้ใช้ประโยชน์จากตำราต่างๆ ให้เต็มที่ เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้เป็นแรงผลักดันหนึ่งในการช่วยการศึกษาให้ดีขึ้นอีก เพราะหลักสูตรที่ดี วิธีสอน การปกครอง การวัดผลการศึกษา จะต้องได้รับการปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อประกันว่าเยาวชนของเราจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณสมบัติแก่นชาติในอนาคต

งานด้านประถมศึกษาเป็นเรื่องใหญ่ในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพราะ ๘๕% ของการศึกษายุทธศาสตร์ประถมศึกษาทั้งหมดยังมีปัญหาสำคัญอยู่ว่าจำนวนเด็กที่จบประถมศึกษาปีที่ ๔ มีประมาณ ๒๗๐,๐๐๐ คน ราว ๕๐,๐๐๐ คน หรือมากกว่านั้นเล็กน้อยที่ดามารเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ได้ อีก ๒ แสนคนได้ออกจากโรงเรียน แม้ว่าเราจะจัดให้มีโรงเรียนมัธยมตามชุมชนรอบนักเรียนเหล่านั้น

แต่ก็ไม่สามารถตั้งนักเรียนจำนวนมากไว้ได้ ปัญหาจึงมีว่าเราให้การศึกษาแก่เยาวชนที่จบ ประถมปีที่ ๔ ไปเพียงพอไหม? ถ้าเรามุ่งแต่ วิชาการตามหลักสูตรจนประมณก็ยังไม่พอแน่ ๆ อย่างน้อยต้องให้ไต่ผลทางด้านอื่น ๆ อีก เช่น ให้ เด็กได้นิสัยที่ดี ๆ ติดตัวไป ให้เป็นคนทำงาน เป็นระเบียบ รักด้วยรักงาม ผลก็ปรากฏว่า เมื่อ ไต่หนักเรียนมีนิสัย จะต้องมีควมรับผิดชอบ เช่นมีนิสัยเขาห้องตัวเอง ก็จะต้องรักษาความ สะอาดด้วย ครูควรคำนึงถึงผลของการศึกษาด้านอื่น ๆ อีกเช่น ทักษะ ทศนคติ ความสนใจ รดนิยม เป็นต้น ในการสอนครูควรคำนึงถึง ทักษะ และความสนใจของเด็กให้มาก ครูสอน ประถมจะต้องเรียนรู้เรื่องเด็กและความต้องการ ของเด็ก เช่นเด็กต้องการความรัก ความปลอดภัย ต้องการให้ครูชื่นชมในผลงานของตนเป็นต้น การปกครองก็เช่นกัน ถ้าครูปกครองด้วยใจรัก เด็กแล้วครูจะยึดอาชีพครูไปนาน เด็กจนประ- ถมอดทนไม่ได้เพราะเป็นธรรมชาติของเด็ก เด็ก มี surplus energy ถ้าครูรู้ว่าเป็นธรรมชาติ ของเด็กก็จะไม่เกรี้ยวกราดแก่เด็กจนเกินไป หา ทางให้เด็กได้ทำงานไม่อยู่นิ่ง ๆ ครูก็จะสบายขึ้น การเรียนในชั้นประถมส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับครู ครู เป็นศูนย์กลางของการเรียนของนักเรียน เด็กจะ งดงามทางสติปัญญา กำดั่งกาย อารมณ์ และ ดั่งคมได้ดี ถ้าครูหาประสงค์การดี ๆ ให้

อนึ่ง ในการสอนทุกชั้นครูจะพบเด็กที่เรียน อ่อน ครูควรเข้าใจว่า เด็กมีความสามารถแตก

ต่างกัน เราทั้งหลายเข้าใจกันดีแล้วว่า เป็นเรื่อง ของ Individual Differences ที่งเกิดขึ้นจาก กรรมพันธุ์ และสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุสำคัญ ครู ควรช่วยเหลือเด็กที่เรียน อ่อน ด้วยความเห็นอก เห็นใจ พยายามหาทางให้เขาได้ทำงานตามความ สามารถ แนะนำวิธีเรียน หรือจะสอนพิเศษให้ บางทีจะเป็นความกรุณาแก่นักเรียนอย่างมาก เด็กบางคนพิจารณาทางหู และอวัยวะเบ่งเสียง ครู ควรเอาใจได้ช่วยเหลือบ้าง ฉะนั้นผู้สอนควร จิตต้องมึใจรักเด็ก เห็นอกเห็นใจเด็ก อีกอย่าง หนึ่งที่เป็นเรื่องสำคัญสำคัญสำหรับเด็กก็คือเรื่อง อนามัย ครูสอนประถมควรสนใจเป็นพิเศษ โปรด ดูความสะอาดในการแต่งกาย เดีบ ผมหวีตา ถ้าครูเอาใจได้คอยแนะนำอยู่เสมอ เด็กจะเอา ใจได้ในอนามัยมากขึ้น ไม่ใช่ว่าจุดสุขบัญญัติ ๓๐ ประการไปแล้ว - แต่ไม่เคยปฏิบัติเคย เรื่อง น้ากิน น้ำใช้ ก็สำคัญ ควรเอาใจได้ให้นักเรียน ได้ยู่ดี อาหารกลางวันก็เช่นกัน ครูควรแนะนำ ให้เมื่ำน้าอาหารที่มีประโยชน์มาขาย หรือส่ง เสริมให้นักเรียนนำอาหารมารับประทาน ครู ควรฝึกนิสัยและมรรยาทในการรับประทานด้วย โปรดสร้างฉันทะในอาชีพ แล้วท่านจะก้าวหน้า และประเทศชาติก็จะได้รับประโยชน์ในอาชีพของ ท่านด้วย

งานด้านมัธยมศึกษาของเราอยู่ในเกณฑ์ ก้าวหน้า แต่ก็ยังไม่สามารถสนองความต้องการ ของเด็กชั้นประถมที่ประสงค์จะเรียนต่อได้ กระ- ทรวงศึกษาธิการได้สร้างโรงเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

และขยายชั้นเตรียมอุดมในโรงเรียนประจำจังหวัด
ก็หลายแห่ง แต่ก็ยังไม่เพียงพอ ปัญหาเรื่อง
โรงเรียนไม่พอนี้มีทุกประเทศ โรงเรียนมัธยม
ของเราโดยทั่วไปอยู่ในระดับดีพอสมควร เดียว
แต่ว่าในจังหวัดหนึ่ง ๆ มีน้อยแห่ง มากมายอยู่
ในกรุงเทพฯ และธนบุรีเท่านั้น ปัญหาอันอยู่ใน
ที่เงินงบประมาณ ซึ่งเกี่ยวพันไปถึงการผลิต
สินค้า การขายสินค้ากับต่างประเทศ ถ้าเรา
ผลิตสินค้า เช่น ข้าว ไม้สัก ทุบัก พริกไทย
เกลือ และอื่น ๆ ได้มาก รู้จักได้ราคาดี
มากขึ้น เงินงบประมาณก็จะเพิ่มมากขึ้น โอกาส
จะได้โรงเรียนมัธยมก็จะตามมา หรือว่ามีผู้
บุญ อุทิศเงินสร้างโรงเรียนให้ก็ได้เพิ่มขึ้นอีก
ปัญหาเรื่องโรงเรียนสัมพันธ์กับครู ถ้าโรงเรียน
เพิ่มมากขึ้นครูก็ต้องมีเพิ่มขึ้น การฝึกหัดครูจึงเป็น
เรื่องใหญ่อีกเรื่องหนึ่ง เวลานี้เรามีครูที่มวุฒิ
ปริญญาการศึกษาบัณฑิตยังน้อยมาก ปี พ.ศ.
๒๔๕๕ นี้ นิสิตที่สำเร็จปริญญาการศึกษา
บัณฑิตของวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีราว
๑๐ คน ถ้าเฉลี่ยให้จังหวัดต่าง ๆ ก็ได้ราว ๑
คน เนื่องจากการฝึกหัดครูเป็นเรื่องใหญ่มาก
ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ตั้งกรมการฝึกหัด
ครูให้รับภาระหน้าที่ผลิตครูโดยเฉพาะ เชื่อว่า
ต่อไปคงจะแก้ไขปัญหานี้ได้พอให้ลุล่วงไปได้

เพื่อให้ผู้ปกครองทราบกิจการต่าง ๆ ของ
โรงเรียน โรงเรียนมัธยมทั้งหลายจึงควรทำ
หนังสือแสดงกิจการของโรงเรียน ที่เรียกว่า

School Bulletin เวลาผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียน
ผู้ปกครองจะได้ทราบปรัชญาของโรงเรียนว่า
โรงเรียนจะอบรมลูกหลานของเขาในแนวไหน
เช่น ให้เป็นคนซื่อตรง รู้จักรับผิดชอบ รู้จัก
ทำงานร่วมกับหมู่คณะ รักด้วยรักงาม เป็นต้น
การประเมินเทคนิคนักเรียนที่เข้ามาใหม่เป็นสิ่งที่
จำเป็น ให้นักเรียนรู้จักห้องสมุด ห้องน้ำ และ
ระเบียบการของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมต้นสมัยควรเป็นโรงเรียน
ชนิด Comprehensive School คือมีหลักสูตรให้
นักเรียนเลือกเรียนหลาย ๆ อย่าง เช่น หลักสูตร
เตรียมอุดม หลักสูตร Business Course เตรียม
นักเรียนให้เป็นเสมียน นักโฆษณาพิมพ์ดีด หรือ
พวกเดินตลาด (Sales man) หลักสูตร Industrial
Arts เพื่อเตรียมให้สามารถทำงานในโรงงานได้
หลักสูตร Vocational shop เพื่อเตรียมนักเรียน
ให้สามารถทำงานทางเครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้า
เครื่องจักรกล และช่างไม้ เป็นต้น หลักสูตร
Technical shop เตรียมนักเรียนเข้าต่อมหา
วิทยาลัยทางสาขาวิศวกรรมศาสตร์ และหลักสูตร
General course สำหรับผู้ที่สนใจในวิชา
เลือกตามที่ตนถนัด เพราะ course หนึ่งวิชาให้
เด็กเรียนมาก คำว่า Comprehensive แปล
ว่า รวมเอาหลาย ๆ อย่างเข้าไว้ด้วยกัน เขาว่า
ทำให้ประหยัศครู ประหยัศสถานที่ เรื่องอาชีว
ศึกษาเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญมาก ต้องค่อยทำ
ค่อยไป ถ้าคิดว่าเราจะต้องมีครูทางนี้ให้แก่

โรงเรียนนิตามัญศึกษาด้วย

การแนะแนว (guidance) เป็นเรื่องสำคัญสำหรับโรงเรียนมัธยม เด็กโตขึ้นมีความคิดอ่านด้วยตนเอง ความคิดและอารมณ์อาจรุนแรงตามได้ง่ายๆ ฉะนั้นจึงจะต้องมีครูคอยช่วยเหลือแนะแนวทางปฏิบัติงานตามทางที่ถูกที่ควร เจ้าหน้าที่สำคัญของโรงเรียนมัธยมนี้ เรียกว่า Counselor ไม่ใช่เป็นเพียงอย่างอาจารย์ผู้ปกครองของเรา ยังมีหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำเด็กต่างๆ มีความเห็นอกเห็นใจคิดช่วยเหลือเด็กเสมอ เด็กนั้นนอกจากพ่อแม่ยังมีครูเท่านั้นที่พอจะฟังพาขอปรึกษาด้วยได้ เช่นพวกเด็กที่อยู่ในครอบครัวอันไม่ผาสุก ก็มักจะได้ครูเป็นที่พึ่ง โรงเรียนมัธยมส่วนมากมักจะมีนางพยาบาลประจำ ที่ติดเตียงกันไปก็หมอบ อาจอยู่ประจำหรือมาเยี่ยมเยียนเป็นครั้งคราวตามกำหนดไว้

บางโรงเรียนมีวิธีการน่าสนใจในเรื่องกิจกรรม เช่นทุกวันพุธตอนบ่ายจะมีกิจกรรมนอกหลักสูตร กับ Home room สลับกันไป Home room นั้นเป็นวิธีการที่ดี มีการแนะนำอธิบายหรือแก้ปัญหาต่างๆ เด็กได้รับประโยชน์จากชั่วโมง Home room มาก

ปัญหาสำคัญอีกปัญหาหนึ่งคือ จะทำอย่างไรจึงจะทำให้ชุมนุมชนที่โรงเรียนนั้นคงอยู่ รู้จักว่า โรงเรียนเป็นของประชาชน จะได้ช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน มีผู้เสนอแนะว่าควรจะทำดังนี้

๑. สร้างความเคารพกันฉันท์มิตร ระหว่างเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนและชุมนุมชน โดยเจ้า

หน้าที่ของโรงเรียน ช่วยกิจการงานของชุมนุมชน และช่วยกิจการของวัดวาอารามเป็นต้น

๒. พยายามตั้งเดิรมติสมาคมครูและผู้ปกครอง ให้ครูและผู้ปกครองได้มีโอกาสพบปะกัน

๓. ถ้าโรงเรียนจะมั่งงานใดๆ ก็ให้ใช้นักเรียนที่ได้อบรมแล้วอย่างดี อย่าให้ชุมนุมชนคำหนิได้ เช่นการแต่งดนตรีของโรงเรียน การกีฬา และการแต่งละคร เป็นต้น

๔. การให้ประชาชนได้ใช้สถานที่บางแห่งของโรงเรียนสามารถสร้างมิตรภาพอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมนุมชนได้

๕. การแจกจ่ายเอกสารการศึกษา แต่งตั้งกิจการของโรงเรียน จะสามารถสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นได้ง่าย

๖. โรงเรียนควรติดต่อกับผู้ปกครองเสมอๆ เกี่ยวกับความประพฤติ ปฏิบัติ และการเล่าเรียนของเด็ก

ถ้าโรงเรียนมัธยมสามารถทำให้ชุมนุมชนเลื่อมใส ก็คงจะทำให้เกิดความรักโรงเรียน ถ้าเกิดความรักโรงเรียนแล้วก็จะช่วยโรงเรียนบ้างตามสมควร สรุปรวมความว่า ครูทั้งหลายจะต้องช่วยกันเป็นแรงผลักดันการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นเรื่อยๆ ไป ช่วยกันอ่านตำรา ช่วยกันเขียนตำรา ช่วยกันออกความคิดเห็นเท่าที่สามารถจะทำได้ ก็จะเป็นแน่.

สวัสดิ์ ปุษปาคม

อ.ป., พ.ม., Cert. in Sec. Ed.

ในโรงเรียนแห่งหนึ่งที่มีผู้เขียนได้มีโอกาสไปดูงานมาปรากฏว่ามีการจัดแผนการให้ครูสอนภาษาในโรงเรียนทุก ๆ คนเตรียมการต้อนรับเรื่องความในเทอมแรกด้วยวิธีให้นักเรียนเขียน **ชีวประวัติแห่งตน** แผนการนี้มีชื่อว่า “autobiography Project” การเขียน autobiography นั้นเป็นหลักอย่างหนึ่งที่โรงเรียนจะสามารถรวบรวมเรื่องราวส่วนตัวของนักเรียน และสำรวจความสนใจได้โดยง่าย เพราะเป็นการแสดงออกอย่างอิสระ หรือที่เรียกกันว่า Free Responses นักเรียนไม่ถูกบังคับให้ตอบว่าสนใจเรื่องนั้นเรื่องนั้นหรือไม่ ภายในเทอมแรกนั้นเองโรงเรียนได้ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนมากมาย สามารถทำประวัติของนักเรียนได้ครอบคลุม นักเรียนเขียนเรื่องราวของตนได้ดี เพราะเป็นประจักษ์พยานที่พบด้วยตนเองทั้งสิ้น

ก่อนดำเนินแผนการ ครูใหญ่และคณาจารย์ได้ร่วมมือกันประชุมอบรมครูน้อยของโรงเรียน เพื่อให้ทราบนโยบายและจุดประสงค์ของแผนการ ในการประชุมนี้โรงเรียนรวบรวมเรื่องราวไว้ดังต่อไปนี้

๑. เสนอแผนการ พร้อมทั้ง จุด ประสงค์ คือ

ก. โรงเรียนต้องการทราบความเป็นไปของนักเรียนเกี่ยวกับตัวของนักเรียนเองในด้านสุขภาพ บ้าน ครอบครัว งานในเวลาว่าง

ความสนใจ การสมาคม ทั้งนี้เพื่อโรงเรียนจะได้จัดตั้งต่าง ๆ เท่าที่จะจัดได้สนองความต้องการและความสนใจของนักเรียนได้เหมาะสม

ข. ให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนเรื่องความ

ค. หัดให้รู้จักรวบรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของตน เหตุการณ์บางอย่างอาจเป็นเหตุให้ชีวิตคนเปลี่ยนแปลงได้โดยไม่เคยนึกฝัน

๒. วิธีดำเนินการ

- ก. ให้ใช้เวลาเรื่องความในตารางสอน
- ข. ให้ตัวอย่างหัวข้อเรื่องที่เขียนด้วยตนเอง
- ค. จัดหาหนังสือที่เขียนทำนองนี้มาไว้ในห้องเรียน เพื่อย่อยให้ นักเรียนสำรวจประจักษ์พยานของตนเองได้ดียิ่งขึ้น
- ง. จัดให้มีการแข่งขันเขียน autobiography
- จ. จัดพิมพ์ในหนังสือของโรงเรียน
- ช. จัดกลุ่มครูช่วยครูที่สอนเรื่องความรวบรวมข้อความเป็นหมวด ๆ เช่น หมวดสุขภาพ หมวดงานในเวลาว่าง ฯลฯ เพื่อเก็บเป็นหลักฐานสำหรับจัดทำแบบสำรวจความสนใจนี้ใช้ต่อไป

แผนการอัตรชีวประวัติ

๓. เสนอให้มีการประชุมครูทุกเดือนเกี่ยวกับแผนการนี้ เพื่อเพิ่มเติมแก้ไขให้ดีขึ้น

ในการประชุม โรงเรียนรวบรวมหัวข้อต่าง ๆ ที่ผู้เสนอให้เป็นแนวในการเขียน autobiography ดังนี้

๑. “บุคคลที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของข้าพเจ้า” เช่น บิดามารดา พี่น้อง ครู เพื่อนหญิง เพื่อนชาย

๒. “กีฬาที่ข้าพเจ้าชอบเล่น” หรือ “กีฬาที่ข้าพเจ้าชอบดู” ให้บรรยายความสนใจในกีฬาประเภทนั้น ความรู้สึกชอบดูหรือชอบเล่น และกีฬาชนิดนั้นมีความสำคัญต่อตัวของนักเรียนอย่างไรบ้าง

๓. “เหตุการณ์ในคราวหยุดภาคเรียนฤดูร้อน” นักเรียนใช้เวลาหยุดเรียนฤดูร้อนอย่างไร บางคนไปตากอากาศ บางคนไปรับจ้างทำงาน บางคนไปเรียนหนังสือเพิ่มเติม

๔. “ชีวิตในรอบปีที่แล้วมาของข้าพเจ้า” ให้เด็กเขียนประวัติเหตุการณ์ที่เด่นที่สุดในรอบปี

๕. “วันสำคัญที่สุด” เช่น วันรับประกาศนียบัตร วันแต่งงาน

๖. “สิ่งที่ข้าพเจ้ากลัว” คนทุกคนมีความกลัวเป็นทุนทุกคน แต่บางคนมีมาก บางคนมีน้อย บางคนกลัวสิ่งที่ไม่น่ากลัว ให้บรรยายเมื่อเกิดความกลัวมากที่สุด และทำอย่างไรความกลัวจึงค่อยหายไป

๗. “ความตาย” เด็กอายุ ๑๔ จะได้พบประสบการณ์เกี่ยวกับความตายมาบ้างแล้ว

เช่น ตัดใจตาย ญาติพี่น้องตาย เขามีความเข้าใจในเรื่องตายอย่างไร มีความรู้สึกอย่างไร เมื่อถึงที่มความสัมพันธ์กับตัวเขาต้องจากไปโดยไม่มีความกลัว

๘. “สัตว์เลี้ยงของข้าพเจ้า” ได้มาอย่างไร มีคนให้หรือ ซื้อเอง ความสนิทสนม และความดีที่ได้รับจากการเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยง

๙. “ความหวังของข้าพเจ้า” หรือ “ความฝันของข้าพเจ้า” เด็กมัธยมมีความฝันเรื่องชีวิตมาก การวาดภาพชีวิตในอนาคตเป็นความหวังที่ดีขึ้นไม่น้อย

๑๐. “รถของข้าพเจ้า” มีข้อเฉพาะ ข้อใด ด้วยทุนที่สะสมเอง ความพอใจที่ได้ของสะสมความปรารถนา และการรู้จักรักษาสังของเหล่านั้น

๑๑. “สถานที่ที่ข้าพเจ้าชอบ” คนชอบหาความสุขจากการไปชมสถานที่ หรือไปปด้อยอารมณ์ในที่ใดที่หนึ่งที่ตนพอใจ เช่นทุ่งนา สวน ห้องสมุด ห้องนั่งเล่น โรงเรียน

เหล่านี้เป็นหัวข้อที่พอจะเป็นแนวแก่ครูได้ การดัดแปลงหัวข้อเรื่องเป็นเรื่องที่ครูจัดทำได้เองแล้วแต่ความเหมาะสม วิธีที่จะช่วยย่วยให้เด็กเขียนได้นั้น นอกจากจะหาหนังสือพวก autobiography มาไว้ที่ชั้นในห้องเรียนแล้ว ครูอาจเลือกบางเรื่องมาอ่านให้ชั้นฟังและอภิปรายกันก่อนก็ได้ ทั้งนี้จะช่วยให้เด็กมีความคิดเห็น และช่วยเด็กที่ไม่มีความสามารถจะสำรวจเหตุการณ์เด็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ตนได้เป็นอย่างดี ทั้งจะ

ช่วยให้เด็กมีวิชาเขียนที่ชวนอ่าน และค้นค้นอีก ด้วย การเปลี่ยนแปลงหัวข้อเรื่อง เช่น “กัฬ ที่ข้าพเจ้าชอบเล่น” อาจเปลี่ยนเป็น “ประเภทหนังสือที่ข้าพเจ้าชอบอ่าน” หรืออย่าง เรื่อง “รถของข้าพเจ้า” ก็อาจจะเป็น “สวน ครัวของข้าพเจ้า” ดังนี้เป็นต้น

ก่อนเปิดการประกวดแข่งขัน เด็ก ๆ ควร มีโอกาสได้ซ้อมเขียนแบบสั้น ๆ ก่อนโดยเฉพาะ เด็กชั้นเล็ก ๆ และการประกวดก็ควรแบ่งเป็น ชั้น ๆ ไป เริ่มหัดตั้งแต่เขียนสั้น ๆ ราว ๑๐ ถึง ๑๒ บรรทัด แล้วจึงค่อย ๆ ยาวขึ้นตามลำดับตัวอย่างเรื่องสั้น ๆ

น้องสาวของฉัน

เคยมีคนน้องน้อยอายุหนึ่งปีพอดี เมื่อน้องเกิดใหม่ ๆ ฉันค้นค้นตั้งใจจนบอกไม่ถูก น้องเหมือน ตุ๊กตาคนได้ ร้องไห้ได้ แอ้งก๊กินนมได้จริง ๆ ไม่เหมือนตุ๊กตาที่คุณแม่ขอให้เล่นเลย ฉันพอใจ มากที่ได้น้องหนึ่งคน . พอถัดจากโรงเรียนฉันต้องไปช่วยคุณแม่ดูแล และเลี้ยงน้อง น้องนั่งได้ และ กำถนัดเดิน คุณแม่บอกว่ฉันกำลังโตขึ้น อีกไม่นานก็จะเดินได้คล่อง คุณแม่ดีใจมากที่เห็น ฉันรูกน้อง และบอกว่า พี่น้องทักกันนหน้าให้พ่อแม่เป็นสุขด้วย.

เรื่องลูกแมวดำ

ชีวิตเด็ก ๆ สั้นที่สุด จำได้ว่าเมื่อราวอายุ ๕ ขวบพอจำความได้ฉันรู้สึกสนุกสบายมาก ที่บ้านเป็นสวนมะม่วง ฉันชอบลงไปวิ่งเล่นในส่วนเกือบตลอดวัน บางทีก็บนต้นไม้เล่น บางทีก็วิ่ง เล่นกับสุนัขที่เฝ้าสวน ราวอายุ ๕ ขวบฉันก็ไปเข้าโรงเรียน

ฉันเกิดวันศุกร์ ที่ ๓๓ เมษายน ไม่เคยได้ยินใครพูดมาก่อนเลยว่าวันที่ ๓๓ เป็นวันไม่ดี แต่ เมื่อไปเข้าโรงเรียนเพื่อน ๆ พากันเล่าว่าวันที่ ๓๓ เป็นวันไม่ใช่นอย่างนั้น ๆ ถือกกันว่าแม่มดสาป แสงไวต่าง ๆ นานา ถ้าอยากจะให้พ้นคำสาปพอถึงวันครบรอบวันเกิดจะต้องหาแมวดำไว้กับตัว ตลอดวัน ไปไหนก็ต้องเอาแมวไปด้วย ฉันเกิดรู้สึกสนุกขึ้นมาทุกกับเพื่อน ๆ และขณะนั้นก็ใกล้วันเกิด ครบรอบ ๑๐ ปี หาลูกแมวดำได้ตัวหนึ่งกะว่าพอถึงวันนั้นก็จะอุ้มแมวไปด้วยทุกแห่งที่ฉันไป ใน เดือนเมษายนโรงเรียนหยุดภาคฤดูร้อน โอกาสที่จะได้วิ่งเล่นตามสบายตลอดวันก็มาถึง ไม่ต้องไป กังวลดเรื่องไปโรงเรียน วันที่ ๓๓ เมษายนก็เวียนมาบรรจบครบรอบฉันอุ้มลูกแมวไปวิ่งเล่นในส่วน ด้วยกัน เมื่อประเดี๋ยวเดียวเจ้าสุนัขเฝ้าสวนก็ได้กวดขย้ำลูกแมวตาย ฉันเสียใจมาก เป็นความ เกล็ดเล็ดของตัวเอง รืออยู่แล้วว่าสุนัขกับแมวไม่ถูกกัน ไม่ควรไปวิ่งเล่นในส่วน จนเดี๋ยวฉันยังจำ ภาพลูกแมวดำนอนตายอยู่ตรงหน้าไม่มีวันลืม แม้ว่าคุณแม่จะหาลูกแมวมาให้ใหม่ก็ไม่เหมือน ตัวเก่าของฉัน

การทำระเบียบสังคมของโรงเรียนต่าง ๆ
เวลานี้ ถ้ามีความลำบากใจในการทำก็อยากจะ
ชวนเชิญให้ลองวิธีการนี้ดูบ้าง ผู้เขียนคิดว่า
เป็นทางหนึ่งที่ช่วยให้โรงเรียนทราบเรื่องราวของ
นักเรียนได้บ้าง นอกจากนี้โรงเรียนยังจะสามารถ
รวบรวมความสนใจและสิ่งอื่น ๆ แล้วทำแบบ
สำรวจถามสำเร็จรูปออกมาใช้กับนักเรียน
ต่อไปได้ การสำรวจความสนใจของนักเรียน
ย่อมให้ประโยชน์แก่นักเรียนโดยตรง กล่าวคือ
โรงเรียนจัดตั้งต้นของความต้องการของนักเรียน

ได้ถูกต้อง สภาพการที่พบเห็นกันอยู่เดิมเช่น
เด็กหนีโรงเรียน หนีผู้คุมกันนอกโรงเรียน หรือ
หน้าโรงภาพยนตร์ อาจลดน้อยลง ถ้าโรงเรียน
ได้สร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับความสนใจ และ
ความต้องการของเด็ก ผู้เขียนเคยอ่านข้อความ
เขียนทำนองเดียวกับแผน การนี้ในหนังสือ
พิมพ์รายสัปดาห์ เป็นความริเริ่มที่น่าสนใจ
โรงเรียนต่าง ๆ น่าจะลองริเริ่มทำบ้าง จะเป็น
ประโยชน์แก่การศึกษาอย่างยิ่ง.

เรืองโร พูนพนิช อ.บ., ป.ม., ค.บ. (เกษียณ)

The birthplace is not a matter of indifference in the education of man; it is only in temperate climes that he comes to his full growth. The disadvantages of extremes are easily seen. A man is not planted in one place like a tree, to stay there the rest of his life, and to pass from one extreme to another you must travel twice as far as he who starts half-way.

Jean Jacques Rousseau.

สาระสำคัญของการจัดโปรแกรมสังคมศึกษา ในโรงเรียน

ในสภาพสังคมปัจจุบัน การอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยนั้น ย่อมเป็นหน้าที่ของนักการศึกษาและประชาชนทั่วไป โรงเรียนก็ต้องมีหลักสูตรที่สมบูรณ์ และจัดสมดุลระหว่างวิชาต่างๆ ไม่เพ่งเล็งเฉพาะหรือละเลยในแง่หนึ่งแง่ใด

เพื่อที่จะให้สังคมศึกษาอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนได้มากที่สุดนั้น การจัดโปรแกรมสังคมศึกษาควรจะพิจารณาในหลักต่อไปนี้

๑. สังคมศึกษาจะต้องเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตร เนื่องจากเด็กต้องการโอกาสที่จะเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์, วิถีทางดำรงชีวิต, และความเกี่ยวพันของสิ่งแวดล้อม สังคมศึกษาจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อช่วยให้เด็กได้บรรลุความต้องการดังกล่าว แต่ในขณะเดียวกันเราก็คควรคำนึงถึงการศึกษาในแง่อื่น ๆ ด้วย การจัดสังคมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรนั้นก็เพราะการปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยนั้น ควรเป็นสิ่งที่เราควรปลูกฝังให้เขาไว้มิใช่จะปล่อยให้เกิดขึ้นตามยถากรรม

๒. การจัดโปรแกรมสังคมนศึกษานั้นต้องคำนึงถึงความรู้เรื่องคุณธรรมและความจริงที่มีอยู่ในวัฒนธรรมของเรา รวมทั้งความรู้เรื่อง ความเจริญเติบโตของเด็กและธรรมชาติของการเรียนรู้

คุณธรรมและอุดมการณ์ที่มีอยู่ในวัฒนธรรมของเรานั้น มุ่งส่งเสริมในเรื่อง ความซื่อสัตย์กันในโอกาส, ความยุติธรรม, สวัสดิภาพของส่วนรวม, การเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล, ความซึ้งในคุณค่าของความเป็นมนุษย์, เสรีภาพของบุคคล, ความรับผิดชอบร่วมกันในสังคม, การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา, ภาวะเคารพระหว่างมนุษย์, ความร่วมมือในกิจการของสังคม, การปกครองโดยกฎหมาย, และการมีรัฐบาลโดย เพื่อ และของประชาชน

เราควรตั้งคำถามกับตัวเราเองว่า ในบ้าน, โรงเรียน, และชุมชนของเรานั้น ตั้ง อยู่ด้วยคุณธรรมดังกล่าวหรือไม่ เราได้บรรจุคุณธรรมเหล่านั้นไว้ในสังคมศึกษาหรือไม่ เราได้ปลูกฝังให้เด็กเกิดความซาบซึ้งที่จะรับเอาคุณธรรมเหล่านั้นเมื่อเด็กเติบโตขึ้นถึงวุฒิภาวะหรือไม่

ความจริงและภาวะการณ์ต่างๆ ที่เบียดอยู่ในวัฒนธรรมของเรา เป็นเครื่องชี้ให้เห็นปัญหาของมนุษยชาติและหน้าที่ของสังคม ซึ่งจำเป็นต้องนำมาใช้ในสังคมศึกษา เช่น การสงวนทรัพยากร, การศึกษา, การคมนาคมและขนส่ง, การผลิตและบริโภค, การปรับตัวเข้ากับสังคม, การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน, การเปลี่ยนแปลง, และการใช้ทรัพยากรเพื่อสนองความต้องการต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนั้นโปรแกรมของสังคมศึกษาก็ควรจะให้ผันแปรไปตามความแตกต่างกันในความจริงที่มีอยู่ในชุมชนต่างๆ กันด้วย

ความรู้ในเรื่องการเจริญเติบโตและธรรมชาติในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นเครื่องนำทางให้เราสามารถวางโครงการ, ดำเนินงาน, ส่งเสริม, และวัดผล ประสิทธิภาพการเรียนรู้ซึ่งจิตขึ้นมาสำหรับเด็กนั้นได้ เด็กมีความต้องการ ความเป็นที่รักของผู้อื่น, ความจำเริญ, ความปลอดภัย, และความปราศจากการเกรงกลัว และรู้สึกมีความผิด เหล่านี้เป็นสิ่งที่เราจะต้องสนองให้กับเด็ก การเปลี่ยนแปลงทางการเจริญเติบโตทำให้เรามองเห็นว่าจะปฏิบัติให้เหมาะสมกับตัวเด็กอย่างไร

สำหรับธรรมชาติของการเรียนรู้ เราก็สามารถส่งเสริมได้ โดยการให้มโนทัศน์ประจักษ์ชัดแจ้ง, การแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ประจักษ์กับกิจกรรม, การจัดบรรยากาศให้เหมาะสม, การส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล, และการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ

๓. ใช้โครงการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของการเรียนรู้ในสังคมศึกษา ประสิทธิภาพจะต้องพัฒนาต่อเนื่อง กันตั้งแต่ชั้น อนุบาลจนถึงมัธยม และครูก็ควรจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นต่างๆ นั้นด้วย หน่วยกิจ (units of work) ควรใช้เพื่อเป็นแกนกลางของประสิทธิภาพ โดยให้ความเกี่ยวพันไปถึงชีวิตภายในบ้าน, โรงเรียน, ชุมชน, ประเทศ, และต่างประเทศ หน่วยกิจนั้นจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เนื้อวิชาในหน่วยกิจจะได้มาจาก ประวัติศาสตร์, ภูมิศาสตร์, รัฐศาสตร์, เศรษฐศาสตร์, สังคมศาสตร์, และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสังคมอื่น ๆ รวมทั้งจากแง่ต่างๆ ซึ่งเกี่ยวกับปัญหาในหน่วยกิจ นอกจากนั้นก็ควรย้ำในวันสำคัญต่างๆ, เหตุการณ์ประจำวัน, และความเป็นอยู่ในชุมชนด้วย การสร้างความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรนั้นก็ต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแก้ปัญหา และควรให้โอกาสเด็กที่จะได้พบและแก้ปัญหาและเหตุการณ์ที่ตนกำลังเผชิญอยู่ เราจะต้องคำนึงว่า Program สังคมศึกษาจะต้องได้รับการปรับปรุงอยู่เสมอ คราวใดที่เราได้เรียนรู้เด็กและสังคมเพิ่มขึ้น

๔. การตั้งวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน จะช่วยให้การวางโครงการ, การสอน และการวัดผลสะดวกยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผลของสังคมศึกษา ที่มีส่วนช่วยให้ได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์

ประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไปนั้น เป็นสิ่งที่จะต้องทำให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งเสียก่อน หน่วยกิจ
ทุก ๆ หน่วยที่สร้างขึ้น เพื่อจะให้มันสอดคล้องการส่งเสริมพฤติกรรมซึ่งกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์นั้นควร
ประกอบด้วย

- ก. ทักษะ, คุณธรรม, ความซาบซึ้ง
- ข. ความรู้, ความเข้าใจ
- ค. ทักษะ, ความสามารถ, นิสัย

๕. ประสพการณ์ในการเรียนจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ถ้าหาก
เราจะพิจารณาถึงการส่งเสริมพฤติกรรมอันเป็นประชาธิปไตยในแง่ปฏิบัติ เราควรคำนึงถึง

ก. พฤติกรรมอันเป็นรากฐานของความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย เช่น ความ
รับผิดชอบ, ความสัมพันธ์กับผู้อื่น, ความมีใจกว้าง, การสร้างสรรค์, ความร่วมมือ ฯลฯ

ข. พฤติกรรมที่เราต้องการปลูกฝังให้ในวัยเด็ก เมื่อเด็กเติบโตขึ้น เช่น การยอมรับงาน
และทำงานอย่างมีวัตถุประสงค์, รับผิดชอบในการใช้สิทธิของตน, มาตรฐานของหมู่คณะ,
เคารพในสิทธิของบุคคล, ช่วยกันด้วยความมุ่งหมายและทำงานจนเป็นผลสำเร็จ, รักษาทรัพย์สิน
สาธารณะ, ร่วมมือในการพัฒนา, ไม่ถือเอาถือเรา ฯลฯ

ค. การหาช่องทางที่จะส่งเสริมพฤติกรรมเหล่านี้

ในการส่งเสริมพฤติกรรมแต่ละอย่าง เราก็ควรคิดว่า สิ่งใดที่เด็กทำได้, กิจกรรมใดที่เด็ก
สามารถสังเกตและร่วมมือได้, และลักษณะของพฤติกรรมแต่ละอย่างที่เด็กจะเรียนรู้ได้

๖. วิธีการในชั้นเรียนควรใช้วิธีการแก้ปัญหาเป็นคณะ เมื่อเด็กได้ทำการแก้ปัญหา
เป็นคณะในการเรียนสังคมศึกษา เด็กก็จะได้ใช้พฤติกรรมและความรู้ดังกล่าวมาแล้วให้เป็น
ประโยชน์อย่างจริงจัง เด็กจะเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ รวมทั้งการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นขั้น ๆ ไป

ก. ยอมรับปัญหาเหล่านั้น และตีความในปัญหาให้กระจ่าง

ข. วางโครงการที่จะแก้ปัญหานั้น ๆ

ค. หา Information มา, พิจารณาและตรวจสอบ Information เหล่านั้น

ง. ตัดความและใช้ประโยชน์ Information เหล่านั้น

จ. ประเมินผลของการกระทำและกระบวนการแก้ปัญหา

๗. อุปกรณ์และกิจกรรมที่ใช้ในการสอน จะต้องเลือกและใช้เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหา เราจะต้องนำเด็กให้มีความสามารถที่จะเลือกและใช้อุปกรณ์ที่นำมาเพื่อแก้ปัญหาในแต่ละหน่วยกิจ อุปกรณ์ควรมีความชนิดที่ดูเท่าที่จะมากได้ รวมทั้งอุปกรณ์ที่มีในชุมชน, วัสดุที่ค้นคว้าได้, และสิ่งประกอบในการอ่าน

๘. การวัดผลต้องทำไปตลอดเวลากลับกับการสอน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งแสดงว่าเด็กเรียนรู้แล้วนั้น สามารถวัดได้โดยการสังเกต, Charts, Checklists, rating devices, anecdotal records ฯลฯ ทักษะคิด, ความเข้าใจ, และความสนใจ วัดได้โดยการสังเกต, Checklists, inventories ฯลฯ การวัดตัวเองเป็นสิ่งที่เราต้องการที่สุด ข้อมูลที่ได้จากผลของสังคมศึกษาควรบันทึกไว้ในทะเบียนสะสม ส่วนการวัดความจากข้อมูลเหล่านั้นก็ควรยึดหลักเรื่องความเจริญเติบโตของเด็กเป็นสำคัญ

๙. ครูควรปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ สิ่งที่ครูควรเข้าใจได้ก็คือ พื้นฐานความรู้ของนักเรียน, การวางโครงการ, อุปกรณ์ใหม่ ๆ, เทคนิคในการดำเนินงานเป็นคณะ, การวัดผลและและการวัดความในการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของ สังคมศึกษา ก็ควรจะใช้คุณธรรมของประชาธิปไตย, เทคนิคในการแก้ปัญหาและการทำงานเป็นคณะคู่กันไปด้วย การประเมินผลของ Program สังคมศึกษาก็ควรทำไปเป็นขั้น ๆ

จรรยา มลิษฐ์ ป.ม., กศ.บ.

แนวคิดในทางการศึกษาแผนใหม่

ระหว่าง

ตะวันออก กับ ตะวันตก

ผู้เขียนยังไม่เคยทั้งไปศึกษาและดูงานฝ่ายการศึกษาทางซีกตะวันตก เพียงแต่ประติดปะต่อแนวความคิดจากคำหับคำว้า ซึ่งนักการศึกษาฝ่ายตะวันตกเขียนขึ้น จึงคิดว่ายังไม่ทะลุปรุโปร่งมากนัก บทความจึงใคร่ขอเป็นเพียงแนวคิดเด่นๆ ผู้เขียนดองๆ เปรียบเทียบดูระหว่างแนวความคิดใหม่ในทางการศึกษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอยู่ทั่วไปไม่แต่เพียงไทยเราขณะนี้ กับแนวคิด, พุทธปรัชญา อันเป็นสมบัติดั้งเดิมตกทอดมาไม่น้อยกว่า ๒๕๐๐ ปีของชาวเราตะวันออก ว่าใกล้เคียงผิดแผกกันเป็นประการใดบ้าง? แล้วข้าดี จึงอยากจะเล่าสู่กันฟังสักอย่าง

เมื่อประมาณ ๒๕๔๕ ปีต่อมาแล้ว ถัดกันเพียงเดือน ๖ ของปีนั้น พระพุทธองค์ทรงค้นพบความจริงอันประเสริฐ ที่เรียกกันเป็นภาษาบาลีว่า อริยสัจจ์ มี ๔ ประการด้วยกัน อันนับได้ว่าเป็นขอบข่าย (Scope) ของคำสอนพุทธ ใจความสั้นๆ เห็นจะได้เป็นอย่างดี มนุษย์เราเน้นเผชิญอยู่แต่ปัญหาและความทุกข์ อันเป็นตัณหาทำให้ชีวิตเศร้าหมอง ถ้าตัดทุกข์เสียได้ชีวิตก็จะสบาย เป็นชีวิตที่สมบูรณ์ ตัณหาสำคัญที่ก่อทุกข์ หรือ ปัญหา นั้นก็คือ กิเลส, ตัณหา ซึ่งทรงจำแนกไว้เป็น ๓ กล่าวคือ กามตัณหา, หนึ่ง ภวตัณหา, หนึ่ง และ วิภวตัณหา อีกหนึ่ง ประสาทส่วนที่รับรู้ทุกข์ ก็มี รูป, รส, กลิ่น, เสียง, สัมผัส. ชีวิตมนุษย์เราจะเวียนวนอยู่เช่นนั้น ฉะนั้นจึงหาทางดับทุกข์เสียเถิด โดยปฏิบัติตามทางทั้ง ๘ หรือเรียกว่า มรรคแปด อันมีอาทิ คิดชอบ, ตั้งใจมั่นชอบ, สติชอบ.... เป็นต้น

และหลักสำคัญในการศึกษาแผนใหม่นั้น มีอย่างเดียวกันมิใช่หรือ มนุษย์เราเน้นแต่ไปด้วยความต้องการ เต็มไปด้วยปัญหา ซึ่งจะทำให้ชีวิตเราไม่อยู่ในระดับสมดุลย์ (disequilibrium) ตัณหาที่ทำให้ชีวิตไม่อยู่ในรูปสมดุลย์ ซึ่งก่อให้เกิด Problems ต่างๆ ก็คือ แรงจูงใจ หรือภาษาอังกฤษว่า Motivation ซึ่งมี Intrinsic Motivation คือความต้องการภายใน, ความสนใจ, ความหิวกระหาย เป็นต้น และ Extrinsic Motivation คือแรงจูงใจภายนอก เช่นการทำโทษ รางวัล

ดินจ้าว, คำชมเชย เป็นต้น ประสาทสัมผัส (Sensory Organ) ที่จะรับรู้สิ่งเหล่านั้นอยู่ ๕ ประการ คือ หู, ตา, จมูก, ตับ, กาย; ชีวิตมนุษย์จะเวียนว่ายอยู่เยี่ยงนี้ หน้าที่อันสำคัญของการศึกษาคือ หาทางแก้ปัญหาให้ตกไป โดยการเรียนซึ่ง Dr. John Dewey กล่าวว่า "Learning is learning to think" คิดเป็น, คิดชอบ นั่นเอง

เมื่อเป็นพื้นดวงแล้วเช่นกัน พระเจ้ามีลันท์ ทรงลงภูมิปัญญาของภิกษุหนุ่มผู้ปราชญ์เปรื่องผู้หนึ่งนามว่า นาคเสน (ประวัติว่า คือพระพุทธเจ้า) ว่า ท่านชื่ออะไร นาคเสนตอบว่า ชื่อ นาคเสน ทรงย้อนถามเพื่อรู้ให้จนปัญญาต่อไปอีกว่า ส่วนไหนหรือชื่อ นาคเสน หู, ศีรษะ, ลำตัว, แขนขา, ความดี, ความชั่ว, สมอง,... ฯลฯ พระนาคเสนว่า หาใช่ไม่ทุกคำถาม กตบทรย้อนถามด้วยโวหารอีกว่า มหาบพิตร เสด็จพระราชดำเนินมาด้วยราชพาหนะอันใดในวันนั้น ทรงตอบว่า ด้วยรถทรง นาคเสนเคยรู้ให้บ้างว่า ส่วนไหนหรือ เรียกว่า "รถ" คุม, กง, แอก, งอน, ม้า, เบาะ,... ฯลฯ ทรงตอบว่า ไม่ใช่ส่วนใด ต้องทั้งหมดจึงจะเป็นรถ ถ้ากระนั้นก็เช่นกัน หาใช่ส่วนใดไม่ที่เรียกว่า นาคเสน โดยนัยเดียวกันกับคำว่า รถ นั่นแหละ

เมื่อปลายๆ คริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ นี้เอง Max Wertheimer และคนอื่นๆ อีก เช่น Kohler, Koffka นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ประกาศทฤษฎีออกมา เรียกว่า Gestalt theory กล่าวสั้นๆ ได้ว่า ส่วนรวมสำคัญกว่าส่วนย่อย การรับรู้ (Perception) ของคนเรานั้นจะเป็นไปในรูปส่วนรวม (as a whole) และทฤษฎีนี้มีใช้หรือที่เป็นหลักยึดในทางการศึกษาแผนใหม่ที่แข็งแกร่งพอจะโจมตีแผนเก่าได้อย่างดี

ประมาณ ๒ พันกว่าปีก่อนตามเคย พระพุทธองค์ทรงจำแนกมนุษย์ตามความสามารถภายในเป็นเกณฑ์ ออกเป็นชั้นๆ เพื่อได้เป็นแนวในการใช้กถวิธี โปรด บุคคลเหล่านั้นแต่ละประเภท ทรงเชื่อเป็นแม่นมั่นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยย่อ ทรงจำแนกอุปมาได้กับดอกบัวที่บ้านโลเลเหนือน้ำ, จมอยู่ใต้ผิวน้ำจะบานในวันต่อไป, และยังอยู่กันบึงไม่มีวันบานได้ รังแต่จะเป็นเหยื่อของเต่าปลา----

ก็เมื่อไม่กี่ ๔๒ ปีมานี้เอง Alfred Binet นักจิตวิทยาชาวฝรั่งเศส เกิดมีความคิดแนวเดียวกับข้างบนนี้ และได้คิดทำข้อทดสอบเชววิน (Intelligence Test) ขึ้น และนักจิตวิทยาคนอื่นๆ รับเอาไปทำบ้าง อาทิ Dr. Terman แห่งสหรัฐอเมริกา เป็นต้น และได้แบ่งคนออกเป็นพวกๆ ตามระดับสติปัญญา อัจฉริยะ, ฉลาดมาก, ฉลาด, ปานกลาง, โง่, บัดซบ (Idiot)

เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทำนายความสำมารถของแต่ละคน และเป็นเครื่องช่วยชี้แนวทางแก่ครูในทางที่จะปฏิบัติต่อบุคคลประเภทเหล่านั้น

ในครั้งพุทธกาล พระพุทธองค์ทรงตรัสเตือนภิกษุในที่ประชุมสงฆ์ ว่า จงหมั่นประชุมปรึกษาหารือกันเป็นเนืองนิจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ไม่ถือตนเป็นใหญ่ ไม่รังเกียจรังอน แก่งแย่งชิงดี ดังกษัตริย์ลิจฉวีวงศ์โบราณ และจงไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล คิดให้รอบคอบเสียก่อนที่จะกระทำ

ไม่นานมานี้เอง ที่เราคิดว่า ควรจะสร้างเสริมหัวใจประชาธิปไตย ควรอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย ไม่ใช่ ทหาราช หรือ ตัวใครตัวมัน ในการสอนควรจะให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความเห็นกันอยู่เสมอ ควรจะยอมรับนับถือกัน และคิดด้วยวิธีการแห่งปัญญา ไม่ด่วนตัดสินตกใจ วิธิการอันหนึ่งก็กลายมาเป็นวิธีสอนแบบใหม่ หรือแผนใหม่ และทั้งยังเป็นแนวการอยู่ร่วมกันตามแบบใหม่ด้วย

ท่านผู้อ่านที่ติดตามมาถึงตอนนี้ ก็ต้องคิดต่อเติมเอาบ้างแล้วกัน ยังมีอีกมากนกัหนาจะเปรียบเทียบให้เห็นได้แจ่มชัด วิธิการสอนแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ แสร์บาท, ลงมาเรื่อย ๆ จนปัจจุบันนี้มีวิธีใดบ้างที่พระพุทธองค์ไม่เคยทรงใช้ การโปรดแต่ละครั้ง ๆ ของพระองค์ก็มีความแตกต่างกัน ตามแต่ผู้รับจะสามารถรับได้ขนาดใด ตามแต่ลักษณะนิสัยของผู้รับ การเทศน์โปรดของคุตติมาดในป่าดงใจรักดี หรือการโปรดพระราชบิดาของพระองค์ก็ ต้องคิด

ตอง ๆ ใคร่ครวญค่ากล่าวต่อไปในต้น ๆ ซึ่งเป็นค่ากล่าวที่ไทยเรามาแต่โบราณกาลมาแล้ว และโปรดคิดด้วยปัญญาชน

- ๑. ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก
- ๑. ผลไม้หล่นไม่ไกลต้น
- ๑. เข้าฝูงหงษ์ ก็เป็นหงษ์ ลงฝูงกา ก็ต้องเป็นกา
- ๑. ชาดจะดี ไม่ต้องทาสี ก็แดงเอง
- ๑. คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล
- ๑. โบราณว่า อย่าชิงสุก ก่อนห่ม
- ๑. พึงระวังตนให้หนัก ในวัยเบญจเพศ

และอื่น ๆ อีกมาก ซึ่งแต่ละหัวข้อนั้น ก็เป็นเรื่องใหญ่ๆของวิชาจิตวิทยาที่ถือว่าเป็นประโยชน์ในการสอนอยู่ไม่ใช่น้อยไม่ใช่หรือ

ถ้ากระนั้น ข้าพเจ้าพอจะจับบทความข้อคิดนั้น ขึ้นได้หรือยังว่า:—

“ ตะวันออก ก็ใช้ทยอกอยู่เมื่อไร

เพียงแต่ไม่ทดลองให้ประจักษ์

คิด ๆ ไปน้อยใจเป็นพันนัก

อีกต่อสักเมื่อไร มีใครนำ

ประกาศก้อง โลกจะลือระบือทั่ว ”

๑ ด ๑

เหมือนนักปราชญ์ Dr. Graham Howe นักวิทยาศาสตร์คนสำคัญคนหนึ่งของโลกได้เขียนไว้ในหนังสือเล่มหนึ่งว่า

“ To read a little of Buddhism is to realise that the Buddhists knew, two thousand five hundred years ago, far more about modern problems of psychology than they have been given credit for. They studied these problems long ago and found the answers also. We are now rediscovering the Ancient Wisdom of the East.

เดโช สวานานนท์

ป.ม., กศ.บ. (เกียรตินิยม)

การสะกดจิต

มรดกความรู ทั้งหลาย ที่มนุษย์ ทราน และได้
รวมเอาไว้ เป็นหมวดหมู่ ที่เราเรียกกันว่า
ศาสตร์ นั้น หากจะคิดเปรียบเทียบศาสตร์ที่
มนุษย์ กับสิ่งในโลกลที่มนุษย์ยังไม่รู้จะเปรียบ
กันไม่ได้เลย กล่าวคือถ้าจะเปรียบสิ่งที่คน
รู้เท่าลูกปัดเลียด และเป็นของแท้ สิ่งทีคน
ยังไม่รูคงจะได้ เท่ากับโลกที่เราอาศัยอยู่
ความรู้ที่มนุษย์ อยู่ในทุกวันนี้ค่อยๆ เติบโตขึ้น
หากไม่เชื่อลองตั้งคำถาม ถามว่า “ทำไม?”
ถามคนใดสักคนหนึ่งตั้งแต่ปราชญ์ถึงคน
โง่ ในที่สุดเขาก็จะตอบไม่ได้ ดังนั้นยอมเป็น
เครื่องแสดงว่ามนุษย์ยังไม่รู้อะไรมาก ความที่
มนุษย์ยังไม่รู้อะไรจริง ๆ เอง จึงยังต้องมี
ความคิดเห็นไม่ตรงกัน ยังมีการทะเลาะ — การ
สงครามอยู่ หากมนุษย์ทุกคนรู้อะไรหมดทุก ๆ
อย่าง ความขัดกันในเรื่องความคิดเห็น คงจะ
หมดไปกรรมัง

ในปัจจุบันเรามักจะเห็นคนทำอะไรแปลกๆ
เช่นเรื่องเจ้าเข้าผี การทดลองของฮัลล ๑๓๖
เราคิดกันบ้างไหม? ว่ามันอาจจริงก็ได้ ยังมี
อีกอย่างหนึ่งซึ่งสมัยหนึ่งหรือสมัยนี้ ยังถือว่า
เป็นเรื่องลึกลับหรือเรื่องไม่น่าเชื่อ เรื่องนั้นได้
แก่ วิชาสะกดจิต จะอย่างไรก็ตามวิชาสะกด

จิตนี้ ได้เป็นที่ยอมรับนับถือกันบ้าง ในบางแห่ง
แล้ว

วิชาในสมัยโบราณถือว่า เป็นวิชา ดั้งเดิม
เป็นวิชาสำหรับพวกหมอผี หรือผู้ ทรงอำนาจ ดึก
ดำ แต่ในปัจจุบันเขายอมรับว่าเป็นวิทยาศาสตร์
แขนงหนึ่ง การสะกดจิตหมายถึงคน ๆ หนึ่งซึ่ง
เรียกว่าผู้สะกดจิต ใช้อำนาจกระแสดิจของ
ตนบังคับให้คนอื่นหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ถูกสะกดจิต
ให้อยู่ในอำนาจของตน ผู้ถูกสะกดจะต้องอยู่
ภายใต้อำนาจของผู้สะกด ธรรมชาติของผู้ถูก
สะกดจิตนั้น เป็นคนรับแะได้ง่าย เพียงแค่
ถูกแะให้ทำหรือให้ทำอะไรก็จะทำตามทันที ตัวอย่างเช่น ในการสะกดเพื่อระงับถึงชาติที่ล่วง
มาแล้ว ผู้สะกดจะแะผู้ถูกสะกดว่า ขอให้เลิก
ถอยหลังไปชาติที่แล้ว เมื่ออายุเท่านั้นเท่านั้น ผู้
ถูกสะกดก็จะเลิกไปตามคำสั่งทันทีโดยมิมีการขัด
แย้งใด ๆ ทั้งสิ้น เรื่องของการรับแะง่ายนี้
ยังมีคนอีกประเภทหนึ่งซึ่งรับแะง่ายมาก คน
พวกนั้นคือคนบ้าๆ หากเราพบคนบ้าๆ เรา
อยากให้เขาทำอะไร เราเข้าไปใกล้ ๆ เขา
แล้วออกคำสั่งให้เด็ดขาดและรวดเร็ว คนบ้าๆ
คนนั้น จะทำตามเรา ดังทันที เช่นเราบอกว่า
“ไป” คนบ้าๆจะไปทันทีตามที่เรากล่าว

ถ้าคนบ้าคนนั้นเป็นสาวแฉะด้วยด็กหน้อย จะว่าได้น่าดูมาก แต่พอเขารู้ด็กตัวเขาจะหยุดรำ ผดที่เขารับในที่สุด ก็คือคนที่ตั้งเช่นนี้จะถูกตำบับญาติโยม ข้อควรจำอย่าไปบอกคนบ้าให้กระโดดน้ำ หากใครร้ายคน ๆ นั้นว่าอย่าไม่เป็น คนตั้งจะต้องอาญาแผ่นดิน ฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา

คนที่เชื่อเรื่องชาติหน้า หรือเชื่อเรื่องตายแล้วเกิด เขาจะอ้างการสะกดจิตของคนนั้นเป็นเครื่องพิสูจน์ว่าชาติหน้าหรือชาติที่แล้วมีจริง ในการสะกดจิตเพื่อให้คนนั้นถอยหลังไปในชาติที่แล้วมานั้นทำได้ในทุก ๆ รายไป ในบางรายให้ผดละเอียดถึงตำแหน่งและสถานที่เกิด ตลอดจนเหตุการณ์ได้เกิดชัด สัมผัสสัมผัส ในบางราย ผู้ถูกสะกดสามารถพูดออกมาภาษาหนึ่งซึ่งตัวไม่เคยรู้มาก่อนเลยได้ โดยที่ภาษานั้นเป็นภาษาของคนเมื่อชาติก่อน จึงทำให้พูดได้ พวกที่ไม่เชื่อเรื่องชาติหน้าชาติหลัง ให้เหตุผลว่าที่เราสามารถรำลึกถึงเหตุการณ์ ที่เรียกว่าในชาติหลังได้นั้น ไม่ใช่เรื่องของชาติก่อนชาติหลังเลย เป็นเพราะประสพการจากอดีตในชาตินี้ของคน ๆ นั้นไหลขึ้นมา ในตอนถูกสะกดจิตต่างหาก นักจิตวิทยาบางพวกนั้นเชื่อว่าจิตใจของคนนั้นเหมือนสระน้ำ ถ้าโยนก้อนหินลงไป ก้อนหินนั้นยังไปตกอยู่ที่ก้นสระ ไม่มีวันจะไหลขึ้นมาเหนือน้ำได้ เปรียบประหนึ่ง

ประสบการณ์ของมนุษย์บางวัน ซึ่งมนุษย์ได้ประสบมานั้น อาจไปตกอยู่ที่ก้นสระแห่งจิตใจแล้วก็ได้ จึงไม่มีโอกาสจะไหลออกมาในชีวิตประจำวันได้ แต่มันจะไหลออกมาได้ในความฝัน หรือไม่ตอนถูกสะกดจิต

ความจริงมีอยู่คนหนึ่ง ผู้ถูกสะกดจิตนั้น ถ้าเป็นเด็ก ๆ อายุไม่เกิน ๗ ขวบแล้วจะไม่สามารถจะรำลึกถึงชาติที่แล้วมาได้ ซ่อนเองเป็นข้ออ้างอันสำคัญของผู้ไม่เชื่อ เรื่องชาติหน้าชาติหลัง โดยเขาให้เหตุผลว่าเด็ก ๆ เด็ก ๆ นั้น มีประสพการณ์น้อยมาก เช่นเด็ก ๗ ขวบเช่นนั้น จึงไม่สามารถสะกดจิตทำให้ไปสู่วิชาที่ที่แล้วมาได้ คนที่ถูกสะกดแล้วนึกชาติได้นั้น ไม่จริง เป็นเพราะประสพการต่าง ๆ ในชาตินี้ไหลออกมาต่างหาก ไม่ใช่เรื่องของชาติใด ๆ ทั้งสิ้น จะอย่างไรก็ตาม คนที่มีความเชื่อเรื่องชาติหน้าชาติหลังก็ยังไม่วาย ยังพยายามพิสูจน์อยู่ ปรากฏการณ์สนับสนุนก็มีอยู่มาก เช่นเรื่องภาษาพูด เคยมีเรื่องหนึ่ง ในสหรัฐอเมริกา ผู้ถูกสะกดสามารถพูดภาษาอียิปต์โบราณ เมื่อ ๓ พันปีมาแล้วได้ ซึ่งผู้ถูกสะกดคนนั้นไม่เคยไป อียิปต์และไม่เคยรู้ ภาษา อียิปต์เลย คนฟังทราภาษาอาหรับก็ยืนยันว่าเป็นภาษาอียิปต์โบราณ ซึ่งมีบางคำที่ฟังไม่ออก นอกจากนั้น ผู้ถูกสะกด ยังบอก สถานที่ ที่ตน เกิด และเหตุการณ์ในอียิปต์ได้ถูกต้อง จะอย่างไรก็ตาม

เหตุผลที่ต้องฝ้ายกยงกาทองอยู่

ผู้เขียนมีความเห็นว่าคนไทยเรารู้จักการ
สะกดจิตมาแต่โบราณเหมือนกัน แต่เราไม่รู้ว่
มันเป็นการสะกดจิต ตามชนบทที่ห่างไกลออกไป
มีการละเล่นอย่างหนึ่งในหม่อมคนหม่อมสาว
ที่เรียกว่า “แม่ศรี” การละเล่นนั้น เขาจะ
เอาผู้หญิงซึ่งมักจะเป็นสาวมาคนหนึ่ง มานั่งลง
บนครกตำข้าว ซึ่งคว่ำทางปากครกลงดินแล้ว
เอาผ้าผูกตาหญิงคนนั้นเสีย หญิงคนนั้นถูกถามมิต
ว่าเป็นแม่ศรี แม่ศรีจะถูกลั่นต้อมด้วยหนุ่ม ๆ
สาว ๆ ในจำนวนพอสมควร พวกคนที่ยืนล้อม
อยู่นั้น จะร้องเพลงพร้อม ๆ กัน ในขณะที่
ร้องเพลง นั้นเขาจะ พากัน ปรบ มือ พร้อม ๆ กัน
เหมือนเพลงรำวงสมัยก่อน เพลงนั้นจะชวนกันว่า
แม่ศรีเอ๋ย แม่ศรีสาวสระ ยกมือไหวพระ จะมี
คนชม — — — ๑๒ ๑ ร้องเพลงพร้อม ๆ กัน
และดัง พร้อมกับปรบมือดัง ๆ เช่นนี้ ช้าแล้ว
ช้าแล้ว หญิงสาวที่ถูกถามมิตว่าเป็นแม่ศรี ซึ่ง
นั่งอยู่บนครกคว่ำและถูกปิดตา มือประณมถอ
รูปดอกหนึ่งนั้น จะค่อย ๆ สั่นทีละน้อย ๆ ใน
ที่สุดสั่นมาก ๆ เมื่อคนที่ล้อมวงอยู่เห็นเช่นนั้น
ก็รู้ว่าแม่ศรีมาเข้าอยู่ในร่างนั้น หญิงคนนั้นแล้ว
มักจะถามว่าแม่ศรีมาจากไหน? แม่ศรีจะตอบ
เรื่องที่แสนแสบตลกขบขันของแม่ศรีก็คือ ขอร้องให้
แม่ศรีรำไว้ให้ เนื่องจากแม่ศรีเป็นสาว และ
สวยงามจึงเป็นที่ถูกใจหนุ่ม ๆ ผู้ดูขงนัก

เรื่องของแม่ศรีผู้เขียนเห็นว่าเป็นการสะกด

จิตอย่างหนึ่งเหมือนกัน แต่เป็นการสะกดจิต
อย่างอ่อน การที่คนที่ยืนล้อมวงล้อมอยู่นั้น ร้อง
เพลงพร้อม ๆ กัน เป็นการสะกดจิตไปในตัว
ในการสะกดจิตนั้น ธรรมชาติของผู้สะกดก็เป็น
แต่เพียงบอกแนะนำผู้ถูกสะกดทำอย่างนั้นอย่างนี้
เช่นผู้สะกดจะเชิญให้ผู้ถูกสะกดนั่งในท่าสบาย มี
การ สว่าง ให้เกิด rapport เช่นเดียวกับ การ
สัมภาษณ์ในเรื่อง Counseling เมื่อผู้ถูกสะกด
นั่งลงแล้ว ก็จะถูกบอกว่าจะถูกสะกดจิตจะ
ทำให้สบายไม่ต้องกลัว ขอให้ทำให้ร่างกายทุก
ส่วนผ่อนคลาย อย่างที่เรียกว่า relax อย่าเกร็ง
ผู้สะกดบอกว่า ให้รู้ถึงวงนอน เมื่อผู้สะกด
เห็นว่า ผู้ถูกสะกดนั้นถูกสะกดแล้ว จะบอกให้
ลืมตา แล้วจะแนะนำให้ทำอย่างโน้นอย่างนี้

นี่เป็นเพียงตัวอย่างที่เดาให้ฟังคร่าว ๆ ใน
การกระทำจริง ๆ นั้นมีวิธีพิสดาร กว่าที่กล่าว
มานัก และก็มีวิธีการแปลก ๆ ไม่เหมือนกัน
ค่อนข้างไปเป็นตัวอย่างของการสะกดจิตวิธีหนึ่ง จึง
ขอยกมาเล่าให้ฟัง ถ้าใครสนใจอยากจะทำดูก็
ได้ บางทีจะได้ผล ในการฝึกหัดนั้นแบบฝึกหัด
มากมายด้วยกัน ที่ยกมาเพียงตัวอย่างเดียวเท่า
นั้นก็เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจหรือมองเห็นภาพของการ
สะกดจิต ว่าเขาทำกันเช่นใดเท่านั้น ต่อไปนี้
เป็นตัวอย่าง

ให้ผู้ถูกสะกดจิต นั่งบน เก้าอี้ ท่าสบาย ที่สุด
เท่าที่จะทำได้ ผ่อนคลายเสียเท่าที่สะดวกอยู่
นั้นให้หมดแล้วพูดว่า เขากำลังพักผ่อนสบาย

การพูดและการทำ เช่น นั้นเป็น การก่อให้เกิดผลของการสะกดจิตไปในตัวแล้ว เพราะฉะนั้น ทำทาง, น้ำเต็ง, สายตาของผู้สะกดเป็นเรื่องสำคัญ จะต้องพยายามฝึกให้ผู้ถูกสะกดจิตเชื่อถือหรือไวใจ ถ้ายังเห็นผู้ถูกสะกดจิตยังเป็นปกติอยู่ จึงพูดว่าให้ผู้ถูกสะกดจิตง่วงนอน แตร่วงย้ง ๆ ขึ้นเป็นทิวคูณ จนเมื่อเห็นว่าเขา ง่วงแล้ว จึงบอกให้เขาหลับตาและหลับไปเลย เมื่อบอกให้เขาหลับนั้น จึงบอกว่ให้เขาหลับอย่างมีความสุข ไม่กังวลใจอะไรทั้งนั้น อย่าให้เขาพะวงถึงเรื่องอะไรทั้งนั้น บ่อยใจให้สบาย ถ้าเขายังไม่แน่ใจ คือยังพะวงหรือกลัว การ สะ ก ด จิต จึง บอก ว่า การ สะ ก ด จิต นั้น จะช่วยรักษาโรค ร้าย ที่ เขาเป็นอยู่ หรือช่วย แก้ นิธิยไม่ดีขึ้นอย่างของเขาได้ และจึงบอกเขาคือไปว่าที่สะกดจิตเขานั้น มิใช่พาเขาไปสู่ความ อับอาย หรือแก่ลงทำลายเขา ขอให้เขาหลับ ตึก ๒-๓ นาที แล้วค่อยจากนั้นขอร้องให้เขา จ้องมองที่ใดที่หนึ่ง อย่างมองไปที่อื่น

ขั้นต่อไป เมื่อเห็นว่าผู้ถูกสะกดจิตมีความ โนม็เยียงตามที่บอกมาแล้ว ผู้สะกดจิตเข้าไป ยืนข้าง ๆ ผู้ถูกสะกดจิต ยกนิ้วชี้บนวงตาของ มือขวาไว้ในระดับสายตาของเขา ให้ห่างจาก สายตาประมาณ ๑๒ นิ้วพูด พอให้ผู้ถูกสะกดจิต จ้องมองได้ บอกให้เขามองระหว่างช่องของนิ้ว ทั้ง ๒ นั้น และให้ทำใจให้ว่างเท่าที่จะทำได้ โดยไม่ห่วงอะไรเลย หลังจากที่เขา มองไปยังจุด

ที่กล่าวตักครู่หนึ่ง ตาของเขาจะเห็นอ้อยอ่อน พอ จะสังเกตเห็นได้ นั้นเป็นสัญลักษณ์ว่าการสะกด จิตได้เริ่มขึ้นแล้ว ถ้าตาของเขายังไม่หลับให้ เอามือซ้ายของเรา เอ็มไป ช่วย บิด หนึ่ง ตา ทั้ง ๒ ข้างของเขา และพูดว่า “คุณกำลังหลับ หนึ่งตาของคุณรู้สึกหนัก, หนักยิ่งขึ้น, แทบจะลืมไม่ขึ้น ลืมไม่ขึ้น ลืมไม่ขึ้น แขน, ขาของคุณก็เหมือนกัน มันเป็น ประดุจดังแท่งเหล็ก ไม่ใช่ แขนขาของคุณ วางมันเสีย, วางมันเสีย, วางมันเสีย ขอให้คุณหลับ, หลับ, หลับ เคียว หลับเคียว หลับเคียว เอาหลับ, หลับ, หลับ” ทำเช่นนั้นจนผู้นั้นจะถูกสะกดจิต เมื่อ เห็นว่าเขาถูกสะกดจิตได้แล้ว ก็บอกให้เขาลืม ตาได้ จากนั้นจะถามอะไรก็ได้

นี่เป็นตัวอย่างอันหนึ่ง หรือเป็นวิธีการอัน หนึ่งในวิธีการทั้งหลาย ซึ่งมีอยู่ มาก ตามที่ กล่าวมานั้น วิธีการเหล่านี้เหมาะแก่การสะกดจิต เด็ก

เมื่อผู้นั้นได้ถูกสะกดจิตแล้ว เราจะคงอยู่ ในอำนาจของผู้สะกดโดยตรง เราจะบอกให้ เขาทำอะไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เขานึกย้อน หลังไปเมื่อหนึ่งเดือนก่อน ย่อมทำได้ง่ายกว่าสิ่งอื่น แต่ในการบอกให้เขาย้อนหลังนั้น บางคนอาจ จะนึกไม่ได้ ผู้สะกดจะต้องบอก ว่าย้อนไปเมื่อ อายุเท่านี้ หรือย้อนไปเมื่อชาติที่แล้ว เมื่อ อายุเท่านี้ และเราจะถามเหตุการณ์ในครั้งนั้น

ได้ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว เหตุการณ์ที่กล่าว
นั้นอาจจะไม่ใช่เรื่องจริง ๆ แต่เป็นประสบการณ์
ของผู้ที่สังเกตจิตใจครั้งใดครั้งหนึ่งก็ได้ ความ
เห็นอันหนึ่งแยงกันอยู่

ในการสังเกตจิตใจไม่ยากอะไร เพียง
แต่บอกว่า “ต่อไปนี้ ขอให้ท่านตั้ง
ตน, ลืมตา, ตั้งตนอย่างมีความสุข
เสมือนว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น”

ตามที่กล่าวมาแล้วแต่ต้น ทั้งหมด นั้น เป็น
เรื่องย่อ ๆ และบางส่วนของ การสังเกตจิตใจท่าน
จุดประสงค์ของการเสนอเรื่องนี้ ก็เพื่อให้ท่าน

ได้ทราบว่าการสังเกตจิตใจนั้นเป็นอย่างไร เป็นของ
แน่ที่ถูกต้องความเพียง ๓-๔ หน้าเท่านั้น ไม่อาจ
จะครอบงำเรื่อง ทั้งหมด ของการสังเกตจิตใจได้
ที่เสนอนี้ จึง เป็น เพียงบางส่วนของ การ สังเกต
จิตใจ อีกประการหนึ่ง โปรดระลึกไว้ด้วยว่า
ผู้เขียนนั้นไม่สามารถสังเกตจิตใจได้ เพียงแต่อ่าน
หนังสือเกี่ยวกับเรื่องสังเกตจิตใจไป ๒-๓ เล่ม นัก
ชอบ จึงนำเอาบางส่วนมาเดาสุกกันฟังเท่านั้น
หากใครสนใจจะต้องทำดูก็ได้ ได้ผลอย่างไร
เดาสุกกันฟังบ้าง.

บุญถึง แน่นหนา ป.ม. กส.บ.,

ตำราวิชาการศึกษาและจิตวิทยากล่าวถึงการเรียนและหลักการเรียนเสมอ
เมื่อนำมาเขียนในหนังสือพิมพ์ประจำปืเล่มนี้คงจะไม่เปลืองหน้า
กระดาษเสียทีเดียว ลองท้ออ่านอีกครั้งหนึ่งแล้วพิจารณาว่าเรื่องนั้
น่าจะแก้อย่างไรบ้าง

การเรียนหมายถึงขบวนการของความงอกงามหรือพัฒนาการในอินทรีย์ ซึ่งทำให้อินทรีย์
นั้นสามารถแก้ปัญหาคันใหม่หรือปัญหาอื่น ๆ ได้ขึ้น หรือปรับตนให้เข้ากับสภาวะอันใหม่หรือผิด
ไปจากที่แล่วมาเป็นผลดียิ่งขึ้น การเรียนเป็นการแสวงหาความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการแก้
ปัญหา เพื่อประสงค์ให้อินทรีย์นั้นปรับตนเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้สะดวกขึ้น

ขบวนการเรียนจึงเกี่ยวกับการปะทะที่ว่องไวระหว่างอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อม และมักจะเกิด
การติดต่อระหว่างสิ่งทั้งด้องนี้เสมอ การติดต่อจะเกิดขึ้นได้ก็โดยทาง การรับรู้ บุรรดาสังทงหลายทม
ผลต่อสถานะการเรียนชั่วเวลาหนึ่ง เรียกว่า “ช่องชีวิต” อันรวมทงอินทรีย์และสิ่งแวดล้อมของ
อินทรีย์นั้นด้วย อีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า ในสถานะการเรียนมีโลกอยู่สองโลก คือ โลกที่คนรู้
และโลกในสภาพจริง ๆ โลกทั้งด้องนี้ ในช่องชีวิตของมนุษย์จะไม่เหมือนกันทีเดียว เพราะว่าการ
รับรู้ขึ้นอยู่กับผลของประดัพการก่อน ๆ ของผู้เรียนและความแตกต่างของบุคคล

มีปัจจัยต่าง ๆ มากมายที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างโลกทั้งด้องนี้ สิ่งสำคัญที่สุดคือ
ความแตกต่างของบุคคลในเรื่องความถาวร ความแตกต่างของบุคคลตั้งแต่คนโง่ที่สุดไปจนถึง
คนฉลาดที่สุด คนส่วนมากมักเป็นพวกอยู่ระหว่างกลางของคนโง่ที่สุดและคนฉลาดที่สุด สำหรับ
คนโง่การติดต่อระหว่างโลกทั้งด้องนี้ หยาบ คดุมเค็ดือ และกระจัดกระจาย แต่สำหรับคนฉลาด
การติดต่อแหลม แจ่มแจ้ง และค่อย ๆ พัฒนาเสมอ

ปัจจัยที่ต้องที่เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างโลกทั้งด้องนี้ก็คือ ประดัพการสะสมของแต่ละ
คน ประดัพการที่เกิดขึ้นจะสะสมไว้ในอินทรีย์เรื่อย ๆ มา พฤติกรรมตอนหลัง ๆ จะทำให้ประดัพ
การเหล่านั้ดียิ่งขึ้น

หลักการเรียน

เนื่องจากความแตกต่างระหว่างโลกทั้งด้อง
ในช่องชีวิตของแต่ละคน จึงควรระวังว่า โลก
ที่คนรู้สำคัญในการเรียน นับว่าเป็นคราวเคราะห์

ที่แต่ละคนไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก ความแตกต่างระหว่างโลกทั้งสองจึงมีน้อย บางครั้งเราถือว่า เป็นโลกเดียวกันก็มี

บทความนี้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางจิตวิทยาที่เชื่อว่าเป็นสิ่งเบื้องต้นในการเรียนทั้งหลาย ถ้าปราศจากสิ่งทีเชอเหล่านี้เสียแล้ว จะไม่มีการเรียนเกิดขึ้นเลย ปรากฏการณ์ทั้งหลายอย่างนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นกฎเบื้องต้นในการเรียน และคิดว่าคงนำไปประยุกต์ในการแนะแนวและกิจกรวมการเรียน กฎการเรียนต่าง ๆ ก็มีอยู่ในตำราวิชาการศึกษาและจิตวิทยามากมาย ดังที่เขียนนี้อาจจะผิดไปจากที่เคยเห็นในตำรา อย่างไรก็ตาม นักจิตวิทยาในอนาคตน่าจะตองทดสอบทฤษฎีนี้ดูบ้าง

๑. โครงสร้าง — ปริมาณสัมพันธ์ภาพที่มีความหมายในขณะนั้น

● โครงสร้างเป็นกฎหนึ่งของการเรียน การเรียนที่ดีย่อมจะเกิดจากสัมพันธ์ภาพที่มีความหมาย การเรียนจะไม่เกิดขึ้นเลยในสถานะที่ปราศจากความหมาย

รอยเบ็อนนาหมาก หรือควินบูห์ กล่าวว่าถ้าไม่มีโครงสร้าง เพราะรูปร่างของสิ่งทั้งสองนี้ ตามปกติไม่มีสัมพันธ์ภาพที่มีความหมายเลย มักจะกระจัดกระจายหรือไม่แน่นอน สถานะใดที่เรียกว่ามีโครงสร้าง สถานะนั้นต้องมีสัมพันธ์ภาพที่มีความหมาย สิ่งทีประกอบด้วยโครงสร้างสำหรับอินทรีย์หนึ่งอาจจะไม่มีโครงสร้างเลยสำหรับอีกอินทรีย์หนึ่ง เช่น กลิ่นกระต่ายมีความหมายต่อสุนัข แต่ไม่มีความหมายสำหรับม้า ดังนั้นสำหรับคนที่ไม่ค่อยฉลาด ซึ่งชีวิตควรจำกัดและใกล้ชิด แต่สำหรับคนฉลาดอาจจะไม่จำกัดและไกลจนออกนอกโลกก็ได้ เพราะฉะนั้นจึงควรประเมินโครงสร้างในแง่การรับรู้—โลกที่ผู้เรียนรู้ ไม่มีโครงสร้างใดให้ผลดีตลอดกาล แต่ละคนต้องใช้เกณฑ์ที่ไม่เหมือนกัน

โครงสร้างจึงเป็นวิถีทางอย่างหนึ่งที่ฝ่าห้องเรียนควรเป็นเวทีละครชีวิตจริง ๆ นักเรียนเป็นผู้แสดง และพยายามให้ผู้เรียนเกิดอารมณ์คล้อยตามกับเรื่องทีสอน จะบรรลุผลเช่นใดก็ต้องใช้ไต่ทักค้นคว้า จินตนาการ และเครื่องอำนวยความสะดวกเท่าที่มีอยู่

๒. อุปสรรค — ความต้องการของผู้เรียน

● อุปสรรคเป็นกฎหนึ่งของการเรียน การเรียนและความงอกงามเกิดขึ้นโดยและเป็นส่วนหนึ่งของ ขบวนการปรับตัว การปรับตัวจะเกิดขึ้นก็เพราะมีสถานะการแก้ปัญหาหรืออุปสรรค

ในปี ค.ศ. ๑๘๕๙ ชาลส์ ดาร์วิน ได้พิมพ์ Origin of the Species หนังสือเล่มนี้ได้นำถ่วงถึงทฤษฎีวิวัฒนาการโดยยึดขบวนการ การเลือกตามธรรมชาติและการปรับตัว พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยการปรับตัวของอินทรีย์ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมจะเก็บเอาไว้ ตัวแ่งที่สัดเท่านั้นที่รอดอยู่ได้ โดยขบวนการปรับตัวนี้ คนจึงเป็นสัตว์ที่มเหตุผล และเชื่อว่า ขบวนการนี้เป็นหลักของการเรียนทั้งหลาย

ความงอกงาม และพัฒนาการทางปัญญาของคนจะมีพอเหมาะกับการปรับคนให้เข้ากับอุปสรรคที่มีอยู่ในขณะนั้น เมื่อมีพอแล้วก็ไม่เพิ่มชนอีก อุปสรรคจะมีผลทางส่งเสริมหรือขัดขวางการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับ ความสามารถ ความสนใจ และความร่วมมือของผู้เรียน เพื่อให้พอดีที่สุด อุปสรรคและปัญหาจึงควรคิดแปลงให้ห่างจากความงอกงามของผู้เรียนสักหน่อย แต่ต้องอยู่ในข่ายความสามารถของผู้เรียน

เมื่อปราศจากอุปสรรค ก็ไม่มีปัญหา ความต้องการ แรงกระตุ้น และในที่สุดก็ไม่มีการกระทำใดๆ คำที่กล่าวว่า “ความจำเป็นเป็นบ่อเกิดของประดิษฐ์กรรม” จึงเป็นความจริง เพราะเมื่อปราศจากความต้องการแล้ว คนก็ไม่คิดแก้ปัญหา เพราะว่าการแก้ปัญหาที่ดีต้องมีวิธีแก้ที่เตรียมและรวบรวมไว้ได้อย่างมีระเบียบ บางครั้ง คนอาจจะไม่เห็นอุปสรรคอย่างโจ่งแจ้ง เพราะอุปสรรคอาจจะมาในรูปความไม่สบายใจหรือความไม่เต็มคุดัย จนทำให้เกิดพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นให้ทำอย่างไม่รู้ตัว อุปสรรคยอมรับว่า พฤติกรรมของมนุษย์รวมถึงการเรียนรู้ด้วยการนำไปสู่จุดหมาย ความสุขของมนุษย์ขึ้นอยู่กับกรรมอุปสรรค ในแง่จิตวิทยา ความสุขประกอบด้วย ขบวนการที่ต่อเนื่องของการกำหนดจุดหมาย การพยายามให้บรรลุจุดหมาย และการบรรลุจุดหมาย ในเมื่อยังมีความสนใจในตนเองอยู่

อุปสรรคเป็นกฎการเรียนรู้ก็ได้เน้นถึงความสำคัญของการแก้ปัญหา เพื่อเป็นวิถีทางไปสู่การเรียนรู้ที่ดี การเรียนเกิดขึ้นโดยการจัดอุปสรรคให้ผู้เรียนกดดันให้ทันตามความเหมาะสมของตนเป็นรายๆ ไป

๓. ความขัดแย้ง — ผู้เรียนที่มีประสบการณ์หรือการปรับคน

● ความขัดแย้งเป็นกฎของการเรียน การเรียนที่ดีย่อมมาจากประสบการณ์ของผู้เรียนตามปริมาณที่สามารถรู้ได้จากขบวนการปรับคน

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่คอยเจริญขึ้นเรื่อยๆ ในสิ่งที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ติดต่อกัน การปะทะระหว่างผู้แสดงกับบุคคล สัมพันธภาพระหว่างรูปธรรม หรือความรู้ดีทางประจักษ์กับประสบการณ์ทางสุนทรีย์ภาพ ดังเห็นด้านยอมมาจากการรับรู้ ฟรอยด์กล่าวว่า คนสามารถเอาชนะตนเองหรือสิ่งอื่นได้โดยอารมณ์ เมื่อคุณตระ “อานภาพพจน์รวมคำแห่ง” เกิดความรักชาติบ้านเมือง พังเพลง “เขมรไทยโยค” เกิดมโนภาพ กล่าวสั้นๆ ได้ว่า ประสบการณ์ของผู้เรียนมาจากขบวนการปรับคน

โดยวิธีเหมือนกันกับบูรณาการ ส่วนย่อยจะรวมเป็นส่วนรวมโดยยึดความสัมพันธ์แต่ก่อน ๆ ความจริงจะกำหนดประสิทธิภาพทางประสาทและการรับรู้ของคนเป็นรูปร่างที่มีความหมาย ในชีวิตประจำวัน คนอาจจะมีความรู้สึกแทนคนอื่นได้ เช่น ชาวนา พ่อค้า คนขอทาน ฯลฯ หรือสัตว์ต่าง ๆ ได้ โดยการทดแทนทางอารมณ์เช่นนั้น ซึ่งอาจจะเป็นประสิทธิภาพตรงหรืออ้อมก็ตาม ผู้เรียนจะรวบรวมดวงความคิดต่าง ๆ ได้ สามารถออกมาและพัฒนาเพื่อปรับตนเข้ากับปัญหาหรือสถานะต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

๔. การจัด - สัมพันธภาพพื้นฐาน

● การจัดเป็นกฎการเรียน การเรียนจะเกิดขึ้น ณ สนามแห่งหนึ่งซึ่งดำเนินติดต่อกันไปกับประสิทธิภาพของผู้เรียนอันเกี่ยวเนื่องกับความต้องการและจุดหมายปลายทางของผู้เรียนด้วย

ตามประวัติของจิตวิทยาภาคปฏิบัติ การรับรู้ของคนคือการแปลความรู้สึก และการสัมผัสเป็นความสนใจในวัตถุหรือเหตุการณ์ ความรู้สึกและการรับรู้สามารถสร้างโลกอีกโลกหนึ่งได้ ความหมาย ความรู้สึก และประสิทธิภาพทางประสาท เป็นลักษณะเด่นของการรับรู้ แนวทางของแต่ละคนขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ การรับรู้ใช้เป็นตัวตั้งถ้าเรารู้ แต่เป็นตัวตั้งของงานบนรากฐานประสิทธิภาพของแต่ละคน ขณะทำงาน การรับรู้จะเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น สัมบูรณ์ขึ้น และแน่นอนยิ่งขึ้น การกระทำซ้ำ เป็นการกระทำที่แน่นอนและถูกต้องมากขึ้น

การรับรู้แยกกันในด้านที่รูปร่างไม่พอในการเรียนรู้ที่ดี เพราะว่าการเรียนเป็นขบวนการติดต่อโดยอาศัยประสิทธิภาพเก่าผสมกับประสิทธิภาพปัจจุบัน ซึ่งสร้างผู้เรียนใหม่ ทักษะ ทักษะคิด นิสัย และความเข้าใจเพิ่มขึ้น ในแง่การเรียนจึงเป็นสิ่งพัฒนาเรื่อย ๆ เพื่อนำไปสู่ส่วนรวมที่มีความหมาย

สำหรับผู้เรียนหรือโลกของผู้เรียน ความรู้สึกทางประสาทจะรวบรวมเป็นสัมพันธภาพพื้นฐาน ส่วนประกอบทางประสาทที่เหมือนกันจะสร้างพื้น แต่ส่วนประกอบทางประสาทที่ต่างกันจะสร้างฐาน แต่ก่อนนทฤษฎีทางวิชาการศึกษาได้เน้นฐาน แต่ในสมัยนี้กลับมานับความสำคัญของพื้นและสัมพันธภาพของพื้นและฐาน เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น บรรยากาศทางสังคมและกายภาพ เป็นต้น

การจัดในปัจจุบันส่วนมากมักจัดดังนี้ ๑. การจัดที่ลำดับตามเหตุผล เช่น รายวิชาหรือประสิทธิภาพจากง่ายไปหายาก จากรู้ไปสู่ไม่รู้ ๒. การจัดตามเวลา คือเวลาในการเกิดปัญหาสำคัญ ๓. การจัดตามจิตวิทยา คือความต้องการและจุดหมายปลายทางของผู้เรียน แต่ละแบบเหมาะในการเรียนทั้งสิ้น การเลือกแบบใดแบบหนึ่งควรถือความต้องการของผู้เรียน และความเหมาะสมในการจัดเพื่อจะได้บรรลุสัมฤทธิ์ผล

๕. การประเมินผล — ผู้เรียนรู้ความเปลี่ยนแปลง

๕ การประเมินผลเป็นกฎการเรียน การเรียนที่ได้ผลต้องเกิดจากแรงคล้อยและทัศนคติของผู้เรียน สิ่งทั้งสองนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตน

พฤติกรรมที่หายไปเป็นการนำไปสู่จุดหมายปลายทาง ในแง่จิตวิทยา การนำพฤติกรรมไปสู่หรือเห็นจุดหมายปลายทางซับซ้อนยิ่งนัก ผู้เรียนอาจจะทราบหรือไม่ทราบพฤติกรรมก็ได้ ดังนั้น การเรียนที่ดีจึงต้องให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนว่าไปถึงจุดหมายที่ร่างขึ้นแล้วหรือยัง ผู้เรียนเป็นผู้ร่างจุดหมายตนเอง มิใช่ครูร่างจุดหมายให้

ถ้าเด็กฉลาดได้ร่างจุดหมายธรรมดาและได้บรรลุความจำเริญ ไม่เคยประสบความล้มเหลวเลย ทั้งนี้เพราะว่าจุดหมายอยู่ในระดับความสามารถของเขา แต่ถ้าเด็กไม่ค่อยฉลาดได้ร่างจุดหมายธรรมดา และไม่เคยจำเริญเลย เพราะจุดหมายอยู่นอกเหนือระดับความสามารถของเขา ตามจิตวิทยา ถ้าผู้ใดไม่บรรลุถึงจุดหมาย แต่เขารู้สึกว่าได้บรรลุหนึ่งหมายความว่า เขาประสบความสำเร็จไปในตัว

เมื่อตนร่างจุดหมายหรือความต้องการซึ่งจะทราบหรือไม่ทราบก็ตาม ก็จะเกิดความเครียด ความไม่เต็มใจทางใจและทางร่างกายขึ้นแล้ว พร้อมกับความเครียดก็จะมีความไม่เต็มใจเกิดขึ้นด้วย ดังนั้นจึงพยายามแก้ความเครียดให้หมดไป ถ้าทราบจุดหมายคนนั้นจะพยายามรวบรวมข้อมูลและเต็มมุขีฐานเพื่อนำไปใช้เพื่อบรรลุจุดหมาย ถ้าหากไม่ทราบ กิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินก็ไม่เป็นระเบียบ เมื่อได้มีกิจกรรมสู่จุดหมาย ความเครียดจะลดลง เพราะความสนใจเกิดขึ้น ถ้ากิจกรรมเห็นจุดหมาย ความเครียดจะเพิ่มขึ้นเพราะบังเกิดความไม่เต็มใจ ความล้มเหลวที่ซ้ำๆ กันมักจะเกิดกับผู้พยายามหนีจากกิจกรรมที่นำไปสู่จุดหมาย และนี่กว่าตนไม่สามารรถเสมอ

ความรู้ในความก้าวหน้ามีคุณมากกว่าความรู้ในความไม่ก้าวหน้า เพราะว่าความรู้ก้าวหน้านี้ผู้เรียนมีวิธีดำเนินจำเพาะลงไป แต่เกิดความรู้ไม่ก้าวหน้า ผู้เรียนจะงงและบางครั้งอาจเสียใจ ควรระลึกว่า ผู้เรียนเปรียบเทียบความรู้กับฐานในอดีตของเขา มากกว่าไปเปรียบกับเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อจะใช้เกณฑ์มาตรฐานแบบที่จะให้ผลพอใจมากที่สุดคือ แบบที่เปรียบเทียบผู้เรียนคนนั้นกับพวกปานกลาง เช่น -Standard scores มิใช่เปรียบเทียบกับคนทั้งหมด เช่น Percentile scores

นิตย์ เบญจา

การทำตัวให้เป็นที่รักของนาย

การทำตัวให้เป็นที่รักของนาย มิได้มีความหมายเพียงว่า ต้องมีอารมณ์ร่วมขณะที่นายพูด ขบขัน (ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการที่ดีภาพ) หรือการทำงานในหน้าที่อย่างดีและอย่างซื่อสัตย์ (ซึ่งเป็นวิธีที่คาดหวังเอา) หรือการประจบสอพลอ (ซึ่งเป็นวิธีที่ผิด) เท่านั้น แต่มันหมายถึงการทำงานอย่างมีความหมาย เพื่อประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้น และผลกำไรของงานซึ่งท่านหวังจะได้อย่างมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

กฎ ๗ ประการที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นกฎที่ผู้บริหารได้บอกกับนักเรียนถึงวิธีควบคุมตัวเองในการทำงาน ซึ่งมีดังนี้ คือ

๑. ยอมรับนับถือในอำนาจของผู้เป็นนาย คือไม่ขัดแย้งคำสั่งของผู้เป็นนาย เพราะไม่ใช่หน้าที่ของท่าน ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจทำอะไรลงไป ท่านควรจะได้ปรึกษาหารือนายเสียก่อน ไม่ใช่ไปปรึกษาเมื่อท่านทำงานนั้นไปแล้ว ฟังระดึกไว้เสมอว่า นายใหญ่กว่าท่านและรับผิดชอบงานทุกอย่างที่ท่านได้ทำ

๒. จงค้นให้พบว่านายของท่านชอบให้คนอื่นเข้าไปหาอย่างไร เพราะนายบางคนให้พบได้ทุกโอกาสไม่มีพิธีรีตรอง บางคนก็ให้พบได้เพียงทางโทร ศัพท์หรือเสนอด้วยลายลักษณ์

อักษร ท่านจะต้องรู้ว่านายของท่านต้องการคำปรึกษาหารืออะไร และนายต้องการให้ท่านทำอะไร ถ้าท่านต้องการพบนาย ท่านจะต้องคอยจนถึงโอกาสเหมาะ จะเป็นขณะที่นายของท่านกำลังพักผ่อน อย่างสบายหรือมีอารมณ์ดีก็ได้ แล้วท่านจงเข้าไปหา ทุกสิ่งทุกอย่างจะเป็นไปทางดี

๓. จงนึกถึงหลักความจริงที่ว่านายของท่านก็คือปุถุชนคนหนึ่ง นายก็มีโอกาสที่จะทำผิด มีอารมณ์ชอบและเกลียด มีความหยิ่งและคาบอดได้ (อาจเข้าทำนองค้นหาพาให้ตามืด คำพังเพยของไทยเรากล่าวได้) เหมือนเราท่านทั้งหลายเช่นกัน จึงต้องมีการอภัยกันบ้าง

๔. แสดงให้เห็นว่าท่านรักงาน ปรารถนาให้นายของท่านเป็นผู้เข้มงวดในระเบียบวิธี หรือไม่เป็นไปตามแบบวิธีก็ได้ อย่าให้ความกลัวความหวั่นหวาด (อันเป็นอาการของโรคเส้นประสาท) การบูชาความเป็นพระเอกของผู้หนึ่งผู้ใด เข้าครอบงำหรือระบายดีดัมพินธนาของท่านกับคนอื่น ๆ เสีย นอกจากในเหตุการณ์ปัจจุบันทันด่วน และอย่าเอาปัญหาบุคคลิกภาพของนายเข้ามาเกี่ยวข้องในการทำงาน

๕. ยกย่องให้นายเป็นผู้มีความรู้ ผู้อยู่
ได้บังคับบัญชาทุกคนควรจะยกย่องให้เป็นยอด
สุด เพราะการเตรียมงานและการตัดสินใจ
ในการบริหารงาน จำเป็นจะต้องใช้ความรู้รอบรู้
และการแสดงออกอย่างรวดเร็ว และถูกต้อง
จึงเกิดความน่าเชื่อถือของท่านเป็นเช่นนี้หรือเปล่า ถ้า
จะบอกข่าวร้ายกับนายก็ควรจะดูเวลาให้เหมาะ
อย่าทำด่า ๆ ด่อ ๆ เดินผ่านไปผ่านมา แม้เป็น
ข่าวดีก็ควรทำทำนองเดียวกัน เพื่อแสดงให้เห็น
ว่านายของท่านได้ยินข่าวดี ไม่ใช่ท่านทำข่าวดี
ให้เป็นข่าวร้าย

๖. อย่าเพิ่งเลิกการทำให้นายของท่าน
ชอบท่านมากจนเกินไป ท่านควรจะค้นพบ
เองว่า ท่านควรจะทำให้นายของท่านชอบใน
ฐานะท่านเป็นผู้ร่วมงานของนาย เพราะท่านจำเป็น
จะต้องเข้ากับคนอื่นด้วยมิใช่เฉพาะนายเพียง
คนเดียว

๗. ทำงานของท่านให้ดี ตามหลักฐาน
ที่แน่นอนแล้ว สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในทำให้นาย

ของท่านชอบ เมื่อท่านทำงานสำเร็จนายของท่าน
ก็ได้รับความสำเร็จด้วย ซึ่งท่านก็จะเข้ากันนาย
ได้ดีขึ้น หรือนายรักท่านมากขึ้น และท่านก็จะ
รักงานของท่านมากขึ้นด้วย ความสามารถช่วย
ทำงานของนายให้ดีขึ้น จะเป็นเครื่องนำทางอัน
ยิ่งใหญ่ของท่าน ซึ่งวันหนึ่งคนอื่น ๆ อาจจะต้อง
กระวนกระวายเพื่อหาวิธียกย่องท่านก็ได้

ผู้เขียนขอฝากกฎเหล่านี้ไว้เป็นข้อเตือนใจ
เพื่อนที่ดีที่รักทุกท่าน โดยเฉพาะเพื่อนที่กำลัง
จะออกไปรับราชการในไม่ช้า กฎที่กล่าวแล้ว
อาจจะช่วยให้ท่านได้รับความสำเร็จในการปฏิบัติ
หน้าที่ได้บ้างไม่มากนักน้อย จะอย่างไรก็ตามงาน
ชนนถามผิดพลาดบกพร่องที่ใด โปรดคอยให้
ผู้เขียนผู้ไม่ถนัดในงานด้านนี้ด้วย

ประชุม ปิ่นน้อย

[แปลและเรียบเรียงจากเรื่อง "How to
get along with the boss" ใน Reader Digest
ประจำเดือน พฤศจิกายน ๑๙๕๕]

วิธีการปรับปรุงเด็กเกเรทางตะวันตกและตะวันออก

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กไม่ใช่เป็นปัญหาของใครโดยเฉพาะ แต่เป็นของประชาชนทุกคน ประเทศอื่น ทางตะวันออก เช่น ญี่ปุ่น มะลายู เขาก้าวหน้ากว่าเรามาก ประเทศเราเพิ่งริเริ่มเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕

ความจริงมีอยู่ข้อหนึ่งว่า ถ้าเราอบรมเด็กให้ดีแล้ว จะได้คนดีถึงสิบ generations เด็กชุดที่ได้รับการอบรมดี ย่อมจะมีเพื่อนที่ดี มีลูกหลานที่ดีตามลำดับ เด็กเปรียบเสมือนไม้อ่อนย่อมดัดได้ง่ายปรับปรุงง่าย แต่การดัดหรือปรับปรุงนั้น ต้องทำให้ถูกทางด้วย ไม่ใช่ใช้ไม้เรียว หรือดู่ หรือตีสติลธิ ในต่างประเทศ เขาถือว่า เด็กเกเรเป็นเด็กป่วย ไม่ใช่เป็นความชั่วร้ายของเด็ก จึงต้องรักษามานิด ประเทศเรายังคงใช้ไม้เรียวกันอยู่ อย่างไรก็ตาม ไม้เรียวก็ยังเป็นยาขนานเอกอยู่ เด็กไทยเราจำต้องใช้ไม้เรียวในบางโอกาส แม้แต่คำดัดเด็กก็ยังต้องใช้ไม้เรียวบ้างเหมือนกัน

หากมีเด็กเกเรอยู่กลุ่มหนึ่ง ก็ยอมชักจูงเด็กอื่นที่มาเกี่ยวข้องของเกเรไปด้วย เด็กอยากดองอยากชิม ธรรมชาติของเด็กชอบเลียนแบบ เห็นเขาทำอะไรก็ทำบ้าง โดยปรกติการทำควมคันนี้ทำยาก เช่นสอนให้เด็กนั่งพับเพียบ คุ้ยหญ้าเรียบร้อย แต่เด็กรู้ดีกฝนในการปฏิบัติ การทำความดีมักขาด Excitement ไม่เหมือนการกระโดดโถงเต็น การทำตาย ซึ่งปฏิบัติได้ง่ายไม่ต้องดำรวม เกิด Excitement คือว่า

การแก่งัดไม้ดี ต้องแก้แต่เด็ก หากปล่อยไว้นานจะแก้ยาก แม้จะแก้ได้ก็กินเวณานานเหลือเกิน การแก้เด็กเกเรนั้นอาจต้องใช้วิทยาการหลายแขนงคือ

๑. กฎหมาย	๒. สังคมวิทยา	๓. จิตวิทยา
๔. ครรภวิทยา	๕. วิชาการจิตแพทย์	

ในต่างประเทศ เขามีการค้นคว้าเป็นหลักฐาน แต่การจะนำหลักของเขามาใช้ที่เดียวเป็น การผิดถนัด เพราะสภาพประเพณีและอื่น ๆ ไม่เหมือนกันเป็นคั่นว่า เด็กทางตะวันตก พ่อโตพอจะทำงานได้ ก็ต้องทำงาน หาเงินเลี้ยงตัวเอง พึ่งตัวเอง แต่เด็กไทยเรา เกเรพ่อแม่เรื่อย แม่แต่งงานมีเหย้ามีเรือนไปแล้ว ก็ยังต้องพึ่งพ่อแม่ บางทีพ่อแม่ยังคงให้อุปการะอยู่ ความสัมพันธ์ในครอบครัวของคนตะวันออกมีมาก ดูยังมีความเคารพพ่อแม่มาก

การแก้เด็กเกรในประเทเรา อาจใช้หลักใหญ่ร่วมกันได้บ้าง แต่ก็ควรหาวิธีการของเรา โดยเฉพาะ ก่อนจะแก้ โดยหลักธรรมดาสามัญทั่วไป จำต้องหาสาเหตุเสียก่อนว่า อะไรเป็นต้นเหตุแห่งความเกร การรักษาคณป่วย แพทย์ต้องตรวจอาการหาสาเหตุนั้นใด การแก้เด็กเกรก็จะต้องหาสาเหตุนั้น การแก้ อาจต้องอาศัยบุคคล ต่อไปนี้ คือ

๑. พ่อแม่	๒. ครู	๓. ญาติพี่น้อง
๔. เจ้าหน้าที	๕. เพื่อนบ้าน	๖. ประชาชนทั่วไป

สถาบันและบุคคลที่จะเป็นเครื่องช่วยทตที่สุด คือ

๑. แพทย์	๒. จิตแพทย์
๓. นักจิตวิทยา	๔. ศาสตึก

บุคคลดังกล่าวนี้ จะช่วยกันหาสาเหตุ และหาทางและร่วมมือกันแก้ไขที่ถูกต้องที่สุดเท่าที่ทำได้ ควรจะต้องแก้หลักใหญ่ ๒ ประการ คือ

๑. ตัวเด็ก ทั้งเรือนกายและเรือนใจ อันถ่ายทอดเป็นกรรมพันธุ์
๒. สิ่งแวดล้อม

กรรมพันธุ์

ก. เรือนกาย หมายถึงสภาพร่างกาย ที่บิดามารดาถ่ายทอดมาให้ เช่น ผม ผิว พันด้ายเลือด ฯลฯ มีลักษณะถ่ายทอดมาจากพ่อแม่ ได้มีนักอาชญาวิทยาหลายคน ทำการค้นคว้าพบว่าผู้ร้ายมักมีเรือนกายผิดแผกจากคนปกติ เช่นกระโหลกศีรษะ รูปหน้า คาง คิ้ว ลักษณะท่าทาง ฯลฯ เป็นต้น

ข. เรือนใจ บางคนเรือนกายดี แต่เป็นคนเกร อาจแก้ได้ง่ายหรือยากแล้วแต่สาเหตุและความยาวนานแห่งความประพฤตินั้นตามที่ได้มีการสำรวจมาแล้ว ปรากฏว่า ๙๐% ได้กรับจากพ่อแม่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พวก Feeble minded แพทย์ลงความเห็นว่ ด้บค่อทางกรรมพันธุ์ ส่วน Mental diseases อื่นๆ มักเป็นกับคนอายุเดยวัย ๑๕ ปีไปแล้ว

เมื่อ เรือนกาย หรือ เรือนใจ เกิดความบกพร่อง ก็จะทำให้เด็กกระทำผิดได้ง่าย โดยไม่รู้สึกตัว เช่นเด็ก ขาเก คางอ เพื่อนอาจเรียกว่า อ้ายเป้ และอ้ายถั่ว เด็กเหล่านี้จะเกิดปมค้อยพยายามหาทางออก หากไม่วางตนเป็นปฏิปักษ์กับเพื่อน ก็ยอมเป็นตู่ถองเขา อาจถูกชักจูงให้ทำ ความผิดได้ง่าย

สิ่งแวดล้อม

นักอาชีวศึกษาหลายคน ได้ทดลองทฤษฎีที่ว่าลักษณะของคนร้าย ผิดแผกไปจากคนปกติในรูปกายและอวัยวะ รวดๆ เกือบศตวรรษที่แล้วมานี้เอง มีผู้วิจัยว่า ความเป็นอาชญากรมิได้สืบเนื่องทางกรรมพันธุ์ แต่สังคมต่างหากเป็นสาเหตุใหญ่ ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้เขียนหนังสือแย้งความเชื่อดังกล่าวว่าความเป็นอาชญากรเป็นสิ่งที่สืบเนื่องทางกรรมพันธุ์ แต่เห็นว่า สิ่งแวดล้อมสำคัญที่สุดที่จะยอมให้เด็กเกรได้

Environment เป็นสิ่งสำคัญมาก จนมีคำกล่าวว่ามีแต่สัตว์ กึ่งเอนเอียงด้วยสิ่งแวดล้อม ดังที่เขาเล่าว่าเมื่อเด็กเลี้ยงมา ๒ คน จูงมาไปเลี้ยงคนละตัวทุกวัน เด็กคนแรกรูปร่างปกติ คนหลังขาเกเดินกะโผลดกระเผลก ภายใน ๓ ปี หลังจากถูกจูงไปเลี้ยงทุกวัน มาตัวหลังถูก Environment ชักนำไปเดินกะโผลดกระเผลกไปด้วย

สิ่งแวดล้อมที่จะชักนำไปให้เกิดสภาพความเกรหม่ามากมายหลายประการ คือ

๑. บ้าน บ้านเป็นโรงเรียนแห่งแรกของเด็ก พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง สมาชิกในครัวเรือน เป็นบุคคลสำคัญ ที่จะนำเด็กดีหรือไม่ เด็กเริ่มเรียนรู้อย่างแรกเกิด เด็กมี Ego เด่นแบบแฉะ จดจำหากวางแบบที่ดีเป็นมาตรฐานตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อโตขึ้นหน่อยไปพบสิ่งไม่ดี เด็กจะเกิดความฉงน ถามพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ว่าทำไมจึงเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ซึ่งจะต้องชี้แจงให้ทราบ เด็กอายุ ๗ ขวบ วิจัยยังไม่ได้ ว่าอะไรผิดถูกแก่ไหน รู้ว่าชั่วเขาคือชั่ว แต่ไม่สามารถรู้โทษอันร้ายแรงได้ บ้านที่จะก่อให้เกิดผลความเกรหม่า คือ บ้านแตก (Broken Home) อาจเป็นได้โดย

ก. พ่อแม่แยกกัน เช่นหย่า หรือตายจากไป

ข. พ่อแม่ทะเลาะกันเสมอ แยกแยกกันในทางจิตใจ เป็นเรื่องร้ายแรงมาก

ตามสถิติเด็กเกร ปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นเพราะบ้านแตก มีเด็กชายถึง ๓๓% และเด็กหญิงถึง ๕๒% ปรากฏว่าหญิงเสียมากกว่าชายเมื่อบ้านแตก เด็กขาดที่พึ่ง ไม่มีใครคุ้มครองดูแล จึงเคล็ดไปในทางเสีย สำหรับประเทศไทยเรา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ ในจำนวนเด็ก ๑๒๑๑ คน เกรเนื่องจากบ้านแตก ๕๕๑ คน บ้านแตกจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก

๒. โรงเรียน โรงเรียนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญไม่น้อยในจำนวนนักเรียน ๑๒๑๑ คน กระทำคามผิดดัดจริต และทำร้ายร่างกาย เฉพาะที่ชนคดีแล้ว ๒๕๑ คน ที่ยังไม่ถึงคดียังมีอีกมาก โรงเรียนเป็นที่รวมของเด็กหลายประเภท เด็กไม่ดีอาจชักจูงให้เด็กดี เสียได้ ครูต้องต้องดูแลมาก และแก้ไขเสียก่อนที่จะสายเกินไป

๓. สถาบัน และเหตุการณ์ต่างๆ

ก. วัดวาอาราม วัดวาอารามเป็นที่อบรมเด็กดีที่สุด นักเรียนที่ได้รับคัดเลือกไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ มี ถึง ๒๐% เป็นเด็กวัดมาก่อน สมัยก่อนวัดเคร่งวินัย เด็กวัดต้องเรียนหนังสือ ต้องทำงานวัด เด็กวัดมีความรู้ วิชาหน้าที่ และทำงานตามเวลา ในทางศาสนา ผู้ที่เข้ามาฟังฟังก็หวังทำให้สงบ อย่างน้อยก็ได้รับ คัด ๕ คัด ๘ โดยทั่วไปได้ copy นิสัยพระ มีความจำรวมอยู่ใน คัดในธรรม

ทางตะวันตก มีการอบรมความประพฤติแบบเด็กวัดน้อยมาก มีวัดนางฐ์ ก็เก็บเด็กอนาถา มาเลี้ยง มีไม่กี่แห่ง ส่วนวัดของเรา เก็บเด็กมาไว้หมดทั้งหมู่บ้าน

เกี่ยวกับเรื่องวัดนี้ สำหรับประเทศเรา ดำเนินการทำความผิดกันมากเหมือนกัน เข้าใจว่า ก่อนบวชคงเกะกะมาก่อน พ่อแม่จึงจับบวช แม้ว่าจะอยู่ในวินัย แต่ระยะเวลาบวชสั้นมาก ไม่อาจ ยับยั้งใจได้สนิท พอสึกออกมาก็ประพฤติคนตามนิสัยเดิม ขณะนั้นศาลเด็กมีดำเนินพรกน้อยถึง ๓๐ คน

ประเทศตะวันตกพยายามใช้วัดเป็นที่เปลี่ยนใจเด็กเกเรเหมือนกัน ในสถานเก็บเด็กเกเร มัก มีวัดอยู่ด้วย มีผู้สอนศาสนาให้เด็กที่กระทำผิดไปอยู่เป็นข้อๆ ไม่เห็นตัวกัน แล้วให้ตำรวจ ควบคุมที่ตนกระทำ ในทางศาสนาคริสต์ ถือว่าผู้กระทำผิดสำราญแล้ว ย่อมหลุดจากบาป ใน ทางตะวันตกใช้วิธีนี้มาก เมื่อได้ตำรวจฝึกแล้ว ก็ให้คำมั่นว่าจะไม่ทำผิดอีก ผู้สอนศาสนาได้รู้เรื่อง เด็กพวกนี้มาก ในเรื่องการตำรวจฝึกคน แม้แต่คอหน้าศาล เด็กก็ไม่ยอมตำรวจฝึกหมด แต่อยู่ ค่อหน้าพระเด็กถนัดตำรวจฝึกออกมาหมด พระและศาสนามีอิทธิพลมาก

ข. หอพักนักเรียน ปัจจุบันมีหอพักนักเรียนมาก เด็กนักเรียนต่างจังหวัดมาพักหอพัก เอกชน นับว่ามีอันตรายมาก หากเป็นหอพักที่ได้รับการควบคุมไม่ดีพอ เด็กทำอะไรตามใจได้เต็มที่ อาจเที่ยวเตร่ได้ตามใจชอบ ทางเดียวกันยอมมีมาก

ค. โรงเหล้า แม้กฎหมาย ห้ามเด็กเข้าโรงเหล้า แต่ก็ยังมีบกพร่อง ปรากฏว่ายังคงมีเด็ก เข้าไปเล่นมอ ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองเป็นต้นเหตุ ผู้ปกครองติดเหล้า ก็ให้เด็กไปซื้อเหล้าทุกวัน นับ เป็นต้นเหตุแห่งความเสียหายเหมือนกัน

ง. โรงหญิงโสเภณี ปัจจุบันนี้ปรากฏว่าเด็กอายุไม่ถึง ๑๘ ปี เป็นกามโรคมาก ที่ศาลเด็ก มีหลายคน หากเด็กตกไปอยู่ในโรงโสเภณีแล้ว ย่อมดึงออกมาด้วยความดีได้ยากเต็มที่ เพราะมีสิ่ง ดึงใจมาก เด็กหนุ่มตัวโตเข้ากับพวกนักเลงอันตราย ใช้ความแข็งแรงเป็นประโยชน์ในการคุมหญิง โสเภณี ก่อการทะเลาะเบาะแว้งจนเป็นอาชญากรในที่สุด

๕. ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ และหนังสืออ่านเล่น

ภาพยนตร์ มีอิทธิพล ที่จะชักจูงเด็กได้มาก ในตะวันตกเด็กเข้ามามีการเซ็นเซอร์กัน บางเรื่อง ระบุให้ดูได้แต่ผู้ใหญ่ บางเรื่องดูได้ทั่วไป ผู้วิจัยชั้นเด็กต่าง ๆ ปรากฏว่าเนื่องจากภาพยนตร์ ผู้หญิงเดี่ยวน้อยตัว ปรากฏตามสถิติ ว่ามากถึง ๓๗% ในจำนวนนั้นได้สารภาพว่าถูกยั่วเย้าโดย ภาพยนตร์

หนังสือพิมพ์และหนังสืออ่านเล่น ก็มีส่วนทำให้เด็กเดี่ยวนั้นมาก หนังสือที่ไม่ดีมักยั่วเย้าก่อให้เกิด excitement เด็กชอบ ใครทำหนังสือการ์ตูนเกี่ยวกับความเจริญของตนไม่ หรือเกี่ยวกับความรู้อาชาตทุนดัมจุม แต่ถ้าทำการ์ตูน รบรา ซ่าฟัน อ้ายเลื้อปด้น เด็กชอบ ขายได้ดี รวบรวมไปตาม ๆ กัน

ในสหรัฐอเมริกาปัจจุบันมีเด็กอายุ ๑๒-๑๔ ปี รวมกันเป็น gangs ผู้ที่เป็นสมาชิก ต้องปฏิบัติตามหลักของ gang ของคน เป็นน้องใหม่ใน gang ได้สิทธิต่าง ๆ ในฐานะสมาชิก หากบิดเบือนไม่กระทำตาม อาจถูกไล่ออก หรือถูกทำร้าย เมื่อคั้งเป็น gang แล้ว ก็กระทำการอันเป็น บัญหาค่อสังคมมาก

เมืองไทยเราก็มียุวก๊อง พวกนี้เหมือนกัน เช่น gang นักดวลกระบี่เป็นต้น ที่ศาลเด็ก เด็กที่ก่ออาชญากรรมดวลกระบี่ได้สารภาพต่อศาลเกี่ยวกับวิธีการของ gang อย่างละเอียด เริ่มแต่เข้าไปอยู่ใน gang ใหม่ ๆ เขาให้เงินใช้ และเที่ยว ค่อมมาสอนลักษณะของปากกา ว่าอย่างไรไหนแท้ไม่แท้ ราคาเท่าไร ควรขายได้เท่าไร สอนวิธีการดวล ดำเนินเป็นชน ๆ ออกฝึกและปฏิบัติจริงจนเข้าของ จนในที่สุดก็ถูกจับ

๕. การถือครองเครื่องรางของขลัง ทางตะวันตกถือครองเครื่องรางของขลังกันมาก เครื่องราง ย่อมใจให้คนอื่นอีกheim เวลามักพามวยที่ใช้ของขลังทำให้อีกheim เช่นมีการเป่าหัว มีดัก แต่ฝรั่งเขา สอนมวย สอนให้ชนะโดยใช้หลัก ใช้ศิลปะ เราสอนให้เขาไว้เขาเปรียบ ต้องเขาเปรียบอย่างนั้น อย่างนี้ ก่อให้เกิดนิสัยไม่ดี อันเป็นสาเหตุแห่งความเกรอย่างหนึ่งเหมือนกัน

เมื่อเราได้ข้อเท็จจริงว่าอะไรเป็นสาเหตุแห่งความเกรแล้วก็ทำการแก้สาเหตุ อาจทำได้โดย

ก. ตัดสาเหตุ เช่นรู้ว่า เด็กมีนิสัยขโมย เพราะเงินไม่พอใช้ ก็ตัดสาเหตุ โดยให้ทาง บ้านให้เงินให้พอใช้

ข. การทดแทน รู้ว่าเด็กกระทำผิดเพราะอย่างนั้นอย่างนี้พยายามหา สิ่งอื่นที่ดีกว่าให้ กระทำ แทนที่จะกระทำความผิดนั้น

ค. การรักษา เช่นจิตบดพร่อง อาจต้องใช้การรักษา หากจะทำให้เด็กดีขึ้น ต้องอาศัยจิตแพทย์ การใช้ไม่เรี่ยว ไม่อาจทำให้เด็กดีขึ้นได้ ต้องรักษาทางแพทย์ หรือใช้ Psycho Therapy ปัญหาเรื่องไม่เรี่ยว เป็นเรื่องที่ควรพิจารณา หากใช้ไม่เรี่ยวในทางรักษา ย่อมไม่มีผล แต่ในการแก้ทางอารมณ์บางอย่างต้องใช้ไม่เรี่ยว คำดังก็ต้องใช้ไม่เรี่ยวในบางกรณี แต่ถ้าเป็นความบกพร่องทางอารมณ์ที่เป็นไปในตัว มีความคิดแน่วแน่ใช้วิธี Psycho Therapy

การแก้สำคัญอีกประการหนึ่งต่างประเทศใช้กันมาก คือ **สถาน**

สถานที่สำคัญ เช่น Child guidance Clinic พ่อแม่ที่มีบุตรที่บกพร่อง ก็นำเด็กไปตรวจและขอคำแนะนำจาก Clinic นี้ การแก้ไขอาจต้องพิจารณาเป็นอันมาก การแก้แต่ทางเดียวย่อมไม่สำเร็จ เด็กมีความบกพร่องอย่างเดียวกัน คนหนึ่งอาจใช้วิธีหนึ่ง อีกคนหนึ่ง อาจใช้วิธีอื่นไม่ได้ ต้องใช้วิธีอื่นหรือหลายวิธีรวมกัน

นอกจากนี้สมาคมต่าง ๆ มีส่วนช่วยปรับปรุงเด็กได้มาก เช่น Y.M.C.A. พุทธสมาคม ขวพุทธิกสมาคม ฯลฯ สถานเหล่านี้อาจจัดห้องสมุดสำหรับเด็ก สถานเด็กเล่น จัดหนังสือดีให้เด็กอ่าน จัดเครื่องกีฬาให้เล่น เป็นต้น เด็กจะได้ใช้เวลาเป็นประโยชน์ ไม่มีโอกาสเสีย

ประเทศอื่นเป็นสำคัญใหญ่ อาจมีบุคคลและหน่วยงานอื่นร่วมมือกัน เช่น

๑. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเด็ก
๒. เจ้าหน้าที่ สังคมสงเคราะห์
๓. ศาล
๔. ครู
๕. กองวิทยาการต่าง ๆ

การรักษาเด็กเกรไม่รักษาแบบปรักษ์ ไม่จับผิดต้องสอบถามความจริง ให้ดำรงภาพอย่าง เป็นมิตร คำนึงพิจารณาเพื่อปรับปรุงมากกว่าลงโทษ (Reformation & promotion) แม้เด็กจะกระทำผิดร้ายแรงก็ตาม

สิ่งสำคัญที่ประชาชนต้องคิด คือ ว่าถูกใครก็ตาม ย่อมต้องเกี่ยวข้องกับลูกเรา อาจชักจูงกันให้เสียได้ อย่าคิดว่าถูกเขา ช่างเขา เห็นเด็กกระทำผิดคิด อย่าละเลย ต้องคิดแก้ คิดตามด้นและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ รัฐบาลจัดสำนักแนะแนวไว้ เช่นที่ โรงพยาบาลสมเด็จพระยาเป็นต้น มีการทดสอบและให้คำแนะนำ ในสหรัฐอเมริกาเขาใช้เครื่องมือวัดเพื่อจะได้ทราบว่า เด็กจะเป็น นักวิทยาศาสตร์ อักษรศาสตร์ หรือนักเขียนในอนาคต

เผด็จ พันธ์พิชัย

(บันทึกรวบรวมจากปาฐกถาของอาจารย์ ทวี เจริญพิทักษ์ ซึ่งแสดงที่ศาลาอเมริกัน เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๐)

การเรียนรู้ การสอนที่จะให้บังเกิดผลดีนั้น ผู้เรียนและครูผู้สอนถือว่ามีความสำคัญมาก สิ่งที่ผู้เขียนจะนำมากล่าวนี้เป็นเพียงส่วนประกอบหรือสิ่งที่ช่วยเหลือให้การเรียนการสอนให้ประสบผลดีเท่านั้น factors ต่างๆเหล่านี้เชื่อว่าคงจะยังผลให้เป็นอย่างดี เพราะเป็นผลงานการค้นคว้าของนักศึกษา และ นักจิตวิทยา ซึ่งในวงการการศึกษา ซึ่งในวงการศึกษาด้านใหม่ก็นำหลักการ (Principle) และวิธีการ (Method) อันนี้มาเป็นปรัชญาในการให้การศึกษแก่ผู้เรียน

แนวพิจารณา

๑. ควรเรียนสิ่งที่เราทำ (We learn what we do) การเรียนแบบเก่าครูให้ความรู้แก่เด็กฝ่ายเดียว ให้นักเรียนปฏิบัติตามครู โดยเชื่อว่าเด็กได้กระทำตามแล้วเด็กจะเกิดความเจริญงอกงาม (growth) ครูมักจะให้เด็กได้คิดเลขมากๆจะทำให้เด็กปัญญาดี ให้เด็กได้โตว่าที่เสมอๆเด็กจะพูดเก่ง ทั้งนั้นถือว่าจิตใจ (Mind) แบ่งออกเป็นช่องๆ (Faculties) ฉะนั้นถ้าจะฝึกจิตใจให้เจริญงอกงามแล้วกับวิชาต่างๆมาบรรจุในช่องเหล่านั้น โดยให้เด็กนั่งเฉย วัชระระเบียบวินัยครูพูดครูกระทำฝ่ายเดียว เด็กไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น การศึกษาแบบนี้จึงไม่ช่วยให้เด็กงอกงามเลย เพราะเด็กไม่ได้ปะทะ (Interact) กับสิ่งแวดล้อม (Environment) ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้คอยจัดหาเอามาให้ แล้วเด็กจะเกิดประสบการณ์หรือองงามได้อย่างไร ฉะนั้น การเรียนการสอนที่ถูกแบบควรเริ่มด้วยปัญหาต่างๆ ที่เด็กพบเห็นอยู่เสมอ และต้องเป็นปัญหาที่เด็กประสบอยู่ในชีวิตประจำวันบ่อยๆ การเรียนแบบนี้ย่อมสัมพันธ์กับความมุ่งหมายของเด็ก มีผู้กล่าวว่า การเรียนจะได้ผลดีต้องเป็นการเรียนที่มีความมุ่งหมาย (Effective learning must be purposeful)

๒. ควรให้เด็กได้เรียนจากประสบการณ์ (Learning by Experience) ถ้าเด็กเกิดมีปัญหานั้นในชีวิตประจำวันเด็กจะแก้ปัญหานั้นให้ตกไปได้ก็ต่อเมื่อเด็กได้มีประสบการณ์ เช่น เด็กอยากจะกินขนมแต่ไม่รู้จะอย่างไรจึงจะได้กิน ตอนนั้นเด็กเกิดปัญหาขึ้นแล้ว เด็กเคยมีประสบการณ์มาแล้ว คือว่าถ้าต้องการอะไรก็จะอ้อนรบเร้าแม่ เด็กก็จะใช้ประสบการณ์โดยการไปออดอ้อนแม่ เมื่อแม่อดทนไม่ได้ก็จะซื้อขนมมา

จะให้เด็กเรียนอย่างไรจึงจะได้ผลดี

ให้ เด็กจะได้กินขนมด้วยความมุ่งหมาย นี้ แสดงให้เห็นว่าเด็กได้แก้ปัญหาออกไปแล้ว ประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในวิธีการของการศึกษาแผนใหม่ โดยให้เด็กได้เรียนจากประสบการณ์ และให้เด็กได้นำประสบการณ์มาใช้แก้ปัญหาในการเรียน นอกจากนั้นยังมุ่งให้เด็กได้เรียนแก้ปัญหาด้วยตนเอง การศึกษาจะต้องเป็นการดำเนินชีวิตในห้วงอวกาศ มิใช่เตรียมการศึกษาเพื่อชีวิต (Education is growth and actual living and not preparation for life)

๓. การศึกษาควรเริ่มต้นด้วยสภาพการที่เป็นปัญหา (Education starts with problematic situation) เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นซึ่งปัญหานั้นเป็นปัญหาที่เด็กสนใจหรือเด็กมีความต้องการที่จะแก้ปัญหา จะทำให้เด็กมีความกระหายที่จะแก้ปัญหานั้น วิธีการอันเรานำมาใช้กับการศึกษา เด็กจะเรียนได้ผลดีจะต้องเริ่มเรียนด้วยการค้นหา

ก. มีปัญหาอะไรบ้างที่จะต้องแก้ (To locate the problems) คือทำความเข้าใจกับปัญหาให้ละเอียดระบอบ

ข. หาทางแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไป (To solve the problems) เมื่อศึกษาและทำความเข้าใจปัญหาได้แล้วก็ย่อมง่ายที่จะแก้ปัญหาก็ออกไปโดยประสบการณ์เดิมเมื่อหลุดลื่น ประการนี้แล้วก็ต้องแก้ไขเรื่องการศึกษ

เด็ก ซึ่งต้องถือหลักว่า การศึกษจะต้องเริ่มต้นด้วยปัญหาของตัวเราก่อนอื่นแล้วจะทำให้เราสนใจและตั้งใจในการศึกษาต่อไป ในจิตวิทยาภาคว่าไว้ว่า “สิ่งใดที่ยังยากในตัวเราก็คงยากแก่คนอื่นให้ตกไป สิ่งนั้นจะติดหรือจดจำไปได้นาน” นอกจากนั้นยังทำให้กระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหานั้นๆ ให้ตกไปอีกด้วย เพราะชีวิตที่เต็มไปด้วยปัญหาย่อมหาความสุขไม่ได้

๔. ควรให้เด็กได้เรียนตามความต้องการของเขา ในชีวิตของเด็ก เด็กย่อมมีความต้องการหลายอย่าง เช่น ความต้องการส่วนตัว ความต้องการของครอบครัวซึ่งคนเป็นสมาชิกอยู่ ความต้องการที่จะเข้าสังคมได้เป็นอย่างดี ความต้องการทางด้านฐานะเศรษฐกิจ และ สิ่งแวดล้อม ย่อมมีอิทธิพลอยู่มาก ฉะนั้นจำเป็นต้องเห็นถึงที่จะต้องจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อความต้องการของเขา ถ้าเด็กได้เรียนตามความต้องการ เด็กจะเรียนด้วยความสนใจและตั้งใจ

จากแนวพิจารณาเราจะเห็นได้ว่า การเรียนจะบังเกิดผลดีนั้น คือการเรียนที่จัดเพื่อเด็ก เราถือเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered) ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำขึ้นในโรงเรียนก็ทำเพื่อเด็กทั้งสิ้น การเรียนการสอนแบบนอร์ดิกเป็นเรื่องยุ่งยาก มีภาระกิจมากกว่าการเรียนที่ถือวิชา

เป็นศูนย์กลาง (Subject-Centered) แต่ผล
ของมันแตกต่างกันมากมายนัก เด็กเป็นผู้ใหญ่
ที่สมบูรณ์ในวันหน้า ดีกว่าเด็กที่มีความรู้
ท่วมหัวเอาตัวไม่รอดหลังจากออกจาก
โรงเรียนไปแล้ว

กระบวนการของการสอนการเรียนรู้

(Teaching & Learning process)

การเรียนรู้ควรให้เด็กได้มี Interaction กับ
Environment และเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กมีชีวิต
อยู่เด็กจะเกิด

๑. ความมุ่งหมาย ที่จะทำความเข้าใจกับ
สิ่งแวดล้อมที่เด็กได้ปะทะ

๒. ความหมาย คือเด็กอยากเรียนรู้ อยาก
เข้าใจว่าสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ มีความหมายอย่างไร
สำหรับเขา

๓. ถือความจริงเป็นศูนย์กลาง (reality-
centered) เด็กต้องการทราบข้อเท็จจริงเพื่อ
สนองต่อความอยากรู้อยากเห็นของเขา

๔. ให้เด็กเรียนรู้โดยการกระทำ (Learn
ing by doing) โดยให้เด็กไปประกอบ
กิจกรรม (activity) จากกิจกรรมนั้นเด็กจะเกิด
ประสบการณ์

๕. ให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ คือ ครูที่
ดีที่สุด (We learn all over-experience is
the best teacher)

หลักบางประการที่พึงปรารถนาในการสอน
—การเรียนรู้ (Some Principles of Desirable
Teaching Learning)

๑. เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อวัตถุประสงค์มีความ
มุ่งหมาย (purposeful goals) สำหรับเขา เขา
มี Needs และมีการแนะนำเป็นที่พึงใจแก่เขา

๒. เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขามี Experience
ในเรื่องที่เรียนมาบ้างแล้ว มี Interest และเป็น
เรื่องที่อยู่ภายในความสามารถ (Ability) ที่จะ
แสดงออกของเขา

๓. เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขาเป็นอิสระใน
การมีส่วนร่วม (free to participate) ในการ
สร้างวัตถุประสงค์สำหรับองค์การของเขา ซึ่งเป็นที่พึงใจ
ตาม purposeful goals ของเขา

๔. เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขาสามารถแลกเปลี่ยน
กับหมู่คณะ ตามประเพณี การในการ เรียน
(Learning experience) ที่เขามีอยู่กับเพื่อนคน
อื่นใน group ให้การแนะนำ แต่มิใช่ผู้ใหญ่
คอยบังคับ

๕. เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่ออยู่ภายใต้การแนะนำ
อย่างเห็นอกเห็นใจจากผู้ใหญ่ซึ่งเข้าใจใน
ความเจริญของงานทางบุคลิกภาพ (growing
personality) ของเขา

๖. เด็กเรียนความหมายและการแปลความ
หมายของการร่วมมือ (Co-operative) ชีวิตแบบ
ประชาธิปไตย (Democratic living) ได้ดีที่สุด
เมื่อเขาได้พบเห็นอยู่ในวันหนึ่ง ๆ

๓. เด็กเรียนได้ดีเมื่อ เขามองเห็นความ
สัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์กับความมุ่งหมาย ของความ
สัมฤทธิ์ผล

๔. เด็กเรียนได้ดีเมื่อ เขาพัฒนาในการ
เกี่ยวข้องกับสำหรับความจำเป็นของ group

๕. เด็กเรียนได้ดีเมื่อ เขาเรียน solve
problems ด้วย Critical thinking

ค. แรงจูงใจควรมีก่อนการเรียนรู้
(Motivation is a prerequisite to learning)

๑. เด็กเรียนได้ดีเมื่อ เขาประสบความสำเร็จ
แห่งความจำเป็น

๒. เด็กเรียนได้ดีเมื่อ วัตถุประสงค์ของเขา
เป็นเป้าหมายมากกว่าข้อปลีกย่อย

๓. เด็กเรียนได้ดีเมื่อ ความคิดสร้างสรรค์
ของเขาเป็นที่ยอมรับของ group

๔. เด็กเรียนได้ดีเมื่อ ความมุ่งหมายใน
การเรียนรู้ชัดเจนสำหรับเขา

๕. เด็กเรียนได้ดีเมื่อ กิจกรรมของการ
เรียนมีความมุ่งหมายสำหรับเขา

๖. เด็กเรียนได้ดีเมื่อ มีความสุขในความ
สัมพันธ์ระหว่างเขา group และ ครู

ง. ความแตกต่างระหว่างบุคคลมีอิทธิพล
ต่อการเรียน (Individual differences affect
learning)

๑. Intelligence test มีไว้วัด Learning
ability มันเพียงสะท้อนผลอันกว้างขวางของ
the child's experience background เท่านั้น

๒. A child's physical มีอิทธิพลอย่างยิ่ง
ใหญ่ต่อความสามารถในการเรียนของเขา

๓. A child's emotional problems ที่
บ้านและที่โรงเรียนมีอิทธิพลอย่างยิ่งใหญ่เหนือการ
เรียนของเขา

๔. เด็กได้รับความรู้เป็นทวิคูณ (จากสถาบัน
และสังคม) จากการรู้จักกับเนื้อหาวิชา

๕. เด็กเริ่มต้นจากระดับต่างกัน และเรียน
ด้วยอัตราต่างกัน เพราะเขามี Social and
economic backgrounds ต่างกัน, Intellectual
and experience backgrounds ต่างกัน

จ. มนุษย์สัมพันธ์มีผลสัมพันธ์กับการ
ปรับปรุงการเรียนรู้ (Effective human rela-
tions improve learning)

๑. เด็กสามารถส่งเสริมให้รู้และให้ฝึกหัด
ได้ด้วยระเบียบแบบแผนที่ดี

๒. การเรียนจะทำให้คนมีความสำคัญสูง

๓. เด็กเรียนดีจะเกิดคุณค่าทางจิตใจเมื่อ
ครูยกย่อง

๔. เด็กเรียนดีเมื่อเราหวังในการกระทำสิ่ง
ดีของเขา

๕. เด็กจะสะท้อน emotional attitudes
ของครู

๖. ข้อดีค่อยและรวดเร็ว ถึงจะผิดพลาด
บ้างก็เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้มากกว่า

๗. Emotional atmosphere ของห้องเรียน มีอิทธิพลอันยิ่งใหญ่เหนือการเรียน; เราไม่ควรสอนเด็กด้วยอารมณ์ เราสร้างบรรยากาศซึ่งใช้ในการเรียนแทนที่

๘. การวัดคุณค่าของการเรียนของเด็กเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเขา (Evaluation of the child's learnings are essential to him) ครูควรจัด

๑. สรุปเรื่องราวของความล้มเหลวของเขา

๒. เริ่มต้น (A starting place) อะไรไป ควรเริ่มต้นเพื่อให้จับเค้าได้

๓. ต้องแนะนำให้เขายอมรับว่าเขาทำอะไรจริงจะอยู่ใน group ได้อย่างมีความสุข

๔. ชักจุดประสงค์ซึ่งเขาจะออกมาในความสามารถให้เขาพบในสภาพของชีวิตจริง

ธรรมชาติของผู้เรียน (Nature of Learner)

การรู้จักลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนจะช่วยให้ครูดำเนินการสอนได้เหมาะสมกับสถานการณ์และโอกาสของผู้เรียน ธรรมชาติของผู้เรียนเราได้มาจากผลของการค้นคว้าและวิจัยของนักจิตวิทยาการศึกษาธรรมชาติของผู้เรียนซึ่งพอจะกล่าวทั่ว ๆ ไปได้ดังนี้

๑. ผู้เรียนเป็นผู้ Dynamic คือเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ฉะนั้น การเรียนถ้าให้เด็กอยู่เฉย ๆ โดยไม่มีการเคลื่อนไหวจะเป็นการขัดกับธรรมชาติของเด็กเป็นเหตุให้การเรียนของเด็กไม่ได้ผลดี

๒. ผู้เรียนจะเจริญงอกงามขึ้นได้ก็เนื่องจากได้ประสบกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ฉะนั้น ถ้าไม่ปล่อยให้เด็กเรียนด้วยของจริง, ในชีวิตจริง และได้ลงมือทำจริง เด็กก็จะไม่งอกงามตามที่ประสงค์ เป็นแต่เพียงเกิดความงอกงามในด้านสมองอย่างเดียว

๓. Behavior ต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมนั้นแยกกันไม่ออก คือ เราจะให้เด็กเรียนให้เกิดความงอกงามแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ จะต้องให้งอกงามไปพร้อม ๆ กันจึงจะทำให้ชีวิตของผู้เรียนสมบูรณ์ ฉะนั้นควรให้เด็กเรียนโดยประกอบ activity

๔. การที่เด็กมี goals ต่าง ๆ เช่น มีสิ่งที่สนใจ มีอุดมคติ มีปัญหายุ่งใจ หรือมีความต้องการ ย่อมเป็นแรงขับอันยิ่งใหญ่ที่หนุนให้ผู้เรียนได้กระทำพฤติกรรมที่นำไปสู่ความเจริญงอกงาม

ธรรมชาติของการเรียนรู้ (Nature of Learning)

การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ครูจะต้องคำนึงให้มากว่าจะให้การเรียนอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับเด็ก มีอะไรบางอย่างจะช่วยในการเรียนรู้ของเด็ก ฉะนั้น การที่ครูรู้จักลักษณะของการเรียนรู้ (วิธีการ) ก็จะช่วยให้การเรียนของเด็กประสบผลดี ธรรมชาติของการเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างมาก และต้องอาศัย

ซึ่งกันและกัน ธรรมชาติของการเรียนรู้ซึ่งพอจะกล่าวอย่างทั่วๆ ไปได้ดังนี้

๑. การเรียนโดยให้เด็กได้กระทำเอง หรือ ประดับเอง จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเรื่องราวอย่างชัดแจ้ง

๒. การสงสัย, เกิดปัญหาในใจ และ มีความฉงนสงสัย เป็นเครื่องส่งเสริมให้เกิดการเรียน

๓. การเรียนรู้และเข้าใจแจ่มแจ้งที่สุดจะ เกิดจากการเรียนรู้ที่มี purpose แล้วอย่าง ชัดเจนแน่นอนว่าจะทำอะไร เพื่ออะไร

๔. การแก้ปัญหาโดยวิคิด (Reflective thinking) เป็นวิธีเรียนที่ได้ผลดียิ่ง เพราะความคิดจะช่วยให้คนเรากระทำสิ่งใดด้วยความรอบ คอบ เมื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาก็จะช่วยให้ การแก้ปัญหาคงไปอย่างประเสริฐที่สุด

๕. การกระทำใดๆ ในโรงเรียนจะเป็นฝ่าย ชุกรหรือชักจูงการก็ตาม เด็กจะเกิดการเรียนรู้ ก็เมื่อการกระทำนั้นช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ ใหม่ๆ เพราะถือว่าการที่เด็กได้ประสบการณ์เป็น ผลของการเรียนรู้ที่น่าพึงใจ

๖. การเรียนรู้จะบังเกิดผลดีจะต้องประ- กอบไปด้วย ๒ ลักษณะการ กล่าวคือ

ก. เรียนรู้จากการกระทำ (doing) คือ ได้ประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ไปตาม ปกติ

ข. เรียนรู้จากการพิเคราะห์หาหลักการ จากการทำ (Intellectualization) เมื่อ การประกอบกิจกรรมยุติลงแล้ว ก็ควรจะมา อภิปรายผลงานว่าประสิทธิผลอย่างไร มีข้อ บกพร่องอะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อการประกอบ กิจกรรมคราวต่อไปจะได้มีสิ่งที่จะต้องแก้ไขน้อย และจะได้ดำเนินไปถึงจุดหมายแห่งความดำริ้ง โดยเร็ว เมื่อรวม ๒ ประการนี้เข้าด้วยกันจึงนับ ได้ว่า ได้ดำเนินครบองค์ประกอบของการ เรียนรู้แล้ว

ความเห็นส่วนตัวผู้เขียน

บทความนี้เป็นเสมือน ทฤษฎี ถ้าจะให้ เกิดผลดีก็อยู่ที่การ ปฏิบัติ การปฏิบัติจะดีมีฤทธิ์ ผลก็จำจะต้องใช้ทฤษฎีเป็นแนวทาง ผู้เขียน หวังว่าบทความนี้คงมีประโยชน์แก่ผู้จะนำไป ปฏิบัติบ้างพอสมควร

จิน ญาณพิทักษ์

โสตทัศนศึกษา

(AUDIO-VISUAL EDUCATION)

เรามักจะได้ยินคนทั่ว ๆ ไปพูดถึงสภาวะที่ว่า “ สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ ” จนชินหูเสมอ ๆ แม้จะเป็นคติใช้พูดกันอยู่ทั่ว ๆ ไปก็ตาม แต่ก็ เป็นคติที่พอจะนำมาใช้ในการสอนนักเรียนให้ ผลได้เป็นอย่างดี การสอนของครูลำพังแต่ ครูบอกหรือพูดให้นักเรียนฟัง โดยนักเรียนเป็นแต่เพียงผู้รับฝ่ายเดียว ไม่ได้เห็นรูปร่างตัวจริง ไม่ได้จับไม่ได้ต้องสิ่งนั้น ๆ เลย ก็ยากที่จะให้ได้ผลเท่าที่ควรจะเป็น เพราะนักเรียนมีความเชื่อถือและมีความเข้าใจในสิ่งนั้น ๆ น้อย ทั้งไม่สามารถจดจำไว้อย่างถาวรด้วย แต่ถ้าเราใช้อุปกรณ์การสอนทำให้สิ่งนั้น ๆ ผ่านประสาทในร่างกายให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ยิ่งมากทางเท่าไร ยิ่งทำให้นักเรียนมีความเข้าใจ, จดจำ, สามารถทำได้รวดเร็วและถูกต้องยิ่งขึ้นเท่านั้น

ปัจจุบันในวงการศึกษารู้ไปยอมรับว่า การใช้อุปกรณ์การสอนหรือการโสตทัศนศึกษา (Audio-Visual Education) นี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษา และการโสตทัศนศึกษา ก็คือการใช้การศึกษาด้วยอุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ (Audio-Visual Materials) ชนิดต่าง ๆ กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการดูและการฟังโดยใช้อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น ของจริง หุ่น ภาพยนตร์ แผนที่ แผ่นภาพโฆษณา วิชชุ และวัสดุเสียง ฯลฯ เป็นอุปกรณ์การสอนหรือประกอบการสอน

การโสตทัศนศึกษาหรือ Audio-Visual Education ก็มีความหมายอยู่ในตัวแล้วคือ Audio หมายถึงการได้ยินหรือได้ฟัง ส่วน Visual หมายถึงได้ดู หรือได้เห็น จึงอาจกล่าวได้ว่าการโสตทัศนศึกษา คือ การศึกษาเรียนรู้ด้วยหู ด้วตตามันเอง และอุปกรณ์ การโสตทัศนศึกษานี้มีอยู่ด้วยกัน ๓๐ ลำดับ แต่จะลำดับมีความสำคัญ แตกต่าง กันออกไป และให้ ประโยชน์แก่ผู้เรียนมากกว่ากัน เราได้เปรียบเทียบไว้ตามความสำคัญมากน้อยเสมือนรูปทรงกรวย (Cone) ที่แบ่งออกเป็น ๓๐ ชั้น และวางชั้นกันอยู่ กล่าว คือ ลำดับที่ ๑ ให้ประโยชน์มากที่สุด อยู่ด้านล่างสุด

ซึ่งเป็นฐานของรูปทรงกรวย ส่วนลำดับที่ ๒ ถึงลำดับที่ ๘ นั้นให้ประโยชน์รองลงมา ตามลำดับ และลำดับที่ ๑๐ ซึ่งเป็นลำดับสุดท้ายให้ประโยชน์น้อยที่สุด ขอบนยอดของรูปทรงกรวยนั้น อุปกรณ์ได้ทักตักศึกษาที่แยกออกได้ ๑๐ ลำดับ มีดังนี้คือ

ลำดับที่ ๑ ได้แก่ ประสบการณ์โดยตรงซึ่งมีความหมายมากที่สุด (Direct purposeful experiences) คือการที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากการได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส หรือได้จับต้องของจริงด้วยตนเอง เป็นการเรียนด้วยการกระทำจากของจริง ๆ ซึ่งมีประโยชน์และให้ผลมากที่สุดทางการศึกษา

ลำดับที่ ๒ ประสบการณ์จากหุ่นจำลอง (Contrived Experiences) เมื่อหาของจริงไม่ได้ก็ต้องเปลี่ยนเป็นของจำลองหรือหุ่นมาประกอบการสอนวิชานั้น ๆ แทน เช่น ลูกโลก หุ่นแสดงส่วนต่าง ๆ ของลูกคา หู ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เป็นต้น

ลำดับที่ ๓ การแสดงละคร (Dramatic Participation) คือ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแสดงละคร โดยเป็นผู้แสดงละครเอง หรือเป็นผู้ดูการแสดงละครนั้นก็ได้ ผู้เรียนที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้สร้างฉากละคร จัดเครื่องแต่งตัวละคร สร้างเวทีละคร ฯลฯ ถือว่าเป็นผู้มีส่วนในการแสดงละครนั้นเหมือนกัน อาจจะให้ผู้เรียนแสดงละครจากบทประพันธ์ในหนังสือเรียน หรือจากบทละครที่ช่วยกันแต่งขึ้นเองก็ได้ ตามรายงานในเอกสารของยูเนสโก ปรากฏว่านักศึกษามัธยมศึกษา (Fundamental Education) ของประเทศต่าง ๆ หลายประเทศนิยมไปแสดงละครเรื่องสั้น ๆ ตามหมู่บ้านในเขตปรับปรุงของเขา ผู้ซึ่งเป็นชาวบ้านต่างได้รับความสนุกสนานและได้รับความรู้ไปในตัว การเล่นหุ่นกระบอก (Puppet show) และการเล่นหุ่นให้ฟังก็จัดเข้าอยู่ในลำดับการสอนเหมือนกัน

ลำดับที่ ๔ การสาธิต (Demonstrations) คือ ผู้สอนเป็นผู้แสดงการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้เรียนดู เช่น นำเอาเครื่องวิทยาศาสตร์มาทดลองทำให้ดู ให้ผู้เรียนเรียนรู้ว่า น้ำกลายเป็นไอ หรือในอากาศมีไอน้ำ แสดงวิธีสร้างบ้าน แสดงวิธีตอนไก่ วิธีได้ปุ๋ยพืชชนิดต่าง ๆ วิธีปรุงอาหาร ฯลฯ เป็นต้น ให้นักเรียนดู

ลำดับที่ ๕ การไปศึกษานอกสถานที่ (Field Trips) ได้แก่ การพานักเรียนไปดูกิจการต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ผู้เรียนจะต้องเรียนหรือกำลังเรียนอยู่ เช่น พาไปดูโรงสีข้าว โรงพยาบาล

โรงเรียนเกษตรกรรม โรงงานทอผ้า พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ เขื่อน
กั้นน้ำ อ่างเก็บน้ำ โรงไฟฟ้า การประปา สถานีวิทยุ ฯลฯ เป็นต้น

ลำดับที่ ๖ นิทรรศการ (Exhibits) ได้แก่การตั้งแสดงสิ่งของต่าง ๆ ไว้ให้นักเรียนดู
เช่น ตัวอย่างดินค้ำ พืช แร่ สัตว์ชนิดต่าง ๆ เครื่องแต่งกาย เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ตลอดจน
जनผลิตผลต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น ๆ และมีในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ ต่างประเทศให้
นักเรียนดู

ลำดับที่ ๗ ภาพยนตร์ (Motion Pictures) ได้แก่การใช้ภาพยนตร์ ประกอบการสอน
นำฟิล์มภาพยนตร์การศึกษาเรื่องต่าง ๆ มาฉายให้นักเรียนดู เช่น แผนกโสตทัศนศึกษาในวิทยาลัย
เรารู้จักทำอยู่ในขณะนี้

ลำดับที่ ๘ ภาพนิ่ง, วัสดุเสียง และวิทยุ (Still Pictures, Recordings, Radio) ได้
แก่การนำภาพนิ่ง เช่น รูปถ่ายจากของจริง หรือรูปเขียนเสมือนของจริง ฟิล์มสตริป (Filmstrip)
ฟิล์มสไลด์ (Filmslide) กระดาษสไลด์ (Glassslide) เรื่องต่าง ๆ มาให้ดูหรือฉายให้ดู นำแผ่น
เสียง แถบบันทึกเสียง แผ่นดวดบันทึกเสียง ซึ่งได้บันทึกเสียงต้นทนาภาษาต่างประเทศ เพลงพื้น
เมือง หรือเสียงพูดของชนชาติต่าง ๆ ไว้มาเปิดให้ฟัง บรรยายความรู้เรื่องต่าง ๆ ทางวิทยุกระจาย
เสียงหรือจัดการสอนวิชาต่าง ๆ ทางวิทยุกระจายเสียงแก่นักเรียนโดยเฉพาะ แล้วให้นักเรียนนั่งฟัง
ที่ห้องเรียนในเวลาเรียนประจำวัน ในต่างประเทศเขามีสถานวิทยุแทบทุกแห่งให้การศึกษาแก่
ประชาชนได้มากที่สุด สถานวิทยุเพื่อการศึกษาของเขามีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "School of The
Air"

ลำดับที่ ๙ สัญลักษณ์ทางตา (Visual Symbols) ได้แก่การนำภาพกราฟิกส์ (Graphics)
ชนิดต่าง ๆ คือภาพล้อ (Cartoons) ภาพเขียน (Drawings) ภาพร่าง (Sketches) แผ่นภาพ
โฆษณา (Posters) ไดอะแกรม (Diagram) แผนที่ (Maps) ชาร์ต (Charts) กราฟ (Graphs)
หรือภาพตลก (Comics) มาประกอบการสอน

ลำดับที่ ๑๐ สัญลักษณ์ทางวาจา (Verbal Symbols) ได้แก่การที่คนส่วนมากได้เรียน
รู้จากคำบอกเล่าหรือคำพูดของผู้สอน หรือจากผู้สอนอ่านหนังสือการบรรยายความรู้หรือปาฐกถา
ให้ฟัง

อุปกรณ์ได้ทัศนศึกษาหรือได้ทัศนวัตถุ นอกจาก ที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีป้าย ข่าวดำรงของโรงเรียนหรือของชน ซึ่งเป็นที่รวมของภาพหนึ่งชนิดที่บ่งแสดง เครื่องหมายแทนภาพ รวมทั้งถึงแทนความหมายหรือด้วยหนังสือ ส่วนกระดานดำที่ครูและนักเรียนใช้นั้นเป็นที่รวมของภาพร่าง เครื่องหมายแทนภาพและตัวหนังสือ นอกจากนี้ยังมีวัตถุในพิพิธภัณฑ์ (Museum object) ของตัวอย่าง (Specimen) ตัวเป็นและตัวที่ลอกหนังสือและอื่น ๆ อีกมากมายในบรรดาเครื่องอุปกรณ์การสอนทั้งหลายซึ่งล้วนรวมอยู่ใน ๑๐ ลำดับ ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด

ได้ทัศนวัตถุเหล่านี้เป็น อุปกรณ์การสอนที่ สามารถทำให้ การสอน ของครูและการเรียนของนักเรียนได้มีผลและมีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเครื่องอุปกรณ์การสอนเป็นสื่อถ่ายทอดความคิดระหว่างครูกับนักเรียน เท่ากับเป็นเครื่องมือสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างรวดเร็ว ในเรื่องราวที่ครูสอน ซึ่งจะ เป็นรากฐานให้เกิดความจำอย่างถาวร ได้ยาก การที่นักเรียนเข้าใจและ จดจำได้ อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและถาวรนี้ เท่ากับเป็นการประหยัดเวลาอยู่ในตัว อันการใช้ได้ทัศนวัตถุ นอกจากจะ ให้ผลดังกล่าวแล้วยังเป็นเครื่องมือให้ครูสามารถสร้างบรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน ให้มีชีวิตชีวาขึ้นอีกด้วย

เกี่ยวกับการใช้ได้ทัศนวัตถุนี้ ได้มีการวิจัยโดยละเอียดถี่ถ้วนแล้ว พบว่าได้ทัศนวัตถุทั่วไปให้คุณค่าแก่การสอนของครูดังต่อไปนี้

๑. ช่วยสร้างรากฐานที่เป็นรูปธรรมขึ้นในดวงความคิดของผู้เรียน และใน ขณะเดียวกันก็ยังช่วยจัดสิ่งที่ไม่เข้าใจด้วย
๒. ช่วยสร้างความรู้ความสนใจอย่างสูงให้แก่ผู้เรียน
๓. ช่วยสร้างรากฐานอันจำเป็นแก่การเรียนของผู้เรียน ที่กำลังเจริญงอกงามให้สามารถรับความรู้ได้อย่างแจ่มแจ้งและถาวรยิ่งขึ้น
๔. ให้ความเป็นจริงแก่ผู้เรียน และช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้อยากกระทำด้วย
๕. ช่วยปลุกความคึกคักแห่งดวงความคิดของผู้เรียน ให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น
๖. ช่วยสร้างความรู้ความหมายของคำพูดให้เข้าใจแจ่มชัดยิ่งขึ้น
๗. ช่วยทำให้ผู้เรียนได้ ใช้ประสาทหลายทาง ทำให้การเรียนมีความหมายยิ่งขึ้น
๘. ช่วยสร้างรากฐานแห่งการใช้ความคิดริเริ่มในโอกาสต่อไป
๙. ช่วยให้นักเรียนสร้างทัศนคติอันถูกต้องเกี่ยวกับการเรียนและวิชานั้น ๆ
๑๐. ช่วยจัดปัญหาต่าง ๆ ไปในตัว

อนึ่งเกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนวัสดุนี้ ได้มีการ ศึกษาทางทัศนศึกษาหลายท่านได้ให้
คำแนะนำไว้อย่างน่าฟังดังนี้:—

The “ 4 Rs ” of your school's Audio-Visual Education Programme are.....
to make sure that:—

RIGHT materials and equipment get to the

RIGHT place at the

RIGHT time, and see that they are used in the

RIGHT way.

สวัสดี ดวงจันทร์

ไปสู่อาชีพครู

ตัวอักษรในพยัญชนะ มี ๒๖ ตัว ตัวอักษรเหล่านี้ คือหลัก ๒๖ ประการ ที่จะเป็นเครื่องนำไปสู่ความสำเร็จแห่งอาชีพการเป็นครู ครูเป็นผู้อบรมแนะนำอนุชนของโลกผู้ซึ่งเป็นเด็กในวันนี้ และเป็นผู้ผู้นำในวันหน้า ท่านเตรียมตัวของท่านพร้อมแล้วหรือ ท่านทราบหลัก ๒๖ ประการนี้ไหม ขอให้ท่านตรวจดูตัวของท่านเอง

A—Ambition. ท่านต้องเป็นคนทะเยอทะยาน มีวัตถุประสงค์ จุดหมายปลายทางที่จะมุ่งไปสู่.....นั่นคือ การเป็นครูที่ดี เป็นที่รักใคร่ชอบพอของเด็ก ๆ

B—Books. เด็กเรียนรู้จากหนังสือ ขณะเดียวกันก็เรียนรู้จากชีวิตภายนอกโรงเรียนด้วย จงสอนให้เขาอ่านและรักหนังสือ เพราะหนังสือเป็นผู้บอกเรื่องราวในอดีต และเป็นหลักที่จะนำไปสู่อนาคต

C—Courtesy. จงสุภาพต่อเด็ก ๆ เขาจะรู้สึกได้รับความกระทบกระเทือนมากเมื่อถูกทอดทิ้ง และถูกว่ากล่าว ถ้าเราสุภาพต่อเด็ก เด็กก็จะสุภาพต่อเราด้วย

D—Discipline. ระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็น ท่านไม่ได้สอนเด็กเพียงคนเดียว ท่านต้องสอนเด็กหลาย ๆ คน จึงจำเป็นที่ต้องมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน เด็ก ๆ อาจรู้สึกว่า เป็นการบังคับจิตใจ แต่ท่านต้องคงกฎเกณฑ์นั้น เพราะท่านเป็นผู้รับผิดชอบในตัวเด็กทุก ๆ คน

E—Enthusiasm. จงกระตือรือร้นในงานการของท่าน จงติดตามวิธีสอนที่ใหม่ ๆ ตัดแปลงแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้เหมาะกับโครงการของท่าน

F—Family. ครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ จงติดต่อกับครอบครัว และปรึกษาหารือถึงเรื่องความงอกงามของเด็กอยู่เสมอ

G—Games. จงเข้าร่วมใน games ต่าง ๆ จงดูด้วยว่าเด็กได้เรียน “sportsmanship” ด้วยหรือไม่

H—Health. ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ร่างกายที่สมบูรณ์ หมายถึงจิตใจที่คั่นอยู่เสมอจึงดังแก่เด็กของท่านอยู่เสมอ เพราะสาเหตุเล็กน้อย อาจดับกลายเป็นเรื่องใหญ่ได้

I—Ideal. สร้างและส่งเสริมความคิดใหม่ ๆ จงให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การคิดประดิษฐ์ของเขาอาจทำให้ท่านแปลกใจได้ บางสิ่งบางอย่างอาจจะเป็นสิ่งประหลาดเหลือ แต่ส่วนมากแล้วใช้ได้และเหมาะกับความวัยของเขาทีเดียว

J—Journey. จงเป็นนักท่องเที่ยว เพราะการไปเที่ยว ทำให้เราได้พบเห็นสิ่งแปลก ๆ ที่ น่าเห็น น่ารู้

K—Kindergarten. เด็กเล็ก ๆ ในชั้น kindergarten กำลังเริ่มก้าวออกไปสู่โลกภายนอกอัน กว้างขวาง. จงนำเขาให้รู้จักสิ่งต่าง ๆ อย่างระมัดระวัง ให้เวลาแก่เขาอย่างเพียงพอ เพื่อที่จะ ค้นเคยกับสิ่งต่าง ๆ อย่างปลอดภัยออกไปสู่โลกภายนอกโดยทันทีทันใด ความอารักขาของพ่อแม่ เป็นสิ่งจำเป็น แต่เด็กเขาอยากจะทำอะไรคนเดียว ไม่อยากให้ใครเข้ายุ่งด้วย อย่างไรก็ตาม เด็กก็ยังคิดว่า ยังมีมือที่คอยให้ความปลอดภัยแก่เขาอยู่

L—Leniency. จงแสดงความกรุณาปรานี เมื่อมีเหตุจำเป็นที่จะต้องทำโทษ เพราะการที่เด็ก กระทำผิด อาจจะทำให้เขาไปโดยไม่ตั้งใจก็ได้

M—Mind. จงระมัดระวังให้มากในการพูด ในสิ่งที่กระทำ เพราะสิ่งที่ท่านพูด ท่านกระทำ จะคิดเป็นรอยพิมพ์ใจเด็กไปนาน

N—Non-partisan. จงวางตนเป็นกลางไม่เข้าร่วมกับข้างใดข้างหนึ่งในการถกเถียงของเพื่อน บ้านและครอบครัว เพราะนอกจากท่านสอนเด็กแล้ว ยังต้องเกี่ยวข้องกับครอบครัวด้วย

O—Order. จงเก็บเอกสารต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ เป็นต้นว่า ในการเก็บแฟ้มหนังสือ และกระดาษบันทึกของท่าน ทั้งนี้เพื่อจะหยิบไปใช้ประโยชน์ได้ทันทีเมื่อมีความต้องการ

P—Patience. ความอดทน หรือความอดกลั้นทนทานคือสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ครูทุกคนต้องมี ครูที่เป็นคนเจ้าโมโหโทโส จะเป็นครูที่ดีไม่ได้

Q—Question. อย่าเมินเฉยต่อคำถามของเด็ก เขาอยากรู้ อยากเห็น ท่านเป็นครู ท่าน ควรจะรู้ แม้เป็นสิ่งที่ไม่สำคัญเด็ก ๆ น้อย เด็ก ๆ หวังเหลือเกินที่ท่านจะรู้ ฉะนั้นอย่าทำให้เขา ผิดหวัง

R—Routine. การทำงานประจำวันอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งดีที่สุดใน การเข้าห้องสอนตามเวลา การใช้วิธีสอนที่ถูกต้อง เป็นสิ่งที่เด็กชอบในตอนแรก ๆ เมื่อเด็กงอกงามและมีความเข้าใจในสิ่ง ต่าง ๆ เพียงพอแล้วท่านก็อาจจะเปลี่ยนแปลงได้บ้าง เช่น การทดสอบโดยไม่บอกล่วงหน้า การสอน โดยใช้วิธีใหม่ ๆ และการมอบงานให้ทำโดยวางโครงการร่วมกับเด็ก

S—School. ทำให้โรงเรียนเป็นที่น่าอยู่น่าเรียน สำหรับเด็ก ๆ ชีวิตที่โรงเรียนไม่ใช่มีการเล่นเพียงอย่างเดียว ต้องมีการเรียนด้วย ครูท่านนี้จะทำให้เด็กจดจำชีวิตในโรงเรียนไปได้นาน

T—Trust. พ่อแม่ของเด็ก ๆ ทุกคนไว้วางใจท่าน เชื่อในความสามารถของท่าน ท่านจงพากเพียรใจ เพราะว่าท่านเป็นผู้นำเด็ก เด็กอยู่กับท่านที่โรงเรียนวันละหลาย ๆ ชั่วโมง ฉะนั้นจงอย่านำเขาไปในทางที่ผิด

U—Uniform. การทำโทษและการให้รางวัลแก่เด็ก ควรจะทำให้เสมอหน้ากันไม่ลำเอียง เพราะเด็กทุกคนต้องการให้คนอื่นชอบพอรักใคร่

V—Voice. เสียงของท่านไพเราะน่าฟังไหม เมื่อท่านโกรธน้ำเสียงของท่านเป็นอย่างไร ? จงตั้งเกณต์น้ำเสียงของท่าน เด็ก ๆ จะทราบจากน้ำเสียงของท่านว่า เขาควรจะทำอะไรแก้ไขเพียงไร

W—Wardrobe. อย่าพิถีพิถันในเรื่องเสื้อผ้าและการแต่งกายมากนัก แต่ก็อย่าปล่อยตัวจนเกินไป จงทำแค่พอดี ๆ ควรใช้เสื้อผ้าสบาย เพราะเด็ก ๆ ชอบดีด้วย ๆ

X—X-cellence. อย่ากดและบังคับเด็กมากเกินไป คำว่า “ดีมาก” ที่เขียนลงบนสมุดของเด็กเพียงคำเดียว ย่อมมีความหมายต่อเขามาก

Y—Youth. จงกอดตัวและเป็นคนฉลาด ท่านเป็นผู้มีหน้าที่ในการฝึกอบรมเด็กในวันนี้ แต่วันหน้า เขาจะไปเป็นผู้นำในหน้าที่การงานต่าง ๆ กัน ท่านได้วางรากฐานที่เหมาะสมมั่นคงให้แก่เขา และเตรียมตัวเขาพร้อมที่จะออกไปสู่โลกภายนอกแล้วหรือ

Z—Zest. ท่านมีความพากเพียรใจในอาชีพของท่านหรือไม่ จงพยายามศึกษาเล่าเรียนกัน คว่าอยู่เสมอ เพราะการเป็นครู เป็นอาชีพที่มีเกียรติ

ถาวร เกิดเกียรติพงศ์

แปลและเรียบเรียง

จากเรื่อง The Keys to Teaching Careers

ของ Florence J. Johnson

ในตอนที่เราเข้าห้องจะสอนนักเรียน บางทีอาจจะมีความตั้งใจมาก่อนแล้วว่าวันนี้จะสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น วันนี้จะสอนเรื่องกริยาวิเศษณ์ หรือสอนอ่าน ถ้าหากครูจะคำนึงถึงเด็กบ้าง อาจจะตั้งปัญหาถามตัวเองว่า “ถ้าสามารถมองเห็นจิตใจเด็กในขณะที่สอนแล้วจะเป็นอย่างไร? เด็กกำลังคิดปัญหาอะไรอยู่หรือเปล่า พ่อแม่ของเด็กกำลังจะแยกกันอยู่หรือเปล่า ครอบครัวอดหยากหรือเปล่า? ฯลฯ ถ้าครูหาคำตอบ ตอบคำถามทั้งหลายนี้ ได้ด้วยวิธีใดก็ตาม ครูก็อาจแก้ไขปัญหาเหล่านั้น มีส่วนช่วยให้การเรียนของเด็กดำเนินไปด้วยดีสำหรับครูภาษาแล้วปัญหาเหล่านี้ย่อมมีความสำคัญมาก เพราะบางทีเด็กที่พูดจาเก่งอาจจะนั่งคล้ายเป็นโง่ไปได้ หากมีเรื่องกระทบกระเทือนใจอยู่ในขณะเรียนไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดในโรงเรียนหรือจากบ้านก็ตาม

ทำอย่างไรครูจึงจะทราบปัญหาที่เกิดขึ้นแก่เด็กในชั้น อาจจะมีวิธีรู้ได้หลายวิธี วิธีหนึ่งก็คือถามเด็กเอง ซึ่งบางทีได้ผลเกินกว่าที่ครูคาดหมายไว้ก่อนเสียอีก ในปีค.ศ. ๑๙๕๒ ได้ทำการทดลองเช่นนี้กับเด็ก ๓๐ ห้องในรัฐ New York, Ohio และ Pennsylvania ทั้งที่อยู่ในเมืองและชนบท ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ๓๒๔๔ คน ที่อายุระหว่าง ๑๔-๑๘ ปี มากที่สุด ๓๐ เรื่องมีดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน, เกี่ยวกับ การสอบ, การบ้านมากเกินไป ครูไม่มีความเห็นอกเห็นใจ มี ๔๓๖ คน

๒. ปัญหาส่วนตัว, เกี่ยวกับ ความอาย, ความกังวล, ความกลัว มี ๒๙๕ คน

๓. ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว ๒๘๘ คน

๔. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง เช่นการนัดเที่ยว ๒๓๘ คน

๕. ปัญหาเกี่ยวกับการเงิน เช่น การเงินฝืดเคือง, ต้องหารายได้พิเศษ ๑๔๔ คน

๖. ปัญหาเกี่ยวกับอนาคต เช่นการเลือกอาชีพ ๑๐๓ คน

๗. ปัญหาเกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจ การใช้เวลาว่าง ๘๓ คน

๘. ปัญหาเรื่องรูปร่างของคน เช่น ผิวหนัง ฟัน, เสื้อผ้า, นิ้วเล็บ ๖๖ คน

ปัญหาของนักเรียน

๙. ปัญหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ของโลก, เช่น เรื่องการเกณฑ์ทหาร ๖๖ คน

๑๐. ปัญหาเกี่ยวกับศีลธรรมและอุดมคติ เช่น การสูบบุหรี่, การดื่ม, การนอน, การคืนद्या ๖๔ คน

ปัญหาเกิดกับเด็กมากที่สุดคือเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยม ๑ ใน ๓ และที่เป็นปัญหามากก็คือความกังวลใจเกี่ยวกับการสอบ ๑ ใน ๔ มีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งส่วนมากเกี่ยวกับถูกเซม้งวดเรื่องเวรดา, การนัด ๑ ใน ๖ มีปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง ในจำนวน ๒๓๙ คนนี้เป็นหญิงเดี่ยว ๑๖๔ คน ใน grade ๙ (ราวชั้นมัธยมปีที่ ๕) มีหญิง ๒๑ คน ที่มีปัญหาเกี่ยวกับชาย แต่มีชายเพียงคนเดียวเท่านั้นที่มีปัญหาเกี่ยวกับหญิง ในชั้น junior และ senior เด็กหญิงจะมีปัญหามากเป็นต้องเท่าของเด็กราย (โดยประมาณ)

แต่ก็ยังมียังเด็กอีกมาราว ๑ ใน ๔ ของทั้งหมดที่มีปัญหาเรื่องความกลัวและความกังวลต่าง ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวกับโรงเรียน, บ้าน หรือเรื่องความสัมพันธ์ โดยตรง พวกนี้มีปัญหาเกี่ยวกับอุปนิสัย หรือคุณสมบัติของตนเอง หรือบางทีก็เป็นปัญหาเกี่ยวกับร่างกาย ราว ๑ ใน ๔ มีปัญหาเกี่ยวกับการเงิน ในจำนวน ๔๑ คน ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจเป็นชายเสีย ๖๕ คน และปัญหาเรื่องรูปร่างหน้าตาที่มี ๖๖ คนนี้เป็นหญิงเสีย ๕๓ คน

ความกลัวของเด็ก

ปัญหาต่อไปที่เกิดกับเด็กคือเรื่องความกลัว ซึ่งมีอยู่ราว ๑ ใน ๑๒ เท่ากับพวกที่มีปัญหาเรื่องรูปร่างหน้าตา การแต่งกาย เด็กมีความกลัวเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไปในอนาคต บางคนไม่อาจตัดสินใจเรื่องอาชีพของตนได้ในจำนวนทั้งหมด ๖๖ คน ๔๔ คนเป็นชาย ซึ่งมีปัญหาล้วนใหญ่เกี่ยวกับสภาพการณ์ของโลกเรา, ภัยอันตรายจากสงคราม เกรงว่าจะต้องเป็นทหารไปรบ ฯลฯ ซึ่งมีเด็กชั้น senior จำนวนหนึ่งแสดงถึงความสงสัยว่าตนอาจจะถูกส่งไปรบในสงครามโลกครั้งต่อไป อย่างไรก็ดี มีเพียง ๗ หรือ ๘ คนเท่านั้นที่เกรงอันตรายจากการทำลายของปรมาณู ซึ่งทางด้านอื่นแสดงถึงความกลัว และความทุกข์ร้อนของเด็กทั้งหมด

เกี่ยวกับอันตรายของสงคราม มีนักเรียนชายในชั้น senior คนหนึ่งเขียนไว้ว่า “ผมไม่ต้องการทำลายชีวิตของผมด้วยการต่อสู้เพื่อจะตัดสินว่าใครถูกใครผิดหรือระบบใดถูกระบบใดผิด ผมรู้สึกว่าเราอยู่ได้ อย่างสันติ ในโลกส่วนของเราและคนอื่น ๆ ก็อยู่ได้ในส่วนของเขา” และยังมีนักเรียนหญิงชั้น senior อีกคนหนึ่ง กล่าวไว้เป็นคำถามว่า “ใน ๑๐ ปีข้างหน้าจะมีโลกเหลือ

อยู่ให้เราเป็นทุกข์อีกหรือไม่” ในเรื่องความรู้เด็กเกี่ยวกับความตึงเครียดและความทุกข์เรื่องอนาคต มีนักเรียนหญิงชั้น senior อีกคนหนึ่งกล่าวไว้ดังนี้ “จะมีอะไรเลยยิ่งไปกว่าความรู้สึกไม่พอเพียง (คือโลก) อีกไหม? ล้วนแต่มีสิ่งไม่พอความต้องการทั้งนั้น มีเวลาไม่พอ, ไม่มีความรัก, ไม่มีโอกาส ฯลฯ”

ในบรรดา ๓๐ ปัญหาใหญ่ ๑ ใน ๒๐ เน้นถึงความจำเป็นของศีลธรรมไม่ว่าในส่วนตัวหรือในสังคม ปัญหาแสดงให้เห็นว่าเด็กมีความคิดเจริญดีมาก เกี่ยวกับปัญหาห้วงศีลธรรมและความต้องการ นักเรียนชั้น senior คนหนึ่งได้เขียนไว้ว่า “เราจะต้องรักษาความดี จะต้องควบคุมอารมณ์มิฉะนั้นเราจะเสื่อม” มีเด็กจำนวนหนึ่งกล่าวว่าเกลียดการหยอกตลกบิดามารดา แต่ไม่มีเด็กคนเดียวที่กล่าวถึงการหยอกตลกในโรงเรียนในข้อเกี่ยวกับปัญหาศีลธรรมประจำใจ การหยอกตลกบิดามารดามักจะมีเกี่ยวกับการดื้อและดื้อบุหรี, การพนัน, การนัดพบ ฯลฯ เกี่ยวกับการหยอกตลกในสังคม เช่น เรื่องสงคราม, การขัดแย้งระหว่างชาติ ฯลฯ

เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องเปิดโอกาสให้เด็กเขียน หรือพูดอาจจะนำมาอภิปรายในชั้นเรียนแทนที่จะสอนบทเรียนที่คร่ำครวญได้ และเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักวิเคราะห์ปัญหาและตัวเอง เพื่อหาวิธีที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้น

ในการค้นหาปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ ครูอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น ถามนักเรียนในชั้นถึงปัญหาต่าง ๆ หรือให้เขียน เช่น ดอนภาษา อาจจะให้เด็กเขียนความเรียงตามใจชอบ เด็กก็มีสิทธิจะเขียนปัญหาต่าง ๆ ออกมาได้ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นอาจจะนำมาอภิปรายในชั้น หรืออาจให้นักเรียน ๕ หรือ ๖ คน มาทำ panel discussion ก็ได้ ซึ่งนอกจากจะได้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาแล้วยังมีประโยชน์ในทางภาษาอีกด้วย เด็กได้มีโอกาสดูเขียนตามใจชอบ ในการเลือกปัญหาอภิปรายในชั้นนั้น ควรเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กในชั้นมาก ไม่ใช่เป็นปัญหาของนักเรียนเพียงคนเดียว คนเท่านั้น เช่น เด็กส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ (เช่น ในชั้นมัธยมปีที่ ๖ ของเรา) อาจจะตั้งหัวข้ออภิปรายเป็น “หลังจากจบชั้นนี้เราจะประกอบอาชีพอะไรดี หรือจะไปเรียนต่ออะไรดี” หรือเมื่อเด็กมีปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงอาจจะตั้งหัวข้อว่า “เมื่อท่านชอบใครคนหนึ่งแต่เขาไม่ชอบท่าน ท่านจะทำอย่างไร” ฯลฯ การอภิปรายปัญหาต่าง ๆ นี้ก่อให้เกิดความร่วมมือ การแบ่งปันความรู้ การคิดค้นหาเหตุผล ฯลฯ ซึ่งเป็นวิถีทางนำไปสู่ประชาธิปไตย ยิ่งกว่านั้นยังชวนให้เด็กเก็บไปคิดไปคุยกันนอกห้องส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้เวลาอีกด้วย

อาจจะมโนว่า เมื่อเด็กในชั้นมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นครูจะไม่ช่วยนักเรียนทุก ๆ คนหรือ เพราะเด็กอาจจะมโนปัญหาต่างกัน บางคนมีปัญหามากบางคนมีปัญหาน้อย ในเรื่องนี้ ครูที่สอนประจำวิชาคนเดียวไม่อาจจะแก้ปัญหาได้หมด ควรจะเป็นหน้าที่ของที่ปรึกษา และนักจิตวิทยาของโรงเรียนด้วย ครูประจำวิชาไม่มีหน้าที่นี้โดยเฉพาะ เช่นครูภาษามันหน้าที่ทำให้เด็กงอกงามในทางภาษาให้รู้จักการพูด อ่าน เขียน รู้จักการแต่ง แต่งความรู้ดีของตนให้คนอื่นเข้าใจ รู้จักการรับความรู้จากบุคคลอื่น ฯลฯ ครูภาษาจึงมุ่งจุดประสงค์ส่วนใหญ่ไปในด้านนี้ แต่ครูภาษาอาจจะมีโอกาสดีกว่าครูอื่น ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน เพราะอาจจะให้เด็กมาพูดได้ หรือให้เขียนปัญหาของเขาให้ครู ซึ่งจะมีประโยชน์ ๒ ทางในเวลาดังกล่าว ซึ่งจะเป็นทางส่งเสริมภาษา นำไปสู่บุคลิกภาพ, อุปสรรคหรือปัญหาและคุณค่าที่มีอยู่ในตัวเด็ก ครูควรจะมีโอกาสให้นักเรียนได้เขียนหรือพูดความจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเขา เพราะถ้าครูโดยเฉพาะครูภาษาไม่เปิดโอกาสให้เด็กเด็กจะมีความกังวลอยู่ในสมอง ทำให้การเรียนของเขาไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังนั้นครูจึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความรู้ดีของเขาออกมาโดยเสรี

อย่างไรก็ตามแม้ว่างานเรื่องการช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนนี้ ควรจะเป็นงานของที่ปรึกษาหรือนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน แต่ครูผู้สอนก็ควรจะมีส่วนช่วยได้ ในเวลาว่าง ๆ ครูอาจจะช่วยเหลือเด็กโดยเรียกไปคุยกัน หรือครูติดต่อกับผู้ปกครองก็คงจะมีส่วนช่วยกันแก้ปัญหาของเด็กได้บ้างกระมัง

ประชุม สุวัติก

หลักสูตรตามแนวความคิดใหม่ทางการศึกษาพัฒนาการนั้น คือ ประสพการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนได้จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน ทำให้แต่เพียงหัวข้อของเนื้อหาที่เขียนเรียงลำดับไว้ในสมุดหรือหนังสือตามแนวความคิดแบบเดิมที่เข้าใจกันอยู่เป็นส่วนมากไม่ กิจกรรมทุก ๆ อย่างที่เป็นประสพการณ์ของผู้เรียนที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติของผู้เรียน สิ่งทั้งหลายเหล่านั้นเป็นหลักสูตร หลักสูตรของโรงเรียนที่เป็นไปตามความเชื่อถือทางทฤษฎีของการศึกษาแบบพัฒนาการ จึงกินความและขอบเขตกว้างกว่าหลักสูตรแบบเก่า มีความแตกต่างกันทั้งวิธีการจัดและเนื้อหา ทั้งนี้เพราะการศึกษาแบบพัฒนาการนั้นต้องไหวตัว และเปลี่ยนแปลง คล้อยกับความ ต้องการ ของ บุคคลและโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การศึกษาแบบพัฒนาการยึดถือหลักความคิดเบื้องต้นหลายอย่างและหลายทาง เป็น สมมุติฐาน (Basic Assumption, Hypothesis) เช่น ทางด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับ

● หลักสตรมศึกษาศึกษา ●

ความเจริญเติบโตของนักเรียน ทางด้านวิชา
ศาสตร์ ทางด้านสังคมศาสตร์ ทางด้านอื่น ๆ อีก
นำเอาหลักการทั้งหลายเหล่านั้นเข้ามาประยุกต์ทาง
การปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา เมื่อความคิดทาง

การศึกษาหรือทฤษฎีเปลี่ยนไป เนื้อหาวิธีการและการวัดผลก็เปลี่ยนไปด้วย ธรรมชาติและความ
เป็นจริงของโลกที่เปลี่ยนแปลงนั้นเปลี่ยนแปลงทุกขณะปัจจุบันและเป็นไปเพื่ออนาคต ไม่มีการ
เปลี่ยนแปลงใดเพื่ออดีต จริงอยู่อดีตกาลอาจจะช่วยแก้ปัญหาปัจจุบันได้บ้าง โดยที่ถือความเป็น
ประสพการณ์ที่ผ่านมาแล้ว แต่ในขณะเดียวกันกับการแก้ปัญหาในปัจจุบันหรือที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้านั้น
เราหวังอนาคตของอดีตเป็นการดำเนินชีวิตปัจจุบัน การดำรงชีวิตของคนเรา คือ การแก้ปัญหา
ให้สัมฤทธิ์ผล และเผชิญกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นอีก การศึกษาก็เช่นเดียวกับการดำเนินชีวิต
(Education is life และ Education is started with problematic situation) โรงเรียนเป็น
สถาบันทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในอันที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตของนักเรียนในวัยหนึ่งระยะหนึ่ง
ในการเลือกวิถีทางดำเนินชีวิตที่ควรจะเป็นตามความเหมาะสมและที่ราบรื่น ฉะนั้นทั้งโรงเรียนจะ
สนอง คือ หลักสูตรนั้นควรจะส่งเสริมการดำเนินชีวิต เนื้อหาของหลักสูตรก็คือเนื้อหาของ

ชีวิตหรือเป็นประสบการณ์ของชีวิต อันจะดำเนินไปด้วยความราบรื่นทั้งในปัจจุบันและอนาคต หลักของการจัดโรงเรียนอันสำคัญ ก็คือให้นักเรีการู้สึกเป็นสุขในเมื่อใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน ความต้องการของผู้เรียนจึงเป็นหัวใจของการจัดหลักสูตร มีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนก่อนวางหลักสูตร จัดหลักสูตรให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน และให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลง สภาพของสังคมและของท้องถิ่นแต่ละแห่งแตกต่างกัน เนื้อหาของหลักสูตรจึงให้วัดและยึดหยุ่น คล้อยตามความแตกต่างทั้งหลายเหล่านั้นด้วย ชีวิตที่อยู่ร่วมกันในสังคมที่เปลี่ยนแปลงนั้น มีความต้องการหรือมีแนวโน้มเป็นอย่างไร ดังนั้นควรเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรด้วย ลักษณะที่เด่นของหลักสูตรตามแนวความคิดใหม่ จึงพอแยกได้อย่างกว้าง ๆ ได้ ๒ ประการ

๑. เป็นไปตามวิถีทางดำเนินชีวิตของผู้เรียน โดยถือตามความต้องการ ความสนใจ และความต้องการของสังคมนั้น ๆ เป็นหลักยึด

๒. ถือตามแนวการจัดแบบเดิมที่ได้ปฏิบัติมา โดยปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นคล้อยตามธรรมชาติของโลกที่เปลี่ยนแปลงและให้วัดด้วยเสมอ

ความต้องการของสังคมนั้นเป็นเนื้อหาของหลักสูตรและประสบการณ์ที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน จึงมีความเกี่ยวพันโดยตรงกับชีวิตของนักเรียน หลักสูตรจึงถือเอาชีวิตเป็นศูนย์กลาง (Life Centered Curriculum) สังคมที่เปลี่ยนแปลงนั้นมีผลสะท้อนถึงการดำเนินชีวิตซึ่งมีความสำคัญต่อการศึกษามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านการจัดหลักสูตร ความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้แก่

๑. การคิดค้นประดิษฐ์และวิทยาการทางเทคนิค (Inventions and Technology) การประดิษฐ์และวิทยาการใหม่ ๆ ทั้งทางด้านวิชาการและการปฏิบัติยังผลให้มีความเจริญก้าวหน้าทางสังคม เครื่องมือเครื่องใช้ทั้งหลายที่เราพบเห็นอยู่ในปัจจุบันนั้น มีผลต่อการดำเนินชีวิต เราต้องเรียนรู้จักใช้เครื่องมือเครื่องใช้ช่วยทำงาน แทนเราซึ่งประหยัดทั้งทางกำลังกายและกำลังทรัพย์ เวลา ผลของวิทยาการก้าวหน้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวิทยาศาสตร์ได้อำนวยความสะดวกต่อการดำเนินชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม สังคมพยายามค้นหาวิถีทางแห่งความก้าวหน้าจึงเกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคม

๒. ลักษณะของประชาชน และการเคลื่อนไหวของประชาชน แนวโน้มทางความคิด ทศนคติของประชาชนนั้นเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มันแปรไปตามหมู่คณะ วัฒนธรรมของแต่ละหมู่ไม่เหมือนกัน รวมทั้งการเคลื่อนไหว

ย้ายอพยพของพดเมือง การเปลี่ยนแปลงอาชีพ
ที่ผันแปรตามความอุดมสมบูรณ์ ของทรัพยากร
ธรรมชาติ การดำเนินชีวิตของแต่ละสังคม
แต่ละชุมชนเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

๓. ความเหลื่อมล้ำทางสังคมของสถาบัน
(Institution Lag) แต่ละสังคมย่อมมีสถาบัน
และองค์ประกอบทางสังคมแตกต่างกันในระดับ
ของสถาบันนั้นด้วย

๔.สวัสดิการทางสังคม (Social welfare) เป็นสิ่งจำเป็นที่สังคมต้องมีสวัสดิการ
เพื่อความมั่นใจ ความอบอุ่น เช่น สถานพยาบาล
การคมนาคมที่สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย
รวมทั้งสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ เช่น ค่าแรงงาน
รายได้ของประชาชน มีธนาคาร การดำรงชีวิต
จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับสวัสดิการของตนเอง
และเพื่อสวัสดิการสังคมอยู่ด้วย

๕. ระบบการปกครองของสังคม การ
อยู่ร่วมกัน เป็นหมู่เป็นคณะจะราบรื่นและเป็น
สันติสุขได้ก็โดยที่ที่มีความเข้าใจในกฎเกณฑ์
บางอย่างที่จำเป็น เพื่อดำรงไว้และเพื่อคุ้มครอง
ผลประโยชน์ร่วมกันของสังคม คือ กฎเกณฑ์
ของสังคม (Social Order) นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ
ยิ่งในการอยู่ร่วมกัน

๖. วิวัฒนาการทางด้านอุตสาหกรรม
กรรม โลกปัจจุบันนี้เป็นโลกอุตสาหกรรม
ความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมยังผลให้มีการ

ผลิต การหมุนเวียนของสินค้ากว้างขวางมากขึ้น
ชีวิตอยู่ในสังคมมีความเกี่ยวข้องกับผลิตผลทาง
อุตสาหกรรมนี้มาก ทางด้านการผลิตปัจจุบัน
เราพยายามจะมีแนวโน้มไปในทาง Industrial-
ization

ความเข้าใจ ในเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ร่วมโลก
เดียวกัน การที่จะอยู่ร่วมโลกด้วยสันติได้นั้น
จำเป็นต้องมีความเข้าใจกันดีในระหว่างมนุษย์
คือ รู้จักความสัมพันธ์ของมนุษย์ร่วมสังคมและ
ร่วมโลกด้วย โลกปัจจุบันต้องการมีความ
สัมพันธ์ซึ่งกันและกันในบรรดาเพื่อนมนุษย์ด้วย
กัน โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ เพศหรือวัย ศาสนา
เชื้อชาติ

การดำเนินชีวิตอยู่ในครอบครัว การ
ดำเนินชีวิตอยู่ภายในกรอบ ในสังคมปัจจุบัน
แตกต่างกับอดีต การอยู่ร่วมกันเป็นสมาชิกของ
ครอบครัวจะมีสุขได้ก็เมื่อมีความเข้าใจกันดี และ
แบบแผนของการดำเนินชีวิตของครอบครัวก็
แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะระบบทางเศรษฐกิจของ
สังคมปัจจุบันสลับซับซ้อนและยุ่งเหยิง หากได้
รู้จักปรับตัวเองเข้ากับระบบของเศรษฐกิจในโลก
ปัจจุบันได้ดี ครอบครัวจะมีความอบอุ่นและมีความ
สุขพอสมควร

ลักษณะต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น
เป็นความต้องการและความจำเป็นของสังคม
มีบทบาททางการศึกษาแบบพัฒนาการ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดเนื้อหาของหลักสูตร ในอันที่จะเป็นประสพการ แก่นักเรียน ซึ่งจะเป็น สมาชิกที่มีคุณค่าต่อสังคม และหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงภายในสังคมนั้นด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้แก่

๓. ความเปลี่ยนแปลงจำนวนพลเมือง การเพิ่มพลเมืองของประเทศเป็นไปตามแบบทวีจำนวน ความสถิติจำนวนคนตายและคนเกิดของประเทศนั้น ปรากฏว่าคนเกิดมากกว่าคนตายนั้นหมายถึงจะต้องมีการทวีจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมเหมือนกันเกี่ยวกับพัฒนาการประเทศ

๒. ความเปลี่ยนแปลงทางระบบเศรษฐกิจของสังคม มนุษย์ได้ค้นคว้าหาวิถีทางแห่งการแตกเปลี่ยน คือ หาตัวกลางแห่งการแลกเปลี่ยนอันได้แก่ เงิน การหมุนเวียนของเงิน ในโลกปัจจุบันนี้ระดับซับซ้อนพอใช้ ทั้งอำนวยความสะดวกให้ ในบางโอกาส การใช้ตัวกลางแห่งการแลกเปลี่ยนนั้นผันแปรจากระดับของมันดูระดับมาตรฐานสูง คือ มีการหมุนเวียนของเงินมากขึ้น เพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกธุรกิจการค้าและการบริการ การจัดระบบของการใช้เงินจึงเป็นความเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในโลกที่เปลี่ยนแปลงนี้มาก รู้จักใช้จ่ายประหยัด

๓. ความเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ภายในบ้าน มีการเลือกสรรที่อยู่อาศัย คัดแปลง

สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ในโลกสมัยใหม่ มีบ้านที่ถูกหลักอนามัย ภายในบ้านมีการอยู่ดีกินดี มีมาตรฐานการครองชีพในระดับสูงพอสมควร วิถีทางแห่งความเป็นอยู่ผู้ครองเรือนเป็นไปในทางที่จะต้องการให้มี Good Life ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้นผิดกับแต่ก่อน การเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปเรื่อย ๆ

๔. ความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติทรัพยากรของประเทศชาติที่นำมาใช้นั้นย่อมลดปริมาณลงทุกที จึงมีทรัพยากรบางอย่างที่ควรจะได้สงวนไว้เป็นสมบัติของประเทศชาติ เช่น มีการสงวนพันธุ์สัตว์ป่าบางชนิด การสงวนพันธุ์พืชหรือพฤษชาติ การสงวนที่ดินและป่า ฯลฯ เป็นต้น

๕. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านการคมนาคมการติดต่อทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วสะดวก ประหยัดเวลาและแรงงาน มีถนนหนทางที่ดี ปลอดภัย ทั้งทางน้ำทางบกและทางอากาศ ความเจริญทางด้านนี้ ทำให้โลกดูเป็นผืนแผ่นดินที่แคบกว่าเดิมมากนัก

๖. ความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการความรู้การศึกษาสำหรับประชาชน ในโลกปัจจุบันนี้ควรจะอยู่ในระดับหนึ่งที่สูงพอสมควร อันจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำตัวเองอยู่ในสังคมได้ ความต้องการทางด้านความรู้นี้มีระดับสูงขึ้น ต้องมีวิชาการสูงขึ้น โลกยุควิทยาศาสตร์นี้

ต้องมีประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์บ้างพอสมควร ระดับความรู้สำหรับประชาชนพลเมืองของประเทศชาตินั้นสูงขึ้นกว่าเดิม.

ความต้องการของสังคม (Social Demand ก็คือ Demand of Living และ Cultural change) ที่กล่าวมาแล้วเป็นเหตุให้เกิดและธรรมชาติของสังคมที่ไหลตัวอยู่เสมอ ในประเทศเสรีประชาธิปไตย ทางการศึกษาจึงพยายามนำหลักการเหล่านี้เข้าประยุกต์กับวิธีการทางการปฏิบัติ และเนื้อหาของการศึกษาโดยเฉพาะหลักสูตร

ธรรมชาติของสังคมเป็นอย่างไร ทางการศึกษาจึงพยายามปรับเนื้อหาให้เข้ากับธรรมชาติของสังคมนั้น ๆ โดย Implication หรือ Interpretation ดังต่าง ๆ เหล่านี้ทางด้านการศึกษาเป็นต้นว่า

๑. จะต้องเลือกเนื้อหาของหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและตามความต้องการของสังคม

๒. มีการปรับปรุงวิธีการใหม่ในโรงเรียน ได้แก่วิธีสอน

๓. เปลี่ยนแปลงระบบของการจัดโรงเรียนใหม่ (Changing in the Organization pattern of the school.)

หลักทั่วไปในการสร้างหลักสูตร

๑. หลักสูตรนั้นควรจะได้เน้นถึงขอบข่ายตอนในอันที่จะได้ช่วยให้แต่ละบุคคลได้บรรลุผล

ตามความมุ่งหมายของการศึกษา โดยให้พัฒนาการทุกอย่าง ด้านซึ่งเป็น Outcome of learning ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ทางสติปัญญา และทางสังคม คือ ความรู้ความสามารถ ความถนัดตามธรรมชาติ ทักษะนิสัย อุดมคติ

๒. หลักสูตรนั้นควรจะต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้สำรวจดูว่าวิชาไหน ทางไหนที่จะมีคุณค่า และมีความหมายต่อตัวผู้เรียนเอง โดยถือตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดตามธรรมชาติ วิชาการต่าง ๆ ที่จัดในโรงเรียนจึงควรมีมากมายหลายสาขา เพื่อแต่ละคนจะได้มีโอกาสสำรวจดูว่าตนนั้นเหมาะสมกับงานทางด้านใดมากที่สุด

๓. หลักสูตรที่จัดขึ้นนั้นควรจะได้มีส่วนช่วยในการสร้างบูรณาการตามหน้าที่ของการศึกษามัชฌิม (Contribution to integrate

function of Secondary Education) ได้แก่ ความรู้ดีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มี Cultural kinship มีอุดมคติร่วมกัน มีมติเป็นส่วนรวม และมีจิตใจที่จะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อน มีความเป็นปึกแผ่นอยู่ในสังคม หลักสูตรควรได้มีส่วนช่วยทางด้านนี้ด้วย

๔. หลักสูตรของโรงเรียนนั้น ควรจะได้มีส่วนช่วยให้นักเรียนได้ทราบถึงคุณค่าของตนเองในที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ว่ามีความ

สำคัญมากน้อยเพียงใด โดยส่งเสริมให้รู้จักความสัมพันธ์ของมนุษย์ตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย

๕. การจัดเนื้อหาของหลักสูตรนั้น ควรจะได้คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน และให้ความสำคัญแก่วิชาที่นักเรียนมีความสนใจมากที่สุด เป็นอันดับแรกของหลักสูตร

๖. การจัดเนื้อหาของหลักสูตรควรได้คำนึงถึงระดับคุณภาพของนักเรียนด้วย ระดับคุณภาพของนักเรียนแต่ละวัยและแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน การจัดวิชาเรียนนั้นควรให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ความสนใจและความสามารถของแต่ละชั้นแต่ละวัยและแต่ละคนเป็นสำคัญ

๗. การจัดเนื้อหาวิชาภายในหลักสูตรของโรงเรียนควรได้ผันแปรไปตามความต้องการ คือ มีการเตรียมโครงการ จัดวิชาต่อกันเป็นรายปี แต่ละปี มีการวางแผนหลักสูตรสำหรับนักเรียนแต่ละชั้น ทั้งนี้เพื่อจะสนองความต้องการของนักเรียนได้ตามวัยและตามชั้นระดับคุณภาพ เมื่อจบการศึกษาประจำปี นักเรียนรุ่นใหม่ก็ได้รับการเลื่อนชั้น หลักสูตรจะต้องสนองความต้องการของนักเรียนเหล่านั้นเป็นรายปีไป

๘. วิชาที่เด็กเรียนในหลักสูตรสำหรับนักเรียนชั้นสูง ๆ ขึ้นไปนั้น ควรจะได้ลดจำนวนวิชาเลือกของแต่ละคนลงให้น้อยกว่าชั้นต้น ๆ

ทั้งนี้เพราะว่าในชั้นต้น ๆ นั้น นักเรียนต้องการสำรวจ (Exploration) ดูความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติซึ่งยังไม่แน่นอนลงไปว่าตนเองมีสมรรถภาพ หรือศักยภาพทางไหน เมื่อได้สำรวจมาระยะหนึ่งซึ่งนับว่าพอควรแล้ว ควรจะได้เรียนวิชาเฉพาะ ว่าตนควรจะเลือกเรียนวิชาเฉพาะอะไร ตามที่ตนถนัดที่สุด สนใจมากที่สุด และมีศักยภาพในทางนั้น และเมื่อถึงวัยแล้วระดับคุณภาพสูงขึ้นรู้จักนำตัวเอง มีความคิดเป็นของตัวเองบ้างแล้ว ภายใต้การแนะนำของโรงเรียน อาจจะช่วยให้เด็กเรียนวิชาเฉพาะได้ถูกต้อง ควรจะ Specialize ในวิชาใดวิชาหนึ่ง วิชาที่เลือกเรียนในชั้นสูง ๆ ขึ้นไปจึงควรลดจำนวนลงตามลำดับ

๙. ในหลักสูตรนั้น ควรมีวิชาที่จำเป็นสำหรับทุก ๆ คน ซึ่งนับว่ามีคุณค่าสำคัญเป็นวิชาบังคับ โดยถือว่าวิชาเหล่านั้นจำเป็นต้องเรียนสำหรับนักเรียนทุก ๆ คน เช่น 3 R's เพื่อที่จะได้พัฒนาการความรู้ทางด้านนั้นอยู่ในสังคมปัจจุบันได้ เช่น วิชาหน้าที่พลเมือง ศีลธรรม สุขศึกษา ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งวิชาการต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องจัดให้นักเรียนทุก ๆ รุ่น ทุก ๆ ระดับคุณภาพ เพราะถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอันจะเป็นรากฐานแห่งการดำรงชีวิต

๑๐. ลักษณะของหลักสูตรที่คืบหน้าจะต้องมีความยืดหยุ่นและให้อิสระอยู่เดิมเพื่อให้สอดคล้อง

ตามความแตกต่างของบุคคลในอันที่จะได้เปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้หาทางเลือกที่ถูกต้องตามศักยภาพในตัวของเขาที่แสดงให้เห็นเด่นชัดออกมาภายหลัง การที่เราจะส่งเสริมศักยภาพของบุคคลนั้น บางครั้งศักยภาพยังไม่แสดงมาให้ให้เห็นเด่นชัดจึงยากลำบากที่จะส่งเสริม ตามความคิดใหม่ถือว่าตัวของคนเรานั้นมี Self อยู่เมื่อ Self แต่ละอันนั้นได้ปะทะกับสิ่งแวดล้อม คือองค์ประกอบต่าง ๆ หรือวิชาการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดไว้ ก็ยังไม่แสดงให้เห็นเด่นชัด ซึ่งอาจจะแสดง เห็นได้ในภายหลังก็ได้ ฉะนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งการส่งเสริมศักยภาพในตัวบุคคลนั้นจะต้องหาทางให้หลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องอยู่เสมอ

๑๑. หลักสูตรมัธยมศึกษาชั้น ถึงแม้จะเป็นประสพการณ์ในชีวิตของผู้เรียน ในวัยหนึ่ง ภูมิภาวะระดับหนึ่งก็ตามแต่ก็เป็นผลต่อเนื่องมาจากประสพการณ์ในชีวิตของผู้เรียนในวัยก่อนหน้านั้น คือ ประถมศึกษา เนื้อหาของหลักสูตรนั้น ต่อจากเนื้อหาของหลักสูตรประถมศึกษา เพราะการศึกษาทางต้องเป็นขบวนการต่อเนื่องกัน แยกไว้แต่เพียงว่าวิธีการและการปฏิบัติแตกต่างกันไปเท่านั้น การศึกษาเป็นขบวนการต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ต้นจนถึงชีวิต (Continuous Process)

ตามหลักการของการจัดหลักสูตรที่กล่าวมาแล้วนี้ (จะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะของ

หลักสูตร มัธยมแบบ ผสม) (Comprehensive High School) มีวิชาที่จำเป็น และ วิชาที่เลือกเรียน มีวิชาอาชีพรวมกันไป คือเอาทั้งทางด้านอาชีพศึกษารวมกับวิสามัญศึกษามารวมกันอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน มีหลักสูตรของโรงเรียนเพื่อสนองความต้องการของนักเรียนหลายประเภท มีการฝึกหัดอาชีพศึกษารวมอยู่ด้วย หลักสูตรของโรงเรียนจึงมีเนื้อหากว้างกว่าแบบเดิมมาก วิชาที่โรงเรียนจะสนองให้แก่แก่นักเรียนนั้นพอแบ่งได้ดังนี้

๑. วิชาที่จำเป็น เบื้องต้น ที่จะช่วยให้เป็นพลเมืองดีได้แก่ 3 R's ให้รู้จักมีความสามารถทักษะในการนำตัวเองได้ดี

๒. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เจริญงอกงามทุก ๆ ด้าน ความสามารถเป็นรายบุคคล มีวิชาเลือกให้เรียน

๓. เปิดโอกาสให้มี ความเจริญ รอบด้านทั้งทางอารมณ์ ทางร่างกาย ทางสังคมและทางสติปัญญา

๔. ได้ฝึกฝนวิชาชีพไว้เพียงพอให้มีความทักษะในวิชานั้น ๆ เพื่อจะได้นำวิชาชีพเหล่านั้นประกอบอาชีพดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม

๕. เปิดโอกาสให้ได้มีประสพการณ์ในชีวิตเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม จะได้รู้จักการดำเนินชีวิตอยู่ในครอบครัว เป็นสมาชิกที่ดีของ

ครอบครัวและของชุมชนและมรดกท้องถิ่น

๖. ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกหัดวิชาชีพ
เพื่อจะได้เป็นรากฐานของการประกอบอาชีพ
ได้
โดยสะดวก

ในหลักสูตรมัธยมเน้นพอแบ่งระยะเวลาการเรียนของนักเรียนได้ออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนต้น เช่นเดียวกับมัธยมตอนต้น และตอนปลาย เช่นเดียวกับมัธยมตอนปลาย ซึ่งการแบ่งระยะตอนต้นตอนปลายนั้นควรได้เทียบกับการแบ่งระบบการจัดชั้นตามแบบโรงเรียนมัธยมแบบผสม โดยถือระยะประถมศึกษา ๖ ปี ระยะมัธยมต้น ๓ ปี มัธยมปลาย ๓ ปี ระยะ ๓ ปีแรกเป็นระยะเวลาของการสำรวจ (Exploration) และระยะ ๓ ปีหลังเป็นระยะที่ฝึกฝนให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาเฉพาะนั้น ๆ (Specialization) ซึ่งพอแยกเนื้อหาของหลักสูตรตามแต่ละระยะทางดังต่อไปนี้

ก. ในระยะ ๓ ปีแรกมีแนวทาง

๓. **ส่งเสริมให้เป็นพลเมืองดี (Developing as citizen)** ได้แก่พวก 3R's ที่ได้เรียนฝึกฝน มาแล้วตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มาในระยมัธยม ศึกษาตอนต้นนต้องการให้มทักษะในการประยุกต์ 3R's เหล่านี้ รวมทั้งหาทพดเมืองคีตธรรม ตั้งคมคีศึกษาในทางปฏิบัติด้วย

๒. เสริมสร้างสุขภาพอนามัยทั้งทาง
ร่างกายและจิตใจ (Building health and
physical strength) ได้แก่ วิชาพลศึกษา
สุขศึกษา

๓. มีการสำรวจ (Exploratory Course)
จิตวิทยาสาขาต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เลือกเรียน
เพื่อจะได้สำรวจดูว่านักเรียนแต่ละคนนั้นมีความ
สามารถ ความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ
ทางไหน และจะได้เอาเป็นรากฐานของการ
ศึกษาวิชาต่อไปในชั้นมัธยมปลาย เป็นระยะ
ของการสำรวจดูความสนใจของนักเรียน และ
ช่วยให้นักเรียนรู้จักตัวเองว่าตนควรจะเรียนวิชา
ใดต่อไปในชั้นมัธยมปลาย

ข. ในระยะ ๓ ปีหลังมีแนวทาง

๓. **ส่งเสริมความเป็นผลดีให้มีความ**
สามารถยิ่งขึ้น (Developing civic competence)

๒. เป็นการเตรียมวิชาอาชีพไว้ จึงมีการ
สอนวิชาชีพตามที่นักเรียนได้สำรวจมากจากมัธยม
ตอนต้น เมื่อจบออกจากโรงเรียนไปแล้ว หาก
ไม่ถนัดมาเรียนจะศึกษาต่อในสถาบันชั้นสูง ๆ เช่น
มหาวิทยาลัย ได้ จะออกไปดำเนินชีวิตในสังคม
ได้ มีอาชีพคิดไว้ในทางที่ชอบธรรมอันจะได้ชื่อ
ว่าเป็นผู้มีวัฒนธรรมอยู่ในสังคมได้

๓. **ส่งเสริมความสนใจและความถนัดตาม
ธรรมชาติของแต่ละคนเป็นรายบุคคล (Develop
ing personal interest and aptitude)**

ตามแนวทางของหลักสูตร หลักสูตรของการ
จัดหลักสูตร และสภาพทั่ว ๆ ไปที่ควรจะต้องถ่วง
ถึงอันเป็นถึงสำคัญในการจัดสร้างหลักสูตร ดัง
ได้กล่าวมาแล้วนั้น อาจจะนำเอาหลักการเหล่านี้

มาพิจารณาประกอบการจัดสร้าง (หลักสูตรมัธยมศึกษา) นอกเหนือไปจากสิ่งที่กล่าวมาแล้วนี้ยังมีอีกมาก เช่น การจัดหลักสูตรแบบต่าง ๆ แต่มีไดนามิกต่างได้ เพราะอย่างไรก็ตามจะจัดหลักสูตรแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับสภาพทั่ว ๆ ไปทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านการบริหาร ซึ่งการจัดหลักสูตร หากได้คำนึงถึงด้านวิชาแขนงต่าง ๆ แล้วมีวิชาต่าง ๆ ที่จัดกันในมัธยมศึกษา ก็คือ

๑. วิชาสามัญ ที่จำเป็นสำหรับทุก ๆ คน หรือที่เรียกว่า General Education

๒. อาชีวศึกษา

๓. การใช้เวลาว่าง ให้เป็น ประโยชน์ (Leisure time Education)

๔. การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นพลเมือง (Education for citizenship)

๕. การศึกษาเน้นทาง สุขภาพ ทั้ง ทางร่างกายและจิตใจ (Emphasis on physical and mental health.)

๖. เน้นถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์ (Emphasis on Human Relationship)

๗. เน้นถึงการอยู่ร่วมกันในครอบครัว (Family life Education.)

การศึกษาในปัจจุบันนี้แปรไปตามเหตุการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงเรื่อย ๆ และลำดับขั้นของ สภาพเหตุการณ์ในอดีตกับปัจจุบันไม่

เหมือนกัน ดังคมเปลี่ยนแปลงทุกขณะ เช่น การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการคมนาคม ซึ่งมนุษย์เราเคยคิดต่อกันโดยเดินไปมาหาสู่ ไร้อัตว์พาหนะบ้าง ปัจจุบันเปลี่ยนมาใช้เครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ มี รถยนต์ รถไฟ เรือเมด อากาศยาน การไปรษณีย์ วิทยุโทรเลข โทรศัพท์ โทรทัศน์ ฯลฯ ซึ่งอำนวยความสะดวกวดวดบายรวดเร็ว วิวัฒนาการทางด้านวิทยาศาสตร์ ยังผลักดันให้เครื่องมือเครื่องใช้เหล่านี้ การดำเนินชีวิตปัจจุบันจึงไม่เหมือนกับแต่กาลก่อน เริ่มลำดับขั้นสูงขึ้น หรือองค์ประกอบทางการเมืองเรามีวิชาการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย มีพรรคการเมืองต่าง ๆ เกิดขึ้น สิทธิและหน้าที่และสภาพความเป็นบุคคลมีความสำคัญยิ่งขึ้นมีส่วนได้เสียในการปกครองประเทศ ในสังคมเสรีประชาธิปไตยยอมรับความแตกต่างของบุคคลทางการศึกษายอมรับหลักการอันนี้ด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมเหล่านี้ยังผลให้การศึกษาต้องเปลี่ยนไปด้วย เพื่อที่จะแสวงหาทางและเปิดโอกาสให้บุคคลปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพเหตุการณ์ ดังเวดด้อม การศึกษาที่จัดให้แก่บุคคลรุ่นบรรพบุรุษของเราซึ่งคิดว่าดีเดิมนั้น อาจจะไม่เหมาะสำหรับนักเรียนในสมัยนี้ ความคิดทางการศึกษาในปัจจุบันนี้ไม่แต่เพียงที่จะฝึกหัดให้แต่ละคนมีความเฉลียวฉลาด

ทางมันสมองเท่านั้น ต้องการให้เกิดและส่งเสริม
ความเจริญของงามทุก ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย
ทางอารมณ์ ทางสังคม ทางความคิด และปรับ
ปรุงตัวเอง

ฉะนั้นเนื้อหาของหลักสูตรควรจะต้องเปิด
โอกาสให้ผู้เรียนได้มีความเจริญของงามทุกด้าน
เท่ากันด้วย ซึ่งผิดกับเนื้อหาของหลักสูตรแบบ
เก่า ความต้องการทั้งทางส่วนตัวของผู้เรียนและ
ทางส่วนสังคม กลายมาเป็นหัวใจของกรจัดทำ
หลักสูตรเพื่อที่จะสนองความต้องการ ส่งเสริม
ความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และทัศน
คติของผู้เรียนได้ถูกต้อง จึงมีการสำรวจดูความ
ต้องการของผู้เรียนแต่ละสังคมก่อนที่จะจัดทำหลักสูตร
คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์
ในขณะนั้นของท้องถิ่น ให้กลมกลืนคล้อยตาม
แนวโน้มของสังคม สังคมปัจจุบันต้องการให้
เรารู้จักความสัมพันธ์ที่ระหว่งมนุษย์ ธรรมชาติและ
หน้าที่ การใช้เวลาว่าง รักษาส่งเสริมสุขภาพ
ทางกาย ทางจิตใจ ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม
มีสัมมาอาชัพอันจะเป็นรากฐานของการดำเนิน
ชีวิตอยู่ในสังคมที่ระดับซับซ้อนยุ่งเหยิง ได้อย่าง
ราบรื่น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้น หลักสูตรของ
โรงเรียนหาได้มีแต่เนื้อหาวิชาการที่เป็นอยู่ทุกวันนี้
ไม่ เพราะการดำเนินชีวิตของคนเราไม่ได้ขึ้นอยู่กับ
วิชาการแต่อย่างเดียว หลักสูตรจึงต้องเป็น

ไปตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละสังคมในอัน
ที่จะส่งเสริมให้มีการดำเนินชีวิตปรับตัวเองเข้า
กับสถานการณ์ในสังคมปัจจุบันได้ดี เรามีได้
ดัดแปลงปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับปัญหาชีวิต
ของบุคคลในสมัยพระเจ้าเหา แต่เราดัดแปลง
ให้คล้อยตามปัญหาชีวิตประจำวันของผู้เรียน
ตามปัญหาการศึกษาที่ว่า การศึกษาคือชีวิต
(Education is Life) และมีอุดมคติเพื่อที่จะ
เสริมสร้างชีวิตของผู้เรียน ในการ ดำเนิน อนาคต
ซึ่งหมายถึงทางด้านอาชีพอันเป็นส่วนหนึ่งที่ทุกคน
ควรจะได้รับ เพื่อความเป็นพลเมืองดี มีคุณ
ค่าต่อชุมชนชน ต่อสังคมและเป็นสมาชิกที่ดีคน
หนึ่งของครอบครัวและของประเทศ สิ่งเหล่านี้
เป็นภาระหน้าที่ของมัธยมศึกษาโดยตรงในระบบ
การศึกษาของสังคมเสรีประชาธิปไตย

สภาพของสถานการณ์ทั่วไป ของสังคม
สมัยใหม่ยังทวีความซับซ้อนซับซ้อน ยากต่อการ
ที่ทุกคนจะปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
ทั้งทางเหตุการณ์ธรรมชาติ และความยุ่งเหยิง
ขององค์ประกอบของสังคมที่เป็นผลมาจากความ
คิดค้นของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญ
ทางด้านวิทยาศาสตร์ ในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นยุค
ปรมาณู สิ่งแวดล้อมอันประกอบด้วยองค์การ
ทั้งหลาย มีผลต่อลักษณะการจัดหลักสูตรใน
ระบบการศึกษาแบบพัฒนาการด้วย คือหาวิถี
ทางที่จะปรับปรุงดัดแปลงแก้ไขหลักสูตรให้

เหมาะสมกับเหตุการณ์ทั่วๆ ไป ในสังคมที่โรงเรียนเป็นส่วนร่วมอยู่ สังคมต้องการอย่างไร เนื้อหาของหลักสูตรคงได้เกี่ยวพันกับ สิ่งเหล่านี้ด้วย ซึ่งพอแบ่งออกเป็นลักษณะหัวข้อกว้างๆ ได้ดังต่อไปนี้

๑. การศึกษาทั่วๆ ไป ได้แก่การศึกษาที่ทุกคนควรจะได้รับเอาไว้เป็นพื้นเพหรือเป็นรากฐานที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมมีวิชาความรู้ติดตัว วิชาของคนที่อ่านออกเขียนได้และคณิตศาสตร์ซึ่งตั้งเหล่านี้อเอง ได้ฝึกฝนให้แก่เด็กเรียนมาแล้วตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาจะต้องส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รู้จักใช้ภาษาของตนอย่างมีสัมรรถภาพมีสติในการใช้ภาษาที่จะถ่ายทอดเป็นคำกล่าวของการคิดคือให้ผู้รอบรู้ทั้งทางการพูดและการเขียน และเป็นผู้รอบรู้อย่างฉลาดมีความคิด เรียนคณิตศาสตร์เพื่อที่จะได้ใช้แก้ปัญหาชีวิตได้ผลดีขึ้น ในหลักสูตรเราจะบรรจุวิชา เศรษฐกิจ วิชาคณิต วิชาสังคม ซึ่งวิชาเหล่านี้เราเห็นมากจนทำให้มองเห็นว่าวิชาการนี้สำคัญยิ่งยวด การเรียนวิชาการตอนเป็นภาคทฤษฎีและคิดว่าจะถ่ายทอดมาเป็นวิธีการปฏิบัติให้ชีวิตประจำวันได้ ยิ่งเรียนมากยิ่งจะถ่ายทอดได้มาก นักเรียนจึงจำเริญและจำใจเรียนตามหนังสือตำราที่เขียนไว้ตลอดเล่มทุกๆ ตอน ตำราคณิตศาสตร์นั้นส่วนมากผู้แต่งเรียบเรียงตาม

เหตุผล (Logical Order) เราเห็นความสำคัญของมันหมดทุกๆ ตอน ทุกด้วยบท ให้นักเรียนเรียนทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในตำรา นักเรียนต้องเรียนวิธีถอดรึกที่ตาม แก่นการตามชั้นดีขึ้นจำทฤษฎีบทเรขาคณิตได้ทุกด้วยบท เรียนเลขคณิต ก็มี การคูณ การหาร เลขทศนิยม ไม่รู้จบ ตามตำแหน่งดีตำแหน่งคิดเศษส่วนเศษเกินยัดยาวแบบหางว่าว คณิตศาสตร์ที่นักเรียนจะต้องใช้แก้ปัญหาชีวิตประจำวันนั้นไม่มีความยากลำบากดัดดัดซับซ้อนถึงเช่นนั้น

อีกประการหนึ่ง เราอาศัยอยู่ในโลกวิทยาศาสตร์ เราควรมีความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์บ้างพอสมควร ความคิดค้นทางด้านวิทยาศาสตร์ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน เครื่องมือเครื่องใช้เป็นผลมาจากวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของเรา เราใช้เครื่องมือเครื่องใช้เหล่านั้นทำงานแทนเรา วิทยาศาสตร์จะช่วยให้เราปรับตัวเองเข้ากับการใช้มันในการทำงานช่วยเรา ช่วยให้เราทราบถึงข้อเท็จจริงเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งทางธรรมชาติและการคิดประดิษฐ์ ทำให้เป็นคนที่มีความคิดกว้างขวาง มีเหตุผล มีความคิดและทัศนคติแบบวิทยาศาสตร์ไม่คิดแคบๆ ไม่ตัดสินใจและเชื่อถืออย่างมงายง่าย ๆ ในสิ่งที่ไม่ได้พิสูจน์ให้เป็นจริง การดำเนินชีวิตของเราในโลกปัจจุบัน

เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบรรจุเป็นเนื้อหาในหลักสูตรมัธยมร่วมกับการศึกษาทั่วไป

๒. อาชีวศึกษา ความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่วัฒนธรรมนั้น จะต้องอาศัยประกอบอยู่ในสังคมเสรีประชาธิปไตยได้เป็นปกติสุข ทุกคนต้องมีอาชีพประกอบ นักเรียนจบจากมัธยมศึกษาแล้ว มีจำนวนน้อยคนที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้ ซึ่งเป็นสิทธิพิเศษเพียงบางคนที่มิใช่ทุกคนเสมอไป ถึงแม้เราจะยอมรับความเสมอภาคทางการศึกษาของแต่ละคนว่าไม่มีพรหมแดนกีดกันด้วย ชน วรรณะ เพศ วัย คำศานา กำเนิด คือ มีโอกาสทางการศึกษาได้เท่าเทียมกัน เช่น อาจจะต้องเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจดีพอเพื่อสนับสนุนการเรียนขณะศึกษาดำเนินการ งดเว้นปัญหาดีพอ นักเรียนส่วนมากที่เขาเรียนมหาวิทยาลัยไม่ได้ต้องออกไปประกอบอาชีพ ครั้นจะทำงาน ไม่มีอาชีพคิดตัว พอเป็นพนักงาน เสมียนได้ตามสถานราชการเท่านั้น ไม่พร้อมที่จะประกอบอาชีพอย่างอื่น เพราะไม่มีทักษะในการทำงาน พิมพ์ดีดไม่ได้เป็นกรรมกรที่ไร้อาศัย องค์กรห้างร้านของเอกชนมีน้อยแห่งที่ต้องการ อีกประการหนึ่ง นักเรียนที่จบจากมัธยมศึกษาพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่และเตรียมตัวเพื่อครอบครัว อาชีพจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนให้แก่นักเรียนเหล่านั้น ตั้งแต่อยู่ในโรงเรียน

ภาระหน้าที่ของมัธยมศึกษาในปัจจุบันจึงสมควรจะมีแต่การฝึกฝนความรู้ทางด้านวิชาการเท่านั้น แต่เพื่อฝึกฝนให้คนให้รู้จักดื่มมาอาชีพ การอาชีวศึกษาควรมีอยู่ในหลักสูตร ฝึกหัดวิชาชีพให้แก่นักเรียน

๓. การใช้เวลาว่าง เวลาว่างหลังจากการทำงานเป็นระยะเวลาที่สำคัญยิ่งในปัจจุบัน หากเราได้ฝึกหัดให้คนเราได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตแล้ว จะเป็นผลดียิ่งต่อตนเองและต่อสังคม ตรงข้ามหากใช้เวลาว่างไม่เป็น จะมีผลเสียเกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลร้ายของการไม่รู้จักใช้เวลาว่างนั้นมีมาก บางครั้งอาจจะทำให้นักเรียนมีความคิดเห็นโลกไปในแง่ร้ายทารุณ อันจะก่อให้เกิดหรือกลายเป็นคดีอาชญากรรมขึ้นได้ ซึ่งเป็นภัยอันตรายของสังคมอย่างหนึ่ง ควรฝึกหัดให้นักเรียนได้ซาบซึ้งถึงคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งสำหรับส่วนตัวและสังคม ให้รู้จักออกกำลังกาย เล่นกีฬาต่างๆ การฝีมือ การเย็บปักถักร้อย คนตรีฟังดนตรี ซึ่งดังเหล่านี้ เรามีอยู่ในหลักสูตรอยู่บ้างแล้ว แต่ยังไม่มีเพียงพอควรได้รับการส่งเสริมยิ่งขึ้น ให้รู้จักใช้เวลาในการพักผ่อน มีงานอดิเรก การอ่านหนังสือในเวลาว่าง การพายเรือเล่น ฟังดนตรี เล่นดนตรี ศิลปกรรม บัน การแกะสลัก การประดิษฐ์สิ่งของด้วยมือ การไปเที่ยว

(Field-trip) ตามอากาศ วิชาการแต่ละวิชาเปิดโอกาสให้ฝึกหัดการใช้เวลาว่างมากมาย เช่น ทางด้านวิทยาศาสตร์ รวบรวม ไข่มุก เก็บแมลง เหยิงปลา ถ่ายภาพ เหยิงสัตว์ ฯลฯ การศึกษาเพื่อการใช้เวลาว่างควรได้รับการส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น ในเนื้อหาของหลักสูตรมัธยมศึกษาด้วย

๔. การศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ความเป็นพลเมืองดีเป็นความต้องการของประเทศต่างๆ ประเทศที่จะให้ประชาชนได้รับในสังคมเสรีประชาธิปไตยต้องการประชาชนที่มีความรู้ รับผิดชอบและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่นเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน ปฏิบัติคัดลอกของระบบการปกครองที่ยอมรับกันว่าเหมาะสมยอมรับกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งเป็นหลักประกันสวัสดิการของสังคมและปฏิบัติตามรัฐกฤษฎีกาหรือการให้เสรีเพื่อสวัสดิการของส่วนรวมในวิถีทางที่ฉลาดและถูกต้อง รัฐกฎหมายพอสมควรเพื่อความต้องการของสังคมดังกล่าวแล้ว หลักสูตรมัธยมศึกษาจึงมีวิชาสังคมศึกษา ได้แก่ หน้าที่พลเมืองศีลธรรม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาของตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ของมนุษย์ แต่การที่จะเป็นพลเมืองดีของประเทศนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของการวิชาการในสังคมศึกษาเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับวิธีการและการปฏิบัติ การส่งเสริมพลเมืองให้

เข้าใจถึงระบอบการปกครองที่ดี สถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้เราเห็นความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการตาม และมีการสอนระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตยในโรงเรียนประถม มัธยม สถาบันศึกษาต่างๆ ประชาธิปไตยนั้นมีอยู่ทุกระบบการปกครอง หรือการจัดรูปองค์การของรัฐบาลเท่านั้น แต่ประชาธิปไตยเป็นวิถีทางของการดำเนินชีวิต (Democracy as the way of life) หาได้มีแต่ตัวบทกฎหมายให้ประชาชนเคารพยำเกรงปฏิบัติตามเท่านั้น จะต้องมีการปฏิบัติร่วมกันไปกับการดำเนินชีวิตของบุคคลด้วย ประชาธิปไตยอยู่ที่ประชาชนทุกคน รัฐบาลมิได้เป็นผู้ผูกขาดแต่เพียงผู้เดียว การที่จะปลูกฝังน้ำใจรักประชาธิปไตยแก่ประชาชนนั้นจะหวังได้จากการเปิดใจปาร์กตามท้องสนามหลวง การเดินขบวนเรียกร้องตามท้องถนน การอดข้าวประท้วงรัฐบาลของชนส่วนน้อยนั้นจะหวังผลได้ยาก ยิ่งอาจจะเป็นผลร้ายมากกว่าผลดี สถานที่ที่จะปลูกฝังน้ำใจเป็นรักประชาธิปไตยได้ดีที่สุดคือโรงเรียน ประชาธิปไตยอยู่ในโรงเรียนเป็นแห่งแรก จึงควรมีการสอนทางปฏิบัติตามแบบประชาธิปไตยแก่นักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ประถม มัธยม และสถาบันศึกษาทั่วไป ทั้งนี้ก็เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการปกครองของประเทศ ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจึงเป็นระบอบที่สมบูรณ์ตามความเป็นจริง ยิ่ง

สภาพสถานการณ์ของโลกปัจจุบันมีความจำเป็น
อย่างยิ่งยวดที่ต้องสอนเพื่อปลูกฝังหัวใจนัก
ประชาธิปไตยแก่นักเรียนชั้นมัธยม หลักสูตร
มัธยมศึกษาจะต้องเน้นถึงสิ่งเหล่านี้เป็นหัวใจ
ของการศึกษาเพื่อประชาชนเป็นพลเมืองที่ดีของ
ประเทศชาติ

๕. เน้นทางสุขภาพของร่างกายและทาง
จิตใจ (Emphasis on physical and mental
health) การที่มีสุขภาพทางร่างกายสมบูรณ์
เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของสามัญชนทุกรูปทุกนาม
หลักสูตรมัธยมของเราได้มีวิชาที่จะส่งเสริม
ความสมบูรณ์ทางร่างกายได้แก่การพดศึกษา
เช่น การออกกำลังกาย การพักผ่อน มีวิชา
สุขศึกษาตอนต้นซึ่งนักเรียนได้รับนั้นเป็นประพ
การทางด้านทฤษฎีเป็นส่วนมาก โดยที่คิดว่า
จะนำเอาไปปฏิบัติได้ให้ร่างกายแข็งแรง แล้ว
จิตใจจะเป็นสุขด้วย (Sound mind in sound
body) สุขภาพของร่างกายที่จะแข็งแรงสมบูรณ์
ได้นั้นมิได้อยู่กับการออกกำลังกายแต่อย่างเดีย
วขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เป็นต้นว่า กิน
อาหารถูกสัดส่วนตามความต้องการของร่างกาย
กินอาหารถูกสุขลักษณะ หลีกเลี่ยงการบ้วนกัน
รักษาความสะอาด ตลอดจนกระทั่งทางจิตใจ
อารมณ์จิตใจที่สมบูรณ์อาจจะมีส่วนทำให้
ร่างกายสมบูรณ์ด้วยความเจริญงอกงามของ
มนุษย์นั้นมิได้มีแต่ทางร่างกายอย่างเดียว แต่

เจริญทุกทางทุกด้านในขณะเดียวกัน ทางร่างกาย
ทางความคิด ทางอารมณ์ ทางสังคม การเป็น
คนที่มีอารมณ์ดีไม่หวนไหว มีวุฒิภาวะทาง
อารมณ์ (Emotional Maturity) เป็นความมุ่ง
หมายทางการศึกษาแผนใหม่ที่ตั้งว่าสำคัญอัน
หนึ่งหลักสูตรมัธยมศึกษาควรได้เน้นและส่งเสริม
ความเจริญงอกงามทุก ๆ ด้านเช่นเดียวกับวิชา
การ

๖. เน้นถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์ ความ
เป็นอยู่ของมนุษย์นั้นมีการทำมาหากินร่วมกันเป็น
หมู่คณะ จะแยกจากกันอยู่คนเดียวโดดเดี่ยว
ไม่ได้ ความสัมพันธ์ในสังคม มนุษย์จำเป็น
ต้องรู้หลักการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โลก
เราปัจจุบันนี้เรามีได้มีความสัมพันธ์ในระหว่าง
หมู่เดียวกัน เชื้อชาติเดียวกัน แต่เรามีความ
สัมพันธ์กับประชาชนชาวโลก ซึ่งหมายถึงจะต้อง
เข้าใจซึ่งกันและกันดี ในระหว่างเชื้อชาติ ศาสนา
เพศ วัย ผิวพรรณ ถ้าเห็นดี โรงเรียนจึง
พยายามแสวงหาวิชาการที่มีคุณค่าต่อการส่งเสริม
ความสัมพันธ์ของมนุษย์มาจัดไว้ในหลักสูตร
เช่น ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ต่างประเทศ ภาษา
ต่างประเทศ ศิลปดนตรี เพื่อเป็นสื่อให้เกิดความ
เข้าใจระหว่างมนุษย์ ซึ่งวิธีการแบบประชาธิปไตย
ซึ่งวิธีการแบบประชาธิปไตยมีส่วนช่วย
ในชั้นนี้ได้มาก จึงมีความสำคัญเท่า ๆ กับการ
ศึกษา เพื่อความเป็นพลเมืองดี ประชาธิปไตย

เป็นวิถีทางหนึ่งของการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ หากมีความเข้าใจซึ่งกันระหว่างเชื้อชาติภาษา โดยเราจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข หลักสูตรมัธยมศึกษาควรบรรจุเนื้อหาวิชาการที่จะส่งเสริมการศึกษาเพื่อความสัมพันธ์ของมนุษย์ในเสรีประชาธิปไตยด้วย

๗ การศึกษาเพื่อที่จะอยู่ร่วมกันในครอบครัว (Education for Family Relationship) การที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุขภายใต้ครอบครัวหนึ่ง ๆ นั้นจะต้องรู้จักความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในบรรดาสมาชิกแต่ละคนที่มีปัญหาการกินอยู่ร่วมกันในครอบครัวในสังคมเศรษฐกิจปัจจุบัน ซึ่งไม่ควรมองข้ามปัญหาเหล่านี้ไปเสีย สมาชิกของครอบครัวควรเข้าใจซึ่งกันและกัน รู้จักการดำเนินชีวิตร่วมกันในวัยต่าง ๆ ของคู่สมรส การร่วมกันไม่แสดงหาวิถีทางคำจูนความมั่นคงของครอบครัว พ่อแม่บ้านรู้จักการครองเรือนครองรักร่วมกันอย่างสันติสุขชีวิตปราศจากการแตกร้างกลายเป็นสาเหตุแห่งการหย่าร้าง บ้านแตกสาแหรกขาด รู้จักสัมพันธ์กันระหว่างผู้ปกครองกับบุตร หรือผู้อยู่ในความอุปการะส่งเสริมให้การศึกษอบรมในวิถีทางที่ถูก ปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างสมาชิกครอบครัวนั้นมีผลเป็นปัญหาในวงการศึกษาดังนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมสั่งสอน โดยที่ผู้ใหญ่มักจะถือเอามาตรฐานความคิดของคนเป็นเกณฑ์ไม่คำนึงถึง

ความต้องการ ความคิด วุฒิภาวะของเด็กเป็นอย่างไร แม้แต่ครูผู้สอนเองบางคนไม่เข้าใจเด็ก จึงเกิดปัญหายุ่งยากในการสอนในชั้นบ่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับระเบียบวินัย

อย่างไรก็ตามนักเรียนที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาแล้ว ออกไปดำเนินชีวิตในสังคมเตรียมตัวเพื่อจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตอันใกล้ ควรจะได้มีพื้นฐานเกี่ยวกับทางด้านนี้บ้างพอสมควร หลักสูตรมัธยมศึกษาแผนใหม่จึงมี เพศศึกษา (Sex Education) การศึกษาสำหรับผู้บริโภค (Consumer Education) มีคหเศรษฐศาสตร์ การจัดคบบ้าน (Homemaking and Home Economics) การดูแลเลี้ยงเด็กเล็ก ความปลอดภัยครอบครัว (Safety in Home) โภชนาศาสตร์ (Nutritions) รู้จักการใช้จ่าย เก็บหอมรอมริบ การฝากเงินธนาคาร การประกันชีวิต เพื่อสวัสดิการความมั่นคงของครอบครัว การศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกัน ภายในครอบครัว มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าวิชาหนังสือที่เราเรียนอยู่ในหลักสูตรปัจจุบัน ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะมองข้ามความสำคัญของการศึกษาเหล่านี้ในหลักสูตรมัธยมศึกษา

ข้อที่ควรจะได้พิจารณาเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขจัดแปลงหลักสูตรที่ครูพอจะทำได้ ในขอบเขตการสอนภายในห้องเรียนในปัจจุบัน ในฐานะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดสร้างหลักสูตร

ผู้ตรมรมได้โดย

๑. หลักสูตรมัธยมศึกษาควรจะได้ดัดแปลงปรับปรุงแก้ไขสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนทุก ๆ คน โดยไม่คำนึงถึงระดับของฐานะทางเศรษฐกิจทั้งนักเรียนที่จะออกไปประกอบอาชีพ หรือนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในอุดมศึกษา

๒. เนื้อหาของหลักสูตรนั้นควรจะได้เน้นและให้คัดย่อตามสถานการณ์ของการดำเนินชีวิตของผู้เรียน นำเอาหลักการวิชาการที่เรียนมาใช้ได้กับการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน และสถานการณ์ของสังคมด้วย

๓. หลักสูตรควรได้เปิดโอกาสให้ทุก ๆ คนได้มีกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ตามความสนใจ วุฒิภาวะเปิด โอกาสให้มีโอกาสในการเรียนอย่างกว้างขวางเท่าที่จะทำได้ เพื่อจะได้ทำทนายและมีคุณค่าต่อการเรียน และคัดย่อตามวิถีทางแห่งการดำเนินชีวิต เปิดโอกาสให้มีการร่วมมือกันในระหว่างบรรดานักเรียนด้วยกัน มีส่วนช่วย ชุมหนุนหนุนใช้ได้คหคคคศึกษา เนื้อหาของวิชาการเป็นปัญหาในชีวิตประจำวัน

๔. วิชาการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเนื้อหาของหลักสูตรนั้นจะให้เป็นที่สนใจของความต้องการตรงกับกับความสนใจแต่ละคนโดยเฉพาะทุก ๆ คนนั้น

ย่อมไม่ได้ จึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ คือ มีวิชาเลือกให้ในเมื่อถึงระดับวุฒิภาวะอันควร เช่น ภาษาอังกฤษอาจจะเป็นวิชาเลือกก็ได้

๕. วิธีการที่จะหาประสบการณ์ในชีวิตนั้นมีได้ช่นอยู่กับตำราเรียน เพียงแต่ต้องเติมดั่งที่ถูกกำหนดให้เรียนภายในชั้นเท่านั้น องค์ประกอบทางด้านอื่นที่มีอยู่ในสังคมที่นักเรียนอยู่มากและกว้างขวางกว่านั้น ฉะนั้นตำราเล่มเดียวไม่ควรจะเป็นหัวใจของการสอนของครูได้

ลักษณะของหลักสูตรมัธยมศึกษาดังได้กล่าวมาแต่ก่อนนี้เป็นแต่เพียงดังที่พอจะชี้ให้เห็นโฉมหน้าของหลักสูตรมัธยมศึกษาของเราเท่าที่ควรจะเป็นและเป็นเนื้อหาที่ควรจะมีอยู่ในหลักสูตรในลักษณะใดเท่านั้น เพราะมิได้มุ่งหวังจะแยกรายละเอียดของเนื้อหา หลักสูตรซึ่งอาจจะเรียบเรียงได้เป็นตำราเป็นเล่ม ต้องการเพียงแต่แสดงให้เห็นแนวโน้มของการจัดหลักสูตรมัธยมศึกษาที่จะเป็นไปได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป ความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของสังคมเป็นหลัก แต่จะทำได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และการบริการ กิจกรรม

ของโรงเรียนซึ่งจะอำนวยความสะดวก เป็นต้น
ว่า เปิดโอกาสให้ไหวตัวได้ ไม่ตายตัว หาก
ได้มีการจัดหลักสูตรแบบ Core-Curriculum
และจัดโรงเรียนแบบมัธยมประสม (Compre-
hensive School) แล้วคิดว่าจะได้ผลดีที่สุด ทั้งนี้

ต้องพิจารณาถึงความพร้อมตัวของโรงเรียน
ด้วย อย่างไรก็ตาม หลักสูตรที่จะเปลี่ยนไป
ตามหลักสูตรการศึกษาแผนใหม่ในทำนองที่กล่าวมา
แล้วนี้ พอจะคาดหวังได้บ้างไม่น้อยก็มากสำหรับ
อนาคตอันดีค่าของประเทศ

วรรณิต วงษ์สง่า

คำว่า EXPERIENCE นี้ เมื่อบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยแล้ว มีปัญหาถกเถียงกันอยู่มาก
ในเรื่องการเขียน คือมีการเขียนเป็น ๒ พวก พวกหนึ่งเขียน “ประสบการณ์” อีกพวกเขียน
“ประสพการ” ทั้งสองคำนี้เป็นทลกเถียงกันทั่ว ๆ ไปว่าอย่างไรถูก สำหรับที่วิทยาลัยวิชาการ
ศึกษา เราใช้ “ประสพการ” ทำไมเราจึงเขียนอย่างนี้ เราจะไม่ให้เหตุผล โดยฉากเข้าหาภาษา
แขก เราขอบอกว่า “ประสพการ” เป็นคำไทยคำใหม่ ที่เราบัญญัติขึ้นเพื่อใช้แทนความหมาย
อันหนึ่งในวงการศึกษาระดับใหม่ ดังที่ท่านได้ยินขึ้นหูอยู่ทุกวัน ตัวผู้บัญญัติศัพท์เอง คือท่าน
ดร. ดำโรช บัวศรี อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา ก็ใช้ “ประสพการ”

ช. ภูมิภาค

จิตวิทยากับความจำ

การเรียนรู้ของเด็ก นับตั้งแต่ อายุ ๗-๘ เดือน ในการออกเสียงตอนแรก ๆ นั้น ไม่มีความหมายอะไร แต่ในภายหลังเมื่ออายุได้ประมาณ ๑๐-๑๒ เดือน เด็กจะเริ่มออกเสียงมีความหมายบ้าง เช่น มาม่า มีความหมายว่าจะกินหรือหิว แม่ของเด็กจะต้องมาอุ้ม และให้นม หรือให้ขนม และในเวลาเดียวกัน ผู้ใหญ่ได้เริ่มหัดให้เด็กพูด เช่นออกเสียงว่า แม่แม่, พ่อพ่อ, น้า, น้า, เฮา, ไม่เฮา, มานี้ ฯลฯ เมื่อพ่อแม่หรือญาติพี่น้องอยู่ในบ้านเด็กพูดบ่อยๆ เด็กก็จะจำได้ และพูดตาม ในการพูดของเด็กในวัยนี้ ย่อมเกิดจากการจำ คำที่ตะค้ำ ซึ่งได้ยินบ่อยๆ และทุกวัน เหตุที่เด็กจำคำเหล่านี้ได้เพราะคำพูดมีความหมายต่อเด็ก ในระยะเวลาดังกล่าวเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ทักษะในทางภาษาก็เจริญงอกงามขึ้น เด็กเริ่มจำในการเรียกชื่อต่างๆ ซึ่งเป็นวัตถุหรือบุคคลในบ้าน สัตว์ของวัตถุ การจำสิ่งเหล่านี้ได้หนักเป็นไปตามกระบวนการในความเจริญของร่างกาย และรวมกับสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นเด็ก อยู่ตลอดเวลา

การจำและการลืม การที่คนเราจะจำอะไรได้และในเวลาเดียวกันก็อาจจะลืมอะไรได้ เพราะว่าทั้งต้องอย่างนี้จะต้องไปด้วยกันเสมอ เช่น ถ้าไม่เราจึงจำวันเดือนปีที่แต่งงานไปเมื่อหลายปีมาแล้วได้ แต่ทำไมเราลืม วันเดือนปีที่เราเคยไปกินเลี้ยงกับเพื่อนฝูงอย่างสนุกสนาน เมื่อ ๓-๔ เดือนที่ผ่านมาและทำไมเราจึงจำทฤษฎีบทเรขาคณิตได้ คง ๒๐-๓๐ บท และทำไมเราจึงลืมไปว่าเมื่อวานเย็นเรารับประทานอาหารอะไรบ้าง หรือเมื่อคนขับรถมาถึงทางแยกที่ไฟเขียวแดง เหลือง เขาก็จะนึกได้ว่าเหลืองเตรียม เขียวไป แดงหยุด เหลืองเป็นต้น

การที่คนเราจำอะไรได้นั้น ก็เพราะมีจุดประสงค์ มีความมุ่งหมาย เช่น คนที่จำวันที่แต่งงานได้ก็เพื่อเตือนให้ภรรยาหรือสามีระลึกถึงวันนั้น และความรักก็จะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และการที่นักเรียนจำทฤษฎีบทของเรขาคณิตได้หลาย ๆ บทก็เพราะจะได้เป็นประโยชน์ในการสอบไล่เดือนขึ้นเรียน หรือคนขับรถ จำไฟเขียวแดง เหลืองได้ก็เพื่อความปลอดภัยในชีวิตของเขา เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ สิ่งที่ไม่ใช่เรื่องสำคัญในชีวิตประจำวัน ดังเช่น ในด้าน การสมาคม งานธุรการ การเรียน การประกอบอาชีพ แล้วคนส่วนมากจะไม่พยายามจำอะไรซึ่งนอกเหนือไปจากนี้ แต่

การจำบางอย่างนั้นมันลักษณะเรียกว่า Automatic คือไม่ต้องนึกว่าอะไรอยู่ที่ไหนเป็นอย่างไร จะต้องใช้เมื่อไร เช่น พนักงานพิมพ์ดีด เขาจะใช้ นิ้วบนแทนตัวอักษรได้อย่างชำนาญโดยไม่ต้องมอง หรือผู้เดินเครื่องดนตรี ก็เช่นเดียวกัน ลักษณะอย่างนี้ ทางจิตวิทยา เรียกว่า Utilizing

Past Experience For Present purpose

การจำและความสัมพันธ์ การจำอะไรได้หรือการนึกอะไรได้นั้น บางครั้งย่อมเกิดจากความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ หรือจากสิ่งเร้าในขณะนั้น ตัวอย่างเช่น คนๆ หนึ่งได้เห็นรถยนต์คันข้างถนน เขาอาจจะต้องนึกถึงเมื่อเขาครั้งหนึ่งเคยขับรถตกดงข้างถนน หรือเมื่อใครคนหนึ่งพูดกระซิบเพื่อนว่าผมหยิกหยอยเหมือนเจ้าเงาะ เมื่อได้ยินเขาเราจะต้องนึกถึง คำว่า รจนาทันที หรือเมื่อใครเขาพูดถึงคำว่า ขุนช้าง คำเดียว ผู้ได้ยินเขาจะต้องนึกถึง ขุนแผน ขุนมาทนต์ ลักษณะดังกล่าวนั้น เรียกว่าความจำสัมพันธ์ คือเหตุการณ์หนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง หรือจำได้มีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบัน อีกตัวอย่างหนึ่ง จะเห็นได้ชัดเช่น การท่องสูตรคูณ ขณะคุณเลขเช่น $๔ \times ๕ = ๒๐$ จะต้องนึกได้ว่า $๔ \times ๖ = ๒๔$ หรือ $๘ \times ๕ = ๔๐$ จะต้องนึกได้ว่า $๘ \times ๖ = ๔๘$ เป็นต้น

จิตวิทยา กับ วิทยาศาสตร์ จิตวิทยาเป็นวิทยาศาสตร์สาขาหนึ่งได้พิสูจน์แล้วว่าไม่มี

ช่องพิเศษในมันสมองโดยเฉพาะ เช่น Faculty of Memory หรือ Faculty of Logic เพราะว่าที่เราจำอะไรๆ ได้ และบางสิ่งก็ตรึงใจเรา ก็เพราะสิ่งนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทั้งประสบการณ์ในอดีตและปัจจุบัน และยิ่งกว่านั้นการจำอะไรได้นั้น ก็เพราะสิ่งนั้นมีความหมาย หรือถูกกับอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่มีอยู่เดิม และด้วยวิธี Whole Method of Teaching ของครู ที่ประกอบด้วยความสนใจ ความตั้งใจที่จะจำ และสติปัญญา บวกกับประสบการณ์ที่ได้เรียนมา ถึงได้ที่ไม่สนใจไม่เอาใจใส่ก็จำไม่ได้

ในเรื่อง Faculty of Logic ก็เช่นเดียวกัน เช่นคนที่สามารถทำอะไรได้หมด หรือมี สติ ปัญญาดี ก็ไม่ได้หมายความว่าคนๆ นั้นจะมี Logic อย่างอื่นด้วย เช่นนักศึกษาคำศัพท์ก็ย่อมจะมี Logic เฉพาะงานของเขาเท่านั้น เขาไม่สามารถจะขบคิด หรือแก้ปัญหาทาง Logical ในเรื่องอื่นๆ ได้เช่น ในเกมกีฬาต่างๆ การเมือง ศาสนา หรือวิชาการตัวอื่น ๆ

เรื่อง Concentration บ้างก็ไม่ได้หมายความว่า จะมีความ Faculty of Concentration เพราะว่าการทำงานอะไรต่างๆ เช่น การเรียน หรือการทำงานอดิเรก หรืองานอื่นๆ ก็ตาม จำเป็นต้องมี Concentration ซึ่งหมายถึงว่าการมีสมาธิ นั้นจะเกิดขึ้นเพราะมีความตั้งใจ และความสนใจ

อย่างจริง อยู่คนเดียวเงียบ ๆ ไม่มีสิ่งไรบงกช
ทางอารมณ์ และทางกาย ยังต้องมีความ
ปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำสิ่งนั้น ๆ ให้สัมฤทธิ์
ผล และต้องอยู่ในสภาพที่สบาย ๆ

ถ้าเราจะเข้าใจความจริงดังได้กล่าวแล้วนี้
เราก็ได้ถูก Indoctrinated พร้อมกับการบังคับ
ในด้านจิตใจ โดยครูและพ่อแม่ เช่นครูบางคน
ยังเข้าใจว่า ถ้านักเรียนคนไหนสามารถแก้ข้อ
พิสูจน์ หรือปัญหาในวิชาเรขาคณิตได้ ก็จะทำให้
เขาได้มีความคิดอย่างมีเหตุผล และครูภาษา
ละตินก็ยังบอกเด็กของเขาให้เชื่อว่า ถ้าใครเรียน
ภาษาละตินได้ดีแล้วจะทำให้เขาเป็นคนมีความ
จำดีและมีความคิดแจ่มใส

สำหรับโรงเรียนที่ทันสมัยอยู่เดมมอ เขาจะ
นำเอาวิชา Science of Psychology เข้าไปใช้
ตามวิชา Whole Method of Teaching และ
Little by Little เช่นกลุ่มของถ้อยคำที่มีความ
หมายต่อผู้เรียน เข้าใจง่าย ไม่ยากในการออก
เสียงเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนจำได้ง่ายและเร็วขึ้น

ตัวอย่างที่แสดงให้เข้าใจ ในการจำได้ดี
คือ คูณคูณ (Multiplication Tables) แบบ
เก่าใช้วิธีท่องจำแต่เพียง เช่น ๖ คูณ ๓ เป็น ๑๘
หรือ ๖ คูณ ๒ เป็น ๑๒ เป็นต้น แล้วนำไปแก้
ปัญหาเลขภายในหัว แต่วิธีของจิตวิทยาจะทำให้
ผลดียิ่งไปกว่านั้นคือการทำให้เด็กมีประสบการณ์ในสิ่ง
ที่เขาต้องการคูณ ครั้งแรกให้เขาบวกเลขจำนวน

เดียวกันหลาย ๆ ครั้ง สัมมุติให้เด็กบวกเลข ๒
บวก ๒ และบวก ๒ และบวก ๒ เรื่อย ๆ ไป
(และเปลี่ยนใช้เลขตัวอื่น ๆ บ้าง) เด็กก็จะทราบ
ได้คิดว่า ถ้าเอาเลข ๒ บวกกัน ๘ ครั้ง ก็จะเท่ากับ
๑๖ เดมมอ หรือ ๒ บวกกัน ๔ ครั้ง จะเท่ากับ ๘
เดมมอ เมื่อเดมมอมีความหมายสำหรับเขาเช่นนั้น
กระบวนการของการคูณ ก็ย่อมเป็นที่เข้าใจได้
อย่างง่าย ๆ คือ $๒ \times ๘ = ๑๖$ หรือ $๒ \times ๔ = ๘$
เมื่อเด็กได้มีประสบการณ์ในด้านนี้พอควร เขาก็จะ
นำความรู้รอบนี้ เข้ามาร่วมในการแก้ปัญหาก็ได้
จริงได้อย่างถูกต้อง และแม่นยำ

ความจำคืออะไร เหตุที่ต้องนำเอาคำ
จำกัดความของเนื้อเรื่องจริง ๆ มาอธิบายตอน
หลังนี้ ก็เพื่อให้ผู้อ่านได้มีประสบการณ์ในเรื่อง
ของความจำบ้างเล็กน้อยเสียก่อน เช่นทราบว่า
ความจำจะมีมาแต่เด็ก ความจำเกิดขึ้นได้เพราะ
อะไร และแถวของผู้เขียนและผู้อ่านก็หันมาหาจุด
ที่ว่า ความจำคืออะไร หรือเป็นลักษณะอย่างไร
กันแน่ เพราะการให้คำจำกัดความที่แน่นอนนั้น
ยากมาก แต่ใน Dictionary of Psychology ได้
อธิบายไว้ว่า ความจำเป็นอาการนามอย่างหนึ่ง
และเป็น Sense อย่างสามัญที่สุด ซึ่งแฝงอยู่
ภายในร่างกายของคนเราทุกคน และทุกขณะ

ถ้าจะเปรียบเทียบความจำกับลักษณะของ
อาหารที่ไหลเอื่อย ๆ และเรียบ ถ้าไม่ดังเกิด หรือ
ไม่มีดังใดดอยอยู่ หรือว่าถ้าไม่มีขีดหินโผล่ขึ้น

มา เราไม่รู้ว่ามีน้ำไหล แต่ถ้าคอนใดมีโซดหิน
ไหลลงมา น้ำในลำธารนั้นก็จะกระทบกับโซดหิน
ถ้าโซดหินใหญ่ และสูงมันก็จะมั่งเตี้ยลง กระแ
น้ำจะแหวกและแยกตรงโซดหินนั้น นั่นคือหมาย
ความว่า ความจำก็เป็นลักษณะอย่างนี้ หรือจะ
เรียกเสียใหม่ว่า ความจำเป็นนิมโนธาร อย่างหนึ่ง
ซึ่งมันจะรักษาระดับอยู่ในจิตใจของคนตลอด
เวลา เหมือนกระแสน้ำดังได้กล่าวแล้ว

ตัวอย่างเช่น ขณะที่คน ๆ หนึ่งเดินไปตาม
ทาง เมื่อได้พบคนซึ่งเขาเคยรู้จักกันมาเมื่อ ๓ ปี
ก่อน ในทันที มโนธารของเขาก็จะสั่นคลอนกับเพื่อน
ของเขาคนนั้น และเขาก็จะระลึกได้ว่า ชายคนนั้น
ชื่ออะไร รู้จักตั้งแต่เมื่อไร ทำงานที่ไหน บางที
อาจจะนึกไม่ได้ถนัดนัก แต่อาจจะนึกได้ประมาณ
๕๐ เปอร์เซ็นต์ ลักษณะนี้จะบอกเราได้ว่า ความ
จำยังคงมีอยู่ในทางจิตวิทยา ได้เรียกลักษณะ
ของความจำและได้ตั้งเป็นทฤษฎีว่า ทฤษฎี
มโนธาร

ความจำเป็นลักษณะประจำของ Organism
เกือบทุกชนิด เช่น มด ปลวก หมู หมา แมว
นก เป็ด ไก่ ผึ้ง ปลา ฯลฯ สัตว์เหล่านี้จะมี
ความจำอยู่ในสมองของมันตลอดเวลา เช่น นก
คอนเข้าออกไปหาถิ่นต่างถิ่นใด ๆ คอนเย็นบิน
กลับรังของมันได้ หรือผึ้งเมื่อบินไปไกล ๆ
ประมาณ ๕-๖ กม. ไปหาน้ำหวานจากดอก

ไม้ ก็สามารถระบุบินกลับรังของมันเองได้เช่น
เดียวกัน

ความจำที่มีอยู่ในสัตว์ที่โตขึ้นด้วยอย่างมา
แล้วนั้นควรจะเป็นอย่างพิเศษซึ่งมีอยู่ในคน
เราด้วย ด้วยเหตุนี้ทุกคนจึงมีความจำ แต่จะ
มากหรือน้อยเพียงไหนนั้นย่อมสุดแล้วแต่ ความ
โล่งใจ ความสนใจ ความตั้งใจ ความพอใจ
ที่มีบุคคลนั้น ๆ โดยเฉพาะ บุคคลที่มีความจำ
น้อยไม่ใช่เพราะไม่มีสติปัญญา แต่เพราะการ
ฝึกฝน หมั่นขยัน เพื่อให้ความจำเกิดขึ้น น้อยไป

การที่คนเราจะสามารถจำอะไรได้แม่นยำ
และนาน ๆ นั้นย่อมจะต้องมี จุดหมายปลายทาง
บางครั้งถ้าเราไม่มีจุดหมาย หรือเพื่อประ
โยชน์สิ่งใด ความจำนั้นจะซ่อนเร้นอยู่ภายใน
ระบบประสาท ถ้าเมื่อมาถึงเราที่เป็นลักษณะ
เดียวกับที่ความจำยังมีอยู่ เมื่อนั้นเราจึงจะทราบ
ว่าเรายังคงมีความจำอยู่ เพราะว่ากระบวนการ
ของจิตไม่ได้อยู่เฉย ๆ (ทั้งนี้มันเหมือนลักษณะ
ในทฤษฎีมโนธาร ซึ่งได้กล่าวแล้วตอนต้น)
เมื่อได้ปะทะกับสิ่งใดที่เคยผ่านเข้ามาในระบบ
ประสาท ทางใดครตกั้น หรือทางผัดสะ ประสาท
ก็จะรายงานบอกว่าสิ่งนั้นเคยรู้จักแล้ว และจำได้

ตัวอย่างเช่น มีสูตร ๆ หนึ่งเขียนไว้ดังนี้

$$SD = i \sqrt{\frac{Efd^2}{N} - \left(\frac{Efd}{N}\right)^2}$$

สำหรับผู้ที่เคยเรียน เคยเขียน เคยอ่าน เมื่อเขาได้เห็นสูตรนี้ เขาจะนึกออกทันที และจะมีจินตภาพ ด้วยว่าสูตรนี้คือสูตรอะไร เพื่ออะไร ตัวอักษรในสูตรนั้น หมายความว่าอะไร นี่แสดงว่า ความจำยังคงอยู่ แต่เมื่อมาพบกับสูตรนี้ สูตรนี้ก็จะดึงเรามาตรงกับตรงระบบประสาทบันทึกไว้นั่นเอง

ความจำในหลักทางตรรกศาสตร์ ในทางตรรกศาสตร์ ได้กล่าวไว้ว่า “สิ่งใดเกิดขึ้น เพราะมีเหตุ” ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่าความจำเกิดขึ้นได้เพราะความได้ใจดีมา เสมอและติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ ดังเช่น

ก. ความจำที่เกิดขึ้นเพราะความได้ใจโดยไม่เจตนา สมมุติว่าเราได้ยินเสียงกระดิ่งดังโอด ๆ เรา เราอาจวินิจฉัยได้ว่า เสียงนั้นเป็นเสียงของโทรศัพท์ หรือเป็นเสียงของรถจักรยาน หรือเมื่อเราได้ยินเสียงรถยนต์ เราอาจวินิจฉัยได้อีกว่า เสียงนั้นเป็นเสียงรถบรรทุก หรือรถเก๋ง เป็นต้น

ข. ความจำที่เกิดขึ้นเพราะความได้ใจโดยเจตนา เช่น ขณะที่เราฟังเพลงจากวิทยุ ถ้าหากว่าไม่ใช่เพลงที่เราเคย ฟัง หรือได้ยินมาก่อน เรามักจะตั้งใจฟัง ว่าเสียงของใคร เนื้อร้องว่าอย่างไร (ถึงแม้จะยังไม่ทราบ ชื่อวงดนตรี หรือชื่อเพลงก็ตาม) เมื่อได้ยินอีกครั้ง

หนึ่ง เราจะนึกได้ทันทีว่า เพลงนั้นเคยได้ยินแล้ว และจำจำจำได้อีกด้วย เป็นต้น

ในทางจิตวิทยาการศึกษา ถือว่าการเรียนรู้และการจำเป็นของคู่กัน เพราะว่าครั้งใดที่มีการเรียนรู้ ความจำจะต้องตามมาทันทีโดยธรรมชาติ เพราะว่าอินทรีย์จะสร้าง ปฏิกริยาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นให้เป็นประโยชน์ต่ออินทรีย์เองเสมอ และในเวลาเดียวกันอินทรีย์ก็จะส่ง ปฏิกริยาตอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทั้งภายในและภายนอก นั้นหมายความว่า เมื่ออินทรีย์ได้เรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว อินทรีย์ได้รวมเอา ปฏิกริยาต่าง ๆ เข้าไปไว้ในพิชาน (CONSCIOUSNESS) ของจิต ซึ่งมีความสามารถที่จะส่งปฏิกริยาอันถูกต้องเหมาะสม ตอบการเร้าของสิ่งเร้าอันใดอันหนึ่ง แล้วครั้นเวลาผ่านไป หายชั่วโม่ง หายวัน เป็นแรมเดือน ก็ตาม อินทรีย์ก็ยังคงมีความรู้ไว้ในจิตได้

แต่ในบางครั้งใน ระยะเวลา ที่นาน เกินไป และไม่ได้อยู่ในความเอาใจใส่ และไม่มีสิ่งเร้าให้เกิดการนึกขึ้นมา ช่วยแห่งความจำนั้นขาดตกบกพร่องไป จึงเป็นเหตุให้อินทรีย์ส่งปฏิกริยา ที่ถูกต้องเหมาะสมไม่ได้ครบถ้วน ซึ่งเรียกกันว่า ลืมตนเอง

ตัวอย่างเช่น การเรียนหนังสือตลอดทั้งปี และเรียนหลาย ๆ วิชา ถ้าจะมีการสอบเฉพาะ สัปดาห์เดียว วิชาต่าง ๆ ที่เรียนไปนั้น คำ

บรรยายต่าง ๆ เกิดความ^{รู้}ที่^{ได้}ดัด^{ดัด}หมัด^{ดัด}กัน
จะจำได้เฉพาะบางส่วนเท่านั้น หรือไม่กี่จะ^{ดัด}
ดูวิชากันหา^{รู้}หาม^{รู้}หาคำ และ^{ดัด}ถึงข้อ^{ดัด}สอบ^{ดัด}อีก^{ดัด}ด้วย
ซึ่ง^{ดัด}ไม่เป็น^{ดัด}ผล^{ดัด}อะไร^{ดัด}ทั้ง^{ดัด}นั้น ดังนั้น^{ดัด}การ^{ดัด}ศึกษา^{ดัด}ตาม
ระบบใหม่ ซึ่ง^{ดัด}ได้^{ดัด}ปฏิบัติ^{ดัด}อยู่^{ดัด}ที่^{ดัด}วิทยาด^{ดัด}ย^{ดัด}วิชา^{ดัด}การ^{ดัด}
ศึกษา^{ดัด}ประ^{ดัด}ธาน^{ดัด}มิตร^{ดัด} พระ^{ดัด}นคร^{ดัด} คือ^{ดัด}ได้^{ดัด}พยายาม^{ดัด}
ทำการ^{ดัด}ทดสอบ^{ดัด}หลาย^{ดัด}ครั้ง^{ดัด}ใน^{ดัด}หนึ่ง^{ดัด}เทอม^{ดัด} เพื่อ^{ดัด}จะ^{ดัด}
เตือน^{ดัด}อิน^{ดัด}ทรีย์^{ดัด} ให้^{ดัด}ระ^{ดัด}ด^{ดัด}ถึง^{ดัด}และ^{ดัด}ให้^{ดัด}มี^{ดัด}ความ^{ดัด}จำ^{ดัด}ใน^{ดัด}วิชา^{ดัด}
ที่^{ดัด}เรียน^{ดัด} หรือ^{ดัด}ที่^{ดัด}ได้^{ดัด}ค้น^{ดัด}คว้า^{ดัด}เพิ่ม^{ดัด}เติม^{ดัด} โดย^{ดัด}สม่ำเสมอ^{ดัด}

ในการศึกษา สิ่ง^{ดัด}ที่^{ดัด}สำคัญ^{ดัด}ต่อ^{ดัด}ผู้^{ดัด}เรียน^{ดัด}คือ^{ดัด}
การ^{ดัด}เรียน^{ดัด}รู้^{ดัด} ความ^{ดัด}จำ^{ดัด} และ^{ดัด} การ^{ดัด}ดัด^{ดัด} เป็น^{ดัด}ลักษณะ^{ดัด}
ที่^{ดัด}จะ^{ดัด}ต้อง^{ดัด}ไป^{ดัด}ด้วย^{ดัด}กัน^{ดัด}เต็ม^{ดัด}องค์^{ดัด}ได้^{ดัด}กัน^{ดัด}แล้ว^{ดัด} ถ้า^{ดัด}
บุคคล^{ดัด}ต้อง^{ดัด}การ^{ดัด}จะ^{ดัด}จำ^{ดัด}สิ่ง^{ดัด}ใด^{ดัด} เขา^{ดัด}อาจ^{ดัด}จะ^{ดัด}ต้อง^{ดัด}ใช้^{ดัด}เหตุ^{ดัด}
ผล^{ดัด} (Reasoning) อย่าง^{ดัด}ใด^{ดัด}อย่าง^{ดัด}หนึ่ง^{ดัด} เพื่อ^{ดัด}จะ^{ดัด}
จำ^{ดัด}ใน^{ดัด}สิ่ง^{ดัด}ที่^{ดัด}เขา^{ดัด}เรียน^{ดัด}มา^{ดัด} เช่น^{ดัด}เขา^{ดัด}อาจ^{ดัด}จะ^{ดัด}ทำ^{ดัด}ซ้ำ^{ดัด} ๆ^{ดัด}
กัน^{ดัด} หรือ^{ดัด}จะ^{ดัด}ย่อ^{ดัด}ใจ^{ดัด}ความ^{ดัด}เสีย^{ดัด}ใหม่^{ดัด} เขา^{ดัด}ย่อม^{ดัด}จะ^{ดัด}ทำ^{ดัด}
ได้^{ดัด} เพื่อ^{ดัด}ง่าย^{ดัด}ต่อ^{ดัด}การ^{ดัด}เรียน^{ดัด}และ^{ดัด}การ^{ดัด}จำ^{ดัด}

แต่ถ้า^{ดัด}บุคคล^{ดัด}ที่^{ดัด}ต้อง^{ดัด}การ^{ดัด}จำ^{ดัด}ใน^{ดัด}แง่^{ดัด}ของ^{ดัด}การ^{ดัด}ศึกษา^{ดัด}
คือ^{ดัด} นัก^{ดัด}จิต^{ดัด}วิทยา^{ดัด}หลาย^{ดัด}คน^{ดัด}ได้^{ดัด}ค้น^{ดัด}คว้า^{ดัด} และ^{ดัด}
สรุป^{ดัด}ไว้^{ดัด}ว่า^{ดัด}

๑) ข้อ^{ดัด}ความ^{ดัด}ใด^{ดัด}ที่^{ดัด}มี^{ดัด}ใจ^{ดัด}ความ^{ดัด}หนึ่ง^{ดัด}หน่วย^{ดัด}
ควร^{ดัด}ท่อง^{ดัด}หรือ^{ดัด}เรียน^{ดัด}คว^{ดัด}รว^{ดัด}ด^{ดัด}หน่วย^{ดัด} ถ้า^{ดัด}ข้อ^{ดัด}ความ^{ดัด}
ใหญ่^{ดัด}แบ่ง^{ดัด}เป็น^{ดัด}ใจ^{ดัด}ความ^{ดัด}ย่อย^{ดัด} ๆ^{ดัด} ได้^{ดัด} ควร^{ดัด}แบ่ง^{ดัด}ท่อง^{ดัด}
ที่^{ดัด}ละ^{ดัด}หนึ่ง^{ดัด}ใจ^{ดัด}ความ^{ดัด} ข้อ^{ดัด}คำ^{ดัด}ค^{ดัด}ัญ^{ดัด}มี^{ดัด}อยู่^{ดัด}ว่า^{ดัด}จะ^{ดัด}ต้อง^{ดัด}ท่อง^{ดัด}
หรือ^{ดัด}เรียน^{ดัด}รู้^{ดัด}ใจ^{ดัด}ความ^{ดัด}หนึ่ง^{ดัด} ๆ^{ดัด} ควร^{ดัด}จะ^{ดัด}เต็ม^{ดัด}ใจ^{ดัด}ความ^{ดัด}

เช่น^{ดัด}การ^{ดัด}ท่อง^{ดัด}โค^{ดัด}ง^{ดัด}ซึ่ง^{ดัด}มี^{ดัด}หลาย^{ดัด}บท^{ดัด} ควร^{ดัด}หัด^{ดัด}ท่อง^{ดัด}
ที^{ดัด}เดีย^{ดัด}ว^{ดัด}ที^{ดัด}ง^{ดัด} ๔^{ดัด} บาท^{ดัด} จะ^{ดัด}ดีกว่า^{ดัด}ท่อง^{ดัด}ที^{ดัด}ละ^{ดัด}บาท^{ดัด}

๒) ในการ^{ดัด}ท่อง^{ดัด}จำ^{ดัด}รว^{ดัด}ด^{ดัด}เดีย^{ดัด}ว^{ดัด}นี้^{ดัด} ซึ่ง^{ดัด}
เรีย^{ดัด}กว่า^{ดัด} The whole method ผู้^{ดัด}ท่อง^{ดัด}ต้อง^{ดัด}มี^{ดัด}ความ^{ดัด}
เข้าใจ^{ดัด}ใน^{ดัด}เรื่อง^{ดัด}ที่^{ดัด}ตน^{ดัด}ท่อง^{ดัด} อย่าง^{ดัด}แจ่ม^{ดัด}แจ้ง^{ดัด} โดย^{ดัด}
ตลอด^{ดัด} ทั้ง^{ดัด}รู้^{ดัด}ว่า^{ดัด}ส่วน^{ดัด}ต่าง^{ดัด} ๆ^{ดัด} ใน^{ดัด}เรื่อง^{ดัด}นั้น^{ดัด}มี^{ดัด}ความ^{ดัด}
หมาย^{ดัด} มี^{ดัด}ความ^{ดัด}ค^{ดัด}่อ^{ดัด}เนื่อง^{ดัด}เกี่ยว^{ดัด}พัน^{ดัด}กัน^{ดัด}อย่าง^{ดัด}ไร^{ดัด}

๓) ในการ^{ดัด}จำ^{ดัด}สูตร^{ดัด} สัญลักษณ์^{ดัด} หรือ^{ดัด}
ดัด^{ดัด}การ^{ดัด} ควร^{ดัด}ท่อง^{ดัด}ที่^{ดัด}ละ^{ดัด}สูตร^{ดัด} ที่^{ดัด}ละ^{ดัด}สัญลักษณ์^{ดัด} จะ^{ดัด}
จำ^{ดัด}ได้^{ดัด}ง่าย^{ดัด}กว่า^{ดัด}

๔) การ^{ดัด}เรียน^{ดัด} การ^{ดัด}ฝึก^{ดัด}เพื่อ^{ดัด}ให้^{ดัด}เกิด^{ดัด}
ทักษะ^{ดัด}ทาง^{ดัด}โม^{ดัด}เตอร์^{ดัด} ควร^{ดัด}จะ^{ดัด}เรียน^{ดัด}หรือ^{ดัด}ฝึก^{ดัด}เป็น^{ดัด}
ส่วน^{ดัด} ๆ^{ดัด} ดี^{ดัด}กว่า^{ดัด}เรียน^{ดัด}ทั้ง^{ดัด}หมด^{ดัด} เช่น^{ดัด}ในการ^{ดัด}ฝึก^{ดัด}ค^{ดัด}
เทน^{ดัด}นิ^{ดัด}ด^{ดัด}, แบ^{ดัด}ด^{ดัด}มิน^{ดัด}ตัน^{ดัด}, การ^{ดัด}ช^{ดัด}ก^{ดัด}ม^{ดัด}ว^{ดัด}ย^{ดัด} กาย^{ดัด}บ^{ดัด}ริ^{ดัด}หาร^{ดัด}
เป็น^{ดัด}ต้น^{ดัด}

๕) การ^{ดัด}เรียน^{ดัด}หัด^{ดัด}ขับ^{ดัด}ร้อง^{ดัด}เพลง^{ดัด} หัด^{ดัด}
ร้อง^{ดัด}ครั้ง^{ดัด}ละ^{ดัด}ที^{ดัด}ง^{ดัด}หมด^{ดัด}ดีกว่า^{ดัด} ครั้ง^{ดัด}ละ^{ดัด}ที^{ดัด}ละ^{ดัด}ส่วน^{ดัด}

หนทาง^{ดัด} ที่^{ดัด}ง่าย^{ดัด}ใน^{ดัด} การ^{ดัด}เรียน^{ดัด} และ^{ดัด} การ^{ดัด}จำ^{ดัด}
มี^{ดัด}นัก^{ดัด}จิต^{ดัด}วิทยา^{ดัด}คน^{ดัด}หนึ่ง^{ดัด} ชื่อ^{ดัด} Robert J. Lumsden
ได้^{ดัด}เขียน^{ดัด}เรื่อง^{ดัด}เกี่ยว^{ดัด}กับ^{ดัด} Easier ways to learn
and memorise ด้วย^{ดัด}การ^{ดัด}นำ^{ดัด}ผล^{ดัด}ของ^{ดัด}การ^{ดัด}ทดสอบ^{ดัด}
และ^{ดัด}การ^{ดัด}ค้น^{ดัด}คว้า^{ดัด} จาก^{ดัด}นัก^{ดัด}การ^{ดัด}ศึกษา^{ดัด} และ^{ดัด}นัก^{ดัด}
จิต^{ดัด}วิทยา^{ดัด}ร่วม^{ดัด}กัน^{ดัด} ทั้ง^{ดัด}ใน^{ดัด}เชิง^{ดัด}ทฤษฎี^{ดัด} และ^{ดัด}ทาง^{ดัด}
ปฏิบัติ^{ดัด} ดังนี้^{ดัด}

๑) Little and often is preferable

to a few long and sustained efforts ถ้า
ท่านมีเวลาเพียงหนึ่งปักษ์ สำหรับเรียนบทละคร
บทหนึ่ง ท่านอาจจะทำได้ด้วยการใช้เวลาเพียง
วันละ ๑๕-๒๐ นาที ค่อยบทละครหนึ่งตอน
เท่าที่ท่านสามารถจะทำได้ ย่อมจะดีกว่า ใน
เวลา ๒ ระยะเวลา ๔๐-๕๐ นาที ด้วยเหตุผล
คือว่า ความได้ใจย่อมจะมีในระยะอันสั้นเท่านั้น
ในขณะที่อ่านหรือท่อง มันสมองจะทำการย่อย
เรื่องราวต่าง ๆ และแล้วท่านจึงหยุดในขณะที่
จิตใจจะทำงานในเรื่องราวที่ผ่านมาใหม่ ๆ ได้
อย่างดี

๒) Learn in whole rather than

in part ถ้ามีโคลงกลอนยาว ๆ บทหนึ่งที่จะ
ต้องเรียนหรือต้องท่องจำแล้ว จงอ่านมันให้
หมดบทนั้น ซึ่งจะดีกว่าจะทำสมาธิให้แน่นแล้ว
อ่านเพียง ๒-๓ บาท ในเวลาเดียวกันนั้น

แต่ถ้าเป็นการทำงานมาก ๆ และต้องใช้
เวลานาน จงแบ่งงานออกเป็นตอน ๆ และทำ
แต่ละตอนให้เสร็จสิ้นไปในเวลาเดียว ซึ่งหมายถึง
ถึงงานตอนหนึ่ง ๆ คืองานทั้งหมด

๓) See your understand what you

wish to learn จงตระหนักการท่องจำแบบนกแก้ว
เพราะเป็นการจำไม่มีความหมาย ไม่มีความประสงค์
เช่นเมื่ออ่านหนังสือหรือวิชาใดวิชาหนึ่งไม่จำเป็น

จะต้องจำมาทั้งประโยคเท่าที่จดไป แต่จงทำ
ความเข้าใจ ด้วยคำพูดหรือ ถ้อยคำ ของท่านเอง
เสียใหม่ ทั้งนี้เพราะจะทำให้ท่านจำได้เร็วและ
ทราบจุด ประสงค์ ว่าตนเองจะเรียน อะไรหรือ จำ
อะไร

๔) Concentrate ลักษณะที่สำคัญ

ที่สุดอย่างหนึ่งคือการมีสมาธิ เพ่งตั้งใจ หรือได้
ใจลงไปในวิชาใด ๆ โดยไม่มีลักษณะใจลอย
หรือไม่มีสิ่งรบกวนจากสิ่งใด ๆ แล้วผลได้ย่อม
ดีเลิศ ตัวอย่างจะเห็นได้ คือท่านจะคิดคณิต-
ศาสตร์ได้ข้อหนึ่งคือหาบทที่กล่าวถึงเบ็ดอยู่ หรือ
แม้ท่านจะมองออกไปนอกหน้าต่าง หรือเพียง
เอาแมวมามากอดเคี้ยวที่คางของท่านขณะคิด ท่าน
อาจจะคิดไม่สำเร็จ

แต่ทั้งนี้ การมีสมาธิที่ดีต้องมีสิ่งอื่นประกอบ
ด้วย เช่น แสงสว่างพอควร อากาศดี นั่งอยู่
ในสภาพที่สบาย จังจะครบองค์ประกอบ

๕) The will to learn มีนักเรียน

บางคนเรียนหนังสือได้เพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ และ
แล้วก็สอบตกบ้าง ลาออกไปบ้าง ที่เป็นเช่นนั้น
เป็นเพราะเขาไม่มีความตั้งใจในการหาชนะความ
ยากซึ่งเขาประสบ ความตั้งใจหรือความพยายาม
มีเพียงครึ่งเดียว (Half-Heartedness) ถ้าใน
การเรียนใด ๆ หรือทำงานใด ๆ ถ้าท่านมี
ความตั้งใจหรือมีจิตใจจดจ่อตั้งมั่นแล้ว ผล
สำเร็จจะผ่านไปด้วยดีครึ่งหนึ่ง

๖) Recitation or repetition อย่าง

ไรก็ดี การกระทำซ้ำ ๆ หรือท่องจำ ก็ยังคงเป็นประโยชน์ และจำเป็นในการเรียน การกระทำซ้ำ หรือ ย้ำให้เข้าใจในการเรียน อาจจะด้วยกรณีต่าง ๆ เช่น การได้ยินได้ฟังบ่อย ๆ และอุปกรณ์ที่สำคัญซึ่งจะช่วยอธิบายในเนื้อหาวิชาให้เข้าสู่หัวนึกของนักเรียน คือการใช้ท่าทาง และเขียนภาพประกอบ หรือจะใช้แผนภูมิพร้อมกับการอธิบายด้วยปากของครูอีกครั้งหนึ่ง ย่อมจะทำให้เด็กเข้าใจได้มากขึ้น

การกระทำซ้ำ ๆ อาจจะแตกต่างกันไป ดังเช่นว่าในการอ่านดัง ๆ หรืออ่านในใจ แล้วเขียนมันออกมาเพื่อทวน หรือโน้ตย่อจากที่อ่านไปแล้วนั้น มันก็จิตวิทยาคนหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า “อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอในเนื้อเรื่องอย่างเดียวกันย่อมดีกว่า อ่านหนังสือเล่มเดียวกันดังเดิม”

๗) Maintain interest ความสนใจ

จะเกิดขึ้นได้ คอเมื่อได้มองเห็นผลสำเร็จ หรือรางวัลในความสำเร็จ ที่จะบังเกิดขึ้นในภายหน้า เพราะเป็นเครื่องเร้าในการทำงาน การเรียน จะได้ขยันเพื่อความสำเร็จอันนั้น ด้วยเหตุนี้ การสอนของครูทุกครั้งควรจะบอกจุดประสงค์ และคุณประโยชน์ ที่มีต่อผู้เรียนเสีย ก่อน แล้ว ความสนใจจะเกิดขึ้น

๘) Avoid complacency จงหลีกเลี่ยง

ความพอใจในผลสำเร็จในการทำงานหรือการเรียน ซึ่งหมายความว่างานใด ๆ หรือการเรียนใด ๆ ก็ตาม เมื่อสำเร็จขั้นหนึ่งแล้วไม่ควรพอใจ มิฉะนั้นแล้วจะเป็นเหตุให้ท่านหยุดก้าวหน้า หยุดพัฒนาการ และบางครั้งจะทำให้ผลในการเรียนต่อไปจะต้องลดลง เพราะคิดว่างานที่ทำไปแล้ว หรือผลการเรียนที่เรียนไปนั้นดีที่สุดในขณะนี้ Self-Improvement เต็มอ และความไม่พอใจเป็นทุกข์

๙) Have a time limit จงกำหนด

วันเวลาที่แน่นอนไว้ล่วงหน้า เช่นจะอ่านหนังสือภายในหนึ่งสัปดาห์ จะทำงานนั้น ๆ เสร็จภายใน ๓๐ วัน ตั้งแต่เวลาเท่าไรถึงวันที่เท่าไรเป็นต้น แล้วจะต้องกระทำตามที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง

๑๐) Use the subject matter ถ้า

หากท่านทำได้ก็นำความรู้ใหม่ ๆ หรือคำศัพท์ที่ได้นำไปใช้ทันที เช่นท่านเรียนจิตวิทยามา ท่านก็นำมาคุยกัน และถกปัญหากัน หรือคำศัพท์ที่ได้ก็จงใช้ ในการสนทนาเช่นเดียวกัน จนกระทั่งความรู้ หรือ คำศัพท์ นั้นอยู่แค่ปากของท่าน

๑๑) Make full use of modern

aids จงพยายามใช้สิ่งที่จะช่วยให้ความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน

และการเรียนคียงซึน คือการใช้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้
ช่วย คือ ฟีดัม, แผนภูมิ, รูปภาพ, แผ่นเสียง,
พิพิธิภัณฑ์, ห้องสมุด, การสมาคม, วิทยุ,
ปาฐกถา, การอภิปราย ฯลฯ เป็นต้น

๑๒) Test yourself ต้องมีการทดสอบ
ตนเองว่ามีความก้าวหน้าเพียงไร ผลการ
ทำงานหรือการเรียนลดลงกว่าเดิมหรือไม่ จง
พยายามกระตุ้นตนเองด้วยการ ตั้งปณิธานไว้แก่
ตนเองว่า ครังนี้จะดีกว่าครังก่อน การทดสอบ

ตนเองจึงเป็นส่วนดีในการช่วยให้มีความตั้งใจ
มาากซึน

๑๓) Rivalry helps การทำงานคนเดียว
หรือจะเรียนเพียงคนเดียวย่อมไม่มีอะไร
จะแสดงว่าตนเองจะมีอะไรดีขึ้น นอกจากจะมี
คู่แข่งซึน เช่นในระหว่างกลุ่มหรือเพื่อนห้องเดียวกัน
แข่งขันกัน ในระหว่างผู้ที่มีอายุ ซึนเรียน
ความสามารถ เพ็ค อย่างเดียวกัน การแข่งขัน
กันช่วยให้การเรียนดีขึ้น เพราะว่าเป็น
เครื่องเร้าให้ซึนในการเรียน

หนังสืออุเทศ

- 1) ดร. หม่อมหลวง คุ้ย ชุมสาย กำปรรายวิชาจิตวิทยา ฉบับพิมพ์ที่ มหามกุฏ
ราชวิทยาลัย
- 2) DREVER, JAMES A Dictionary of Psychology "MEMORY" PENGUIN BOOKS.
- 3) LUMSDEN, ROBERT J. Psychologist Magazine, July 1955 EASIER WAYS
TO LEARN AND MEMORISE.
- 4) WASHBURN, CARLETON. What is Progressive Education. The John Day
Company New York.
- 5) GRABB, PAUL. We call it human nature. Harper & Brother, Publisher New York

ฉนวน สุรสิทธิ์

๕
๖
๗
๘
๙
๑๐
๑๑
๑๒
๑๓
๑๔
๑๕
๑๖
๑๗
๑๘
๑๙
๒๐
๒๑
๒๒
๒๓
๒๔
๒๕
๒๖
๒๗
๒๘
๒๙
๓๐
๓๑
๓๒
๓๓
๓๔
๓๕
๓๖
๓๗
๓๘
๓๙
๔๐
๔๑
๔๒
๔๓
๔๔
๔๕
๔๖
๔๗
๔๘
๔๙
๕๐
๕๑
๕๒
๕๓
๕๔
๕๕
๕๖
๕๗
๕๘
๕๙
๖๐
๖๑
๖๒
๖๓
๖๔
๖๕
๖๖
๖๗
๖๘
๖๙
๗๐
๗๑
๗๒
๗๓
๗๔
๗๕
๗๖
๗๗
๗๘
๗๙
๘๐
๘๑
๘๒
๘๓
๘๔
๘๕
๘๖
๘๗
๘๘
๘๙
๙๐
๙๑
๙๒
๙๓
๙๔
๙๕
๙๖
๙๗
๙๘
๙๙
๑๐๐

จุดประสงค์อันสำคัญของการเรียนเรื่องนี้มีอยู่เพียงอันเดียว คือการแนะนำผู้อ่านให้รู้จักกับ
 ชิ้นแห่งการดัดแปลงข้อทดสอบหรือเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ เครื่องมือทดสอบแบบมาตรฐาน
 (Standardized Testing Instrument) นั้นเป็นดังจำเป็น และสำคัญมากแก่การดำเนินธุรกิจต่าง ๆ
 มิใช่แต่เพียงในวงงานด้านการศึกษาเท่านั้น สำหรับในวงการศึกษาก็จะเห็นว่า เครื่องมือทดสอบ
 ที่มีประสิทธิภาพดีย่อมอำนวยความสะดวกประโยชน์หลายด้าน คือ :-

๑. ใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายบริหารการศึกษา (Administrative uses of tests) เช่น
 ศึกษานิเทศก์, ครูใหญ่ และเจ้าหน้าที่ในกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในนโยบาย
 การศึกษาด่วนใหญ่ของประเทศ

๒. เกิดประโยชน์แก่อนุเทศการศึกษ (Supervisory uses of tests) เช่น ศึกษา
นิเทศก์ ดำเนินการ, ครูและอาจารย์ผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนของครูหรือการฝึกสอนของนักเรียน
ฝึกหัดครู

๓. อำนวยความสะดวก ให้แก่ฝ่ายโครงการช่วยเหลือแนะแนวและทาง (Guidance program) เช่น ผลทบทวนหาช่วยเหลือนหรือเป็นทบทวนทางด้านอาชีพ, การศึกษา และปัญหาชีวิตประจำวัน

๔. ให้ประโยชน์แก่คณะกรรมการเพื่อปรับปรุงหลักสูตร (Committee for Curriculum Development)

๕. เป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อเท็จจริงหรือข้อมูล (Data) แก่เจ้าหน้าที่ทำการค้นคว้าและวิจัย (Research Workers)

ผู้เขียนจะไม่นำท่านผู้อ่านเข้าไปสู่การอภิปรายเรื่องประโยชน์ของเครื่องมือทดสอบทั้งหลายห้วง
นั้น เพราะไม่ใช่จุดประสงค์สำคัญของการเขียนเรื่องนี้ แต่ใครจะสนใจข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยว
กับความหมายของคำดังกล่าว คือ **Evaluation** ซึ่งทางคณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิชาการศึกษา
บัญญัติไว้ว่า “การวัดคุณค่า” และอธิบายเป็นแนวไว้หนึ่งว่า “การตอบได้เป็นแค่เพียงวิธีหนึ่ง
ของการวัดคุณค่าของการศึกษาเท่านั้น” อีกคำหนึ่งซึ่งเราได้ยินคุ้นๆ บ่อยๆ คือ **Measurement** ไม่
ทราบว่คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิชาการศึกษาคณะนั้นได้บัญญัติไว้ว่าอย่างไร เพราะไปค้นดูไม่พบ
ผู้เขียนจึงขอแปล (ไม่ใช่บัญญัติ) ว่า “การวัดผล”

ความแตกต่างระหว่างคำสองคำนี้อาจหา
 ได้จากพจนานุกรมภาษาอังกฤษ ซึ่งเขาได้ให้
 ความหมายของคำว่า Evaluate ไว้ดังนี้ —
 “To ascertain the value or amount of ;
 appraise carefully” ส่วนคำว่า Measure นั้น
 เขาให้ความหมายไว้ว่า — “the act or process
 of ascertaining the extent, dimensions, quan-
 tity, etc., of something, esp. by comparison
 with a standard.”

จากความหมายของคำทั้งสองที่ยกมาเปรียบ
 เทียบนั้นจะเห็นว่า “การวัดคุณค่า” (Evaluation)
 มีขอบเขตแห่งความหมายกว้างกว่า “การวัดผล”
 (Measurement) เพราะในขอบเขตของการวัด
 คุณค่า (Evaluation) นั้นย่อมรวมเอาการวัด
 ผล (Measurement) เข้าไว้ด้วย บางครั้งในการ
 วัดผล (Measurement) ไม่จำเป็นว่ามันจะบ่ง
 นัยแห่งการวัดคุณค่า (Evaluation) ออกมา
 ทั้งนี้เพราะในการวัดผล (Measurement) ได้ยึด
 ถือเอาระดับมาตรฐาน (Standard) อันใดอันหนึ่ง
 เป็นหลักเท่านั้น เช่นการวัดผลความพยายาม
 ในการออกแรงของมนุษย์ บางครั้งเราก็ใช้
 มาตรฐานฟุต หรือเมตร “ฟุต” หรือ “เมตร”
 นั้นย่อมระบุแน่นอนลงไปว่ามีค่าจำกัดตายตัว ไม่
 อาจจะเป็นอย่างอื่นได้ เพราะจะต้องเป็นไปตาม
 ฟุตหรือเมตรมาตรฐาน ส่วนคำว่า การวัดคุณค่า
 (Evaluation) นั้น ย่อมยึดถือความมุ่งหมาย

(Purpose) และคุณค่า (Value) อันเกิดจาก
 แนวความคิด (Standpoint) ของเอกัตบุคคล
 หรือของสังคม (Society) หรือทั้งสองฝ่ายร่วม
 กันคือ ของเอกัตบุคคลและสังคม ตัวอย่างที่
 เห็นได้ง่ายในเรื่องนี้คงจะได้แก่ การวัดผล
 (Measurement) การสอนของครูโดยศึกษา
 นิเทศก์ (Supervisor) อาจจะได้ผล (result)
 หรือข้อมูล (Data) ออกมาโดยอาศัยเครื่องมือ
 วัด (Testing Instruments) หาด้อย่าง ชน
 ต่อไปคือการวัดคุณค่า (Evaluation) มันจะ
 เกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ครูผู้ถูกวัด ศึกษา นิเทศก์
 และอิทธิพลภายนอกคือสังคม ทั้งสามส่วนร่วม
 กันตั้งข้อสันนิษฐาน (Hypothesis) ขึ้น หรือข้อ
 ตกลงรับร่วมกัน (Common Agreements) ข้อ
 ตกลงรับร่วมกันนั้นย่อมจะแตกต่างกันออกไปทั้ง
 ด้านคุณภาพ (Quality) และปริมาณ (Quantity)
 สุดแต่แต่ละลักษณะของสังคมเป็นแห่งๆ ไป

จากการอธิบายนี้ คงพอจะทำให้ท่านผู้อ่าน
 มองเห็นความแตกต่างของคำทั้งสองบ้าง คำว่า
 Evaluation นั้น นับเป็นคำใหม่ Tyler เป็นคน
 เริ่มนำมาใช้ ในระยะแรกที่เริ่มขอบเขตการการ
 ศึกษาแบบพิพัฒนาการ (Progressive Education
 Movement) แม้ทั้งสองคำจะมีความหมายใกล้เคียง
 กันมาก แต่ยังมีส่วนที่แตกต่างกันอยู่ ดังคำ
 นิยามนี้ต่อไปนี้ “คุณลักษณะสำคัญยิ่งของการ
 วัดคุณค่าคือ ความสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการ

จะวัดส่วนคุณลักษณะที่สำคัญของการวัดผล คือ ความแน่นอนวางใจได้” (Evaluation is to validity as measurement is to reliability)

ผู้อ่านบางท่านอาจจะเคยเข้าใจแล้วว่า คุณลักษณะอันสำคัญของการวัดคุณค่า (Evaluation) นั้น มีดังนี้ :-

๑. ความสามารถวัดในสิ่งต้องการจะวัด (Validity) และจะเกิดมีความสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัด (Validity) ได้ย่อมอาศัยปัจจัยอันสำคัญ ๒ ประการ คือ :

ก. ความถูกต้องตามที่ประสงค์ไว้ (Relevance).

ข. ความแน่นอนวางใจได้ (Reliability).

๒. ความสะดวกสบายในการใช้ (Administrability).

๓. ความสะดวกสบายและเข้าใจง่ายในการสรุปผล (Interpretability) ของการวัดคุณค่า (Evaluation) นั้น.

พิจารณาจากข้อความที่นำมาสู่การอภิปรายครั้งหนึ่ง คงจะช่วยท่านผู้อ่านให้มองเห็นข้อแตกต่างระหว่างความหมายของการวัดคุณค่า (Evaluation) และการวัดผล (Measurement) การวัดคุณค่า (Evaluation) จะมีคุณลักษณะที่พร้อมบริบูรณ์ได้นั้นจะต้องอาศัยเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล (Measurement) ปัญหาที่เราต้องการจะพิจารณาขบคิดก็คือ ทำอย่างไรจึงจะ

ได้เครื่องมือทดสอบ (Testing Instruments) ที่ดี? หรือเราจะสร้างเครื่องทดสอบแบบมาตรฐาน (Standardized Testing Instruments) ได้อย่างไร? “แต่ผู้เขียนมิได้ตัดสินใจเด็ดขาดลงไปว่า ข้อสอบหรือเครื่องมือทดสอบแบบมาตรฐานทุกอันนั้น คือเครื่องมือทดสอบ “ที่ดี” เพราะในการพิจารณาเลือกเครื่องมือทดสอบนั้นเรายังมีสิ่งอื่น ๆ อีกหลายอย่างที่จะต้องนำมาประกอบการตัดสินใจคุณลักษณะสำคัญ ๆ ของเครื่องมือทดสอบ (Testing Instruments) ที่ดีนั้น ผู้เขียนจะขอผ่านไป จะไม่ขอนำท่านผู้อ่านไปสู่การอภิปรายเรื่องนี้ เพราะยากแก่การจะตัดสินว่าเครื่องทดสอบแบบมาตรฐานอันใดดีหรือได้ผลที่สุด สำหรับตัวผู้เขียนมีความเห็นว่า หากเราสามารถสร้างเครื่องมือทดสอบ (Testing Instruments) อันหนึ่งขึ้นโดยเครื่องมืออันมีคุณลักษณะ (๑) มีความสามารถวัดในสิ่งที่เราต้องการจะวัด (Validity) (๒) มีความแน่นอนคงที่ไว้วางใจได้ (Reliability) (๓) มีความยุติธรรมต่อผู้ถูกทดสอบ คือเป็นแบบปรนัย (Objective) (๔) สามารถแยกลักษณะหนักแน่นและไม่ค้ำออกจากกันได้ (Discrimination power) อย่างมีเหตุผล (๕) มีช่วงของเครื่องมือยาวพอที่จะวัดสิ่งที่เราต้องวัดได้อย่างทั่วถึงทุกจุด (Comprehensiveness) (๖) มีความสะดวกสบายในการใช้,

การสรุปผลของการทดสอบ ทั้งผู้ควบคุมการทดสอบและผู้ถูกทดสอบ และนั่นคือ (๑) ช่วยในการประหยัดเวลาและรายจ่ายในการทดสอบ. เครื่องมือทดสอบอันนั้นควรจัดว่าเป็นเครื่องมือที่ "ดี" อันหนึ่ง

เพื่อที่จะสร้างข้อทดสอบให้มีลักษณะตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ก็ควรจะสนใจในขั้นแห่งการสร้างเครื่องทดสอบแบบมาตรฐาน ซึ่งผู้สร้างเครื่องมือทดสอบปฏิบัติกันเป็นส่วนมาก แต่เนื่องจากเวลาแห่งการเขียนมีน้อย ผู้เขียนจึงไม่อาจจะแจกแจงข้อปด้อยได้อย่างครบถ้วนลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือทดสอบที่ผู้เขียนจะนำมาเสนอต่อไปนั้นจึงเป็นเพียงแต่เค้าโครงอย่างกว้าง ๆ เท่านั้น ท่านผู้อ่านที่สนใจอาจจะค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากหนังสือต่อไปนี้ (๑) Education Measurement and Evaluation แต่งโดย Remmers and Gage, (๒) Educational Measurement แต่งโดย Travers, (๓) How To Make Achievement Test แต่งโดย Travers และ (๔) Educational Measurement แต่งโดย Lindquist.

ขั้นแห่งการสร้างเครื่องทดสอบแบบมาตรฐานพอจะจำแนกออกได้ดังนี้ :-

ขั้นที่ ๑ การสร้างพิมพ์เขียว (Blue print) แบ่งออกเป็นตอน ๆ ดังนี้

๑. กำหนดจุดประสงค์ของการวัดผล
- (๑) ความมุ่งหมายทั่วไป (general goals)

(๒) ความมุ่งหมายเฉพาะ (Specific goals)

โดยทั่วไปแล้วในการวัดผลครั้งหนึ่ง ๆ เขามักจะตั้งจุดประสงค์ทั่วไปของการวัดผลนั้นไว้ประมาณ ๑ หัวข้อเป็นอย่างต่ำ แต่จะไม่มากกว่า ๑๕ หัวข้อ ความมุ่งหมายเฉพาะของการวัดผลนั้นย่อมแทรกอยู่ในความมุ่งหมายทั่วไป ในการตั้งจุดประสงค์นั้นเรามักจะเขียนลงไว้เฉพาะจุดประสงค์อันใดที่เราคิดว่าจะสามารถทำให้สำเร็จได้ ความมุ่งหมายบางอย่างเราอาจจะเขียนออกมาได้ด้วยภาษาที่ชัดเจนด้วย แต่เราไม่สามารถจะวัดมันได้ เช่น ในการสร้างข้อทดสอบของครูหลังจากสอนจบหน่วยๆ หนึ่ง หากครูทดสอบโดยใช้วิธีให้นักเรียนเขียนออกมา ดังที่ครูจะสามารถวัดได้เป็นอย่างดีก็คือ ความรู้ (knowledge) หรือข้อเท็จจริง (Facts) ต่างๆ ที่นักเรียนจำได้จากการเรียน หรือการบอกเล่าของครู ย่อมเป็นการยากที่ครูจะทดสอบ ทักษะ (Skills) และ ทศน์คติ (Attitudes) ของนักเรียนได้ด้วยข้อทดสอบแบบข้อเขียน (Paper - pencil test) นั้น ท่านผู้อ่านพึงระวังด้วยว่า จุดประสงค์ของการวัดผลของการศึกษานั้นย่อมสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เราอาจจะแบ่งลักษณะของจุดมุ่งหมายออกได้เป็นสองนัย คือ จุดประสงค์ที่ได้แสดงออกมาด้วยการเขียน (Explicit Objectives) และจุดประสงค์ที่ไม่ได้แสดงออกมาแต่

เป็นที่ยอมรับและเข้าใจกัน (Implicit Objectives) ขนแห่งการตั้งจุดประสงค์นั้น นับว่าสำคัญมาก เพราะ จะเป็น เหตุหนึ่ง ที่ทำให้ เครื่อง ทดสอบ มีความสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัด (Validity) ได้ดีหรือไม่ดี หลักปฏิบัติในการจัดวางจุดประสงค์นั้นมักจะกระทำดังนี้:-

ก. ปรึกษาเจ้าหน้าที่เฉพาะหรือผู้เชี่ยวชาญ (Specialists) เพื่อขอคำแนะนำในการวางจุดประสงค์

ข. ศึกษา และสำรวจดู หลักสูตร, ตำรา เรียน เพื่อจะได้ยึดเป็นแนวทาง

ค. ซักถามเพื่อน ๆ ครู ซึ่งทำการสอนในวิชานั้น

ง. สังเกตเครื่องทดสอบอื่นๆ ที่พอจะยึดเป็นแนวทางได้.

ในการแถลงหรือเขียนจุดประสงค์ของการวัดผลออกมานั้น มักจะปฏิบัติดังนี้:-

• ก การใช้คำพูด มักจะใช้คำพูด ที่บอกลักษณะของการเปลี่ยนแปลง บางอย่าง ของตัวผู้เรียน มากกว่าจะใช้คำพูด ที่บ่งถึง หน้าที่ ของครูผู้สอน

ข. จุดประสงค์นั้น ควรแถลง ออกมาใน พฤติกรรม (Behaviors) ที่เราจะสังเกตเห็นได้ ในตัวผู้เรียน เช่น พฤติกรรม (Behaviors) ที่แสดงว่าผู้เรียนสามารถจดจำ ความรู้ (Knowledge) ที่เรียนได้ย่อมสังเกตได้ง่ายกว่า

พฤติกรรม (Behaviors) ที่แสดงว่าผู้เรียนมี ทักษะ (Skills) และมี ทศนคติ (Attitudes) ในสิ่งที่เรียนนั้น

ค. ศัพท์ ที่ใช้ ควรจะเป็นที่ เข้าใจง่าย แก่ ทุกๆ คนทั้งครู, นักเรียน และผู้ปกครอง

ง. ข้อความ ที่ใช้ในการแถลงจุดประสงค์ ออกมานั้น ควรจะให้มีความหมายถนัดเป็นอันเดียวกัน (Unitary) (เท่านั้น)

จ. ข้อความ ที่ใช้ในการแถลงจุดประสงค์ นั้นไม่ควรจะยืดเยื้อยาวแต่ให้ได้ความหมายชัดเจน ออกมา

๒. การวางเนื้อหา (Contents) ของ เครื่องทดสอบ

เพียงแค่ การแถลง จุดประสงค์ ของการทดสอบออกมานั้น ย่อมจะไม่เพียงพอแก่การจัดทำข้อสอบ ขึ้นต่อมาเราควรจะได้จัดเตรียมเนื้อหา เรื่อง (Contents) ของเครื่องทดสอบนั้นด้วย ซึ่งได้แก่การถามตัวของเราเองว่า จะ ออกข้อสอบในเรื่องอะไรบ้าง? วิธีปฏิบัติเกือบจะคล้ายกับขั้นแรก แต่ขั้นวางเนื้อหาเรื่องของการวัดผลนั้นจะแคบกว่าขั้นแรกมาก วิธีปฏิบัติของผู้เขียนข้อสอบโดยมากมักจะปฏิบัติดังนี้:-

ก. นำเอาจุดประสงค์ของการทดสอบมา วิเคราะห์ดู

ข. นำเอารายวิชา (Courses of study) มาพิจารณา

ค. ปรึกษาครูผู้สอนวิชานั้น และศึกษา
นิเทศก์

ง. ทดลองร่างข้อสอบขึ้นจากเนื้อเรื่อง
(Contents) บางอันดูก่อน เพื่อจะหยั่งดูว่า
มีความเหมาะสมเพียงไร

๓. วิเคราะห์ (Analyze) และนิยาม
(Define) จุดประสงค์แต่ละอันให้เป็นไปใน
ลักษณะความเจริญงอกงามที่หวังว่าจะเกิด
ขึ้นในตัวผู้เรียน วิธีปฏิบัติ คือ.—

ก. แต่งรายการส่วนประกอบ (Ele-
ments) ของจุดประสงค์แต่ละอันออกมา

ข. นิยาม (Define) ส่วนประกอบแต่ละ
อันในลักษณะที่เป็นพฤติกรรมของนักเรียน

ค. แต่งรายการของหัวข้อเนื้อหาวิชา (Sub-
ject matter) ที่สัมพันธ์กับส่วนประกอบ (Ele-
ments) แต่ละอันนั้น

๔. สร้างตารางแสดงรายการเฉพาะ
(Table of specification) วิธีปฏิบัติในการสร้าง
ตารางมีดังนี้:—

ก. แต่งรายการของจุดประสงค์ลงไป
ทางด้านหนึ่งของแผ่นกระดาษ

ข. แต่งรายการของเนื้อเรื่องที่ต้องการ
จะทดสอบลงไปอีกด้านหนึ่ง

ค. กำหนดชนิดของข้อสอบ (Test Items)
ที่จะนำมาใช้

ง. กำหนดน้ำหนัก (Weights) หรือ
คะแนนให้พอเหมาะ

จ. กำหนดความยาวของเครื่องทดสอบ

ฉ. กำหนดจำนวนของข้อสอบที่จะร่าง

ช. กำหนดเวลาสำหรับใช้ในการทดสอบ

๕. จัดหาและเลือกวัสดุที่จะใช้
ในการพิมพ์ ซึ่งอาจจะจัดพิมพ์ได้หลายแบบ:—

(๑) Office type duplicating machines

(๒) Photo offset printing

(๓) Letter press printing

ขั้นที่ ๒ การเริ่มลงมือเขียนข้อทดสอบ

๑. การเตรียมตัวสำหรับผู้เขียนข้อ
สอบ

ก. มีความรู้ในเรื่องที่จะเขียนข้อสอบนั้น
อย่างกว้างขวางพอ

ข. มีความรู้และเข้าใจในเรื่องการวัดผล
อย่างพอเพียง

ค. มีความเข้าใจหลักการอันสำคัญๆของ
จิตวิทยาและการศึกษา

ง. มีทักษะในการใช้ชนิดของข้อสอบ
(Type of test items) เป็นอย่างดีเช่นรู้ว่าควรจะ
นำเอาข้อสอบแบบ ถูก—ผิด (True-false) หรือ
แบบเติมคำในช่องว่าง (Simple recall) มาใช้
ในกรณีเช่นไร

๒. การเลือกชนิดของข้อสอบ (Type
of test items)

แบบของคำถามหรือข้อสอบ (Type of test items) อาจแบ่งออกได้เป็น

ก. แบบให้ตอบอย่างสั้น ๆ (Short answer form) ได้แก่:—

(๑) แบบตั้งคำถามขึ้นแล้วให้หาคำตอบที่ถูกมาเพียงอันเดียว

(๒) แบบให้เติมคำเพียงคำเดียวในช่องว่างให้ได้ความดีที่สุด

(๓) แบบให้แสดงส่วนที่แตกต่างและสัมพันธ์กัน

ข. แบบ ถูก — ผิด (True-false items) แบ่งออกได้หลายลักษณะ:—

(๑) แบบให้ตอบว่า “ผิด” หรือ “ถูก”

(๒) แบบให้ตอบ “จริง” หรือ “ไม่จริง”

(๓) แบบให้ตอบ “Yes” หรือ “No”

(๔) แบบให้ผู้ตอบแก้คำที่ผิดหรือส่วนที่

ทำให้ข้อความนั้นผิด

ค. แบบให้เลือกคำตอบ (Multiple-choice form)

ง. แบบให้เลือกจับคู่ให้เหมาะสมกัน (Matching form)

จ. แบบใช้รูปภาพแล้วให้ชี้ส่วนต่างๆ (Pictorial form)

๓. วางหลักในการเลือกชนิดของข้อสอบ (Types of test items)

เนื่องจากว่าชนิดของข้อสอบ (Types of test items) แต่ละอันย่อมมีจุดดีและไม่ดีคนละอย่าง ผู้สร้างเครื่องทดสอบนั้นจำเป็นต้องเข้าใจอย่างละเอียดว่า ควรจะนำเอาแบบไหนมาใช้กับวิชาและเพื่อประโยชน์อะไร? ผู้เขียนจะไม่อภิปรายในเรื่องคุณลักษณะของชนิดของข้อสอบในขณะนี้ แต่จะขอวางหลักการไว้เพื่อพิจารณาว่า จะเลือกเอาชนิดข้อสอบ (Types of test items) ไດมาใช้

ก. จะต้องพิจารณาดูว่ามันสะดวกแก่การให้คะแนนหรือไม่ คือ

(๑) ช่วยประหยัดเวลาในการตรวจข้อสอบบางชนิดอาจจะใช้เครื่องจักรช่วยในการตรวจก็ได้

(๒) สะดวกแก่ผู้ใช้ซึ่งอาจจะค้นคิดสูตรหรือวิธีการให้คะแนนขึ้นมาเองได้

ข. จะต้องพิจารณาดูว่าสะดวกแก่การใช้ หมายถึงว่าแบบข้อสอบนั้นสมควรจะมีลักษณะดังนี้:—

(๑) ประหยัดเวลาของผู้ถูกทดสอบและผู้คุมการทดสอบ

(๒) ประหยัดรายจ่ายในการสร้างและสามารถจะจัดหาวัสดุมาใช้ได้อย่างสะดวก

ค. จะต้องพิจารณาดูว่าแบบไหนจะช่วยให้เราออกข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการจะทดสอบได้มากที่สุด

๔. การเขียนข้อสอบและหลักการ สำหรับเลือกข้อสอบ

เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเขียนข้อสอบ และเลือกข้อสอบที่เขียนจนแล้ว จะขอนำเอาคำแนะนำอย่างกว้างเพื่อเป็นหลักในการพิจารณาข้อสอบมาเสนอท่านผู้อ่านดังข้างล่างนี้ :

(๑) อย่าใช้ชนิดของข้อสอบ (Type of Test items) เพียงชนิดเดียวเพื่อสร้างข้อสอบทั้งหมด

(๒) เขียนข้อสอบแต่ละข้อ (Item) ให้ได้ใจความมากที่สุดคือเข้าใจง่ายได้เนื้อหาที่สำคัญ ๆ

(๓) ควรใช้คำถามเพื่อชักนำให้นักเรียนนำเอาความรู้ที่เรียนมาเดิรมาใช้มากกว่าจะให้เขาเร่ดหรือจำข้อเท็จจริงได้เท่านั้น

(๔) ควรพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อนั้นเหมาะสมกับที่เรามุ่งหมายไว้หรือไม่

(๕) ข้อสอบแต่ละข้ออย่าให้กลเม็ด (Trick) เพื่อที่จะลวงให้ผู้ตอบง

(๖) จงพยายามสร้างจำนวนของข้อ (Items) ขึ้นมาให้มีจำนวนเท่ากับที่เราได้กำหนดไว้แล้วในตารางเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและน้ำหนัก (Weight) หรือ คะแนน (Score) ที่เราวางไว้

(๗) จงอย่าคัดลอกเอาข้อความในหนังสือเรียนมาได้ในข้อสอบหรือเป็นคำถามโดยตรง

(๘) จงอย่าสร้างคำถามที่เป็นต้องแง่

(๙) จงสำรวจดูให้แน่ใจว่าไม่มีข้อ

(Item) ใดที่อาจจะตอบได้โดยการอ้างอิงถึงข้ออื่น (Item) อื่นในข้อสอบฉบับเดียวกัน

(๑๐) สร้างข้อสอบแต่ละข้อ (Item) ให้เป็นข้อที่มีความหมายในตัวของมันเอง ไม่ขึ้นแก่ข้ออื่น ๆ

(๑๑) อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถูกทดสอบในการจะตอบ

(๑๒) ในหัวข้อแต่ละอันควรจะมีที่ว่างมากพอเพียงแก่การจะตอบ

๕. ตรวจสอบ (Review) ก่อนจะนำออกทดลองใช้

เมื่อเราเขียนข้อสอบทั้งหมดเสร็จแล้ว ควรจะนำมาอ่านเพื่อตรวจสอบดูอีกครั้งหนึ่ง ในการตรวจสอบครั้งนี้ ผู้ทำข้อสอบควร จะถามตัวเองด้วยคำถามต่อไปนี้ :-

(๑) นักเรียนจะเข้าใจข้อความแต่ละข้อในข้อสอบเป็นอย่างดีไหม? หมายถึงว่าผู้ออกข้อสอบอาจจะมุ่งถามอย่างหนึ่ง แต่นักเรียนอาจจะเข้าใจอีกอย่างหนึ่งได้เหมือนกัน ฉะนั้นเราควร จะพิจารณาเรื่องนี้ให้มาก

(๒) ข้อสอบแต่ละข้อนั้นอาจจะยากเกินไปไหม? โดยพิจารณาว่าเด็กฉลาดที่สุดในชั้นตอบได้เท่านั้นหรือ? หรือว่าเด็กที่อ่อนที่สุดก็ตอบได้เหมือนกัน

(๓) คำตอบที่เราตั้งไว้ในลูกค้อนใหม่?

(๔) คำตอบที่ถูกของแต่ละข้อนั้นมีก่อน? เพื่อจะได้ไม่ยุ่งยากในการคิดคะแนนและยุติธรรมแก่ผู้ถูกทดสอบ เพราะคำถามบางอันอาจจะมีคำตอบที่เป็นไปได้หลายอัน

(๕) พิจารณาว่าข้อสอบนั้นเหมาะกับชั้นความรู้ของนักเรียนใหม่?

สิ่งที่ควรจรรวมอยู่ในชั้นตรวจตอบ (Review) นี้ คือ การพิจารณาว่า ข้อสอบทั้งหมดที่เราสร้างขึ้นมาคุณค่าทางเทคนิค (Technical merit) เพียงไร? และคุณภาพของการพิมพ์ (Editorial Quality) ที่จะได้ออกมาจะเป็นอย่างไร? เมื่อผ่านการตรวจตอบแล้วจึงจะไปพิมพ์ฉบับประม (Preliminary test form) หมายถึงฉบับชั่วคราวเพื่อจะนำไปทดลองใช้ดูก่อนในชั้นที่ ๓ ต่อไป

ขั้นที่ ๓ การทดลองใช้ข้อสอบฉบับประม (Preliminary test form.)

๑. การใช้ข้อสอบชั่วคราว ในการปฏิบัติโดยทั่วไปแล้วผู้ใช้ข้อสอบควรจะปฏิบัติดังนี้—

ก. ตรวจดูว่าข้อสอบพอเพียงกับจำนวนผู้เข้าสอบไหม?

ข. ตรวจดูข้อสอบเสียก่อนว่ามีารพิมพ์ไม่ชัด, ตกหล่นไหม?

ค. อ่านดูคำแนะนำในการสอบให้เข้าใจเสียก่อน

ง. อ่านคู่มือคุมมือ (Manual) ของข้อสอบเสียก่อน

จ. ในการทดลองข้อสอบฉบับประม (Preliminary test form) นั้น ควรเลือกกลุ่มของผู้เข้าสอบ (Examinees) จำนวนน้อยๆ ก่อน

ฉ. บรรยาการในการทดลองใช้ข้อสอบฉบับประมนั้นจะต้องเป็นอย่างกันเองมากที่สุด

๒. การทดลองใช้ทำโดยผู้เขียนข้อสอบเอง

ในการทดลองใช้ข้อสอบฉบับประมนั้น ควรปฏิบัติตามวิธีโดยผู้ออกข้อสอบเองเพื่อค้นหาความจริงบางอย่างที่สำคัญเช่น—

ก. ข้อบกพร่องของคำแนะนำในการตอบข้อสอบ, คำสั่งให้ทำข้อสอบอาจจะไม่แจ่มแจ้งทำให้ผู้เข้าสอบไม่ทราบวิธีตอบ

ข. การพิมพ์อาจจะมีตกหล่น, เขียนผิดพลาดไม่ชัดเจน, การตั้งข้อ และสิ่งที่ควรจะแก้ไขเกี่ยวกับการจัดพิมพ์ข้อทดสอบในคราวต่อไป

ค. ความไม่สะดวกในการใช้เครื่องมือในการตอบข้อสอบ เช่น กระดาษคำตอบไม่ดี, ดินสอและปากกาที่นำมาใช้ไม่เหมาะสมกับกระดาษหรือสมุดข้อสอบ

ง. จำนวนเวลาที่กำหนดให้ทำและเวลาที่เหมาะสม ผู้ออกข้อสอบอาจจะกะเวลาดำหรับ

การทดสอบสั้นไปหรือยาวเกินไปก็จะได้กะเลี่ยใหม่ว่าควรจะใช้เวลานานเท่าไร

๓. การนำเอาข้อสอบฉบับประถม (Preliminary Test Form) มาแก้ไขใหม่หลังจากการได้ทดลองใช้ดูแล้ว

หลักทั่วไปสำหรับปฏิบัติ คือ

ก. นำเอาแบบพิมพ์เขียว (Blue print) ของข้อสอบทั้งหมดมาพิจารณาดู เพื่อประกอบแนวทางปรับปรุงข้อแต่ละข้อ (Item) ของข้อสอบนั้น

ข. จัดเตรียมแก้ไขข้อบกพร่องของคำแนะนำในการใช้ข้อสอบ (Direction) เสียใหม่เพื่อการนำออกใช้คราวต่อไป

ค. จัดลำดับข้อสอบและเรียบเรียงเนื้อเรื่องเสียใหม่ให้เหมาะสม

ง. นำเอาข้อบกพร่องต่างๆ ที่ค้นพบในการต้องใช้มาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงใหม่

ขั้นที่ ๔ การนำออกทดลองใช้ครั้งที่สอง

ในการลองใช้ครั้งที่หนึ่ง (Pretryout) คือในขั้นที่ ๓ นั้นต่างกับการทดลองใช้ในครั้งที่สอง (Experimental Tryout) มาก เพราะในครั้งที่หนึ่ง (Pretryout) นั้น ต้องการจะสำรวจดูข้อบกพร่องต่างๆ หลังจากการเขียนข้อสอบเสร็จเท่านั้นยังไม่ได้มุ่งหมายจะค้นหาจุดสำคัญอื่นๆ

ดังจะเห็นได้จากคำแนะนำในการปฏิบัติดังต่อไปนี้:—

๑. การประถมนิเทศ (Orientation)

ก่อนจะลงมือทำการทดลองใช้ข้อสอบครั้งที่สองนี้ คณะผู้ร่วมงานควรจะได้มีโอกาสพบปะเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องสำคัญๆ ต่อไปนี้

ก. การเลือกตัวแทนของผู้เข้าสอบ (Sampling) เช่นเราต้องการสร้างข้อสอบวิชาเลขคณิตสำหรับนักเรียนประถมปีที่ ๔ ให้เป็นข้อสอบมาตรฐานทั้งประเทศไทย จำเป็นเหลือเกินที่เราจะต้องคำนึงว่าเราจะเลือกเอานักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔ ของโรงเรียนไหน? จังหวัดอะไรบ้าง? จึงจะเหมาะสม หากเราเลือกเอาเพียงบางแห่งก็ย่อมจะได้จำนวนของนักเรียนที่พอจะเป็นตัวแทนของเด็กชั้นประถมปีที่ ๔ ทั้งประเทศไทยได้ หลักการทั่วไปที่คนส่วนมากนำมาใช้คือ

(๑) เลือกเอาเด็กในระดับชั้นเดียวกันจากโรงเรียนหลายแห่ง และมีจำนวนผู้เข้าสอบมากๆ

(๒) จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่าย และเวลาด้วย

ข. การทำข้อตกลงกับคณะครูในโรงเรียนที่เราจะทำการทดลองใช้ข้อสอบ เกี่ยวกับเรื่องรายละเอียดที่จำเป็นๆ เช่น

(๑) การส่งข้อสอบ

(๒) ระยะเวลาของการทดสอบใช้ข้อสอบ
และอื่น ๆ

ค. การทำความเข้าใจกับผู้ควบคุมการทดสอบ ซึ่งเขาควรจะมีโอกาสได้ทำการศึกษารื่องข้อสอบที่จะนำมาใช้นั้นเสียแต่เนิ่น ๆ ก่อนจะทำกาทดสอบ

๒. เครื่องใช้ในการทดสอบ (Test materials)

ก จำนวนสมุดข้อสอบ (Test Booklets) ควรจะมีมากกว่าจำนวนผู้เข้าสอบ

ข. ตรวจดูความเรียบร้อยของสมุดข้อสอบ (Test Booklets) ก่อนจะไปทำการทดสอบใช้

ค. อย่าลืมจัดเตรียมกระดาษคำตอบ โดยแนบติดไปกับสมุดข้อสอบ (Test Booklets)

ง. หากต้องการให้นักเรียนใช้ ดินสอชนิดพิเศษก็ต้องจัดเตรียมไว้ให้พร้อม

จ. สมุดคู่มือ (Manual) จะต้องจัดเตรียมไว้ให้เรียบร้อย

ฉ. มีการแบ่งไปให้ชัดเจนด้วยว่าใครจะเป็นผู้ควบคุมการสอบ, ใครจะเป็นผู้ถูกทดสอบ, ใครจะเป็นผู้แจกข้อสอบ, ใครจะเป็นผู้อ่านข้อทดสอบ

ช. ควรจัดตั้งวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ ในการทดสอบ (Test materials) ไปล่วงหน้าพอสมควร และก่อนจะจัดตั้งควรตรวจสอบให้ละเอียดถี่ถ้วนเสียก่อน

๓. การจัดทำสมุดคู่มือ (Manuals)

ดังต่าง ๆ ที่ควร จะบรรจุอยู่ในสมุดคู่มือ (Manuals) อันเป็นดังจำเป็นแก่ผู้ควบคุมการสอบหรือผู้ทำการสอบ (Examiners) นั้นควรจะบรรจุดังต่าง ๆ ต่อไปนี้

ก. คำอธิบายในการใช้ และการ ตอบข้อสอบทุก ๆ ตอนที่จะต้องอ่านให้ผู้ถูกทดสอบ (Examinees) ฟังและปฏิบัติตาม

ข. ข้อควรปฏิบัติในระหว่างทดสอบ เช่น การเตือนให้ผู้เข้าสอบทราบว่าเวลาทำการ สอบ จะหมดแล้วนั้นควรทำเมื่อไหร่? การอธิบายข้อสงสัยต่าง ๆ ควรจะ ทำใน ว่างของ มื้อ ทดสอบหรือก่อนลงมือทำการทดสอบ?

ค. ลักษณะและจุดประสงค์ของเครื่องมือทดสอบอันนั้น

ง. การเก็บและรวบรวมข้อสอบ เพื่อเป็นการ ป้องกัน ไม่ให้ ข้อสอบรั่วไหลและให้ได้คะแนนถูกต้องตามที่ต้องการ

จ. การให้คะแนนควรจะทำโดยใคร?

ฉ. การจับบันทึกปฏิกิริยาบางอย่างที่พึงมีขึ้นในระหว่างทำการทดสอบ ซึ่งเป็นดังจำเป็นแก่การพิจารณาปรับปรุงข้อสอบให้ดีขึ้น

ช. การจัดหอดังกล่าวควรจะทำอย่างไร?

ขั้นที่ ๕ การค้นหาความสามารถในการวัด
ในสิ่งที่ต้องการจะวัด (Validity) และความ
เป็นกลาง (Norms)

เมื่อเราได้ผลจากการทดลองใช้ แล้วขั้นที่
สำคัญที่สุดของการสร้างข้อสอบก็คือขั้นที่
ค้นหา Validity และ Norms ของเครื่องทดสอบ
นี้ วิธีปฏิบัติโดยทั่วไปคือ

๑. ตั้งจุดประสงค์ทางการใช้คะแนน
ที่ได้รับจากเครื่องทดสอบนั้น

ดังได้กล่าวแล้วตอนต้นว่าผลจากใช้เครื่อง
ทดสอบแบบมาตรฐานนั้น อาจจะมีนำไปใช้
ให้เกิดประโยชน์ได้หลายทาง ก่อนที่เราจะคิด
ค้นหา Validity และ Norm นั้น ต้องควรอย่างยิ่ง
ที่เราจะต้องตั้งจุดประสงค์ของเราไว้เสียก่อน เช่น
อาจจะตั้งไว้ว่า ผลจากการทดสอบนี้จะนำไป
ใช้ใน (๑) การวัดคุณค่าทางการศึกษาโดยตรง
เพื่อทำนายว่านักเรียนจะพบความ สำเร็จใน การ
ศึกษาขั้นต่อไปของเขาเพียงไร? โครงการศึกษา
ของโรงเรียนควรจะปรับปรุงอย่างไรบ้าง? และ
(๒) เพื่อ นำไปใช้ ใน การ ช้ทาง และ แนะนำ
(Guidance program) ต่าง ๆ ซึ่งไม่จำเป็นจะ
ต้องเอาความละเอียดละเอียดออกมานัก เพราะผล
จากเครื่องทดสอบที่ใช้การแนะนำ (Guidance)
นั้น เราต้องการจะนำมาประกอบการคาดคะเน
อย่างมีเหตุผลเพื่อจะใช้ในการแนะนำแก่บุคคล
ที่ไปพบที่ปรึกษา (Counselors) เท่านั้น

๒. สิ่งสำคัญ ที่จำเป็นจะต้องแสดง
รายละเอียด

ในการจัดทำ Validity และ Norms นั้น
ควรจัดเตรียมเพื่อแสดงดังต่อไปนี้

ก. บรรยายรายละเอียดอันเกี่ยวกับ Va-
lidity ในส่วนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาสำคัญของข้อ
สอบ (Test Contents)

ข. ตำแหน่ง ของคะแนน (Ranks) ที่ได้
ออกมานั้นอยู่ในกลุ่มเฉพาะ (Specific group)
ใดหรือเปล่า

ค. แสดง ระดับของ ความ เจริญออก งาน
ของการ ศึกษา ที่ปรากฏออกมาจากผล ของ ข้อ
สอบ

ง. ความเจริญออกงานทางการศึกษาที่ได้
ออกมานั้นอยู่ในระยะ เวลาที่กำหนดตายตัวหรือ
เปล่า หมายถึงว่ามีเงื่อนไขเกี่ยวเนื่องเวลาไว้
เพียงไร

จ. การแสดงรูปลักษณะ (Profile) หรือ
กระสวน (Pattern) ของความเจริญออกงาน
ของแต่ละบุคคลในสาขาต่าง ๆ ออกมา

๓. การเลือกคะแนนเพื่อนำมาใช้ใน
การเปรียบเทียบ

หลักในการปฏิบัติทั่ว ๆ ไป

ก. ใช้จำนวนเลขที่เข้าใจง่าย

ข. ใช้จำนวนคะแนนน้อย ๆ

เพราะเหตุว่า สะดวกใน การ ทำ มา เปรียบเทียบและคิดคำนวณ

๔. การวิเคราะห์ (Analysis) ก่อนจะทำการคำนวณหา Validity นั้นสมควรจะทำการวิเคราะห์ถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

ก. วิธี การหา ความถี่ ของ การ กระจาย (Frequency) คะแนนส่วนกลาง (Means) ความกระจายที่เป็นมาตรฐาน (Standard Deviation) และอื่น ๆ

ข. วิธีการ เปลี่ยน คะแนน ให้เป็นแบบมาตรฐาน นั้นจะใช้อะไรบ้าง (๑) จะใช้ Percentile หรือ

(๒) จะใช้วิธีการจัดตำแหน่ง (Rank) ให้เทียบเท่ากับแบบมาตรฐานของทั้งประเทศโดยใช้ National Standardized Test เปรียบเทียบหากมี และอื่น ๆ

ค. วิธีการ ค้นหาความยากของข้อสอบแต่ละข้อ (Item difficulty)

๕. การหาความแน่นอนวางใจได้ (Reliability) จะต้องแสดงดังต่อไปนี้

ก. ปรากฏการณ์ ที่จะทำให้เกิดความแน่นอนวางใจได้ (Reliability) นั้นมีอะไรบ้าง ?

๑. ดำริ (Demonstration) ถึงระดับของความ สามารถใน การ วัด สิ่ง ที่ ต้อง การ จะ วัด (Validity) ที่คาดคะเนล่วงหน้าไว้

ค. เสนอวิธีการค้นหาพร้อมด้วยตัวอย่าง

๑. บรรยายถึงปรากฏการณ์ ของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำไปใช้

๖. การหาความสามารถในการวัดสิ่งที่ต้องการจะวัด (Validity)

ก. แสดงข้อวิจารณ์ (Criterion) ต่าง ๆ

ข. แสดงข้อมูล (Data) ต่าง ๆ ที่ได้จากการทดลองหลาย ๆ ครั้ง โดยใช้ข้อทดสอบนั้น

ค. แสดงหลักฐานยืนยันว่าข้อสอบแต่ละข้อได้จัดทำขึ้นตรงตามเนื้อเรื่องและเป็นข้อสอบที่ครอบคลุมจุดสำคัญ ๆ ของวิชา ตามแบบพิมพ์เขียว (Blue Print) ในตอนแรก ๆ

๗. การทำนาย

(๑) ผลของคะแนนหรือความจำเริญที่ได้จากการทดสอบนี้ หมายความว่าอย่างไร ?

(๒) ประสิทธิภาพ ของ ความสัมพันธ์ (Correlation Coefficiency) ของผลคะแนนจากข้อสอบนี้กับข้อสอบอื่นเป็นอย่างไร ?

๘. การสร้างคะแนนตัวอย่าง (Score Sample) และแผ่นแสดงระดับของคะแนน (Score Papers) ดังที่ควรจะต้องแสดง คือ

(๑) คะแนนดิบ (Raw Score)

(๒) อำนาจของมาตราส่วน (Power Scales)

(๓) ระดับชั้นเปรียบเทียบ (Grade Equivalent)

(๔) ระดับอายุเปรียบเทียบ (Age Equivalent)

(๕) คะแนนคิดออกมาเป็น ตำแหน่ง (Centile Ranks) และคิดออกเป็นเปอร์เซ็นต์ (Percentile)

(๖) คะแนนมาตรฐาน (Standard Scores)

ขั้นที่ ๖ การจัดพิมพ์ข้อทดสอบฉบับจริง

เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดสร้างข้อสอบ ดัง ที่ควรระมัดระวัง มีดังนี้

๑. ดำรวจข้อสอบแต่ละข้อ (Test items) ออกครึ่งหนึ่ง

๒. แก้ไขปรับปรุงข้อสอบแต่ละข้อ (Test items) เสียใหม่ให้เหมาะสมโดยพิจารณาจาก ผลของการทดลอง และการพิจารณาครูใหม่

๓. ส่งให้พนักงานพิมพ์คัดเพื่อพิมพ์ออกมา เป็นต้นฉบับ

ก. แก้ไขคำผิด

ข. ตรวจสอบต้นฉบับอย่างละเอียด

ค. จัดทำรูปต้นฉบับให้เรียบร้อยเพื่อสะดวก แก่การตรวจทานในระหว่างเรียงพิมพ์

๔. ออกแบบการพิมพ์สมุดข้อสอบ (Test Booklets) ดังที่ควรคำนึงถึง คือ

ก. ขนาดความกว้างยาวของหน้า (Page Size)

ข. จำนวนหน้า (Number of pages)

ค. การเว้นที่ว่าง การแบ่งช่องว่างไว้เพื่อ ใช้ประโยชน์บางอย่าง

ง. การใช้หน้าปก และหลังปกให้เป็น ประโยชน์

จ. การจัดเว้น ช่อง ว่างใน หว่างตอนของ เนื้อเรื่องให้สวยงามและมีประโยชน์ในการเข้าใจ ง่าย

ฉ. การจัดพิมพ์คำแนะนำ (Direction) ตัวอย่าง และช่องใส่คะแนน, ช่องว่างในการตรวจ ให้เหมาะสม

ช. การจัดเตรียมเพื่อได้รูปภาพประกอบ ข้อสอบ

ซ. ในการจัดวางรูปหน้าให้เหมาะสมนั้น เราควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้

(๑) การจัดแบ่งช่อง (Columns)

(๒) การจัดเรียงข้อสอบแต่ละข้อ (Test items) ให้ได้ระดับกัน

(๓) การจัดเตรียมที่สำหรับให้ผู้เข้าสอบ ตอบได้อย่างสะดวก และกรรมการตรวจข้อสอบ ได้อย่างประหยัดเวลา

(๔) การจัดแบ่งหมวดหมู่และหัวข้อ

(๕) การใส่ หมายเลข ของ หน้าข้อ สอบ (สำหรับการจัดทำหน้าปกนั้นโดยทั่วไปแล้ว เขามักจะจัดบรรจุคำแนะนำ (Direction) ในการเข้า สอบและการตอบไว้ ด้วยเพราะเป็นการประหยัด

รายจ่ายดี การจัดวางรูปของข้อสอบแต่ละข้อ (Test item) นั้นควรจะได้รับพิจารณาเป็นพิเศษด้วย)

ฅ. จัดทำเต็มจำลอง (Dummy) ให้แก่ผู้จัดพิมพ์

ญ. อ่านตรวจทาน (Proof reading) อีกครั้งหนึ่ง

ค. กำหนดจำนวนของการพิมพ์ไว้ให้เพียงพอ (โดยมาก มักจะกะให้มากกว่าจำนวนของผู้เข้าสอบไว้เสมอ)

ค. จัดเตรียมเครื่องมือประกอบการให้คะแนน เช่น ดินสอ, หรือวัตถุอย่างอื่น, กระดาษคำตอบ และกุญแจ (Keys) ไว้เสมอ เครื่องมือในการตอบและตรวจนั้นอาจจะแบ่งออกได้ ๒ อย่าง คือ

(๑) การตรวจและตอบโดยใช้เครื่องจักร

(๒) การตรวจและตอบโดยใช้มือ

ทั้งสองอย่างนี้เป็นแนวสำหรับพิจารณาการจัดทำกระดาษคำตอบ

ลำดับขั้นแห่งการจัดสร้างข้อสอบที่ผู้เขียน ยกมาถ่วงทั้งหมดนี้ เป็นเพียงแนวแนะและเค้าโครงเท่านั้น ส่วนรายละเอียดที่ท่านผู้อ่านควรจะค้นคว้าเพิ่มเติม คือ :-

๑. การจัดทำแบบพิมพ์เขียว (Blue print) ของโครงการทำข้อสอบ

๒. ส่วนดี และ ส่วนไม่ดีของแบบ ข้อสอบ (Types of Test Items) แต่ละแบบ

๓. วิธีการและสูตรต่าง ๆ ที่จะนำมาประกอบการศึกษา Validity, Reliability, และ Discrimination Power ของข้อสอบ เป็นต้น

อนึ่งขั้นต่าง ๆ ของการร่างเครื่องทดสอบ เพื่อให้เป็นแบบมาตรฐาน บางข้อออกจะหยาบหยาบเกินไป แต่ผู้เขียนมิได้มุ่งหมายจะให้ เป็นแบบฉบับของการร่าง ผู้ร่างข้อสอบบางคน อาจจะไม่ได้ทำตามลำดับขั้นนี้ อาจจะข้ามขั้น หรือลำดับขั้นเสียใหม่ก็ได้

สมบูรณ์ พรวณภาพ

ป.ม., กศ.ป., M.S.in Ed.

การนิเทศการศึกษากำหนดเป็นเรื่องของตน
และศึกษากันมากในวงการศึกษานี้ ผู้เขียน
ได้รวบรวมและเรียบเรียงจากหนังสือ Improving

Instruction through Supervision ของ Thomas
H. Briggs และ Joseph Justman. ซึ่งแบ่งออกเป็น
หลักใหญ่ ๆ ๒ ชนิด คือ

๑. หลักในทางนิเสธ (Negative Principles)

๒. หลักในทางปฏิฐาน (Positive Principles)

หลักในทางนิเสธ

จุดประสงค์ของการนิเทศการศึกษามีไว้ว่า
จะช่วยให้ครูแก้ความลำบากข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น
ทันทีทันใดในการสอน หรือให้ไปมีอิทธิพล
เหนือโรงเรียนที่ไปช่วยเหลือ เพียงแต่ไปช่วยครู
ให้เกิดความชื่นชมเห็นคุณค่าในหลักการศึกษา
หรือมีความสามารถที่จะนำหลักทฤษฎีต่าง ๆ ไป
แก้ปัญหาให้ได้ จริงอยู่ครูบางคนต้องการคำ
บอกที่แก้ข้อบกพร่องของเขาเฉพาะเรื่องไป และ
ศึกษานิสัยที่ด้อยมากก็ทำเช่นนั้น แต่อย่าลืมว่า
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนั้นแล้วจะไม่เกิดขึ้นที่หลัง
โดยชนิดที่ตรงกับครั้งแรกทุกประการเลย ทางที่
สมควรจะให้ครูรู้จักนำทฤษฎีไปใช้จะเหมาะกว่า
ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่น

หลักการนิเทศการศึกษา

ในหลักการศึกษายังชน จึงได้แยกเป็นหัวข้อไว้
ดังนี้

๑. การนิเทศการศึกษาไม่ควรจะมาจาก
ความคิดของคน ๆ เดียว หรือเป็นการใช้อำนาจ
ฉะฉานจึงไม่ควรใช้การบังคับหรือออกคำสั่งให้
ต้องทำตามโน้นอย่างนี้ แต่บางครั้งศึกษานิเทศก็
มีความจำเป็นที่จะต้องให้คำแนะนำหรือออก
คำสั่ง ก็ควรจะให้มีโอกาสอธิบายหลักเกณฑ์
ให้แก่ผู้ที่มารับการนิเทศการศึกษาเสียก่อน
ถึงผลที่จะได้ซึ่งที่จะเกิดขึ้นประโยชน์ที่จะได้รับ
มีเพียงแต่เท่านั้นศึกษานิเทศก็ยังคงช่วยควบคุม
แนะนำให้ครูรู้จักนำหลักทฤษฎีไปใช้เป็น ปฏิบัติ
ตามได้ถูกต้อง จนเรียกว่าช่วยตัวเองได้ ไม่ใช่
อยู่ ๆ ก็ออกคำสั่งขึ้นมาเฉย ๆ ให้ปฏิบัติตาม

๒. การนิเทศการศึกษาไม่ควรจะขึ้นอยู่กับ
อำนาจในตำแหน่งหน้าที่หรืออำนาจของบุคคล
การที่ให้ครูทำอะไรโดยยึดคำสั่งทางราชการหรือ
ใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการไปดังครูให้ปฏิบัติตาม
นั้นไม่ถูก จริงอยู่ครูรับและเห็นด้วยแต่ก็เพราะ
ความกลัว การกระทำวิธีนี้เป็นการขัดกันความ
งอกงามของครู เราควรจะได้มีส่วนร่วมออก
ความคิดเห็น หาเหตุผลว่าทำไมจึงต้องทำอะไร
นั้นอย่างนั้นบ้าง ตอนหลังเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นครู
อาจจะไม่ไปขอความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก็
เพราะกลัวในอำนาจ หน้าที่ คำสั่งราชการ หรือ
ไม่ก็เป็นการสร้างความกลัวให้คิดตัวครู หรือ

ถ้าไม่คำสั่งราชการออกมา จะไม่ทำอะไรเช่นนี้เป็นต้น เป็นที่รู้กันแล้วว่าการทำงานที่มีคำสั่งอยู่เบื้องบนนั้นคนทำงานทำไปได้ด้วยความไม่สบายใจ ฉะนั้นพึงระลึกไว้ว่าการนิเทศการศึกษาที่ดีและจะได้มีผลนั้นมีใช้อยู่ที่การนิเทศการศึกษาแบบใช้อำนาจ

๓ การนิเทศการศึกษาไม่ควรจะออกห่างจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตามที่ทราบกันอยู่แล้วว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษามีอยู่ ๔ อย่างใหญ่ ๆ คือ ๑. จักการแห่งตน (Self-Realization) ๒. มนุษย์สัมพันธ์ (Human Relationship) ๓. สมรรถภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Efficiency) และ ๔. ความรับผิดชอบตามหน้าที่พลเมือง (Civic Responsibility) ศึกษาพิเศษที่จะต้องนึกไว้ในใจเสมอมีฉะนั้นจะต้องปฏิบัติงานและแรงไปเปล่า ๆ ในการที่จะนิเทศสิ่งที่ห่างไกลจากจุดมุ่งหมาย เมื่อไปถึงเกิดชนเวียน ประชุมครู และประชุมให้การนิเทศการศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษาทั้ง ๔ ข้อนั้น ศึกษาพิเศษจะทำได้

๔ การนิเทศการศึกษาไม่ควรจะเกี่ยวข้องกับรายละเอียดของเนื้อหาและการสอน หลักข้อนี้เกี่ยวข้องกับข้อ ๓ การนิเทศการศึกษาไม่ควรจะไปยุ่งกับเนื้อหาที่สอน เรามุ่งเพียงช่วยเหลือครู หรือมีความรับผิดชอบในการช่วยเหลือครูให้ไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ จุดมุ่งหมาย

ของการศึกษา ด้วยการปฏิบัติงานและหน้าที่การสอนให้เป็นผลดี เป็นผลสำเร็จ

๕ การนิเทศการศึกษาไม่ควรจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ทำอยู่เดี๋ยวนี้หรือขณะนั้นเท่านั้น ดังที่ครูทำวันนั้นมีความสำคัญมากสำหรับวันต่อ ๆ ไปข้างหน้า บางที่ศึกษานิเทศก์ที่ไปถึงเกิดดูการกระทำของครู ตั้งเกดบทเรียน และจะพาให้ศึกษานิเทศก์เพิ่งได้ใจในส่วนรายละเอียดของการสอน ของเนื้อหาจนเกินไป ในข้อนี้เดี๋ยวก็กล่าวแล้วว่าจะทำให้เสียเวลาและออกห่างจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ฉะนั้นศึกษานิเทศก์จึงควรวางโครงการไว้กว้าง ๆ เพื่อมุ่งผลสำเร็จในวันหน้าด้วย เราเพิ่งได้ใจในชั้นปลายมากกว่าสิ่งที่เห็นปรากฏอยู่ในระยะต้น จึงเป็นความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ที่จะต้องคำนึงถึงอนาคต ถึงวันข้างหน้าที่จะช่วยให้โครงการได้ผล ครูได้งอกงามเห็นคุณค่าตนเอง และรู้จักควบคุมตัวเอง

๖ การนิเทศการศึกษาไม่ใช่เป็นการคอยจับผิด ทางที่ดีที่สุดควรเป็นการส่งเสริมและแนะนำเพื่อให้เห็นความสำคัญ ความสามารถที่ครูมีอยู่ และจะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นอย่างไร แต่ก็เป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่ศึกษานิเทศก์จะถูกขอร้องให้พิจารณาข้อบกพร่องของครูในการงาน และขอร้องว่าควรจะแก้ไขอย่างไร เมื่อพบสถานการณ์เช่นนั้นศึกษานิเทศก์ก็ควรจะต้องพูดอย่างตรงไปตรงมา แต่ทงนอย่าลืมว่าคงอย่าพูดคำหิ

ไปในทางที่ดีขึ้นให้เห็นว่าคอยจับผิดครูอยู่ทุกกระเบียดนิ้ว ควรให้กำลังใจครู หากว่าครูเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อศึกษานิเทศก์แล้ว เห็นศึกษานิเทศก์เป็นคนคอยจับผิด คอยตำหนิติเตียนแล้วจะแก้ไขลำบาก จึงเป็นสิ่งที่จะต้องคอยระวังมาก โดยเฉพาะกับครูที่ใจน้อย

๗ การนิเทศการศึกษาไม่ควรจะหวังผลในทันทีทันใด ทุกสิ่งทุกอย่างต้องการเวลา เด็กกว่าจะเจริญเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ใช้เวลานาน การทำอะไรจะหวังผลเร็ว ๆ ไม่ได้ ศึกษานิเทศก์ก็เปรียบได้กับชาวสวนหรือชาวป่าปลูกพืชแล้วเชื่อว่าพืชจะออกงามในวันเดียวหรือรวดเร็วทันตาเห็นฉันใด การนิเทศการศึกษาก็นั่นแหละ ต้องอดทนที่จะรอผลที่จะปรากฏในการชี้แจงหน้า ต้องคอยดูแลงานของตนเองด้วยความหวัง อย่าลืมว่าการเจริญออกงามทุกอย่างเป็นกระบวนการที่ช้า อย่าเพิ่งเลิกดื่มในวิหังการ ความตั้งใจและการกระทำเสียก่อนที่ผลจะปรากฏขึ้น

หลักในทางปฏิบัติน

ถ้าจะกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือว่าเอาหลักในทางนิเสธ หรือในทางลบมาพูดในทางบวก ว่าการนิเทศการศึกษานั้นควรจะเป็นอย่างไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างจึงจะได้ผลดี

๑ การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นไปในทางเสริมสร้างและสร้างสรรค์ จริงอยู่การนิเทศการศึกษาเกี่ยวข้องกับการแก้ไขข้อบกพร่อง

ความผิดพลาดในการสอน แต่ทั้งนี้ด้วยชีวิตการทำงานที่เรียกว่าการแนะนำครูให้ก้าวหน้า และปรับปรุงการสอน อาชีพของตนให้ดียิ่งขึ้น จุดมุ่งหมายสำคัญก็คือ ให้นับปลายทางไปถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา ฉะนั้นศึกษานิเทศก์ที่ดีไม่จำเป็นต้องทำงานหนัก แต่ให้รู้จักเร่งครูให้ก้าวหน้าไปในทางที่ดีวางเดิม และในทางที่เป็นคุณค่าแก่การศึกษา

๒ การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย ความจำเป็นของประชาธิปไตย คือว่าให้รู้จักเห็นคุณค่าของเอกลักษณ์บุคคล ความสามารถของแต่ละคน การนิเทศการศึกษาควรจะมีรากฐานมาจากประชาธิปไตย ยึดหลักการประชาธิปไตย ซึ่งก็มี

- ก. การยอมรับนับถือเอกลักษณ์บุคคล
- ข. การมีส่วนร่วม การเข้าร่วมมือ และแบ่งปันกันส่วนในงาน
- ค. มีความเชื่อในวิธีการวิทยาศาสตร์ หรือใช้สถิติเป็นเครื่องตัดสิน

การนิเทศการศึกษาควรจะมียึดหลักประชาธิปไตย มิใช่มีรากฐานอยู่บนลัทธิการใช้อำนาจขัดตาธิปไตย จะต้องฟังเสียงส่วนมาก ถือเสียงข้างมากเป็นการตัดสิน

๓ การนิเทศการศึกษาควรเชื่อในการรวบรวมแหล่งวิทยากรของหมู่มากกว่าเชื่อในความสามารถของศึกษานิเทศก์เพียงคนเดียว ศึกษา

นิเทศก์ที่ดีจะต้องทำให้กลุ่มและผู้ร่วมงาน ทำงานให้ได้ผลดีที่สุด คึกขานิเทศก์เองควรจะเป็น ผู้มีทักษะในการดำเนินงานกับหมู่และส่งเสริมครู ให้เกิดทักษะในการดำเนินงานด้วย ทั้งการทำ งานจะต้องถือว่าทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องมิใช่แต่ หัวหน้า หรือผู้นำเท่านั้น คึกขานิเทศก์ที่ดีจะ ต้องร่วม

ก. ทำงานกับกลุ่มสมาชิก ผู้ร่วมงาน หรือกับคึกขานิเทศก์คนอื่น

ข. ฝึกตัวเองและผู้ร่วมงาน ในการ ปฏิบัติตัวเช่นนั้น

๔. การนิเทศการศึกษาควรอยู่บนรากฐาน ของอาชีพมากกว่าความดีส่วนตัว ดังแรก ที่ครูจะต้องคำนึงถึงไม่ใช่คึกขานิเทศก์ ไม่ใช่ โรงเรียน ต้องเป็นเด็กนักเรียนของครูเอง คึกขานิเทศก์ที่เหมือนกันจะต้องรู้ว่าหรือคึกขานิเทศก์ เป็นผู้ที่มาขอพบเพื่อขอคำปรึกษา กับคึกขานิเทศก์ ควรจะให้ความนับถือกันในอาชีพ การเคารพ เราเคารพกันในด้านการทำงาน การอาชีพ ไม่ใช่ เคารพกันที่ตัวบุคคล ในการเกี่ยวข้องกับครู คึกขานิเทศก์ควรทำตัวเป็นเพื่อน เป็นกันเอง แต่ไม่ใช่วางตัวเป็นใหญ่ และก็ไม่ต้องถึงกับ ทำตนให้เหมือนกับครู ครูทำอะไรคึกขานิเทศก์ก็ต้องทำอย่างนั้นบ้าง การทำงานร่วมกัน ควรจะเป็นการนับถือกันระหว่างผู้ร่วมงานมากกว่าความนับถือตัวกันส่วนตัว ความต้อง

การจะให้ชอบ ถ้าวางจะไม่พอใจ หรือสิ่งอื่น ๆ ทำนองนี้

๕. จุดหมายปลายทางของการนิเทศการ ศึกษาควรจะทำให้เด็กไปสู่จุดหมายของการ ศึกษา ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ก็เพื่อทำให้การสอนดีขึ้น ทำให้การเรียนของเด็ก ดีขึ้น มุ่งเน้นหนักไปทางเทคนิคการสอน เช่น เทคนิคในการตั้งคำถาม การให้งาน การฝึก การสอบ แต่ต้องไม่ลืมว่าอย่าไปเกี่ยวข้องกับ รายละเอียดของเนื้อหาวิชาครูควรได้รับการเร้าให้ สอนให้ใกล้จุดประสงค์ของการศึกษา และความ ต้องการที่แท้จริงของนักเรียน ด้วยการ ใช้ กระบวนการเรียน การสอนที่ดีขึ้น สัมบูรณ์ขึ้น

๖. การนิเทศการศึกษาควรจะได้ละหาคว ามรู้มีความสามารถพิเศษในทางใดก็ดังเดิมให้ ครูมีพัฒนาการทางนั้นให้มาก คึกขานิเทศก์ควร จะเฟื่องถึงความสามารถพิเศษของครูมากกว่าจะ คอยแก้ไขข้อบกพร่อง คุณค่าของคนเราตัดสินกัน ด้วยปริมาณและความเข้มข้นของคุณความดี มิใช่ตัดสินกันด้วยข้อบกพร่อง คนที่มีความดี มาก ข้อบกพร่องก็ถูกข่มลงไป แต่ว่าทุกคนจะ ต้องมีข้อบกพร่องด้วยกันทั้งนั้น เว้นแต่มากหรือน้อยเท่านั้น

ขงจื๊อกล่าวไว้ว่า “ปัญญาชนแสวงหา ความสมบูรณ์ จากความดีของผู้มีมิใช่จาก ความชั่ว” คำกล่าววนคึกขานิเทศก์นำไปใช้ได้

อย่างนี้คือว่าควรจะต้องหาความดีความสามารถของครูแล้วช่วยส่งเสริมให้ความสามารถและความดีนั้น ๆ ได้พัฒนาการต่อไปให้ดีที่สุด เหมือนกับการฝึกนกที่พาคนไหนเก่งทางใดเราก็ส่งเสริมทางนั้นให้มาก

หากครูผู้ที่มีความดีศึกษานี้เทศก์เป็นผู้คอยดูความบกพร่องก็จะเกิดความกลัวไม่สบายใจขาดความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ถ้าหากว่าครูมีความรู้ดีว่าศึกษานี้เทศก์มิใช่ผู้ที่คอยจ้องจับผิด คอยหาข้อบกพร่องอยู่ตลอดเวลา แต่ว่าต้องการจะรู้ว่าครูมีความสามารถอย่างหนึ่งอย่างใดพิเศษ ครูจะเป็นสุข สบายใจ เต็มใจที่จะทำงาน ภาระที่จะสำเร็จการสอนให้ดู และพร้อมที่จะรับคำแนะนำเพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน เมื่อครูได้รับการส่งเสริมความสามารถพิเศษให้ดั่งนี้แล้ว ข้อบกพร่องก็จะลดลงไปเอง จึงเป็นหน้าที่และความสามารถของศึกษานิสเทศก์ที่จะต้องใช้วิธีการส่งเสริมให้ดี เหมาะแก่แต่ละบุคคล อาจจะใช้วิธีการส่งเสริมชักชวนครูให้ศึกษาต่อ ช่วยครูวางโครงการการศึกษาค้นคว้า ให้ครูได้มีการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษ และทำงานค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ ต่อไป

๗ การนิเทศการศึกษาควรจะเกี่ยวข้องกับสวัสดิการส่วนตัวของครูและความสัมพันธ์อันดีในหมู่สมาชิก บรรยากาศที่ขาดความอบอุ่นขาดความรักใคร่ในกันและกัน ขาดความเป็น

มิตร ไม่มีความตรงรอยกันจะไม่ทำให้การนิเทศการศึกษาดำเนินไปด้วยดีเลย ทั้งนี้อาจเกี่ยวโยงและรวมถึงการต้องทำงานมาก การได้รับความสะดวกน้อย เดวและไม่พอเพียง ความลำบากในเรื่องเศรษฐกิจ ความกดดัน ความเครียดภายในชุมชนหรือระหว่างผู้เป็นหัวหน้า ความไม่ยุติธรรม และความไม่เข้าอกเข้าใจในกันและกันด้วย ฉะนั้นศึกษานิสเทศก์ที่ฉลาดเมื่อจะทำอะไรลงไปจะต้องพิจารณาให้รอบคอบ ถึงว่าจะมีเรื่องกระทบกระเทือนจิตใจอะไรในระหว่างผู้ร่วมงานเกิดขึ้นบ้าง บางทีศึกษานิสเทศก์อาจพบปัญหาซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมและการกระทำของศึกษานิสเทศก์เป็นต้นว่าปัญหาเงินเดือนน้อย ทางที่ที่จะต้องอธิบายปัญหานั้นกับหมู่ และช่วยกันหาทางว่าจะทำอย่างไรจึงจะช่วยเพิ่มเงินเดือนขึ้นได้ เป็นการทดแทนความต้องการของครู เท่านั้น ก็ทำให้ครูเหล่านั้นพอใจแล้ว

ฉะนั้นศึกษานิสเทศก์ควรจะหาทางให้ผู้ร่วมงานได้ทำงานร่วมกันรู้จักซึ่งกันและกัน ชอบพอกัน คนเราเมื่อเข้าใจกันแล้วจะไม่ยากทะเลาะกัน ถ้าหากจะเกิดมีสักคนหนึ่งหรือสองคนเป็นคนต่อต้าน คอยก่อกวน มีทัศนคติในทางทำลายความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่ เราอาจจำเป็นต้องกำจัดเขาออกไปด้วยการ คำว่าบาตรศึกษานิสเทศก์อย่าได้ตั้งใจที่จะทำเช่นนั้น ถ้าหากว่าได้พยายามใช้วิธีอื่นมาแล้วไม่ได้ผล ทั้งนี้เป็น

การคัดค้านน้อยออกไปเพื่อรักษาส่วนใหญ่

๘ การนิเทศการศึกษาควรเริ่มต้นด้วยสภาพการณ์และการปฏิบัติที่เป็นอยู่แล้ว การจะทำการนิเทศการศึกษาให้ได้ผลดีจะต้องดูเสียก่อนว่าสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ ดังที่ครูปฏิบัติอยู่เดิมมีพื้นฐานแล้วเพียงไร ควรจะเริ่มต่อไปอย่างไร เมื่อรู้พื้นฐานแล้วจึงค่อยวางแผนงาน แต่ต้องไม่ลืมว่าอย่าไปให้เร็วนัก

๙ การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นชน ควบจะก้าวหน้าและต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ เมื่อเริ่มต้นจากสภาพที่เป็นอยู่แล้ว รู้ทัศนคติของครูพอสมควรแล้ว การนิเทศการศึกษาก็ควรจะเริ่มช่วยเหลือได้ ในระยะต้องตามลำดับขั้นแรกศึกษานิเทศก์อย่าได้วิจารณ์งานใด ๆ ที่ครูทำถึงแม้สิ่งที่เขาทำอยู่ ปฏิบัติอยู่ไม่ถูกต้อง ศึกษานิเทศก์ก็ควรจะดึงความใส่ใจของครูให้พุ่งเต็มที่ ในกระบวนการที่ดี ที่ถูกต้องจะได้ผลดีกว่าช่วยบอกพร่อง งานที่ครูทำสำเร็จ แม้จะเป็นสิ่งเล็กน้อยนั้นเมื่อถึงวันต่อไปมาก ศึกษานิเทศก์ควรจะอดทนที่จะรอคอยผลงาน ความเจริญก้าวหน้าไปที่ละน้อย ๆ เป็นขั้น ๆ แต่ข้อสำคัญที่สุดก็คือความก้าวหน้านั้นควรจะเป็นไปเรื่อย ๆ

๑๐ การนิเทศการศึกษาควรจะต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับสมรรถวิสัย ทัศนคติ และความชอบ ความไม่ชอบของครู เรื่องของสมรรถวิสัยทุกคนย่อมมีไม่เท่ากัน บางคนก็น้อย ฉะนั้น

ความสามารถที่ครูจะนำหลักการ และวิธีการไปใช้ได้ขึ้นอยู่กับดี เดว แตกต่างกันไปตามสมรรถวิสัย จึงมีหลักทั่ว ๆ ไปว่าในการประชุม พบปะให้หลักการแก่ครูควรจะต้องคำนึงถึงเรื่องนั้นเสมอ นอกจากนั้นทัศนคติซึ่ง Thurstone ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการสรุปภายในใจของคน ซึ่งการสรุปนั้นเกิดขึ้นจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับมา และข้อความจริงต่าง ๆ ที่ได้ประสบมา” ก็เป็นเรื่องที่จะต้องระมัดระวังมากโครงการการนิเทศการศึกษาควรจะได้ดัดแปลงให้ถูก เหมาะสมกับทัศนคติของครูด้วย แม้แต่ ความชอบ ไม่ชอบ ซึ่งเป็นความรู้สึกของครูที่มันเองจากใจให้เหตุผลไม่ได้ก็ต้องคำนึงถึงด้วย

๑๑ การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นลักษณะที่ดำเนินไปด้วยการเข้าใจได้ง่าย ๆ และเป็นกันเอง ไม่เป็นแบบแผนเคร่งครัด หมายความว่าการใช้ในการสื่อความหมายนั้นก็ให้เข้าใจง่าย ๆ ใช้ภาษาที่ผู้ฟังเข้าใจได้ ความคิดที่ศึกษานิเทศก์มีอยู่เมื่อจะเอามาให้แก่ครูในการประชุมที่ดี การปรึกษาหารือกันที่ดี การค้นหากันที่ดี ต้องใช้ภาษาที่ครูเข้าใจได้ง่าย นอกจากความเข้าใจได้ง่ายแล้ว ยังจะต้องมีความเป็นกันเอง ไม่ต้องถึงกับเป็นแบบแผนเคร่งครัดอะไรนัก จริงอยู่ต้องมีการประชุมอย่างเป็นทางการเหมือนกันเมื่อจะให้หลัก หรือให้แนวโครงการแก่ครู ดังที่ศึกษานิเทศก์ควรจะนึกไว้ในใจเสมอ

ก็คืออย่าให้เป็นพิธีของมากนัก

๑๒ การนิเทศการศึกษาควรใช้วิธีง่าย ๆ เท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการสังเกตการประชุมครู การปรึกษาหารือกัน ควรจะทำอย่างง่าย ๆ เพียงการที่มีความสนใจร่วมกันแล้วมาอภิปราย ถกเถียงกัน ปรึกษาหารือกัน หรือการที่ศึกษานิเทศก์ ได้ชี้แจงเพื่อเราและส่งเสริมครูให้ร่วมในกิจกรรมด้วยวิธีการที่เป็นกันเอง หลีกเลี่ยงกีดกัน คัดแยก ๆ กับหลักข้อที่ตัวเอง ชื่นชอบในวิธีการดำเนินงาน

๑๓ การนิเทศการศึกษาคือมีผลพอกพูนของงานอื่น โครงการการนิเทศการศึกษาก็เพื่อจะช่วยครูทุกคนให้ก้าวหน้างอกงามไปเรื่อย ๆ ด้วยเหตุนี้ศึกษานิเทศก์จึงต้องนึกอยู่ในใจเสมอ ในการเลือกปัญหาให้ปะทะและสอดคล้องกับผลของความเจริญงอกงามของครู ครูเองก็ควรจะรู้ว่าผลจากความพยายามกระทำมาร่วมกับศึกษานิเทศก์นั้นได้พอกพูนขึ้นมาอย่างน้อยเพียงไร ก็ได้เข้าไปสู่จุดหมายของการศึกษามากน้อย ผลลัพธ์ควรจะทวนเวียนเรื่อย ๆ โดยมีจุดหมายปลายทางอยู่ที่จุดหมายของการศึกษา

๑๔ การนิเทศการศึกษาควรเป็นปรนัยและเป็นการวัดผลตนเอง คนมิใช่จะเกิดมากเป็นครู จะต้องฝึกเสียก่อนจึงจะเป็นได้ ศึกษานิเทศก์ก็เช่นเดียวกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นจำเป็นอยู่เองที่จะต้องพัฒนาตัวเองอยู่เรื่อย ๆ ในหน้าที่การงาน ในความเป็นผู้นำทางการศึกษา ด้วยการอ่าน ตำรับตำราในเรื่องการนิเทศการศึกษาให้มาก ๆ ได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของตนเอง ต้องศึกษาเรื่องของโรงเรียนที่ไปเยี่ยมไปช่วยทำการค้นคว้าส่วนตัวหรือร่วมกันกับผู้อื่นเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและสิ่งต่าง ๆ ที่ควรรู้อยู่เสมอ เมื่อปฏิบัติงานไปแล้วจำเป็นอยู่เองที่จะต้องวัดผลงานของตนเองว่าไปได้เพียงไร ก็ด้วยการตั้งข้อสอบถามไปยังครูถึงผลงานตามความรู้ลึกของครู การประชุมฟังความคิดเห็นจากชุมนุมชน จากผู้ปกครองนักเรียน การปรึกษาหารือกับครู และหนทางอื่น ๆ ที่จะทำให้ทราบผลงานของการนิเทศการศึกษาขึ้นมาได้ เมื่อได้ผลมาแล้วก็แปรผลนั้นอย่างเป็นปรนัย ไม่ลำเอียงเข้าข้างตนเอง ทงนกละผลของการนิเทศการศึกษานี้คือไปที่ศึกษานิเทศก์จะต้องทำนั่นเอง

อุดม วโรตม์ดิถีขจิตต์

ระดับการเติบโต

เด็กทั่ว ๆ ไปเติบโตในวัยใดในเรื่องใด E.A.Doll ผู้อำนวยการการวิจัย ของโรงเรียน
ฝึกหัดครูวันแดนดี มทร.รัตนโกสินทร์ ได้รวบรวมไว้ดังนี้

รายการ	อายุ	๑-๒ ปี
๐-๑ ปี		
๑. เอ็กอาก, หัวเราะ		๑๘. เดินไปรอบ ๆ ห้อง โดยไม่มีคน ช่วยได้
๒. คอแข็ง ยกศีรษะได้		๑๙. ขีดเขียนด้วยดินสอดี ดินสอ ดินสอ พอง แบน
๓. ยึดสิ่งที่อยู่ใกล้มือ		๒๐. เคี้ยวอาหาร
๔. ยอมใกล้ชิดกับคนทุกคน		๒๑. ถอดถุงเท้า
๕. พลิกตัว		๒๒. แยกเปลี่ยนสิ่งของ
๖. ยึดสิ่งที่อยู่ใกล้ กับเขาไปหา		๒๓. เอาชนะสิ่งกีดขวางง่าย ๆ เช่น เก้าอี้ ขวางหน้า
๗. ทรงตัวได้โดยลำพัง		๒๔. ถือ หยิบสิ่งที่ชอบใจ
๘. นั่งได้เอง		๒๕. คืบอาหารจากถ้วยหรือแก้วได้โดย ลำพัง
๙. ดึงตัวตรง		๒๖. เด็กขรบทหาร
๑๐. เริ่มพูด เต็มเสียงคนพูด		๒๗. เล่นกับเพื่อน
๑๑. คืบมาจากแก้วหรือถ้วยได้โดยไม่ต้องช่วย		๒๘. ใช้ช้อนตักอาหาร
ประกอบ		๒๙. เดินในสนาม ในบ้าน
๑๒. คืบคลานไปมา		๓๐. เด็กอาหาร เด็กของกิน
๑๓. ไขหัวแม่มือยึดสิ่งต่าง ๆ ประสาน กับนิ้วอื่น		๓๑. เรียกชื่อของที่จินตนา
๑๔. เรียกชื่อของสิ่งต่าง ๆ		๓๒. ชนบันไดได้โดยลำพัง
๑๕. ยืน คงไข่		๓๓. แก้วกระดาษห่อขนม เป็ดอกลูกไม้
๑๖. ระวังไม่ให้หน้าตายไหลได้		๓๔. พูดได้ความ เป็นประโยคสั้น ๆ
๑๗. ทำตามคำบอกง่าย ๆ ได้		

๒-๓ ปี

๓๕. ขอร้องไปใช้ห้องตัวม
๓๖. เล่นได้เองตามลำพัง
๓๗. ถอดเสื้อหรือเครื่องแต่งตัวทั้งหมดได้
๓๘. ใช้ช้อนกินอาหาร
๓๙. คืบหน้าได้โดยลำพัง จากแก้ว ขึ้น
๔๐. เช็ดมือตนเอง
๔๑. หนีจากภัยง่าย ๆ พ้น
๔๒. ไล่เตี๋ยได้เอง
๔๓. ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้
๔๔. รวมประติพจน์เข้าด้วยกัน

๓-๔ ปี

๔๕. ก้าวลงบันไดอย่างผู้ใหญ่
๔๖. เล่นกับเพื่อนอนุบาล "ร่วมกัน" ได้ดี
๔๗. คิดคิด
๔๘. ช่วยทำงานเด็ก ๆ น้อย ๆ ในบ้าน
๔๙. ทำสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้อื่น
๕๐. ถ้างมือได้เอง

๔-๕ ขวบ

๕๑. ใช้ห้องตัวมได้เอง
๕๒. ถ้างหน้าได้ลำพัง
๕๓. ไปบ้านเพื่อนบ้านโดยลำพัง
๕๔. แต่งตัวเองได้ ผูกเน็คไทยังไม่เป็น
๕๕. ใช้ดินสอ ดินสอดีระบายภาพ
๕๖. เล่นเกมที่แข่งขันกันกับเพื่อน

๕-๖ ปี

๕๗. เล่นสระเก็บ รก เดือน
๕๘. เขียนตัวหนังสือ ค้าง่าย ๆ
๕๙. เล่นเกม "หมาง่าย ๆ" ได้
๖๐. ใช้เงินเป็น
๖๑. ไปโรงเรียนได้เอง

๖-๗ ปี

๖๒. ใช้มัดโต๊ะทานะยนบนขนมปัง
๖๓. ใช้ดินสอ "เขียน"
๖๔. อาบน้ำได้ มีคนคอยช่วย
๖๕. เข้านอนเอง

๗-๘ ปี

๖๖. บอกเวลาได้ละเอียด แยกชั่วโมงและ
- ๑๕ วินาทีออกได้
๖๗. ใช้มัดโต๊ะตัดอาหารได้
๖๘. หมดความเชื่อถือในตัวเซนดาตลอด
๖๙. เล่นเกมของเด็ก ๆ
๗๐. หวี แปรง ฝนของตนเองได้

๘-๙ ปี

๗๑. ใช้เครื่องมือเป็น เช่น จอบ มีด
- พัด ได้
๗๒. ทำงานบ้าน
๗๓. อ่านหนังสือที่ชอบใจ
๗๔. อาบน้ำได้โดยลำพัง

๕-๑๐ ปี

๗๕. กินอาหารได้เรียบร้อย รู้จักระมัดระวัง
๗๖. ใช้เงินได้เล็กน้อย
๗๗. ไปเที่ยวไกล ๆ ได้

๑๐-๑๑ ปี

๗๘. เขียนจดหมายสั้น ๆ
๗๙. เรียกทางโทรศัพท์ หมุนได้เอง
๘๐. ทำงานตามลำดับขั้นตอนง่าย ๆ ได้ รู้ว่าทำอะไรก่อนหลัง.

๘๑. เข้าใจการโฆษณาสินค้า ตั้งชื่อของทางไปรษณีย์เป็น

๑๑-๑๒ ปี

๘๒. ทำงานประดิษฐ์ง่าย ๆ ได้
๘๓. คอยเอาใจใส่ตนเอง และผู้อื่น
๘๔. เพลิดเพลินกับหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร

๑๒-๑๕ ปี

๘๕. เล่นเกมยาก ๆ ได้
๘๖. แต่งตัวได้เรียบร้อย
๘๗. ชอบเครื่องแต่งตัวที่ตนชอบใจ
๘๘. ช่วยงานเด็กวัยรุ่นทำได้
๘๙. ทำงานประจำวันได้ถูกต้อง

๑๕-๑๘ ปี

๘๑. คิดค่อทางจุดหมาย
๘๑. คิดตามข่าวสาร เหตุการณ์ประจำวัน
๘๒. เดินทางไปไกล ๆ ด้วยตนเอง
๘๓. ทำงานไปตลอดวันโดยไม่ต้องแนะนำ
๘๔. จัดการการใช้จ่ายของตนเอง
๘๕. ชอบเครื่องแต่งตัวเอง

๑๘-๒๐ ปี

๘๖. ไปเที่ยวไกลได้เอง
๘๗. เอาใจใส่สุขภาพ พดนามัย
๘๘. ทำงานสนับสนุนการเรียน
๘๙. ไปเที่ยวยามค่ำคืนโดยไม่กำหนดเวลา
๙๐๐. เด็กใช้จ่ายเงินแต่ที่ตนเห็นว่าสำคัญ
๙๐๑. มีความรู้ดีกับมิตรชอบ

๒๐-๒๕ ปี

๙๐๒. ใช้เงินอย่างระมัดระวัง
๙๐๓. รับผิดชอบในตนเองและผู้อื่น
๙๐๔. ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม
๙๐๕. เตรียมตัวสำหรับอนาคต

๒๕ ปี

๓๑๖. ทำงานที่ต้องใช้ความชำนาญ
๓๑๗. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และ
ผาสุกใจ
๓๑๘. วางระบบการทำงานของคน
๓๑๙. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
๓๒๐. สร้างความสำคัญให้ตนเองในสังคม
ที่ตนอยู่

ข้าพเจ้าแปดมา หาดายรายการไม่เข้ากับชีวิตของคนไทย เพียงแต่หวังว่าคงจะให้แนว
แก่ครูบางคนที่ต้องการศึกษาเด็กของตน รายการเหล่านี้เป็นเครื่องมือช่วยพิจารณาเด็กของท่านได้
ทางหนึ่ง

๓๒๑. หาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพ
ของตน
๓๒๒. ชื่นชอบให้ผู้อื่น
๓๒๓. นำหรือแนะนำการดำเนินงานของผู้อื่น
๓๒๔. ทำงานที่ยากและดีชุม
๓๒๕. เอาใจได้ในฐานะของสังคม
๓๒๖. ดำรงรถเจริญงอกงามบนเส้นทาง
ของตนเอง
๓๒๗. ทำให้สวัสดิการทั่วไปก้าวหน้า

อุเทน เจริญกุล

หนังสือเรียนเล่มแรกของเด็กคือหนังสือที่เด็กแต่งขึ้นเองในห้องเรียน

๘๘ เด็กเล็ก ๆ ของเรา

ตามแผนการศึกษานับปัจจุบัน โดยกล่าวถึงจุดหมายของโรงเรียนอนุบาลไว้ว่า เพื่ออบรมและฝึกประสาทเด็กไว้ให้พร้อมที่จะรับการศึกษาชั้นประถมต่อไป สำหรับโรงเรียนเด็กเล็ก ก็มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ก่อนวัยที่จะถึงเกณฑ์บังคับ เป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงามของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และทางสังคม และเป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ผู้ปกครองเท่าที่จะทำได้

“เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” คำกล่าวนี้จะเป็นการเพียงพอแล้วที่จะชี้ให้เห็นความสำคัญของเด็ก คราวหนึ่งต้องหันกลับมาพิจารณาดูความเข้าใจที่ผู้ใหญ่ได้ให้ต่อเขา ครูกดี ผู้ปกครองก็ดี ได้เข้าใจได้และเรียนรู้เรื่องของเด็กเพียงใด? เราได้ปฏิบัติต่อเขาในวันนี้เพื่อให้เขามีชีวิตอยู่ด้วยความผาสุกและมีความสามารถ เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นคนที่มีคุณสมบัติต่อตัวเขาเองและต่อผู้อื่นเพียงใด?

มีคำกล่าวที่ออกจะเป็นกำปั้นทุบดินแต่น่าคิดอยู่ประโยคหนึ่งว่า “วันนี้ ไม่ใช่วันพรุ่งนี้” เห็นจะพอตรงกับคำของฝรั่งว่า Today's world is not tomorrow's world ไม่มีใครจะสามารถล่วงรู้ได้ว่า เหตุการณ์ในอนาคตจะเป็นเช่นไร จะราบรื่นหรือทุลักทุเล จะดีหรือเลวหรือจะมุ่นอะไร ด้วย • เหตุนี้โรงเรียนของเราได้สร้างความปลอดภัยให้แก่เด็ก เพื่อเขาจะได้ยืนหยัดอยู่ท่ามกลางความไม่แน่นอนของอนาคตแล้วหรือยัง? เด็กทุกคนต่างต้องการความศรัทธาในตัวของเขาเอง ความศรัทธาที่วันนี้ เรามีทางบ่อนให้เด็กได้โดยให้เขาได้มีชีวิตอยู่อย่างดีที่สุดในปัจจุบัน เป็นการวางรากฐานอันมั่นคงและแน่วแน่ในความรู้ดีของเขา เพื่เขาจะได้ดำรงชีวิตในอนาคตของเขาได้ไม่ว่าเหตุการณ์จะผันแปรไปเช่นไร ตัวอย่างเด็กอายุขวบเดียวที่ได้รับการเลี้ยงดูเป็นอย่างดี ได้รับการอบรมและฝึกฝนตรงตามความปรารถนาที่เขาอยู่ ย่อมจะเป็นการเตรียมตัวที่ดีที่สุดสำหรับเขาเมื่ออายุ ๒ ขวบ ในทำนองนี้ เด็กอายุ ๓ ขวบที่มีความเป็นอยู่อย่างอิสระและเป็นสุขในโรงเรียนอนุบาลก็ย่อมจะประสบความสำเร็จความดีหวังต่อเหตุการณ์ที่จะพึงมีขึ้นในโรงเรียนชั้นต่อไป นักการศึกษาหลายท่านลงความเห็นพ้องกันว่า เด็กวัย ๕ ขวบ เป็นระยะที่ดีที่สุดที่ควรจะต้องปลูกความศรัทธาตั้ง

กล่าวได้ว่าให้อย่างมั่นคงที่สุด เพื่อเป็นความเตรียมพร้อมที่เขาจะชนชนประณม ๑ ในปีต่อไป เพราะเด็กในวัยนี้กำลังมีความคิดในการสร้างสรรค์ และมีความสามารถที่จะเข้าสังคมของเขาได้เป็นอย่างดีแล้ว

ในการที่ครูหรือผู้ปกครองจะช่วยกันส่งเสริมความเจริญของงานของเด็กให้เป็นผลสำเร็จเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่ง และเป็นส่วนสำคัญขึ้นอยู่กับว่า เราได้เข้าถึงจิตใจเด็กแล้วเพียงใด ฉะนั้น การที่ครูถึงลักษณะนิสัย และความต้องการของเขา จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครูและผู้ใหญ่ที่มีส่วนรับผิดชอบในตัวเขาอย่างยิ่ง

เด็กทุกคนไม่ต้องการความขาดแคลนอาหาร เพราะนั่นย่อมหมายถึงความไม่สมบูรณ์ในด้านร่างกาย เด็กทุกคนต้องการความสำเร็จ ความปลอดภัย และความรัก เด็กทุกคนต้องการคำชมเชย, ความสนใจ และโอกาสที่จะเจริญเติบโต, ที่จะสำเร็จและที่จะเป็นอิสระ เหตุฉะฉนวนเป็นความต้องการที่ครูและผู้ใหญ่พึงจะรู้และพึงสนับสนุนให้เกิดขึ้น ทั้งต้องส่งเสริมเพื่อปลูกฝังความศรัทธาให้เขามีต่อตัวเขาเอง อย่างไรก็ตาม สิ่งเหล่านี้มิใช่จะทำให้ได้ในวันเดียว เดือนเดียว หรือปีเดียว และไม่ใช่สิ่งที่จะบรรลุได้ในตารางสอน แต่เป็นภาระที่ครูจะต้องคอยส่งเสริม, ปลูกฝัง และหาแนวทางที่จะสร้างสรรค์อย่างเป็นกระบวนการที่ต้องกระทำสืบเนื่องกันไป ทั้งนี้เพื่อให้เด็กในแต่ละคนมีความเชื่อมั่น ในตัวเองและมีความรักในทางเพิ่มพูนความสามารถและเป็นประกันต่อตัวเองได้

ครูพึงระลึกว่า สิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ไม่ใช่วิธีการแห่งการส่งเสริมความเจริญของงานของเด็ก
 เดย นั่นคือ :-

- การเพ่งเล็งเพื่อคอยจับผิด
- การมองหาข้อพิรุช
- การทดสอบหาความสำเร็จชนิดที่ทำโดยคิดต่อกัน
- เพื่อน ๆ เฝือกเฉย
- การคาดโทษ
- การไม่เกี่ยวข้องกับใครเลย
- การห้ามและการไม่ห้าม

เหตุฉะฉนวนเป็นสิ่งที่คอยทำลายความสำเร็จในตัวเด็ก หรืออาจจะเรียกได้ว่า เป็นสิ่งที่

ในทางตรงข้าม สิ่งที่จะทำให้เกิดความจำเริญในตัวเด็กได้คือ :

- ความอบอุ่น
- ความมีชีวิตกระปรกระเปร่า
- ความสุขุม
- ความอิสระเสรีที่จะทำอะไร ๆ ได้ในขอบข่าย

ในการส่งเสริมและสนับสนุนเด็กนั้น ต้องกระทำทั้งเป็นรายตัวและเป็นส่วนรวม เพราะว่ามนุษย์เราไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก ฉะนั้นการที่ครูจะหาทางให้เด็กทั้งหลายได้เจริญชนร่วมกัน งามชนร่วมกัน รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเห็นคุณค่าของกันและกัน จึงเป็นจุดประสงค์สำคัญยิ่งประการหนึ่งในวงการศึกษายุคปัจจุบัน

บางคนกล่าวว่า เด็กคือผู้ใหญ่ตัวเด็ก ๆ คำกล่าวนี้ไม่จริงแน่ The child is not a small adult เด็กก็คือเด็ก โลกของเด็กเป็นโลกที่แตกต่างไปจากโลกของผู้ใหญ่ เราต้องการมีความเป็นอยู่ตามประสาของเด็ก เราต้องการพูด ต้องการคุย ต้องการเดิน ต้องการทำงาน และเรียนร่วมกับเพื่อนเด็ก ๆ ของเขา

ในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์ ครูควรจะได้จัดหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็เครื่องมือช่วยให้เด็กเจริญก้าวหน้าไปสู่วุฒิภาวะในทางอารมณ์ได้โดย :-

๑. ให้ความปลอดภัย และความสัมพันธ์ในทางความรัก ความเห็นใจ กับบุคคลอื่น ๆ
๒. ให้การเรียนรู้ว่าความเจริญในทางอิสระ ในทางเป็นตัวของตัวเอง เป็นสิ่งที่น่าสนใจและพอใจ

๓. ส่งเสริมความสามารถในทางความรู้ดีอย่างลึกซึ้ง และเพื่อหาความสนุกเพลิดเพลินกับบุคคลอื่นได้

๔. ให้สามารถเล่นคนเดียวได้ดีเท่า ๆ กับเล่นกับผู้อื่น
๕. ส่งเสริมการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทางอารมณ์
๖. สร้างทัศนคติที่ตรงจุดประสงค์ต่อชีวิตประจำวัน
๗. ให้รู้ถึงคุณค่าและเข้าใจโลกในส่วนที่เกี่ยวกับตัวเขา

การที่ครูได้ให้การศึกษาแก่เด็ก โดยเข้าใจถึงลักษณะนิสัยและความต้องการของเขา ย่อมเป็นการให้การศึกษาที่ถูกต้อง และถูกเป้าหมาย ไม่ใช่ให้อย่างสุ่มๆ (random) ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการที่เด็กในวันนั้นจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้าได้ คือครู ครูเป็นผู้แนะแนวทาง ครูที่ย่อมสนองความต้องการของเด็กได้ การศึกษาปัจจุบัน ต้องการครูที่ไม่มีเฉพาะเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการครูที่มีความรู้ในด้านจิตวิทยาของเด็กด้วย.

ฉะนั้น อนาคตของเด็ก ส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับครู.

จันทร์ ชุ่มเมืองปักษ์

ศึกษานิเทศก์กับทักษะด้านต่าง ๆ

ในสมัยก่อน คศึกษานิเทศก์มีแต่ความรู้ และอำนาจก็พอจะเป็นศึกษานิเทศก์ได้ เพราะวิธีการ ปฏิบัติงาน นิยมใช้แบบ ตรวจ และ แบบ บังคับเป็นพัน คำสั่งของศึกษานิเทศก์แม้แต่เป็นในเชิงแนะ เช่น “ควรจะทำ” ก็มีความหมายเท่ากับ “ต้องทำ” เสียแล้ว คำว่าประชาธิปไตย เป็นที่เข้าใจว่าเป็นรูปหนึ่งของการปกครองประเทศ หาใช้วิธีการดำเนินชีวิตประจำวันไม่ และยังในวงราชการด้วยแล้ว คำว่าประชาธิปไตยก็ยังเห็นห่างต่อการนำเข้ามาปฏิบัติมากจน ดั้งนั้น การนิเทศการศึกษาแผนเก่าทุกสิ่งทุกอย่าง ย่อมชนอยู่กับ ตัว บุคคลคือ คศึกษานิเทศก์คนเดียว สมาชิกในคณะครูมีหน้าที่แค่ฟัง คำสั่งศึกษานิเทศก์ และปฏิบัติตามโดย คุณชนิการของตนคำสั่งมีความหมายเท่ากับการขัดข้องการของพระผู้เป็นเจ้านันที่เดียว ผลที่จะได้รับก็คือ การไล่ออก ปลดออก และอื่น ๆ ตามมาในทันที

ในสมัยนี้ ได้ชื่อว่าเป็นสมัยประชาธิปไตยปรัชญาแผนใหม่มีแนวคิดที่ว่า ประชาธิปไตยมิใช่เป็นแต่รูปหนึ่งของการปกครองเท่านั้น แต่จะต้องแทรกแซง อยู่ใน พฤติกรรมของ มวลชนในสถานต่าง ๆ ด้วย ตามแนวคิดนี้ ประชาธิปไตย

จึงไม่เพียงแต่หมายถึง การที่ประเทศใด ประเทศหนึ่งปกครองโดยระบอบรัฐธรรมนูญ มีการเลือกตั้ง ตัวแทนของกุ่มชนไปกระทำหน้าที่ของนิติบัญญัติ แต่หมายรวมถึงประชาธิปไตยในทุก ๆ พฤติกรรม และทุก ๆ สถานที่ภายในโรงเรียนก็เป็นประชาธิปไตย ในบ้าน ในวงราชการ ในวงการธุรกิจ ก็เป็นประชาธิปไตย การเป็น ประชาธิปไตยแต่ใน รูปการปกครองยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ เพราะในวงการอื่น ๆ ที่แยกย่อยลงมายังปฏิบัติด้วยวิธีการที่ขัดแย้งกันอยู่ หลักการจะเขียนไว้ไว้เศษเพียงไรก็ตาม แต่ถ้าตัวบุคคลยังไม่มีความคิดยังไม่มีความคิด ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สอดคล้องตามหลักการนั้น ๆ แล้ว ก็ยังหาได้ชื่อว่าได้เข้าถึงหลักการนั้น ๆ ไม่ ดังนั้น ประชาธิปไตยจึงหมายถึงวงการบริหารที่แยกย่อยออกมาจาก สถาบัน การ ปกครองใหญ่ ด้วยและการนิเทศการศึกษา ก็อยู่ในวงการที่กล่าวถึงนี้

ศึกษานิเทศก์ ต้องสร้างคนให้เป็นนักประชาธิปไตยที่ดี มีทัศนคติ และทักษะในทางประชาธิปไตย เพื่อจะได้นำคณะครูให้เกิดทัศนคติ ทักษะ และพฤติกรรมในทางประชาธิปไตย

ร่วมไปด้วย การสร้างบรรยากาศให้เป็นประชาธิปไตยในห้องเรียนจะทำไปไม่ได้เป็นอันขาด ถ้าครูยังขาดทัศนคติทางประชาธิปไตย ดังนั้นความรับผิดชอบในเรื่องประชาธิปไตยในห้องเรียนจึงเป็นเรื่องสะท้อนดังต่อไปนี้ เป็นลูกโซ่ เพราะครูเป็นประชาธิปไตย นักเรียนจึงเป็นประชาธิปไตย เพราะศึกษานิเทศก์เป็นประชาธิปไตย ครูจึงเป็นประชาธิปไตย เพราะศึกษานิเทศก์เป็นประชาธิปไตย ศึกษานิเทศก์จึงเป็นประชาธิปไตย ฯลฯ และโดยทำนองกลับกัน เพราะศึกษานิเทศก์ไม่เป็นประชาธิปไตย ศึกษานิเทศก์จึงไม่เป็นประชาธิปไตย --- เรื่อยไปจน เพราะครูไม่เป็นประชาธิปไตย นักเรียนจึงไม่เป็นประชาธิปไตย และเมื่อถึงตัวนักเรียนแล้ว ก็เท่ากับถึงตัวประชาชน (Citizens) เพราะเด็กเหล่านี้จะเติบโตไป เป็นประชาชนในโอกาสข้างหน้า ถ้านักเรียนไม่เป็นประชาธิปไตย ต่อไปประชาชน ก็ไม่เป็นประชาธิปไตยด้วย

ตามที่กล่าวแล้ว จะเห็นว่าบรรยากาศประชาธิปไตยจะสร้างขึ้นโดยลำพังครูหาได้ไม่ แต่เป็นเรื่องที่ต้องสร้างจาก ค้นทางไปปลายทาง ถ้าค้นทางบอกว่า ต้องทำ สถานที่ในระยะต่อไปจะบอกว่า ลองพิจารณาดู ก็จะอ่อนไป ฉะนั้น ก็ต้องดำเนินการตามค้นทาง และเพิ่มเติมว่า ต้องทำโดยค้นทาง เพื่อให้คำดังขลังขึ้น เมื่อแต่ละสถานที่ดังคำดังไปในลักษณะเช่นนั้น พอ

ถึงครูอยู่ปลายทาง คำดังต้องทำก็กลายเป็น ต้องทำโดยค้นทางที่สุดและปราศจากเงื่อนไขข้อโต้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อครูตกอยู่ในอาการบับรดเช่นนั้น ก็เห็นเขาดังนักเรียนต่อไปด้วย ลักษณะคำดังที่รุนแรงยิ่งขึ้นไปอีก ผู้ที่ได้รับทุกข์มากที่สุดก็คือ นักเรียนอยู่ตามเคย

ในหนังสือ Supervision for Better School ของ Kimball Wiles ได้อธิบายวิธีการนิเทศการศึกษาแผนใหม่ไว้อย่างละเอียดพิสดาร Wiles กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีทักษะดังต่อไปนี้

๑. ทักษะในการนำ (Skill in Leadership)
๒. ทักษะในมนุษยสัมพันธ์ (Skill in Human Relations)
๓. ทักษะในการประชุมหมู่ (Skill in Group Process)
๔. ทักษะในการปกครองคน (Skill in Personnel Administration)
๕. ทักษะในการวัดผล (Skill in Evaluation)

แต่ละทักษะ ผู้แต่งได้เน้นในเรื่องประชาธิปไตยไว้อย่างมาก เช่นทักษะในการนำ ก็กล่าวถึงการที่สมาชิกครูควรจะมีส่วนในการวางนโยบายของหมู่คณะ (A part in policy formulation) ศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารไม่ควรผูกขาดในการวางนโยบายแต่ผู้เดียว เพราะการที่

สมาชิกได้มีส่วนร่วมวางนโยบายของคณะด้วยนั้น จะทำให้สมาชิกรู้สึกว่าเป็นนโยบายของตนเอง ในเรื่องทักษะในมนุษยสัมพันธ์ ผู้แต่งได้เน้นในเรื่องการช่วยเหลือครูประเภทต่างๆ ให้มีโอกาสรับปรุงคนให้ดีขึ้น ศักยภาพที่ควรมองเห็นความจำเป็นของคนอื่น ๆ และยกย่องนับถือบุคคลลักษณะของคนเหล่านั้น ในเรื่องทักษะของการประชุมหมู่ (Group process) ก็ได้เน้นถึงวิธีการประชุมที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งผู้ร่วมการประชุมทุกคนมีฐานะอันเท่าเทียมกัน ในการเสนอความคิดเห็น ศักยภาพที่ไม่ควรครอบงำการประชุมเสียคนเดียว ผู้แต่งได้กล่าวจนถึงเด็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งจะช่วยให้การประชุมอยู่ในบรรยากาศที่เป็นมิตรและเบาอกเบาใจ เช่นการเรียงเครื่องคิมระหว่างประชุมเป็นต้น ในเรื่องทักษะในการปกครองคน ผู้แต่งได้กล่าวถึงการปรับปรุงคณะครูให้ดีขึ้นโดยวิธีการต่าง ๆ รวม

- ทั้งการอบรมครูประจำการ (in-service training) และการบริการด้านสวัสดิการแก่ครู เช่น การรักษาพยาบาล การให้กู้ยืมเงินตามความจำเป็น เป็นต้น ในเรื่องทักษะในการวัดผล ผู้แต่งได้กล่าวถึงวิธีผลงาน โดยครูวัดตนเอง (Self

evaluation) ซึ่งเป็นวิธีการแบบใหม่ ดังเดิมให้บุคคลรับผิดชอบในตนเองตั้งแต่เริ่มงานไปจนถึงที่สุดงาน ศักยภาพที่ก็ไม่ถูกขาดในการวัดผลแต่เพียงคนเดียว แต่ให้ครูรู้จักประเมินผลงานของตนด้วย วิธีนี้เป็นรูปประชาธิปไตยแท้ ซึ่งควรที่จะนำมาใช้ในระบบโรงเรียนของเรา

ทักษะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว เป็นคุณสมบัติอันจำเป็นยิ่งที่ศึกษานิเทศก์จะต้องมี เพื่อจะได้ทำงานเป็นผู้นำในระบบประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น ดังที่เราหวังกันอย่างยิ่งในขณะนี้ มิใช่เพียงแต่ให้เด็กมีความรู้ หรือมีความประพฤติอันดีเท่านั้น แต่ต้องการที่จะสร้างบรรดองแห่งชีวิตให้แก่เด็กของเราใหม่ เพื่อให้เด็กของเราได้พัฒนาขึ้นสู่อุดมคติที่ มวลมนุษย์ ใฝ่ฝัน และ เรียกร้อง โดยสมบูรณ์นั้นคือ บรรดองชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย การที่จะได้มาซึ่งคุณลักษณะเช่นนั้น เราจะเพียงแต่พูด ๆ กัน แล้วรอคอยให้มันเกิดขึ้นเอง ย่อมเป็นไปได้ มีวิธีเดียวเท่านั้น คือเริ่มนำวิธีการไปประยุกต์ในระบบโรงเรียนของเรา ในอนาคตอันใกล้ เราก็จะมองเห็นผลจากความพยายามของเราเกิดขึ้น.

สุนทร สุนันทชัย

สมมติว่าท่านอ่านหนังสือเกี่ยวกับการเล่นเทนนิส จบแล้ว ก็ต้องไปเล่นเทนนิส ดู เผลอไปตามธรรมดา ไม่ได้เอาหลักที่อ่านจบไปนั้น มาคิดแปลงใช้ การเล่นของท่าน อาจจะดีขึ้นบ้าง ก็คงเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเอง เช่นเดียวกัน ถ้าท่านเป็นเพียงอ่านเรื่องนั้น ผ่าน ๆ ไป ท่านก็จะเสียเวลาเปล่า เพราะเรื่องนั้นหนักพอ ดู อธิบายวิธีการต่าง ๆ ซึ่งต้องปฏิบัติตามด้วยจึงจะได้ผล ขอให้ท่านพยายามจับหลักและวิธีการที่จะอธิบายต่อไปนี้ให้ดี แล้วนำไปปฏิบัติด้วย

การศึกษาที่จะได้ผล ย่อมอาศัยการอ่านที่ชำนาญ น้อยคนนักจะสามารถอ่านได้อย่างดี บทความหนึ่งจะพยายามอธิบายวิธีเรียนโดยการอ่านว่าจะทำอย่างไรจึงจะเข้าใจและเก็บเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ดีที่สุด ภายในเวลาที่กำหนดให้ หลักในการอ่านหนังสือที่ดีนั้น แบ่งออกเป็นชน ๆ ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นหนึ่งได้แก่การสำรวจล่วงหน้า เกี่ยวกับ หนังสือ ที่จะอ่าน นั้นก่อน พยายามอ่านผ่าน ๆ ไป เพื่อจะได้รู้คร่าว ๆ เกี่ยวกับโครงและธรรมชาติของเรื่องเสียก่อน แต่มิใช่เป็นการอ่านเพื่อเอาเนื้อหาเสียทีเดียว

ผู้แต่งหนังสือบางคน พยายามแยกหัวข้อเรื่องออกเป็นประเด็นย่อย ๆ มากมาย เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น บางคนก็อธิบายหัวข้อไว้สั้น ๆ ในตอนต้น ถ้าหนังสือที่ กำลังอ่านมีลักษณะดังนี้ เราจะสามารถอ่านผ่าน ๆ เพื่อหาโครงเรื่องได้ หนังสือที่ชาวต่างประเทศบางคนแต่ง ก็มีเรื่องย่อไว้ท้ายบทด้วย เมื่อเป็นเช่นนั้น เราก็เลือกอ่านดูตอนก่อน ๆ เพื่อนกวดภาพคร่าว ๆ ของเรื่องไว้

หนังสือบางเล่มที่ไม่มีเรื่องสรุปไว้ดังกล่าวข้างต้น ก็เป็นเรื่องดำนากหน่อย แต่กลับเป็นผลดีมีประโยชน์ต่อเราเองเสียอีก เพราะเราต้องพยายามอ่านผ่าน ๆ ไป ไม่ใช่อ่านคำต่อคำ หรืออ่านทุกประโยค แต่พยายามเก็บประโยคหรือข้อความที่เห็นพ้องกัน ประกอบกัน เพื่อดูความคิดของผู้แต่งหนังสือเห็นว่า จะพูดถึงอะไรบ้าง แล้วเราจะได้ทักษะอย่างดีในการอ่าน แต่การที่จะปลูกฝังทักษะในการอ่านอย่างรวดเร็ว จำต้องอาศัยการปฏิบัติบ่อย ๆ ทักษะที่ว่านั้นจะเป็นเครื่องมือ อันมีค่ายิ่งที่จะช่วยให้ การศึกษาได้รับผลดี เป็นที่พึงพอใจ

“เทคนิคในการอ่านหนังสือ”

ผลจากชนด้ารวจดวงหน้า จะทำให้เราทราบถึงความคิดกว้าง ๆ ของผู้แต่ง และเป็นการเริ่มต้นเพื่อจะนำเราไปถึงความคิดอันแท้จริงของเขาต่อไป ชนนี้จะช่วยอย่างมากให้ทราบถึงเค้าโครงของเรื่องที่เรากำลังอ่าน ทำให้รู้ถึงสิ่งที่ผู้แต่งพยายามจะดึงเราไปสู่จุดมุ่งหมายของเรื่อง และจะเป็นการช่วยให้เราอยากอ่านยิ่งขึ้นอีกด้วย ชนคล้าย ๆ กับเรากำลังมองดูภาพรวม ๆ ของประเทศไทย ก่อนที่จะนำกระดาษแต่ละชนที่ถูกตัดแยกจากกัน นำมาประกอบเป็นรูปประเทศไทยอีกครั้งหนึ่งนั่นเอง

ขั้นที่สองได้แก่การตั้งปัญหา เมื่อเสร็จจากชนแรกแล้ว เราจะหยุดสักครู่แล้วตั้งปัญหาตามตัวเอง และควรเป็นปัญหาซึ่งเราคิดว่าจะพบคำตอบ เมื่ออ่านให้ละเอียดขึ้น ยกตัวอย่างสมมติว่า เรากำลังอ่านชีวประวัติของยาขอบ คำถามที่คิดว่าจะหาคำตอบได้ก็มี เช่น พื้นฐานทางการศึกษาและการตั้งคม ของยาขอบเป็น อย่างไรบ้าง ดังเหล่านี้ มีคำตอบที่ ความที่เขา แต่งแค่นั้นหรือไม่ ถ้าการเขียนของเขาออกแบบมาจากใครคนใดคนหนึ่งหรืออย่างไร และอื่น ๆ อีก

ปัญหาทั้งหมดนี้ อาจตั้งชนจากหัวข้อต่าง ๆ ของเรื่องนั้นอย่างเดียวกันได้ คำถามส่วนมากอาจได้มาจากชนด้ารวจดวงหน้า บางที่เขาอาจจะพบคำถามท้ายเรื่องที่เรากำลังอ่านก็ได้ ถ้าเป็นเช่นนั้นทางที่ดีควรจะอ่านคำถามเหล่านั้นก่อน และพยายามนึกถึงคำถามเหล่านั้นเมื่อในขณะที่กำลังอ่าน เนื้อหาของเรื่อง ท่านจะสังเกตเห็นว่า เทคนิคในชนตั้งปัญหานี้ คล้าย ๆ กับชนด้ารวจดวงหน้าในตอนที่เราได้อ่านเรื่องย่อท้ายบท (ถ้ามี) ก่อนที่จะอ่านบทนั้นอย่างละเอียด

ความสำคัญในการตั้งความมุ่งหมายของการอ่านไว้ มีมากมายแต่ใด ทุกคนก็คงจะรู้อยู่แล้ว เพราะความมุ่งหมายก็เหมือนทางเดินที่พยายามประกอบเรือให้ตรงไปสู่จุดหมายปลายทางได้ด้วยตัวมันเอง ถ้าความมุ่งหมายในการอ่านจำกัดเฉพาะลงไป ยิ่งพยายามชัดที่ตรงการอ่านได้เด่นชัดเพียงใด ก็ย่อมหมายความว่า การอ่านจะได้รับผลดีมากจนเพียงนั้น คำถามที่เราตั้งขึ้นเอง จะให้จุดมุ่งหมายที่ใกล้เคียงที่สุด แม้จะไม่คลุมถึงความคิดกว้าง ๆ ทั่วไป อันได้จากผลของการอ่านหนังสือทั้งเล่มนั้นก็ตาม แต่คำถามเหล่านั้นแหละ จะทำให้ท่านต้องอ่านหนังสือนั้นอย่างละเอียดรอบ ประโยคต่อประโยค วลีต่อวลีทีเดียว และยิ่งจะเร่งให้ท่านพยายาม ศึกษาให้อยู่ในวงแคบจำกัด ดังเสริมความตั้งใจที่แน่วแน่ได้อีกด้วย เพราะคำถามมีดังที่เราจะต้องเฝ้าหาเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายในการอ่านที่ต้องการได้ ชนตั้งปัญหานี้ จะช่วยเตรียมเราไว้ต่อสู้กับการสอบ การที่สอบได้คะแนนมาก ๆ ไม่ใช่ใช้ความมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษา ก็จริงอยู่หรอก แต่จะว่าไม่สำคัญนักก็

ไม่ได้ยูนั่นเอง คำถามที่เอามาจากเนื้อหาวิชาจริง ๆ นั้น ถ้าเป็นคำถามที่จริงจัง จะมีจำนวนจำกัด ไม่มากเกินไป ถ้าท่านมีความสามารถในการสร้างปัญหาเองในระหว่างอ่านแล้ว หรือไม่เช่นนั้น ก็ไม่ไกลไปจากที่เคยคิดตั้งไว้นัก และถ้าท่านจำใจอยู่กับวิธีเฉพาะตัวของครูหรือกรรมการสอบคนใดคนหนึ่งแล้ว ท่านได้เปรียบในการสอบมากทีเดียว

ขั้นที่สามได้แก่การอ่าน การอ่านที่ได้ผล ย่อมเกี่ยวข้องกับปฏิริยาด้วย เมื่อเราเริ่มอ่าน ส่วนมากจะตกเก้าอี้มาบ้าง พียงอย่างสบาย วางหนังสือบนคอก และอ่านสายตาของเรากำลังว่องไว อ่านทุกคำทุกสิ่งในหน้านั้น แต่บางทีสมองยังเฉย ๆ อยู่ไม่ได้ร่วมมือกับตาด้วย ผลก็คือเมื่ออ่านจบแล้ว ไม่ได้รับความรู้ความคิดจากสิ่งที่อ่านเลย ปฏิริยาเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการอ่าน จิตใจของคนไม่เหมือนดินแห้งที่พร้อมจะดูดน้ำทันที ความรู้เปรียบเหมือนลูกฟุตบอลที่ถูกเตะลอยไปบนอากาศซึ่งเราจำเป็นต้องตามจับไว้ การเรียนทุกอย่างเป็นกระบวนการที่ต้องแคล้วคล่องไว และจะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เรียนเกิดปฏิริยาต่อสิ่งที่จะเรียนนั้นเท่านั้น

การศึกษาขึ้นอยู่กับวิธีการที่คนเราร่วมมือใน “สถานการการเรียน” ซึ่งเรากำลังประสงค์อยู่ ถ้าท่านพบความคิด ข้อเท็จจริงและหลักการใหม่ ๆ ก็แปลว่า ท่านกำลังอยู่ใน “สถานการการเรียน” และขณะที่ท่านกำลังทำปฏิริยากับสิ่งที่เหล่านั้น ก็แปลว่าท่านกำลังเรียนจากผลของการร่วมมือของท่านเองในสถานการนั้น ๆ นั่นเอง การเรียนย่อมเป็นสัดส่วนตรงกับจำนวนปฏิริยาที่คนเราให้แก่สถานการการเรียนนั้น ถ้าเกิดปฏิริยามาก ก็ย่อมแปลว่าได้เรียนมากเช่นด้วย

ขั้นที่สี่ได้แก่การบันทึก หมายความว่า บันทึกเป็นคำพูดของเราเองเมื่ออ่านจบตอนหนึ่ง • เรื่องหนึ่งหรือบทหนึ่ง ก็ให้เอนหลังลงไป หันหน้าออกจากหนังสือแล้ว “พูด” ออกมาเป็นคำพูดของท่านเองเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้แต่งไว้ การที่จะทำได้ดีท่านอาจจะซ้ำเติมดูหัวข้อเรื่อง แล้วพยายามคิดว่าในหัวข้อนี้มีเรื่องอะไรบ้าง ถ้าหนังสือนั้นไม่มีหัวข้อเรื่อง ก็ควรจะขีดตั้งฎประกาศิ์ข้อความสำคัญไว้ เพราะจะช่วยให้ท่านระลึกถึงสิ่งสำคัญ ๆ ในเรื่องและอาจจะคิดถึงหัวข้อในใจได้ความสมบูรณ์เท่าที่จะทำได้ด้วย แต่พึงระมัดระวังในการขีดตั้งฎประกาศิ์ได้ ประโยคในหนังสือด้วย ถ้าไม่ใช่หนังสือของเราเองก็ไม่ควรทำ โดยเฉพาะหนังสือของห้องสมุดแล้ว ยิ่งไม่เป็นการบังควรมากเพราะไม่ใช่สมบัติของเราคนเดียว ทั้งนี้หาทางแก้ไข โดยลอกข้อความนั้น ๆ ลงในสมุดบันทึกของเราเองก็ได้

คนเราทุกคนมักมีประสบการณ์ในการคิด และมักจะพูดกับตัวเองว่า ตั้งนั้นถึงเราคิดแล้ว แต่ครั้นเมื่อมีผู้มาขอร้องให้อธิบายให้ฟัง ก็ไม่สามารถจะบรรยายออกมาเป็นคำพูดได้ เราจะไม่สามารถอธิบายความคิดที่เตือนทางคลุมเครือได้อย่างแจ่มแจ้งเหมาะสมเพื่อให้คนอื่นเข้าใจตามเราได้เลย ทุกคนย่อมรู้ดีอยู่แล้วว่า เราไม่สามารถจะพูดหรือตอบโต้ได้เกี่ยวกับความรู้สึกความคิดที่เรารู้เพียงเตือนทางนั้น ทางเดียวที่จะทำได้คือ แม้เราจะรู้เรื่องเกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ ไม่แจ่มแจ้งนักก็ตาม เราก็ควรพยายามหาทางอธิบายหรือคิดออกมาเป็นคำพูดของเราเองให้ได้เท่านั้น ในการสร้างหัวข้อจากความจริงหรือโครงเรื่องที่เรารู้ได้เองนั้น ต้องพยายามใช้คำพูดที่เราเข้าใจแจ่มแจ้งจริง ๆ ถ้าท่านทำเช่นนั้นได้ผล ก็แปลว่า ปฏิบัติการ ซึ่งเรากล่าวกัน ว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนในชั้นที่สามนั้น ได้ผลดีเช่นเดียวกัน ขณะที่ท่านกำลังสร้างคำพูดของท่านเองจากเนื้อหาวิชาที่ท่านอ่านนั้น แสดงว่าท่านกำลังดำเนินกิจกรรมทางจิตใจอยู่ทีเดียว กล่าวคือ ท่านกำลังใช้สมองอย่างเต็มกำลังนั่นเอง นอกจากนั้นถ้าท่านทำเช่นนั้นได้ผล ก็ยังแสดงอีกด้วยว่า ท่านเข้าใจโครงเรื่องของหนังสือที่ท่านคิด เราจะรู้เรื่องที่อ่านหมดไม่ได้ การเป็นเพียงแต่เก็บข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไว้โดยไม่พยายาม ทำให้ข้อเท็จจริงเหล่านั้น มีความสัมพันธ์ กันด้วย

อนึ่ง ถ้าท่านปฏิบัติตามขั้นที่เรากล่าวได้ผล ยังจะแสดงอีกด้วยว่าท่านมีความเข้าใจในเรื่องที่ท่านอ่านดี ขณะที่ท่านกำลังสร้างหัวข้อเรื่องด้วยคำพูดของท่านเองนั้น แสดงว่าท่านกำลังนำความรู้ที่ได้จากหนังสือและนำความเข้าใจในสิ่งประกอบสำคัญ ๆ ในนั้นมาปฏิบัติด้วย การที่ท่านรู้โครงเรื่องที่อ่านและแสดงออกมาเป็นคำพูดของท่านเองได้ก็แสดงว่าท่านมีความสามารถในการนำสิ่งเหล่านั้นออกมาใช้ได้จริง ๆ เป็นความจริงที่ว่าเมื่อเราอ่านหนังสือจบ เราอาจจะท่องข้อเท็จจริงได้จากการจำ แต่ในทางปฏิบัติข้อเท็จจริงเหล่านั้นจะไม่มีค่าอะไร นอกจากท่านจะเข้าใจ มันเสียก่อน และนำมานำไปใช้ในสถานการณ์ที่เหมาะสมได้

ในชั้นนี้ ท่านจะได้รับความรู้และพร้อมที่จะวัดผลการเรียนการอ่านของตนได้ว่าเรายังขาดอะไร ที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมขึ้นอีกในเรื่องเดียวกัน เป็นการเสียเวลาที่จะอ่านอีก ถ้าเรารู้และเข้าใจเรื่องที่อ่านดีแล้ว ถ้าท่านสามารถสร้างหัวข้อต่าง ๆ ขึ้นจากเค้าโครงที่ท่านทำเองได้ก็แสดงว่าท่านมีความรู้ดีพอที่จะขยายความคิดออกไปได้โดยไม่ต้องเสียเวลาอ่านอีก

ความสำคัญของการที่ชั้นนี้มากทีเดียว ไม่ควรจะมีมองผ่านไป ในสหรัฐได้ทำการทดลองแล้วว่า ถ้าเรากำหนดเวลาให้คน ๆ หนึ่งอ่านหนังสือเพื่อศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็น ๑๕ นาที

หรือ ๕ ชั่วโมงก็ตาม คนๆ นั้นจะได้คะแนนดีในการทดสอบ ถ้าเขาใช้เวลาที่ได้นั้น อย่างน้อย ครึ่งหนึ่งของทั้งหมด สำหรับหยุดคิดทบทวน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในขั้นตอนปัญหาและขั้นตอนที่ ทงหมายถึงความว่า ถ้าเรามีเวลา ๓ ชั่วโมง เราก็ควรใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที ในขั้นตอนจวดงหน้า และขั้นตอนและ อย่างน้อยที่สุด ๓๐ นาที ในขั้นตอนปัญหาและขั้นตอนที่ ขั้นตอนปัญหาและ ขั้นตอนที่มีรากฐานเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตอย่างเดียวกัน เพราะทั้งต้องต้องใช้ความคิด ใช้ ความจำและสร้างเนื้อหาของเรื่องขึ้นมาด้วยตัวของท่านเอง สำหรับขั้นตอนจวดงหน้า กับขั้นตอน นั้น มีลักษณะคล้าย ๆ กันในแง่ที่ต่างก็พยายาม จะจับภาพ ความคิดของผู้แต่ง หนังสือนั้นด้วยกัน ดังนั้น ถ้าจะกล่าวอีกทีหนึ่งได้ว่า เราควรใช้เวลาครึ่งหนึ่งในการคิดทบทวน และ อีกครึ่ง หนึ่งสำหรับการอ่านจริง ๆ บางคนทบทวนแล้วยังเห็นว่า ควรใช้เวลาถึง ๒ ใน ๓ สำหรับการคิดทบทวนนี้ แต่ไม่มีใครเคยที่จะเสนอให้ใช้เวลาในการนี้ต่ำกว่าครึ่งของเวลาทั้งหมด

เป็นการง่ายที่จะเข้าใจว่า ทำไมจึงใช้เวลามากในการคิดทบทวนนี้ ทงเพราะยอมทราบกัน ด้ว่า การคิดยากกว่า การอ่านมาก ยิ่งกว่านั้น การที่คนเราหอดอกตัวเองว่า กำลังคิดอยู่ ทง ๆ ที่ ไม่ได้คิดจริง ๆ นั้น ย่อมเป็นการง่ายกว่าการที่จะหอดอกว่าอ่านแล้ว ในเมื่อยังไม่ได้อ่านจริง ๆ ดังนั้นทางที่ดี เราควรตั้งกฎสำหรับบังคับตัวเองไว้ว่าจะไม่เปลี่ยนเวลาในขั้นตอนทบทวนทั้งต้องขั้นให้ ด้เข้าอีก คุณค่าอันนี้ไม่เป็นเพียงทฤษฎีเท่านั้น ในสหรัฐได้เคยทดลองใช้ได้ผลดีมาแล้ว การที่ใช้ เวลาอย่างน้อยที่สุด ครึ่งหนึ่ง สำหรับการคิดทบทวนนั้น จะทำให้ท่านได้คะแนนดีในการทดสอบ ดังนั้นท่านจะให้ท่านมากพอๆ ถ้าท่านสนใจในการปฏิบัติจริง ๆ

ขั้น ๑ ขั้น ๒ ได้แก่การทดสอบ ขั้น ๓ ขั้น ๔ ขั้น ๕ ขั้น ๖ ขั้น ๗ ขั้น ๘ ขั้น ๙ ขั้น ๑๐ ขั้น ๑๑ ขั้น ๑๒ ขั้น ๑๓ ขั้น ๑๔ ขั้น ๑๕ ขั้น ๑๖ ขั้น ๑๗ ขั้น ๑๘ ขั้น ๑๙ ขั้น ๒๐ ขั้น ๒๑ ขั้น ๒๒ ขั้น ๒๓ ขั้น ๒๔ ขั้น ๒๕ ขั้น ๒๖ ขั้น ๒๗ ขั้น ๒๘ ขั้น ๒๙ ขั้น ๓๐ ขั้น ๓๑ ขั้น ๓๒ ขั้น ๓๓ ขั้น ๓๔ ขั้น ๓๕ ขั้น ๓๖ ขั้น ๓๗ ขั้น ๓๘ ขั้น ๓๙ ขั้น ๔๐ ขั้น ๔๑ ขั้น ๔๒ ขั้น ๔๓ ขั้น ๔๔ ขั้น ๔๕ ขั้น ๔๖ ขั้น ๔๗ ขั้น ๔๘ ขั้น ๔๙ ขั้น ๕๐ ขั้น ๕๑ ขั้น ๕๒ ขั้น ๕๓ ขั้น ๕๔ ขั้น ๕๕ ขั้น ๕๖ ขั้น ๕๗ ขั้น ๕๘ ขั้น ๕๙ ขั้น ๖๐ ขั้น ๖๑ ขั้น ๖๒ ขั้น ๖๓ ขั้น ๖๔ ขั้น ๖๕ ขั้น ๖๖ ขั้น ๖๗ ขั้น ๖๘ ขั้น ๖๙ ขั้น ๗๐ ขั้น ๗๑ ขั้น ๗๒ ขั้น ๗๓ ขั้น ๗๔ ขั้น ๗๕ ขั้น ๗๖ ขั้น ๗๗ ขั้น ๗๘ ขั้น ๗๙ ขั้น ๘๐ ขั้น ๘๑ ขั้น ๘๒ ขั้น ๘๓ ขั้น ๘๔ ขั้น ๘๕ ขั้น ๘๖ ขั้น ๘๗ ขั้น ๘๘ ขั้น ๘๙ ขั้น ๙๐ ขั้น ๙๑ ขั้น ๙๒ ขั้น ๙๓ ขั้น ๙๔ ขั้น ๙๕ ขั้น ๙๖ ขั้น ๙๗ ขั้น ๙๘ ขั้น ๙๙ ขั้น ๑๐๐

สรุป: ถ้าท่านนึกว่าวิชาหนังสือหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ก็ตามดังกล่าวข้างต้นนี้ ดิฉันควร จะใช้ แต่วิธีใช้เวลามาก และมีวิธีการยุ่งยากซับซ้อนเกินไปแล้วละก็โปรดระวังถึงสิ่งตาม ประการต่อไปนี่ยกก่อน:-

๓. ไม่ว่าท่านจะใช้เวลาดีกเท่าใดในการศึกษา ถ้าท่านแบ่งเวลาระหว่างการอ่านกับการคิด ทบทวน ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ท่านจะเรียนและจำได้มากกว่าที่จะอ่านโดยใช้เวลาในการคิดทบทวน แต่น้อย

๔. เวลาที่กำหนดให้ในการศึกษา ไม่มีความสำคัญเท่ากับการแบ่งเวลาให้ถูกต้อง ดังกล่าวข้างต้น เพราะแม้เวลาจะมาก แต่แบ่งเวลาไม่ถูก ผลที่ได้จากการศึกษา ก็ย่อมน้อยกว่าที่ได้จากวิธีซึ่งมีเวลาน้อย ๆ แต่แบ่งเวลาตามระบบข้างต้น

๕. ขอให้ท่านลองใช้วิธีการที่อธิบายข้างต้น เพราะในทางปฏิบัติทำได้ง่ายพอๆ ไม่ใช่เป็นทฤษฎีที่ปฏิบัติไม่ได้ อย่าเพิ่งโมเมว่าเป็นวิธีที่ยาก ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง ๆ

โปรดปฏิบัติของคู่มือ ๖ ครั้ง ท่านจะเห็นว่า มันง่ายเพียงไร ถ้าท่านมีความชำนาญในการใช้วิธีนี้แล้ว ต่อไปท่านจะไม่เสียเวลามากในการศึกษาเลย.

กิตติศักดิ์ เชียงสะอาด

สมาคมศิษย์เก่าคณะศึกษาศาสตร์ของความคิด
Barr & Burton

ทัศนจักรบ้านนอกอเมริกา

การเดินทางคราวหนึ่ง ๆ เราได้พบเห็นและศึกษาสิ่งต่าง ๆ ใหม่ ๆ หลายอย่าง นับเป็นประสบการณ์ที่ช่วยให้ชีวิตสมบูรณ์ขึ้นได้มาก ในบรรดาการเดินทางหลายคราวทั้งที่ไปมลรัฐต่างๆ และภายในรัฐอินดีอานาที่ข้าพเจ้าพำนัก เมือง Logansport เป็นเมืองที่ให้ความประทับใจในด้านการศึกษาแก่ข้าพเจ้ามากที่สุดแห่งหนึ่ง

Logansport เป็นเมืองเล็ก ๆ ตั้งอยู่ในมลรัฐอินดีอานา ตั้งอยู่ทางภาคกลางตอนใต้ทางเหนือ ลักษณะของเมืองนี้ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงเมืองพิษณุโลก และเชียงใหม่ เนื่องจากทั้งสามเมืองนี้มีลักษณะเหมือนกันหมดแม่น้ำแบ่งเมืองออกเป็นสองภาค พลเมืองในเมือง Loganapoat ประกอบอาชีพในทางกสิกรรม และทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเล็ก ๆ เพื่อนชาวอเมริกันของข้าพเจ้าชื่อ Miss Mary Arnie ซึ่งต่อไปข้าพเจ้าจะขอเรียกสั้น ๆ ว่า Marie เคยเป็นครูอยู่ที่เมืองนี้ก่อนไปเรียนเพื่อทำปริญญาโทต่อที่มหาวิทยาลัยอินดีอานา Marie รักเมืองนี้มากทั้ง ๆ ที่มิได้เป็นเมืองมาตุภูมิของเธอเอง Marie ได้ชวนข้าพเจ้าและเพื่อนคนไทยอีก ๒ คน กับชาวพิลลัปปีนอีก ๒ คนไปเที่ยวและดูโรงเรียนประถมที่เมืองนี้

พวกเราออกเดินทางจาก Bloomington อันเป็นเมืองที่ตั้งมหาวิทยาลัยอินดีอานาในตอนเช้าของฤดูหนาว อากาศวันนั้นสดชื่นแม้จะเยือกเย็นจนเราต้องปิด กระจก หน้าต่างรถ หมดทุกด้านก็

ตาม ภูมิประเทศที่ผ่านไปเป็นผืนไร่ข้าวโพดกว้างขวางสุดสายตา แต่ในขณะนั้นเรามองเห็นแต่ทรางคัน ข้าวโพดแห้ง จนเป็นต้นตาลอ่อนเป็นหย่อม ๆ เท่านั้น บ้านสีขาวเป็นคอกชนเคียวหรือเรือนไม้สองชั้นปลูกอยู่ห่างกันเป็นระยะ ๆ นาน ๆ รถก็ผ่านเมืองเล็ก ๆ ที่ประกอบด้วยร้านรวงบ้านเรือนไม้ก่อดิบดังเห็นคัน Maple ไปโกรันอยู่ทางสองทางเดียวที่หนึ่ง รถแล่นมาบนถนนที่เรียบปูลาดอย่างดีมีเนินแบ่งครึ่ง ถนนสีขาวตลอดทางมาประมาณ ๓ ชั่วโมง ก็บรรลุดุจดหมายเวลานั้นเป็นเวลาประมาณ ๑๐ นาฬิกา รถข้ามสะพานข้ามแม่น้ำ Logansport มาราว ๕ นาทีก็ถึงบ้านที่เราจะพัก เรามองเห็นหิมะตกค้างอยู่ทั่วไปในเมืองนี้ ซึ่งในระยะวันสองวันที่เราอยู่ในเมือง Bloomington ไม่มีหิมะตกเลย ข้าพเจ้าจึงขอตั้งนิยฐานว่า ที่เมือง Logansport อากาศหนาวกว่าที่ Bloomington

หลังจากได้ชมตึกภาระตงจากรถ ทราบว่า จะพักจะอยู่อย่างไรและได้พักผ่อนจากการที่นั่งมา

ในรถมานานพอสมควร Marie ก็พาพวกเราไป
โบสถ์ เนื่องจากวันนั้นเป็นวันอาทิตย์ ชาว
Logansport แสดงความสนใจ ยิ้มแย้มแสดง
ไมตรีจิตต่อพวกเราเป็นอย่างดี เมื่อพิธีเทศน์
และร้องเพลงตามเนื้อในหนังสือที่ทางโบสถ์จัดไว้
ให้จบลงแล้ว Marie ก็พาพวกเราไปแนะนำกับ
ผู้เทศน์และเจ้าหน้าที่ในโบสถ์ เขาขอให้พวกเรา
เซ็นชื่อลงในสมุดเยี่ยมที่จัดไว้เฉพาะ และแจก
คินด็อคำให้พวกเราเป็นที่ระลึก ออกจากโบสถ์
Marie ก็พาเราไปบ้าน Mr. Herd เพื่อนเก่าของ
เขา Mr. Herd มาโบสถ์ก่อนรอบก่อนเที่ยงวัน
นั้นด้วย เรานั่งรถไปราว ๕๐ นาที ถึงบ้านของ
เขาซึ่งปลูกอยู่ห่างจากคนอื่น ๆ มาก บ้านนั้น
เป็นคอกชนเคียวใหม่เอี่ยม ขนาดใหญ่กว่าบ้านที่
เห็นตามธรรมดา พวกเราทราบภายหลังว่า เจ้า
ของบ้านเป็นผู้ออกแบบเขียนแปลน และควบคุม
การปลูกสร้างเอง เมื่อได้ชมบ้านซึ่งห้องหับ
ต่าง ๆ พอเป็นสังเขปแล้ว Mr. Herd ก็พาไปดู
โรงรีดนมและ บ้านวัว ที่เรียกบ้าน เพราะลักษณะ
โรงที่วัวอยู่นั้นมีลักษณะเป็นบ้านจริง ๆ มีประตู
หน้าต่างและฝาผนัง ชั้นบนเป็นที่อยู่ของพ่อแม่
เจ้าของบ้าน เราได้รับการต้อนรับ และคำอธิบาย
ชี้แจงอย่างดี ทั้งคู่อายุเกิน ๖๐ ปีไปแล้วยังคงแข็งแรง
กระปรี้กระเปร่าและงานที่ต้องทำอยู่ประจำ
วันนั้นก็ต้องใช้แรงไม่น้อยแม้จะมี กำลังไฟฟ้าเข้า
ช่วยคนไม่แข็งแรงก็ทำไม่ได้ พวกเราชมการรีด

นมวัวด้วยไฟฟ้าอยู่เป็นเวลานานพอสมควรก็เดิน
ต่อไปชมบ้านหมู หมูที่บ้าน Mr. Herd ก็เหมือน
กับหมูที่เราเห็นอยู่ทั่วไป ดีชาว ๆ ไม่อ้วนอ้วนอ้วน
จึงได้คอดังแล้ว ไม่ค่อยต่างกับสุนัขเท่าไรเลย
เนื่องจาก เขา บังคับ คุมดูแลเรื่อง อาหาร ไม่ให้
อาหารที่กินแล้วเป็นไขมันมาก ชนหมูอยู่ได้ไม่
นานเพราะทนกลิ่นไม่ไหว เราไม่มีโอกาสได้ชม
การปลูกและเก็บเกี่ยวพืชผลเพราะเวลานั้นไม่ใช่
ฤดูไถ่ที่ดิน เมื่อเรากลับเข้าไปในบ้านที่อบอุ่น
อีกครั้งหนึ่งก็พอดิบาย Mrs. Herd เตรียมอาหาร
กลางวันเสร็จเรียบร้อยแล้ว อาหารนั้นประกอบ
ด้วยใช้ทอดราด Gravy ผักต้ม ขนมปังที่อร่อย
ที่สุดรับประทานกับเนย นมสดคุดสดากรรมใน
บ้านที่โอชะ ของหวานคือไอศกรีม ทุกคนรับ
ประทานอาหารมากกว่าปกติเพราะถูกใจขนมปัง
ที่นุ่มและร้อนควนยังชนกรุ่น ๆ เราเพิ่งทราบจาก
Marie ที่หลังจาก Mrs. Herd ภรรยาเจ้าของบ้าน
ได้ Bachelor Degree ทางวิชาการเรือน

ครอบครัวของกิลกรูมมีลูก ๕ คน ซึ่งนับ
ว่าเป็นครอบครัวที่ใหญ่เปรียบกับครอบครัวอื่นๆ
ที่ข้าพเจ้าเคย พบเห็นมา หลังอาหาร แล้วลูกหญิง
คนโต ของเขาที่กำลัง เรียน อยู่ Grade ๕ ก็คิด
เขียนโน้ตให้พวกเราฟัง พวกเราขอให้คัดเพลงที่
เรารู้จัก จึงมีการร้องเพลงคลอเขียนโน้ตเป็นกว
ย่อยอาหาร ต่อจากนั้นเจ้าของบ้านก็พาดูได้ดู
ธรรมชาติอันได้ดูเขาตาด ช้เมนต์ มีเครื่องทำ

ความว่อน เกมเครื่องชกเคาะมาเป็นทีตาคงมา
เล่นเกมส์ต่อนหน้าหนาว และเกม ของ เสรีจทุก
อย่าง Shuffleboard กับบิงปองเป็นเกมส์ที่จัดได้
สบาย ๆ Shuffleboard เป็นเกมส์ใหม่สำหรับ
เรา เจ้าของบ้าน จึงต้องมา อธิบายเครื่องเล่นนี้
ไม่ว่า ๆ มีขอตรงปลายสำหรับจับขอบแผ่นไม้
กลม ๆ ให้ถนัดเพื่อจะได้เขยไปทีรูปสามเหลี่ยม
ที่เป็นเป้าหมาย ผู้เล่นจะต้องเขยให้เขาไปอยู่
ภายในให้ได้ จึงจะได้คะแนนมาก ผู้เล่นจะยืน
อยู่ห่างจากรูปสามเหลี่ยม ที่วาดไว้บนราว ๓๐ -
๓๕ ก้าว การเล่นแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย ผลัดเปลี่ยน
กันเขยไม้กลม ๆ นั้นให้เขาอยู่ในรูปสามเหลี่ยม
ฝ่ายใดมือแม่นกระดะดะเขยไม้เข้ารูปสามเหลี่ยม
ก็ได้คะแนนมาก ก่อนตมมือเล่นซ้ำพเจ้าคิดว่าคง
จะไม่เหนื่อยเลย แต่พอเดินไปหน่อยก็รู้สึกตัว
คาดคิด เดินไป ๆ เหนื่อยพอดู พอพวกที่เล่น
บิงปองเล่นจบเกมส์พวกเราก็เปลี่ยนเกมส์เล่น เรา
ใช้เวลาดูอยู่ห้องใต้ดินเป็นเวลาลง ๒ ชั่วโมงโดย
ไม่รู้สึกตัว

เราเดินทางกลับราว ๕ โมงเย็น ครอบครัว
พาทุกคนเข้าไปในเมืองเพื่อไปโบสถ์รอบค้ำ
อีก แต่พวกเราแยกกลับที่พักเพื่อออกมาแรงไว้ดู
โรงเรียนในวันรุ่งขึ้นไป เทียบเคียงทั้งวันจึงกลับมา
ที่พัก และได้สนทนาวินิจฉัยกับเจ้าของบ้าน และ
Mary ซึ่งเป็นน้องสาวของ Marie Mary เป็นครู
สอนอยู่ที่ Lincoln Elementary School ซึ่งตั้ง

อยู่ในเมืองนี้เหมือนกัน

เจ้าของบ้านที่เราพักอยู่มากแล้ว ชื่อ Mrs
Mc Cormic เนื่องจากบ้านเก่าเป็นบ้าน ๒ ชั้น
กว้างขวางและตัวแก้อยู่คนเดียว จึงเปิดห้องสาม
ห้องให้เป็นห้องพัก แต่แก้มห้องว่าง ดำรงไว้
ห้องหนึ่งสำหรับให้ลูกชายมาพักเวลาจะมาเยี่ยมแก
พวกเราได้ รับความ สะดวกสบายทุก อย่างตลอด
เวลาที่พักอยู่ที่นี่ แม้อากาศภายนอกจะหนาวแต่
พอเข้าบ้านก็อบอุ่นสบาย

รุ่งเช้าพวกเราออกจากที่พักแต่ ๘ นาฬิกา
กว่า โรงเรียนแรกที่เรามาอยู่ชื่อ Columbia เพิ่ง
สร้างได้ ๒ ปี ตัวโรงเรียนเป็นตึกชั้นเดียว ใน
ห้องเรียนด้านหนึ่ง ใช้กระจกทั้งแถบแทนหน้าต่าง
ต่าง แต่งสวยงามจึงต้องได้เต็มทีทุกห้อง ห้องเรียน
กว้างขวาง เพดานสูงเกดเวลาเข้าไปในห้องเรียน
โดยทั่วไปแล้ว นักเรียนทำงานอยู่เย็บคู้ นักเรียน
ทำงานกันเป็นหมู่เป็นพวก โต๊ะและม้านั่งในห้อง
เรียนตามชั้นต่าง ๆ จัดไม่เหมือนกัน บางห้อง
ก็จัดเป็นหมู่ บางห้องก็จัดรวมหันหน้าเข้าหากัน
ทั้งหมด ทุกห้องมีอ่างล้างมือ หรือซัก
ล้างอย่างอื่น หรือมีกระถางต้นไม้ ม้านั่งของ
นักเรียนคิดแต่งไว้ที่แผ่นป้ายหลังห้อง เกยกับ
วิชาภาษาบ้าง งานศิลปะที่นักเรียนทำบ้าง ครู
ใหญ่ได้พาเราไปดูห้องประชุม ที่กว้างขวางมีเวที
อยู่ข้างหน้า ขรรคมดาต่อนกลางวันห้องประชุมก็
ใช้เป็นห้องอาหาร นอกจากนั้นแล้วยังใช้เป็น

ห้องประชุม พ่อแม่ได้มาร่วมกับครู และ ประชุม
นักเรียนทั้งโรงเรียนอีกด้วย นอกจากห้องประชุม
โรงเรียน ยังมีห้องพดศึกษาที่กว้างขวางพอ
สำหรับหลายห้องจะใช้ได้พร้อมกันโดยไม่รบกวน
กัน เมื่อชมห้องต่าง ๆ ในโรงเรียนหมดแล้ว
Marie ก็พาพวกเราไปที่ห้อง & ที่ครูผู้ชายประจำ
ชั้น ชั่วโมงนั้นครูกำลังสอน Little Red Caboose
ซึ่งเป็นโคลงเกี่ยวกับรถไฟ นักเรียนอ่านโคลง
นั้นพร้อมกับจับตัวต่อกันเหมือนขบวนรถไฟเดิน
เตลันจึงหว่านที่รถไฟเดินพร้อมกับอ่านโคลง ตอน
นั้นไป ดูเด็กทุกคนสนุกสนาน เมื่อนักเรียนอ่าน
จบครูก็ให้นักเรียนกลับเข้าที่นั่งเพื่อฟังคำอธิบาย
เพิ่มเติม ในทันใดนั้นเด็กผู้ชาย ๓-๔ คนก็ถูก
ขวนจากโต๊ะส่วนเดื่อหนาว ส่วนหมวก ครูจึงหัน
มาชี้แจงว่า นักเรียน เหล่านั้นมีหน้าที่ เป็นยามดูแล
ความปลอดภัยให้นักเรียนเวลาโรงเรียนเลิกซึ่ง
เรียก Safety Patrols

เมื่อโรงเรียนเลิกครูชั้นนี้ ได้เอื้อเฟื้อพาพวก
เราไปชมห้องเก็บอุปกรณ์การ ต่อที่ได้อบรมรวม
และจัดทำตนเอง มีงานที่นักเรียนทำ ภาพต่างๆ
ที่นักเรียนวาด ไปสเตอร์ แผนที่และอื่น ๆ

ออกจากโรงเรียน Columbia พวกเราไปดู
โรงเรียน Mc Kinley ครูใหญ่เป็นผู้หญิง ขณะ
ที่ครูใหญ่พาพวกเราเดินไปดู ห้องเรียนชั้นต่าง ๆ
นักเรียนบางกลุ่มที่เดินสวนมา หยุดเดินรอจนพวก
เราผ่านเขาจึงเดินต่อ เมื่อผ่านชั้นเรียนแต่ละชั้น

ข้าพเจ้า มีความรู้ ดีกว่านักเรียน อยู่ใน ความเป็น
ระเบียบเป็นอันดี พวกเราแวะเข้าดูภายในห้อง
เกือบทุกห้อง บน Bulletin Board และในห้อง
แสดงกิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่เมื่อเราเข้าไปใน
ห้อง Grade 3 เป็นชั่วโมงภาษาอังกฤษ นักเรียน
กำลังอ่านตามคำพังเป็นหมู่ ๆ หมู่ที่กำลังเรียนอยู่
กับครูเรียนวิธี ใช้พจนานุกรมพวกเรากำลังเกิดควิ
ชั่นและถาม ซักถาม ของครู อยู่พอ สิ้นควรก็ไป
ห้องอื่นต่อ

จากห้องนี้เราไปห้องประชุม ๒ ครูประจำ
ชั้นต้อนรับพวกเราเป็นพิเศษ เนื่องจาก
นักเรียนทุกคนในห้องกำลังนั่งทำงานที่ได้รับมอบ
หมายอยู่ได้อย่างเป็นระเบียบ พวกเราเดินดู
ภาพและงานของ นักเรียน ที่ตกแต่งไว้ รอบห้อง
อย่างน่าดู ครูประจำชั้นช่วยอธิบายงานที่นักเรียน
กำลังทำ

ความ เอาใจใส่ ต่อ นักเรียนเป็นพิเศษ อาจ
ทราบได้จากการที่ครูเก็บกระดาษเขียนลายมือของ
เด็กทุกคนไว้เป็นระยะ ๆ เปรียบ เทียบกับลายมือ
ของนักเรียนตั้งแต่แรกมาเรียนในชั้นนี้ เพื่อจะได้
ทราบถึงความออกงามของเด็กในการเขียนลายมือ
ออกจากห้อง Grade ๒ เราเข้าไปในห้อง Grade
๖ ซึ่งพอดีกับเป็นชั่วโมงเรียนสังคมศึกษา หลัง
จากที่ได้รับการแนะนำครูประจำชั้นผู้ชายทราบว่า
พวกเราเป็นใครแล้ว ครูก็อนุญาตให้นักเรียน
ในชั้นซักถามสิ่งที่เขาต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่อง
ราวของประเทศเรา

เด็กในชั้นยกมือซักถามกันจนเราตอบไม่ทัน
ส่วนมากต้องการทราบเกี่ยวกับเด็กไทย เป็นต้น
ว่าแต่งตัวอย่างไร เล่นกีฬาอะไรกันบ้าง เมื่อครู
เรียกให้ถามจนเกือบทั่วกันแล้ว เด็กคนหนึ่งก็
ขอร้องให้เราพูดภาษาของเราให้เขาฟัง เราก็พูด
ให้เขาฟัง ต่อจากนั้นทุกคนในห้องขอให้พวกเรา
เซ็นชื่อในสมุดของเขาและก่อน พวกเราอำตาก็มี
เด็กหลายคนขอให้พวกเราร้องเพลงไทยให้เขาฟัง
สักเพลงหนึ่ง เมื่อเขาแสดงความสนใจมากมาย
ถึงปานนั้นพวกเราก็ไม่อาจขัดได้ ประจวบกับมี
คนที่มึนหัวขี้ก้านในการขับร้องอยู่คนหนึ่งพวกเรา
จึงได้ฟังเพลง พระราชนิพนธ์ “สายฝน” จบ
เพลงพวกเราแสดงความพอใจมาก เรายืนห้อง
นั้นนานที่สุด และอยู่ด้วยความเพลิดเพลินและรู้สึก
ดีใจที่ได้มีโอกาสให้ความรู้ความเข้าใจแก่พวก
เขาเกี่ยวกับประเทศ

เราอำตากรุใหญ่กลับตอนก่อนโรงเรียนเลิก
เด็กน้อยเพื่อมาร่วม ประชุม P.T.A. ที่โรงเรียน
Columbia เรื่องที่ประชุมวันนั้นเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย
ของโรงเรียน โรงเรียนนี้มีความจำเป็นต้องเปลี่ยน
ม่านเวทีห้องประชุมจึงขอความเห็นผู้ปกครองใน
การจัดหาใหม่ ได้ตกลงกันเกี่ยวกับชนิดของผ้า
ราคาและอื่น ๆ นอกจากม่านก็ยังมึนเครื่องใช้อย่าง
อื่น ๆ ที่โรงเรียนจำเป็นต้องซื้อเพิ่มเติมอีก การ
ประชุมกินเวลาดาวหัวโมงเศษ ผู้มาประชุมส่วน
มากเป็น ‘แม่’ พ่อมาประชุมเพียงไม่กี่คน ผู้

ปกครองที่มาประชุมทั้งหมดมีจำนวนเกือบร้อยคน
หลังประชุมมีการเลี้ยงน้ำชา พวกเราได้รับการ
แนะนำในที่ประชุม ตลอดเวลาเลี้ยงน้ำชา
พวกเราจึงต้อง ตอบ คำถาม คนละ หาดาย คำถาม
ระหว่างนั้นครู คนหนึ่ง ก็เดิน เบียน โน ช่วย ทำให้
บรรยากาศในห้องครึกครื้นขึ้น เมื่อเสร็จการ
เลี้ยงน้ำชาครูใหญ่แนะนำ หนาว่าพวก เราคนหนึ่งร้อง
เพลงไทยให้นักเรียนที่ โรงเรียน Mc Kinley ฟัง
เป็นที่คึกคักดีใจมาก ที่ประชุมจึงพร้อมใจกัน
ขอฟังเพลงนั้น เพลงพระราชนิพนธ์ ‘สายฝน’
จึงกังวานขึ้นอีกเป็นครั้งที่สอง เสียงคายที่พวกเรา
ไม่มีใครเดินเบียนโนได้เลย มีฉะนั้นแล้วเพลงนี้
จะไพเราะขึ้นอีก แต่ถึงกระนั้นเมื่อจบเพลงแล้ว
ผู้ฟังปรบมือแสดงความพอใจอย่างมาก ก่อนที่
พวกเราจะถูกขอให้ร้องหรืออย่างอื่นอีก Marie
ก็ชวนพวกเรากลับเพราะเย็นมากแล้ว ประกอบ
กับเวลานั้นหิมะก็กำลังตกลงมาแล้ว มองออกไป
นอกหน้าต่างเห็นหิมะเป็นเกล็ดขาว ๆ บาง ๆ ตก
ลงมาไม่ขาดสาย เราออกเดินทางจากที่พักราว
๕ โมงเย็น หิมะตกลงมาตาชนทุกที่ บนถนนเวลา
นั้นหิมะตกหนักกว่าเดิมาแล้ว Marie ผู้ทำหน้าที่
พาพวกเรามาและพาพวกเรากลับต้องทำงานหนัก
ตอนขับรถกลับ ลมแรงจนเรารู้สึกว่ารถแดน
ด้านลม และ ผ้าหิมะที่ ถูกลม แรงพัด เฉียงโดนรถ
Marie บอกพวกเราว่ากำลังมี Snow Storm ตาม
ทางบางตอนหิมะเปลี่ยนจากลักษณะที่เราเห็นเป็น

แผ่นมาเป็นเม็ด ๆ ขนาดเม็ดกรวด เราได้ยิน
เสียงตมพดกอนนาแซงเด็ก ๆ นีมากระทบกระจก
หน้ารถเหมือนเสียงเม็ดกรวดจริง ๆ Marie บอก
พวกเราว่า ถนน รื่น มาก พวกเรา เพิน อยู่
Logansport และอยู่ในคึกคักหลายชั่วโมงจึงไม่ทราบ
ว่าหิมะตกหลายชั่วโมงมาแล้ว หิมะบนถนนจึง
หนาประกอบกับรถราแน่นไปมามิได้ขาดจึงทำให้
หิมะเกาะ พ้นถนน แน่นยิ่งจน เพิ่มความ ดันชนอีก
ซ้ำเจ้าไม่ อาจ บอกได้ว่าการ ขับรถบน ถนนใน
เวदानันต์ต่างกับขับบนถนนธรรมดาอย่างไร เพราะ
ขับรถไม่เป็น แต่บอกได้ว่าถ้าเดินก็ต่างกับเดิน
บนถนนธรรมดามากมาย Marie ขับรถมาได้ราว
๒ ชั่วโมง ก็พา พวกเรา แวะร้าน อาหาร ริมถนน
ร้านหนึ่ง พอลงจากรถพวกเรา ก็เกือบถล่มถลา
หกล้มตาม ๆ กัน พ้นร่องเท้า ธรรมดาตอน
เหมือนมดไต่ได้อยู่ด้วย ตอนข้ามถนนยังต้องระวัง
มากเพราะมีรถแน่นไปมาอยู่ไม่ขาดระยะ เรา

ต้องจับมือกันเดินข้าม ถึงกระนั้น ต่างคนก็ต้อง
เดินอย่างระวังเคยต้องเตยงนาหนักตัวให้ เรากิน
อาหารอย่างรวดเร็ว เสร็จแล้วรีบกลับมาขึ้นรถ
ถึงหอพักเกือบเที่ยงคืนเนื่องจากรถแน่นได้ช้ากว่า
ขาไปมาก Marie บอกพวกเราว่าได้พยายามขับ
อย่างรวดเร็วที่สุดแล้ว เป็นบุญที่เราไม่ประสบอุบัติเหตุ
เหมือนรถคันหนึ่งที่ โถงจาก ขอบถนนไปติด
อยู่ในหล่มข้างทาง คิณนพวกเรากะต่องเที่ยว
บ้านนอกอเมริกาหัดกันสับสนได้ ใครที่เรียน
๘ โมงเช้า ก็จัดเป็นผู้เคราะห์ร้ายมาก ๆ
ก่อนนอน คิณน และแม่ จน กระทั่งบัดนี้
ข้าพเจ้าไม่เคยลืมคำพูดของครูใหญ่โรงเรียน
Mc Kinley ตอนเดินมาส่งพวกเราที่หน้า
ประตูโรงเรียน ที่ว่า “โรงเรียนของดิฉัน
ดีเพราะมีเกล็ดดล้อยู่คนเดียว คือ อะไร
พวกคุณรู้ไหม? เพราะ ดิฉันมี ครุ น้อยดิ
ฉันเอง”

มานิต สาครินทร์ อ.บ., ป.ม., M.S. in Ed.

ภาพยนตร์กับการสอน

ชีวิตของเราสั้นเกินกว่าที่จะเรียนรู้ด้วยการกระทำเอง หรือคของจริงด้วยตาเองทุกอย่างไปได้ เราถูกบังคับให้ได้รับประสบการณ์ที่ต้องเสียเป็นอันมาก ในจำนวนวิธีการทั้งหลายเหล่านี้ เราต้องเรียนรู้โดยการสังเกตทางอ้อม และมันเป็นเรื่องดีของ ประชาชนใน ศตวรรษที่ ๒๐ ที่มีภาพยนตร์ซึ่งเป็นเครื่องมือในการสังเกตทางอ้อม จากภาพยนตร์เราจะเห็นสิ่งต่าง ๆ ทุกหนทุกแห่งในโลกที่บันทึกลงในฟิล์ม เราไม่สามารถจะตามนักสำรวจไปทั่วโลกเหนือ แต่เราเห็นได้จากภาพยนตร์

ภาพยนตร์ที่เราใช้ในโรงเรียนเป็นภาพยนตร์ ๑๖ ม.ม. ซึ่งมีอยู่สองแบบ คือ แบบไม่มีเสียง และแบบมีเสียง แบบไม่มีเสียงม้วนหนึ่งยาว ๕๐๐ ฟุต จะกินเวลานาน ๑๖ นาที แบบมีเสียงจะกินเวลาเพียง ๑๑ นาที

ทอมัส เอดิดิสัน เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของภาพยนตร์ เขาเป็นคนที่คาดการณ์ถึงประโยชน์ของภาพยนตร์ในการศึกษา ครั้งหนึ่งเขาเคยทำนายว่า “ คำว่าคู่มือเป็นสิ่งที่จำเป็นใช้สำหรับครูเอง ภาพยนตร์จะเป็นมีดคู่เหล็กแก่หนึ่งดือที่ใช้สอนของครู ไม่ใช่หนังสือเป็นมีดคู่เหล็กแก่ภาพยนตร์ เด็กจะเรียนรู้ทุกสิ่งที่มีอยู่ในทุกชั้น ตั้งแต่คำต่ำสุดถึงสูงสุด จาก ภาพยนตร์ การใช้ภาพยนตร์เป็นวิธีสอนที่หัดก็เลยไม่ได้ ”

ทำไมเราจึงใช้ภาพยนตร์ จะใช้ให้สัมพันธ์กับสิ่งที่อ่านได้อย่างไร ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาควรค่าแก่การศึกษา ต่อไปนี้ใครจะกล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของภาพยนตร์โดยเปรียบเทียบกันถึงอื่น ๆ

๑. การใช้ภาพยนตร์จะให้ความหมายที่เกี่ยวข้องแก่การเคลื่อนไหวได้เป็นอย่างดี เราสามารถจะแสดงสิ่งมาได้จากดัดได้ดี เราแสดงผลิตภัณฑ์ของการทอได้จากนิทรรศกรรม แต่การทอเองนั้นเป็นการกระทำ เราจะเรียนรู้การกระทำได้ก็แต่โดยทำเอง หรือดูเขาทอกันจริง ๆ หรือดูภาพยนตร์

๒. ภาพยนตร์ดึงดูดความตั้งใจ เราอดที่จะดูภาพยนตร์ไม่ได้ การเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลง จะยังความตั้งใจของผู้ดูให้คงทน ห้องเรียนที่มีมีดคู่แสงสว่างเฉพาะจอเท่านั้นจะทำให้ไม่มีสิ่งรบกวน ความตั้งใจของนักเรียน ภาพยนตร์ยังก่อให้เกิดอารมณ์อย่างมาก

๓. ภาพยนตร์ช่วยให้เราเข้าใจเวลา หรืออนุกรมแห่งเหตุการณ์

เราสามารถคุมเวลาได้ เราเพิ่มเวลาได้ โดยทำแบบสตอปโมชัน ฟิล์มช้านั้นทำได้โดยการถ่ายภาพด้วยอัตราที่เร็วกว่าธรรมดา (สำหรับภาพยนตร์เจ็บบใช้ ๑๖ รูปต่อวินาที ภาพยนตร์เสียง

๒๔ รูป ต่อวินาที บางอย่างเกิดอย่างรวดเร็วตาเรามองเห็นไม่ได้ การถ่ายก็ถ่ายด้วยอัตราเร็วสูง อะไรที่เป็นไปช้าเช่นการบานของดอกไม้เราถ่ายด้วยอัตราเร็วต่ำ พวกมันเมื่อฉายแล้วจะทำให้เราเห็นได้ ทำให้เราเห็นการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

๔. ภาพยนตร์สามารถนำสิ่งที่ผ่านมาหรืออยู่ในระยะใกล้เข้ามาในห้องเรียนได้

การเข้าใจดีเป็นสิ่งที่ยากเสมอ แต่โดยอาศัยภาพยนตร์เราสามารถจะสร้างมันขึ้นมาได้ให้เด็กเห็นได้ เช่น เด็กจะเรียนรู้เรื่อง พม่าตกค่ายบางระจัน พระนเรศวร ทรงกระทำยุทธหัตถี เหล่าเด็กอาจอ่านได้จากหนังสือจริง แต่เด็กย่อมไม่เข้าใจเท่าการดูภาพยนตร์

๕. ภาพยนตร์สามารถลด หรือขยายขนาดจริงของวัตถุได้

สิ่งที่เด็กตาเรามองไม่เห็น ภาพยนตร์ขยายทำให้เรามองเห็นได้ สิ่งที่ใหญ่เกินเราจะเห็นรูปร่างของมันด้วยตาทั้งหมดได้ทั่วถึงได้ ภาพยนตร์ก็ลดขนาดให้มองเห็นได้หมด

๖. ภาพยนตร์ ทำให้เห็น ขบวนการ ที่ตามนุษย์มองไม่เห็น

๗. ภาพยนตร์ สามารถบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย ๆ เช่น การดำริศการซ่อน เราไม่สามารถจะทำซ้ำให้เหมือนเดิมได้ เราถ่ายภาพยนตร์เอาไว้ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งหนึ่งไม่เกิดขึ้นอีก เราบันทึกไว้ได้

๘. ภาพยนตร์ ใช้กับคนมาก ๆ โดยค่าใช้จ่ายต่ำ

พืดมราคา ๓๐ คอตตารี ใช้กับนักเรียนได้ ๓๐๐๐ คน แต่พืดมแบบนั้นจะสิ้นอายุภายใน ๕ ปี

๙. ภาพยนตร์ ให้ประสบการณ์ทางสุนทรียภาพแก่เด็กที่น่าพึงใจ

เนื่องจากภาพยนตร์มีสีสันสวยงามดังตามจริง ให้เด็กมองเห็นความสวยงามต่าง ๆ

๑๐. ภาพยนตร์ ให้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของ ความคิด และเหตุการณ์แง่เสียของการใช้ภาพยนตร์

สิ่งใดก็ตามที่มีคุณมากก็ย่อมมีโทษหรือสิ่งที่ไม่ดีปนอยู่บ้าง ภาพยนตร์ใช้ได้ดีในบางสิ่ง แต่มิใช่ใช้ได้หมดทุกอย่างไป สิ่งต่อไปนี้เป็นสิ่งที่เราควรคำนึงเมื่อเราใช้ภาพยนตร์ในการสอน

๑. ประสิทธิภาพ หรือผลที่ได้ ถ้าหากมีเครื่องมืออื่นที่ใช้ได้ผลดีกว่าก็อย่าใช้ภาพยนตร์ ถ้า

หากมิได้ประสบการณ์ตรง หรือประสบการณ์จำต้องเหมือนของจริงจะดีกว่าภาพยนตร์ ภาพยนตร์อาจเป็นส่วนประกอบแก่เครื่องมือการสอนอื่น ๆ

๒. ค่าใช้จ่าย อย่าใช้ภาพยนตร์ในเมื่อมีเครื่องมืออื่นที่ใช้ได้ผลดีเท่า ๆ และค่าใช้จ่ายเท่ากัน หรือน้อยกว่า

๓. เข้าใจเวลาผิด

นักเรียนอาจเข้าใจเวลาผิด เช่น เราเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกินเวลาถึงศตวรรษมาฉายภายใน ๓๐ นาที โดยเฉพาะเด็ก ๆ มีความเข้าใจในเรื่องเวลาผิดกันมาก

๔. เข้าใจขนาดผิดไป เนื่องจากภาพยนตร์ขยายหรือลดขนาดของสิ่งต่าง ๆ นั้นเอง อาจทำให้เด็กเข้าใจผิดเห็นแมลงเล็ก เป็นขนาดโตไปได้

๕. อาจเกิดรอยพิมพ์ใจที่ผิด

๖. มีความยุ่งยากในการจัดการ เช่น ไม่มีฟิล์มที่ตรงกับความต้องการ

๗. ใช้ประกอบ

ไม่มีฟิล์มใดที่จะใช้แทนเหตุการณ์ในชีวิตได้แต่เพียงพอ

๘. ความเข้าใจของนักเรียน

ในภาพยนตร์ อาจมีภาษาที่ยากแก่เด็กที่จะเข้าใจ โดยเฉพาะในเมืองไทยภาพยนตร์ภาษาไทยหาได้ยาก จึงทำให้เด็กเข้าใจเนื้อหาไม่ได้

๙. ในเมืองไทยเรายังมีปัญหามาก ๆ อีกมาก เช่น กระแสไฟ ห้องมืด และอื่น ๆ อีกมาก ทำให้เราไม่สามารถจะนำไปใช้ได้ทั่วถึง

๑๐. ภาพยนตร์ เป็นสิ่งที่ใช้สำหรับกลุ่มใหญ่ ๆ ไม่สามารถจะใช้สอนแบบรายบุคคลได้

สิ่งที่กล่าวมาข้างนี้เป็นข้อเสียของภาพยนตร์ แต่อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์ก็ยังเป็นประโยชน์อย่างมหาศาลในการสอน ผลที่จะได้รับมากมายเพียงใดจากการใช้ภาพยนตร์ในการสอนนั้นขึ้นอยู่กับผู้ที่มีความชำนาญ ความสามารถในการใช้เพียงใด มีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ใช้ภาพยนตร์ในการสอนดังต่อไปนี้

๑. ฟิล์มนั้นหาง่าย ครูผู้สอนจะต้องทราบว่ามีฟิล์มใดบ้างที่ตนจะต้องใช้ในวิชาที่ตนสอน

๒. ฟิล์มแคตตาล็อก ผู้ใช้ต้องรู้จักใช้ฟิล์มแคตตาล็อก ต้องศึกษาอย่างละเอียด ต้องค้นหาฟิล์มที่เหมาะสมที่สุด

๓. สังเกตการใช้ฟิล์มในห้องเรียน
ต้องสังเกตการใช้ภาพยนตร์สอนในห้องเรียนที่ได้ผลเพื่อจดจำวิธีการต่าง ๆ

๔. ศึกษาคำแนะนำในการสอนที่ใช้ควบคู่กับฟิล์ม

๕. ต้องฉายดูเสียก่อน ก่อนที่จะใช้สอน

๖. เนื้อหาของฟิล์มจะต้องเข้ากับบทเรียนที่จะสอนจะต้องเกี่ยวพันกับวัตถุประสงค์ของบทเรียน

๗. ฉายซ้ำอีก บางที่ต้องการจะให้นักเรียนสังเกตสิ่งที่สำคัญอาจต้องฉายซ้ำอีก

ที่กล่าวมาข้างนี้เป็นข้อเสนอแนะในการใช้ฟิล์มซึ่งคิดว่าพอจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้ที่ใช้ภาพยนตร์ในการสอน สำหรับเมืองไทยเราข้าพเจ้าคิดว่าเมื่อโครงการไฟฟ้าเขื่อนยันฮีดำเนินในเมืองไทยเราจะมีกระแสไฟฟ้าใช้ทั่วไป เราจะสามารถนำภาพยนตร์มาใช้เป็นประโยชน์ในการสอนอย่างทั่วถึง ปัญหาที่ยังอยู่คือปัญหาเรื่องฟิล์ม เราต้องตั้งองค์การผลิตฟิล์มทางการศึกษา จัดตั้งโครงการผลิตทัศนศึกษาสำหรับจังหวัดต่าง ๆ ขึ้น เพื่อบริการทางด้านทัศนศึกษาแก่โรงเรียนต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์แก่การเรียนของเด็กเป็นอย่างมาก นั่นคือ ทำให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความหมายยิ่งขึ้น

ข. ภูมิภาค

ต่างทัศนะในวิทยาลัย

แรกเข้า

นิสิตกล้าหาญมีทัศนะว่า คงได้เข้าเรียนในวิทยาลัยวิชาการศึกษาแล้ว เป็นหวานเคย อีก ๕ ปี ได้สวมเสื้อครุยเทาแดง หมวกดีเดียม แกรมมี กศ.บ. ข้างหลังชื่อ หูไม่ใช่เงิน

นิสิตงามตา มีทัศนะว่า grade ที่จะได้ก็มีเพียง ๒ ตัว คือ A กับ B อย่างเดวก็ C เรียนตามแบบอเมริกันอย่างวิทยาลัยวิชาการศึกษา เขาไม่ให้ D กับ E กันออก ตั้งไว้ไว้ ๆ อย่างนั้นเอง

นิสิตทองอาจ มีทัศนะว่า คงได้เดินทรงรถกับ พุ่มพวงบอให้ตะกเป็นนอนดาหัดบ ได้เข้าอยู่หอ แกรม grade ก็น่าดู ม่ายงนจะไมได้น ครานจะนไปเดี่ยวอก

นิสิตสายสมร มีทัศนะว่า ถ้าอาจารย์จะให้ grade C ก็ไปวิ่งเต้นให้ได้เป็น B หรือ A อาจารย์เด็ก ๆ จะมาทนิอะไรกับคนอย่างเราเคยเป็นครูมาแล้ว ๑๕ ปี.

ปลายภาคแล้วก็ปลายปี

อาจารย์มีทัศนะว่า term paper ดีมาก แต่เมื่อไปตรงอย่างตัวต่อตัวเข้ากับที่เคยตรวจมาแล้ว report ในชั้นที่ - อิม - ดี สอบกตางเทอมและปลายเทอมก็นับว่าดี แม้จะไม่มากนัก นับว่าดี ให้ดีอย่างฝรั่ง.

หลังจากหนึ่งปี

นิสิตยอดชาย มีทัศนะว่าไม่เป็นไรคิด ๒ แก่ ๕ ตัว แก่เดียวเดียวเดียวก็หมด บินเรียนต้องเทอมเท่านั้น ระวังหน่อยก็คงได้ ๒ น้อย ขอฝึกสอนทำ A แก่กยอดเดียวเลย

นิสิตสามารถ มีทัศนะว่า ดีมีไม่ถึงต้องก็ไม่ว่าดีก ได้ขเรียนบที่ตามอยู่ดี อะไร ๆ ไปแกเอาบที่ตามก็ได้ เด่นกพาให้ททหนา

นิสิตยาใจ มีทัศนะว่าอะไร ๆ พุดกันง่าย ทำไมคักกับอกว่าจะออกไปทำงานเลี้ยงพ่อแม่ยังไง ๆ ก็ขอใหบ่อดยถุกนถุกกา การคักคน นิดหัดกทางการคักษา เป็นนิคมหันคโทษ

นิสิตพรสวรรค์ มีทัศนะว่า สอบสอนมีที่ไหน เขาให้กันต่ำกว่า ๘๐ บ้าง ถ้าได้ ๘๐ แล้วจะต้องไปกถวพดาด A ทำไม คงได้ A มา ๒๐ หน่วยกิต จะต้องไปห้วงเทอมอื่นอีกหรือ

ปลายภาคแล้วก็ปลายปี

หอพักมีที่คณะว่า ถ้าจะให้บัณฑิตชนเรียนพอสมควรกับการที่จะได้อยู่หอพัก ก็ควรจะมั่งคั่งการ
เรียนเฉลี่ยแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒.๑

วิทยาลัยมีที่คณะว่า จะรับที่ตามต้องเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๒ หรือควรจะมากกว่าเฉลี่ยด้วยซ้ำ

อาจารย์มีที่คณะว่า การตัดสินใจการฝึกสอนด้วยสอบสอนหนึ่งเดียว ไม่ได้แน่ ยกเลิก.

อีกหนึ่งปีจะจบ

นิติชาลัญชัย มีที่คณะว่าทนเอาเหนื่อย ไม่ค่อยได้ความ น้อย่างไร เดินเอาคำรามมาแปล
สอนกันในชั้น ใคร ๆ ก็ทำได้

นิติวิไลลักษณ์ มีที่คณะว่าเรียนวิธสอนเดียวแทบแย่ เขาไปใช้ไม่ค่อยได้ สงสัยว่าความ
ผิดของใครแน่

นิติภักดี มีที่คณะว่าเรียนมาว่าควรจะได้อ่านตาม needs แล้วนี้ ใครรู้ว่า needs ของเรา
คืออะไรบ้าง

อาจารย์มีที่คณะว่า ตอนนแยกสาขาแล้ว ต้องรู้— — — — —

ปีจะจบ

นิติวงศ์ชัย มีที่คณะว่า การศึกษาเมืองไทยยังไม่เจริญนักหนาอะไร จะมาเกี่ยวเรื่องกัน
ถึงไหน ปล่อยให้ไปก็สิ้นเรื่อง ขาดนักคณน้อยก่น่าจะทำได้

นิติดวงมาลัย มีที่คณะว่าเรียนสาขาไหนควรจะรู้แค่ว่าของสาขา จะต้องไปรู้เรื่องอื่น ๆ
ด้วยทำไม

นิติกาญจนา มีที่คณะว่า กศ.บ. เพิ่งนับได้ยังไม่ครบ ๗๐ อีกสักคนก็ยังไม่ทำให้ต้นคตติ
คตก่น่า

นิติธานินทร์ มีที่คณะว่า สาขาเราออกฝึกงานเหมือนแกล้งให้ไปตาย ขาดทุนยุบยับจน
คงคิดไม่ได้ ได้กันแค่ ๐ ไม่เห็นใจบ้างเลย

วิทยาลัยมีที่คณะว่า ก็จะมี กศ.บ. แล้วนี้ รู้แค่ว่าจะได้ที่ไหน จะออกไปเป็นผู้ว่า (leader)
ทางการศึกษา ต้องให้แน่สักหน่อย

อาจารย์มีที่คณะว่า กศ.บ. จะต้องถึงมาตรฐานชั้นเยี่ยม ต้องค่อย ๆ ริด บั่นยัง
ไม่ดี ปัญหาต้องให้หนักขึ้นไปอีกหน่อย.

ดร. สดใจ เหล่าสุนทร ป.บ., อ.บ., M.A., M.S., in Ed., Ed. D.
รักษาการรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยการศึกษา และหัวหน้าคณะวิชาการศึกษา

กาพย์เห่ “นิราศนรินทร์”

เอื้องอกเทออกอ้าง
เมรุขบสมุทรคินลง
อากาศจักรพรรพ
โณมแม่หยาดฟ้าแซม

เอื้องอกเทออกอ้าง
ไศกพันเหลือดรา
หากพมิฤทธิล้า
ปนตมระดมกวน

เอาเมรุใช้เช่นปาก
จิตจงจอดนงราม
เอาฟ้าผันอากาศ
ระบายน่ายระทม

คิดไปใจพิพรรณ
น้ำแล้งแห้งสมุทรพูน
อากาศปราศแหล่งว่าง
ทุกข์ถนดัสต์วีประชา

ใช้ว่าพี่จาร์ก
เจกนี้ที่เป็นอัน
เวรกรรมจำจากน้อง
น้องน้อยสร้อยขบเขา

อวดองค์ อรเอย
เลขแต้ม
จาร์ก พอฤ
อยู่ร้อนฤเห็น

อวดเอบางพ่างชั่ว
คราพรากน้องหมองใจครวญ
พจก้านาสมุทรมว
ป่วนเป็นหมักจาร์กความ

กาขัดลากพากย์เพรางาม
ทวามทวิทวันรำพันตรม
ต่างกระดานवादคำคม
เวยกลมอ่านดาลอดูร

สุเมรุนี้จะมีผลนัสสุญ
กำลังนแท้แก่ปวงปลา
ไม่กระจำงอย่างเคยมา
นรากรเดือดร้อนครัน

บันทึกหมดรันทตสรพ
จนบัญญัติจาเรา
ชวดตระกองหมองหม่นเหงา
เศร้าฉนใดไม่รู้เลย

นี่หรือคือปัญญา....

นี่หรือคือปัญญาข้าฯ ประสงค์

เจตนจำนงแน่วแน่ถึงลลิต

ไม่ระย่อทอดหมดความคิด

ฝังดวงจิตจรดสู่ประคุนะ

เพื่อชั่ววอนาคตหมดจดสนิท

ยุให้แก่งเพิ่มแรงจิตพิชิตตะ

ถึงอุปสรรคจักกางกั้นยับยั้งทะ

ไม่ลดละหมายเผด็จเสริมเกียรติยศ

นี่หรือคือปัญญาข้าฯ ใฝ่ฝัน

ลือล่ำลือผ้าพันแผ่เงาออก

หลักฐานหรรษุมรรคาอนาคต

ไม่ละลดมานะมุ่งผดุงชีวิต

ถึงเหนื่อยยากลำบากอะไรใช้สมรรถ

เข้ายืนหยัดข้มไว้ได้อย่างสนิท

ไม่ช้านานหลักฐานหรรษุโสภิต

สุดวิจิตรส่มเกียรติศักดิ์รักเพียงมาน

สนั่นระ บัญปาลิต

จนกว่าสบพบศรัทธาอำไพ

ทนใจ ...

จะทอใยกับชีวิตที่แปรผัน

หากดวงจิตเธอกล้าฝ่าธรรม

ด้วยยึดมั่นสันตินิรันดร

ถ้ามีวาท์รอเวลาชั่ววูบ

สิ่งทงปวงปล่อยเป็นเช่นภาพหลอน

ก็เมื่อไรจะสบวันอันสุนทร

ที่เธอวนขอไปกับสายลม

เพราะชีวิตลิขิตเลื่อนเหมือนความฝัน

ทั้งปวงนั้นใช้สร้างได้อย่างสม

ล้วนลงล่อดวงใจเธอให้ตรม

มีวระทมิโยเล่าเฝ้าโคกขบ

สู่ไปเกิดดวงฤดีของพี่เอย

อย่าหยุดเฉยรอท่าจนฟ้ากลบ

สู่ไปเกิดดวงชั่ววูบอันอบนบ

จนกว่าสบพบศรัทธาอำไพ

สุจินต์ ไตติยานนธ์

เพื่อเพิ่มพูนพรพิพัฒน์และศรัทธา

โน้นเสียงร่ำไทยหวานคร่ำครวญหา

โน้นเสียงพร่ำพร่ำวอนสะท้อนผัน

โน้นเสียงเพรียกเรียกร้องยังก้องกรรณ

โน้นเสียงสั่นจากแดนสุดแสนไกล

ฟังสินั่นคือเสียงสำเนียงเพื่อ
ฟังสีเชอผู้มีชีวิต
ฟังสีเสียงจากเขาลำเนาไพร
จากดวงใจมืดมัวสลับเลื่อน

เขาต้องการสถานเรียนเสถียรวิทย์

ที่ประสิทธิ์สรรพศาสตร์สมมาตรเหมือน

จึงวอนขอภักดิ์พร่ำเอ๋ยเตือน

มิเินเขื่อนโปรดด้วยช่วยเมตตา

เขาต้องการเหล่าครูผู้ปรีดองปราชญ์
ช่วยประสาทดวงใจไร้เดียงสา
ให้โชติช่วงดุจดวงสุริยา
วิทยาคือพลังที่หวังนั้น

เขาถูกทอดทิ้งไปสุดไกลแสน

ณ ดินแดนดงป่าพนาสันต์

ถูกทิ้งไว้ในโลกโสกาบัลย์

พบแต่วันเวลาที่อาดูร

ขอดวงมาลัยพันผ้ามิลลาถอย

เขารอคอยเธออยู่มิรู้สูญ

ให้พบแสงอันประเสริฐเจิดจำรูญ

เพื่อเพิ่มพูนพรพิพัฒน์และศรัทธา

สุทัศน์ เจริญศิริ

เรื่องของศึกษาธิการ

ศึกษาธิการ! พอได้ยินคำนี้, ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกว่ามันช่างเป็นผู้ที่น่ากลัวเกรงขาม, เป็นผู้ที่มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ อะไรอย่างนั้นแต่ก็คิดว่า ถ้าข้าพเจ้าได้เป็นระดับนี้ คงจะใหญ่โตไม่น้อยทีเดียว ความคิดนี้คงจะงวุ่นอยู่หลายเที่ยวพร้อมทั้งวาดภาพความใหญ่โตของตนเองอยู่อย่างมีความสุข พร้อมกับตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวที่จะเข้าเรียนในสาขาบริหารการศึกษามาก่อนฟังเสียงใครต่อใครที่พากันทัดทานทั้งนั้น แต่เอ๊ะ ผิดถนัดทีเดียว ความรู้สึกนึกคิดเดิม ๆ ของข้าพเจ้าก็ค่อย ๆ ละลายสูญหายไปทีละน้อย ๆ ก็ตอนที่เรียนทฤษฎีการบริหารการศึกษา ซึ่งว่าการบริหารการศึกษา ก็คือการให้บริการ ให้การช่วยเหลือแนะนำอำนวยความสะดวกในการสอนนักเรียน ตลอดจนการจัดโรงเรียนต่าง ๆ แก่ครูนักเรียนและโรงเรียน ตลอดจนผู้ร่วมงานไม่ใช่มาคอยจับผิด วางอำนาจ ถือว่าตนเป็นผู้บังคับบัญชา อย่างที่ข้าพเจ้าเคยคิดเสียแล้ว เมื่อความคิดเดิมสิ้นไป ความคิดใหม่ ๆ ก็ประดังเข้ามามากมายว่า เราจะให้บริการอะไร บริการอย่างไร จึงจะเรียกว่า บริหารการศึกษา ข้าพเจ้าจึงมาคิดว่าถ้าข้าพเจ้าเป็น ศึกษาธิการควรจะมีหน้าที่ใหญ่ ๆ อะไรบ้าง

ประการแรก ก็คือ มีหน้าที่ จะปรับปรุงคนให้ดีขึ้น (Improvement) คือช่วยให้บุคคลมีความรู้ดีขึ้น มีทักษะในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นไม่เฉพาะแต่ตัวคนเท่านั้น ยังปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้นอีกด้วย

ประการต่อไปก็เห็นจะได้แก่การปรับให้เข้ากันได้ (Adjustment) คือช่วยให้บุคคลแต่ละคนอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันได้ และปรับปรุงให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคม หรืออาจปรับปรุงสังคมหรือสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับบุคคลต่าง ๆ ได้

ดูออกจะเป็นหน้าที่ที่หนักอยู่ไม่น้อยทีเดียว ที่ข้าพเจ้าจะเที่ยวไปปรับปรุงอะไรต่ออะไรดังที่กล่าวมานั้น ใคร ๆ ก็จะเชื่อในเมื่อข้าพเจ้าเพิ่งสำเร็จ กศ.บ. ออกไปใหม่ ๆ พวกที่เขาทำงานอยู่เดิมคงจะเขม่นเขาหรือไม่ก็งอ แอบคหัว ข้าพเจ้าเป็นแน่ แต่ข้าพเจ้าก็ลืมไปจนถึง Human Relationship คือความสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลต่าง ๆ นั้น นับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าผู้บริหารอย่างข้าพเจ้า แม้จะมีความรู้สูง แต่ขาดสิ่งนี้แล้ว ข้าพเจ้าก็คงจะไม่แคล้วได้เอาผ้าพัน

แผนผังศีรษะเป็นแน่ ข้าพเจ้าควรจะสร้างตัวของตัวเองให้คนอื่นเขาเชื่อถือเราเสียก่อน อาจจะเป็น เขาไปช่วยเขาทำงานหรือแนะนำหรือให้ความคิดความเห็นต่าง ๆ ให้เขาเห็นว่าเรามีความรู้ และอาจ ให้ความช่วยเหลือเขาได้ เขาก็คงจะทำงานให้ข้าพเจ้าได้เต็มที่ทีเดียว ข้อสำคัญข้าพเจ้าควรจะยังไม่ไปคิดว่ากล่าวเขา เพราะเขาอาจโกรธและเด่งงานข้าพเจ้าก็ได้ ถ้าข้าพเจ้าทำได้อย่างนี้คงเริ่ม งานได้แต่เพราะเขาก็คงจะยินดียิ่งร่วมงานกับข้าพเจ้า

สิ่งที่ ข้าพเจ้า จำ อยู่ ไม่ ลืม ก็คือ อักษร ย่อ สำหรับ นักบริหาร การ ศึกษา ทั้ง หดย คือ

POSDCORB

P มาจาก Planning	คือวางแผนโครงการหรือวางแผน
O มาจาก Organizing	คือจัดงานแบ่งสายงานให้เป็นไปตามโครงการที่วางไว้
S มาจาก Staffing	คือการบรรจุคนเข้าทำงานตามสายงานที่แบ่งไว้
Co มาจาก Co-Ordinating	คือประสานงานในสายงานต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน
R มาจาก Reporting	คือรายงานผล ในที่นี้ข้าพเจ้าขอรวมเอา Evaluating คือ การประเมินผลของงานเข้าไปด้วย คือ เมื่อวัดผลของงาน แล้วได้ผลเพียงไรก็รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
B มาจาก Budgeting	คือการเงินงบประมาณสำหรับโครงการในปีต่อไป

แต่อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าก็มีคำแนะนำอยู่เสมอว่า การที่จะเข้าจัดการบริหารหรือเป็นศึกษา วิชาการที่อีกทอด ข้าพเจ้าควรจะวางปรัชญาการศึกษาอย่างง่าย ๆ สำหรับอำเภอนั้น แต่อย่างไรก็ ตาม ปรัชญานั้นควรจะ

- มีส่วนสัมพันธ์กับวิสัยดำเนินงานของข้าพเจ้าเอง
- สอดคล้องกับกฎหมายของประเทศ เช่น พระราชบัญญัติประถมศึกษา เป็นต้น
- คิดว่าพ่อแม่ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน เด็กทุกคนควรเข้าเรียนได้
- พ่อเมืองควรได้รับการศึกษาอย่างน้อยอ่านออกเขียนได้
- ให้มีความรู้ พอที่จะบำรุงรักษาสุขภาพของตนเองได้
- มีความโน้มเอียงให้เด็กเกิดทัศนคติในประชาธิปไตย
- สอดคล้องกับวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของสังคมของประเทศ
- ให้มีประสิทธิภาพในการทำงานและประกอบอาชีพ
- รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี

เมื่อข้าพเจ้าขึ้นมาได้เพียงแค่นี้ ก็ตนจากภวัญค์ เพราะเพื่อน ๆ มาชวนไปกินกาแฟที่แคนตัน
เตี้ย ก็เลยถือโอกาสนั่งถกเถียงกันถึงว่าศึกษาริการที่ตนควรจะเป็นอย่างไรร ข้าพเจ้าก็พอ ๆ จะรวม
ได้สัก ๒-๓ ข้อ

— เป็นผู้วางโครงการโดยได้รับความร่วมมือกันสร้างนโยบาย และรู้จักใช้แหล่งวิชา
ทางอาชีพและทางความรู้ของ staff ทุกคน

— ให้โอกาสแก่คนใน staff ได้เสนอความคิดเห็นที่พิจารณาคัดแล้ว

— ควรใช้คำสั่งที่ดี คือ คำสั่งที่พยายามทำให้ผู้รับคำสั่ง สามารถใช้ความรู้ความ
สามารถของของตน เข้าทำงานดังนั้น

— เป็นผู้มีจิตใจปรกติ มีอารมณ์เป็นผู้ใหญ่ มีตั้งคมดี

— บุคคลลักษณะนี้ มีสุขภาพดี พุดเสียงไพเราะกังวาน

— อุดมคติ คัดเลือกใจดีและกล้าทำในสิ่งที่เห็นว่าถูกแล้ว

อำพน ครศรีวิชัย

ลักษณะการปกครองที่ดี

การปกครองที่ดีนั้นผู้ปกครองต้องสร้างระเบียบให้น้อยที่สุด เพราะการมีระเบียบมากเกินไป เป็นการแสดงว่าผู้ปกครองดำเนินการปกครองไม่ดีพอ นอกจากนั้นผู้ปกครองจะต้องสามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเคารพยำเกรง แต่ไม่ใช่เกรงอำนาจ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคิดว่า ก่อนจะทำอะไรลงไปยังเกรงใจผู้บังคับบัญชาอยู่ การมีระเบียบมากเกินไป เป็นทางของผู้บังคับบัญชาที่ย่อนดมรรถภาพในทางการปกครอง การปกครองที่ดีย่อมขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์หลายประการ คือ:—

๑. ผู้ร่วมงานมีส่วน ได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เท่าที่ ความรู้ความสามารถ ของ เขา จะ ย่น่วยให้

๒. ผู้ปฏิบัติตามไม่รู้ลี้ดลำบากใจ และ ยินดีทำตามเพื่อหมู่คณะ

๓. ก่อให้เกิดสามัคคีธรรมในด้านต่าง ๆ

๔. ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย

นอกจากหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กล่าวนี้ ยัง อยู่นกับผู้บังคับบัญชาด้วย หัวหน้างานจะต้องปรับปรุงตัว ให้เป็น ที่น่า เคารพ นับถือ ของผู้ ใต้ บังคับบัญชาเสมอ จะวางตัวอย่างไร ผู้ใต้บังคับ บัญชาจึงจะเคารพยำเกรง เป็นสิ่งที่เป็นหัวหน้า

บังคับบัญชาควรจะทำเพื่อบุคคลให้เกิดมชน ตาม หลักสากลนิยมอีกกันว่า หัวหน้าที่ดีนั้นจะต้อง ประกอบด้วยคุณธรรมดังต่อไปนี้:—

๑. จะต้องรู้จักออกคำสั่งเป็น คือคำสั่งซึ่ง ผู้น้อยจะปฏิบัติตามได้ ถ้าหากออกคำสั่งที่ยาก จำบากเกินไป จนผู้น้อยปฏิบัติตามไม่ได้ เพราะ เกินความสามารถแล้ว ก็ไม่ควรโกรธเคืองหรือ ดึงโทษเขา พุดเข้าใจกันง่าย ๆ คือ ผู้จะบังคับ บัญชาคนอื่นได้ดังนี้ ตนเองจะต้องเคยเป็นผู้้น้อย มาก่อน และเคยปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับ บัญชามาแล้วอย่างถูกต้อง

๒. ผู้บังคับบัญชา ต้องรักษา วินัยของ ตน เองอย่างแน่น ต้องเป็นตัวอย่างแก่ผู้น้อย ต้อง แต่งตัวอย่างอันดีให้ผู้น้อยได้เห็น ผู้น้อยจะทำดี ไม่ได้ถ้าหากผู้ใหญ่ทำตัวอย่างไม่ดีให้เห็น

๓. ผู้บังคับ บัญชา ต้องมี ความ پاک เพียร และบากบั่นต่อการทำงาน ต้องขยันขันแข็งเป็นตัวอย่างแก่ผู้น้อย จึงจะสามารถจูงใจผู้น้อยเดินตาม และขยันขันแข็งต่อการทำงานได้

๔. ผู้บังคับบัญชาต้องมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่ม ใส หัวเราะและสนุกสนานกับผู้น้อยในโอกาส อันสมควร เพื่อให้ผู้น้อยได้เห็นงานเป็นของสนุก ทำด้วยใจคอว่าเรีง งานก็จะบรรลุมดสำเร็จได้ เร็วขึ้น

๕. ผู้บังคับบัญชา ต้อง ปราศ จาก ความ
อาฆาตต่อผู้น้อย หากผู้น้อยทำผิดเมื่อใดลงโทษ
หรือภาคทัณฑ์ ตลอดจนคิดเงินไปแล้ว ก็ถือ
ว่าแล้วกันไป

๖. ผู้บังคับบัญชา ต้อง ไม่เป็น คนหูเบาใจ
ง่าย ต้องไม่ฟังคำฟ้องร้องหรือยุแหย่จากผู้หนึ่ง
ผู้ใดแต่ฝ่ายเดียว

๗. ผู้บังคับบัญชาต้อง วางคนให้ เสมอต้น
เสมอปลาย โดยให้ความยุติธรรมเสมอเหมือน
กันทุกคน

๘. ผู้บังคับบัญชาต้องเป็นคน ใจเข้มแข็ง
ไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ แม้มีอุปสรรคอย่างใดเกิดขึ้นใน
การทำงานที่คนทำอยู่

๙. ผู้บังคับบัญชา ต้องมี ความ กตัญญูต่อ
ผู้ใหญ่เหนือคนขึ้นไป

๑๐. ผู้บังคับบัญชาที่ดีต้องพร้อมที่จะรับ
ผิดแทนผู้ใหญ่ ในขณะที่ผู้ใหญ่ไม่อยู่ และมี
เหตุฉุกเฉินบังเกิดขึ้น

ลักษณะของผู้บังคับบัญชาที่ไม่ดี

๑. รับแต่ความดีความชอบอย่างเดียว แต่
ไม่ยอมรับผิด (รู้จักแต่รับชอบไม่ยอมรับผิด)

๒. ไม่ค่อย สนับสนุน หรือชมเชยผู้น้อยที่
พยายามกระทำดี แต่ทว่าที่ผู้บังคับบัญชามักชอบ
คำหิคนอื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๓. ไม่มีความสนใจต่อการเป็นตัวของตัว
เองของผู้น้อย

๔. ไม่รู้จักโอนอ่อนผ่อนตามเหตุ การณ์
ไม่มีการเห็นอกเห็นใจ ชอบถือ ระเบียบ เป็นนาย
เหนือคนอื่นที่หนึ่ง

๕. ชอบเล่นพรรคเล่นพวก และถือเขาถือ
เรา

๖. ไม่ชอบการ ประพฤติที่ตรงไปตรง มา
ของผู้น้อย

๗. ลงความเห็นหรือตัดสินใจ ในความ
ผิดของผู้น้อยเร็วจนเกินไปขาดความละเอียดรอบ
คอบ

๘. มีความอิจฉาต่อฐานะ หรือรายได้
พิเศษของผู้น้อย

๙. เอาประโยชน์ส่วนตัวคนเข้ามาพัวพัน กับ
การพิจารณาผลงานของผู้น้อย

๑๐. ไม่ต้อง การที่ จะให้ ผู้น้อยมี ความดี
ความชอบเด่นกว่าตนเองเป็นอันขาด

เท่าที่กล่าวถึงคุณธรรมของผู้ปกครองหรือ
ผู้บังคับบัญชาที่ดี เปรียบเทียบกับผู้ปกครองและ
ผู้บังคับบัญชาที่ไม่ดีมาแล้ว ผู้อ่านย่อมจะเห็น
ได้ว่า มีลักษณะการอะไรบางอย่างในตัวของท่านเอง
พอจัดเข้าในข้อใดหมวดใด ได้โปรดพิจารณา
เอาเองเกิดเพื่อจะได้ปรับตัวให้ดียิ่งขึ้น เพราะ
การเป็นผู้ปกครองผู้บังคับบัญชานั้น ไม่ใช่เป็นกัน
ได้ทุกคน หรือหากเป็นได้ ก็จะเป็นผู้ปกครองที่
ดีนั้นหาได้ไม่มากนัก ในบรรดาผู้ปกครองหลาย
ต่อหลายท่าน จะหาผู้ปกครองเข้าหลักคุณธรรม

๓๐. ประการได้น้อยมาก แต่กระนั้นก็ดี หากท่าน
มีโอกาสดังเป็นผู้ปกครองหรือบังคับบัญชาคนแล้ว
ก็จงทดลองใช้หลักคุณธรรม ๓๐ ประการนี้ดูบ้าง
ผลงานของท่านย่อมเจริญก้าวหน้าอย่างแน่นอน

การศึกษาเป็น การสร้าง คนให้เจริญออก
งามหมดทุกด้าน ฉะนั้นจึงสมควรอย่างยิ่ง สำหรับ
ผู้จะเตรียมเป็นผู้ปกครอง เช่น เป็นครูใหญ่
หรือ ผู้บริหารการศึกษา หรือ หัวหน้าบังคับ
บัญชางานอื่น ๆ ควรจะได้ปฏิบัติตนให้อยู่ใน
ระเบียบแบบแผนอันดีงาม และจงคิดเสมอว่า
เราจะให้ความ เป็นธรรมแก่ ผู้ย่อยเสมอ หน้าที่
เป็นผู้ที่ประกอบด้วยพรหมวิหาร ๔ ได้แก่ เมตตา,
กรุณา, มุทิตา และอุเบกขา เป็นที่ตงและยึดเป็น
ข้อธรรมประจำใจอยู่เสมอ จึงจะเหมาะสม กับ
ท่านเป็นผู้ได้รับการศึกษาโดยสมบูรณ์ (Edu-
cated man) ด้วยผู้หนึ่ง

โดยลักษณะการ ดังกล่าวแล้ว ผู้บังคับ
บัญชาหรือผู้ปกครอง ควรจะมีการสำรวจตัว
ของตัวเองอยู่เสมอว่า คนบกพร่องประการใดบ้าง
คนอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเป็น ผู้บังคับ บัญชาที่ดี
แล้วหรือยัง การปกครองผู้อื่นนั้น หากผู้ปกครอง
ทำตัวอย่างไม่ดีให้เขาเห็นแล้ว ผู้ย่อยจะขาด
ความเคารพยำเกรง แต่โดยนัยตรงข้าม ถ้าผู้
ปกครองทำตัวอย่างดีให้เขาเห็น โดยขยันขันแข็ง
คอยงานแล้ว ผู้ย่อยก็จะยิ่ง คอยได้ยาก นัก
การปกครองบังคับบัญชา ถ้าผู้ปกครองมีความ

เป็นกันเองได้เป็นเหมาะที่สุด บางท่านอาจจะไม่
นึกถึงหลัก และล้มตัวเมื่อมีตำแหน่ง การงาน
สูง ๆ ขึ้นไป จงอย่าล้มหลักความจริงที่ว่า “ทุก
สิ่งทุกอย่างในโลกไม่มีอะไรยั่งยืน ไม่มีอะไรเป็น
ของจริงแท้แน่นอน” เพราะทุกสิ่งทุกอย่างคงอยู่
บนรากฐานแห่งการสมมติ (Basic Assumption)
กันทั้งนั้น ฉะนั้นเมื่อเราได้รับตำแหน่งหน้าที่การ
งานสูงขึ้นก็ดี เราก็ไม่ควรใจเกินไป หรือ
เมื่อเราถูกถอดตำแหน่งหน้าที่การงานลงมา เราก็
ไม่น่าจะเสียใจจนเกินไป ปรชญาณมีอยู่ว่า “ใด
ใดในโลกล้วนอนิจจัง” พึงยึดหลักโลกธรรม ๘
ประจำใจไว้ให้มั่น อย่าได้เมาในอำนาจแห่งการ
สมมติจนลืมตนถือว่าเราเลิศคนเดียวนั้น เก่งกว่า
ใคร ๆ หมด อันความคิดเช่นนั้นเป็นการปล่อยให้
อำนาจฝ่ายต่ำเข้าครอบงำจิตใจเรามากไป ถ้า
หากสภาพการอย่างหนึ่งอย่างใดเปลี่ยนแปลง
เราจะรู้สึกอย่างไร นั่นเป็นเรื่องที่น่าคิด ข้าพเจ้า
คิดว่า มนุษย์ทุกรูปทุกนามยังถือว่าเป็นปุถุชนกัน
อยู่ ย่อมมีความรัก, ความโกรธ, ความโลภ,
และความหลง ประจำคนไม่มากก็น้อย แต่ระ
หว่างคำ “มาก” กับ “น้อย” ขอให้เรายึดเอา
คำ “น้อย” ไว้ก่อน จะเป็นการเพิ่มความดีของ
เราให้มากยิ่งขึ้นในโอกาสที่เราออกไปประ กอบ
การงานในภายภาคหน้า

ตามหลักการที่กล่าวมาแล้ว ถ้าจะสรุปย่อ
ครั้งหนึ่ง จะเห็นได้ว่า ลักษณะการปกครองที่ดี
ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมหลายประการคือ—

อุปลักษณะของประสพการณ์ทางการศึกษา

คำว่า “ประสพการณ์” นี้ บุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ย่อมได้ยินกันอยู่จน
วิเศษ โดยเฉพาะครูมีหน้าที่ในการจัดประสพการณ์ให้แก่เด็ก ประสพการณ์มีความสำคัญต่อการศึกษ
แผนใหม่ จนถึงกับกล่าวว่าประสพการณ์เป็นมารดาแห่งการเรียนรู้ การจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ก
คือการจัดประสพการณ์ให้แก่เด็ก ประสพการณ์นั้นหมายถึงประสพการณ์ที่เป็นประสพการณ์ทางการศึกษา และ
ประสพการณ์ที่ไม่ใช่ทางการศึกษา โรงเรียนหรือครูมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องจัดประสพการณ์ทางการ
ศึกษาให้แก่เด็กเรียน ประสพการณ์ที่ดีจะต้องให้ผลการเรียนที่พึงปรารถนา

ทุกสิ่งทุกอย่างที่บุคคลกระทำให้เป็นประสพการณ์ การดำเนินชีวิตทุกอย่างเป็นประสพการณ์
ทุกสิ่งทุกอย่างที่บุคคลกระทำจะให้ผลการเรียนรู้อย่างหนึ่ง แต่มิได้หมายความว่าจะเป็นผลการเรียนรู้อย่าง
ปรารถนาทุกอย่างไป ประสพการณ์แห่งการเรียนรู้ อาจจะเป็นการให้การศึกษาที่ถูก หรือให้การ
ศึกษาที่ผิดก็ได้ (EDUCATIVE OR MISEDUCATIVE) ดังนั้นจึงเป็นปัญหาอันสำคัญของผู้
หน้าที่จัดประสพการณ์ จะต้องพิจารณาว่าประสพการณ์อันใดเป็นประสพการณ์ทางการศึกษา ประสพการณ์
ใดที่ไม่เป็นประสพการณ์ทางการศึกษา

การศึกษาในระบบประชาธิปไตย เราต้องการบุคคลที่มีความคิดเป็นประชาธิปไตย
ต้องการบุคคลที่เต็มใจร่วมมือในการปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ประสพการณ์ในการเรียนจะ
ต้องมีแนวโน้มอย่างที่จะก่อให้เกิดผล ความเจริญของงานสุดท้ายในสิ่งต่อไปนี้คือ ความเข้าใจ
ที่ลึกซึ้ง และความสามารถทางประชาธิปไตย ที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

ประสพการณ์ทางการศึกษาควรจะมีอุปลักษณะดังต่อไปนี้

ก. ประสพการณ์ทางการศึกษานั้นต้องอยู่ ด้อมรอบเป็น อันเดียวกัน กับวัตถุ ประสงค์
ของผู้เรียน

เมื่อพูดถึงการศึกษาแผนใหม่หรือการศึกษาแผนพัฒนาการ คนก็มักจะกล่าวว่า “ปล่อยให้
ให้เด็กทำในสิ่งที่เด็กต้องการจะทำ” ความเข้าใจอย่างนี้เป็นความเข้าใจที่ผิด กิจกรรมจะไม่เกิดขึ้น
ถ้าหากไม่มี Need บางอย่าง การเรียนก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าหากไม่มีความสนใจ ดังนั้นปัญหาคือ

อยู่ว่าจะเป็นความสนใจแบบใดเล่า และจะเกิดมาจากสาเหตุเช่นไร คำตอบก็ว่าความสนใจนั้นจะต้องมีวัตถุประสงค์ ก่อนอื่นเราจะต้องมาทำความเข้าใจในเรื่องวัตถุประสงค์เสียก่อนว่ามันคืออะไรเกิดมาได้อย่างไร วัตถุประสงค์ (Purpose) เป็นหลักชัยที่เลือกไว้แล้วอย่างรอบคอบ การเลือกนั้นจะต้องประกอบด้วยความรู้ในเรื่องผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้น จะต้องทราบถึงสิ่งจำเป็นที่จะทำให้อุบัติประสงค์สำเร็จ และทราบถึงความล้มเหลวที่อาจเกิดขึ้นได้

วัตถุประสงค์เกิดมาจากกิจกรรมที่เกิดความจำเป็นในการปรับตัว เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ก็เกิดความตึงเครียดขึ้น เมื่อเกิดความตึงเครียดขึ้น ก็จำเป็นต้องหาทางผ่อนคลายความตึงเครียดนั้นโดยการปรับตัวความตึงเครียดนั้น ถ้าเราจะมองให้ด้านกายภาพเท่านั้น ก็จะกล่าวได้ว่าเป็นการศูนย์เสียสมดุลทางกายภาพ ถ้าเรามาพิจารณาดูก่อนหินที่อยู่เชิงเขา มันอยู่ในสมดุล ไม่มีปฏิกิริยาอะไร ต่อมาฝนตกเขาะดินไป หินเสียสมดุล ก็จะกลิ้งลงมาข้างล่างหาสมดุลใหม่ แล้วหยุดนิ่ง หินเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตไม่มีความต้องการ หรือวัตถุประสงค์ แต่เราต้องการจะยกตัวอย่างง่าย ๆ เพื่อให้เห็นแนวทาง ถ้าเราจะพูดเป็นอุปมาอุปมัยก็กล่าวได้ว่า หินอยู่ในสถานะไม่สบายใจ มีความต้องการจะกลิ้งลงภูเขา ดังนั้นจะเกิดการกระทำขึ้น มีประสิทธิภาพในการกลิ้งลงจากเขา ด้วยวัตถุประสงค์ (Purpose) ที่จะคงสมดุลไว้ แต่สำหรับเรื่องของมนุษย์แล้วมีความยุ่งยากซับซ้อนมาก เด็กจะเกิดการเรียนได้ก็เมื่อเด็กอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการจะกระทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เพื่อจะค้นหาบางสิ่งที่เขาต้องการจะรู้ หรือต้องการจะได้ทักษะที่เขาต้องการ และเป็นผู้เห็นความต้องการของเขาเอง ในโรงเรียนสมัยก่อนมักจะบังคับให้เด็กกระทำตามวัตถุประสงค์ที่บุคคลอื่นเป็นผู้เห็น ไม่ใช่เด็กเป็นผู้เห็น การกระทำเช่นนั้นนับเป็นการกลิ้งลงกรกเขา

ในมนุษย์ของเรา ความตึงเครียดเกิดได้ทั้งจากการศูนย์เสียสมดุลทางกายภาพ และสมดุลทางจิตใจ เมื่อสภาพจิตใจของอินทรีย์ถูกรบกวนก็จะเกิดสภาพการผิดปกติขึ้น บุคคลอาจจะทราบหรือไม่ทราบก็ได้ว่ามันเป็นเรื่องอะไร เขาอาจถูกรบกวนอย่างกว้าง ๆ ทั่ว ๆ ไป รู้ดีก็ไม่สบาย ประปรายที่ทราบว่าจะทำอย่างไร

จากสถานการณ์เช่นนี้เขาอาจจะสร้างวัตถุประสงค์ หรือไม่สร้างก็ได้ อาจทำไม่รู้อะไร หรือเฉย ๆ เสีย หรืออาจจะทำอะไรลงไปโดยไม่มีหลักเกณฑ์ตามที่ปรารถนา เขาก็ย่อมจะไม่สามารถจะจัดความตึงเครียดได้อย่างพึงใจ การกระทำของเขาโดยไม่มีหลักเกณฑ์จะถูก

ชัดขวาง จากประตูปการ และการกระทำตอนนั้นและจะทำให้เขาค้นคิดต่อไป และตัดสินใจ
ไปว่า “จะทำเช่นไรกับสถานการณ์เช่น” ตอนนั้นแหละจะเกิดวัตถุประสงค์ (Purpose) ขึ้น
วัตถุประสงค์ที่เด็กนั้นแหละจะเป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับให้เกิดการกระทำต่อไป ดังนั้นประตูปการ
การเรียนจะต้องเริ่มต้นจากวัตถุประสงค์ที่เด็กมี หรือโดยการสร้างสถานการณ์ที่จะให้วัตถุประสงค์
ที่ปรารถนานั้นเกิดขึ้น

ข. ประตูปการทางการศึกษาคือเป็นสิ่งที่ต่อเนื่อง และคลุกเคล้าซึ่งกันและกัน

ที่ว่าประตูปการเป็นสิ่งที่ต่อเนื่องกันนั้น หมายความว่าเช่นไร หมายความว่าการศึกษา

ทุกอย่าง หรือประตูปการทุกอย่าง มักจะเกิดมาจากประตูปการอื่น ๆ ในอดีตหรือที่ผ่านมา
ประตูปการในปัจจุบันใด ๆ นั้น ย่อมใช้ความหมาย ความเห็น ทักษะที่ได้มาจากประตูปการใน
อดีต ซึ่งมันเป็นสิ่งที่เราเห็นได้ชัดในตัวของมันอยู่แล้ว และเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเช่นกันว่าประตูปการ
การเรียนทั้งหมดจะเป็นผลต่อประตูปการที่ตามมา

จะพูดง่าย ๆ ก็กล่าวได้ว่าประตูปการทางการศึกษา เป็นประตูปการที่ผู้เขียนได้ใช้เพื่อ
กระทำสิ่งที่เขาต้องการให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นสมาชิกที่สามารถของสังคม ตัวอย่างเช่น เด็กจะเรียนอ่าน
เรียนให้ชอบการอ่าน หัดเลือกหนังสือที่ดีอ่าน สิ่งที่สำคัญที่สุดเขาจะต้องเรียนรู้ถึงการที่จะประเมิน
ผลสิ่งที่เขาอ่าน หัดวิจารณ์สิ่งที่อ่านตัดสินใจว่าสิ่งที่อ่านเชื่อถือได้เพียงใด โรงเรียนโบราณส่วนมาก
มักจัดประตูปการที่ไม่คิดต่อและไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ผลที่เกิดขึ้นก็คือ นิธิยในการอ่านที่ไม่ดี
ไม่ชอบการอ่าน เชื้อสิ่งที่ดีพมพทั้งหมดโดยไม่มีเหตุผล

ทักษะทางเทคนิค และความสามารถที่จะตัดสินใจว่าจะใช้ทักษะใดที่ถูกตองนั้นได้รับ
การปลูกฝังจากประตูปการทางโรงเรียนที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องกับปัญหาในชีวิตจริง

ที่ว่าประตูปการเป็น สิ่งคลุกเคล้ากันนั้น หมายความว่า ประตูปการทุกอัน ทั้งนอก และใน
โรงเรียนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการคลุกเคล้ากับบุคคลและสิ่งของ เป็นเรื่องธรรมดาที่เราปรึกษา
บุคคล อ้างอิงหนังสือ วัสดุต่าง ๆ เยี่ยมสถานที่ต่าง ๆ ดังเกิดขบวนการหรือร่วมด้วย การ
เรียนเป็นผลโดยตรงจากความสมบูรณ์ และการได้นำมาใช้ของบุคคลและวัตถุ และวิธีการใช้สิ่ง
เหล่านั้น

การที่เราจะให้ความสำคัญแก่บุคคลหรือสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใดฝ่ายหนึ่งนั้นเห็นได้ไม่ชัดนัก นั่นหมายความว่ามิใช่บุคคลหรือสิ่งแวดล้อมเป็นองค์สำคัญที่สุดในประสบการณ์ทางการศึกษา ทั้งสองสิ่งมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด

เรามีใช้เพียงแต่สิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่เรากลับคิดว่าซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อม เรามีได้อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อม แต่เรายู่กับสิ่งแวดล้อม ถ้าหากปราศจากสิ่งแวดล้อมแล้วเราจะมีชีวิตอยู่ไม่ได้ คนเรามีได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมเช่นหินอยู่ในกำแพง แต่บุคคลอยู่ในสิ่งแวดล้อม เช่น พืชอยู่ในแสงแดด และเช่นแสงแดดอยู่ในพืช เราเชื่อว่าพืชอยู่ในแสงแดด และแสงอยู่ในพืชเช่นกัน ยิ่งกว่านั้นพืชมิได้อยู่เฉย ๆ ในแสงแดด และแสงแดดอยู่ในพืชก็มีอยู่ในแบบที่ต้องต้องพืช แต่ถูกทำให้กลายเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อความเจริญเติบโตของพืช พืชดูดคาร์บอนไดออกไซด์ แยกคาร์บอนไดออกไซด์ คาร์บอนซึมเข้าไปผสมกับแสงแดด ปล่อยออกซิเจนออกมาให้สิ่งแวดล้อม การคลุกเคล้า (interaction) เกิดขึ้น ทั้งพืชและสิ่งแวดล้อมถูกเปลี่ยนแปลง ในโรงเรียนแบบโบราณ วิชาการต่าง ๆ มิได้นำแสงแดดเข้าไปในชีวิตประจำวันมากนัก ในโรงเรียนสมัยใหม่พยายามจะให้วิชาและผู้เรียนได้คลุกเคล้ากันดูแสงตะวันคลุกเคล้ากับพืช

การตีความหมายของสิ่งแวดล้อมแต่เดิมนั้นแคบนัก มักจะหมายถึงทุกสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว สิ่งแวดล้อมที่แท้จริงนั้นหมายรวมถึง สิ่งของ บุคคล วัตถุที่บุคคลเกี่ยวข้องกับคลุกเคล้าด้วยในเวลาหนึ่ง ๆ ในการติดตามวัตถุประสงค์ สิ่งแวดล้อมอันแท้จริงอาจไม่รวมเอาสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว เพราะเหตุที่ไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ดำเนินไป สิ่งแวดล้อมอันแท้จริง อาจรวมเอาสิ่งที่อยู่ห่างไกลโดยระยะทางและเวลาด้วย ตัวอย่างว่าบุคคลที่กำลังสร้างวิมานในอากาศ ย่อมจะคลุกเคล้ากับวัตถุที่สร้างขึ้นในจินตนาการ สิ่งแวดล้อมจึงรวมเอาเหตุการณ์ที่เขียนไว้ในหนังสือมานานมาแล้ว หรือหนังสือที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตนานแล้ว

อย่างไรก็ตามในโรงเรียนต่าง ๆ ในทางปฏิบัติแล้วมีบางสิ่งที่ชี้ชัดของการเรียนรู้แบบคลุกเคล้าแต่ละต่อเนื่อง ดังเหล่านี้ได้แก่

๑. รายวิชาตามหลักสูตร ซึ่งแยกแยะออกเป็นวิชา ๆ ไม่เกี่ยวข้องกัน วิชาต่าง ๆ ที่สอนกันนั้นสอนอยู่ในเนื้อหาวิชา และมุ่งหวังจะใช้ในชีวิตภายหลัง การที่จะพยายามทำให้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในชีวิตที่ดำเนินไปอยู่นั้นน้อยมาก และยิ่งกว่านั้นวิชาต่าง ๆ ที่เรียนก็ไม่สัมพันธ์กัน

ด้วย วิชาในโรงเรียนชั้นมัธยมบางวิชาถ้ามากเกินไปก็เกี่ยวข้องกับชีวิตของนักเรียนทุกคนในชั้น ความต่อเนื่องกับชีวิตจริงทำได้ยาก การคลุกเคล้ากันก็ทำได้จำกัดและอยู่ในวงแคบ ๆ

๒. ลำดับของวิชา 'ไม่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิต' การเรียงลำดับประวัติศาสตร์เรียงตามเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ มิได้ถือการเริ่มต้นของนักเรียน นั่นหมายความว่าเด็กต้องเรียนสิ่งที่เกิดต่อก่อน เช่น เรียนประวัติศาสตร์เดิมของชนชาติไทยในชั้นประถมเป็นต้น

๓. งานที่มอบให้ งานที่ให้นักเรียนทำงานที่ควรยึดเยี่ยวให้ โดยมีได้คำนึงถึงว่านักเรียนส่วนให้การต่อเนื่องในด้านประสิทธิภาพของนักเรียนเพียงใด การทบทวนต่าง ๆ ส่วนมากมักมิได้คำนึงถึงปัญหาที่จะเกิดประสิทธิภาพที่ติดต่อเนื่อง และคลุกเคล้าจากภายนอกโรงเรียนของนักเรียน การทบทวนแบบ คำถามคำตอบที่เป็น แบบนั้นมักไม่ เกี่ยวพันกับปัญหาการอธิบายกัน ในทาง สังคม การใช้หนังสือเล่มเดียว หรือการยึดเอาแค่ Fact อย่างเดียวนั้น ผลที่เกิดขึ้นนั้นแทนที่จะเป็นการเรียน กลับเป็นการท่องจำไปอย่างตลก ๆ วิธีการทดสอบที่วัด Fact ที่ท่องจำได้ วัดสูตร วัดคำพูดของครูที่จดจำได้เป็นดังชัดขวาง ความต่อเนื่องและการคลุกเคล้าอย่างหนึ่ง ที่ร้ายที่สุดก็คือทัศนคติว่าการสอบไล่ปลายปีนั้นเป็นการปิดฉากของการเรียนแล้ว เด็กสอบผ่านวิชาภาษาอังกฤษได้แต่ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้

๔. การจัดแบ่งเป็นชั้น ๆ ซึ่งแต่ละชั้นมีวิชาที่ให้เรียนเฉพาะไป เป็นการไม่ยอมรับความแตกต่างของบุคคลโดยสิ้นเชิง นั่นคือไม่คำนึงถึงระยะความติดต่อกับประสิทธิภาพ ความอ่องามแต่ละชั้นในชั้นนี้เป็นสิ่งที่ขัดต่อการเรียนที่ต่อเนื่องปกติ ในชั้นหนึ่ง ๆ นั้น ความแตกต่างในด้านอายุและความสามารถจะแตกต่างกันหลายปี ฉะนั้นระดับของประสิทธิภาพก็แตกต่างกันเช่นกัน อัตราการเรียนก็แตกต่างกันอย่างมากจากคนหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง ดังนั้นการแบ่งแบบผลการเรียนย่อมจะเป็นการขัดขวางความต่อเนื่องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ร้ายยิ่งกว่านั้นการให้เด็กที่ขยันไม่ถึงมาตรฐานที่เราวางไว้โดยไม่มีความกดดันนั้นสอบตก ไม่เพียงแต่จะเป็นเครื่องขัดขวางความต่อเนื่องของเด็กแต่จะให้ผลร้ายอย่างมากต่อผู้ศาสตราจารย์ทางจิตของเด็ก

๕. บรรยายภาคของห้องเรียนที่แออัดสภาพที่ควรเป็นจริงในสังคม ระเบียบที่ควรตั้งขึ้นเป็นดังป้องกันการศึกษาและร่วมมือทางสังคม การกระชับซึ่งเป็นการติดต่อกันรวมตัวและหักเหซึ่งไม่ได้ระหว่างบุคคลรวมตัวจะถูกทำโทษ เมื่อเป็นเช่นนั้นการคลุกเคล้าก็ถูกห้ามเสียแล้ว

๖. อีกประการหนึ่งเรายังไม่เห็นคุณค่าของกิจกรรมนอกหลักสูตร เด็กเป็นจำนวนมากที่เป็นผู้ร่วมมือที่สามารภ แม้กระทั่งเป็นหัวหน้าในกิจกรรมนอกโรงเรียน แต่ที่โรงเรียนไม่ยอมรับและไม่เห็นคุณค่า

๗. สิ่งซึ่งขัดขวางต่อความต่อเนื่องและการคลุกเคล้าอีกอันหนึ่ง เกิดมาจากความไม่ร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเอง

๘. ประการสุดท้ายเป็นเรื่องของโรงเรียนฝึกหัดครู โรงเรียนฝึกหัดครูมักจะให้เทคนิคแก่นักเรียนฝึกหัดครูมากกว่าที่จะให้หลักการและความเข้าใจที่เป็นรากฐานในขอบเขตการเรียนรู้

ด้วยเหตุที่กล่าวมาทั้งหมดเหล่านี้เราต้องหาทางแก้ไขเพื่อให้ความต่อเนื่องและการคลุกเคล้าเป็นไปได้สะดวก ถึงแม้จะไม่ทั้งหมดเราก็พอจะทำได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑. ในโรงเรียนประถมได้รวบรวมวิชาต่าง ๆ ที่แยกแยะจากกันนั้นเป็นโครงการอันหนึ่งอันเดียวกัน นั่นคือจัดเข้าเป็นหน่วย การจัดเช่นนี้ลดความต้องการและวัตถุประสงค์ของผู้เรียนตามเหตุการณ์ที่ดำเนินไปของชีวิต การแบ่งวิชาออกเป็นส่วน ๆ ก็ยกเลิกไป การแบ่งระยะเวลาตายตัว ๒๐-๔๐ นาทีก็หายไป ประสิทธิภาพทางการศึกษาไม่สามารถจะเกิดและดำเนินไปได้ภายในระยะเวลา ๒๐ นาที เด็กต้องไปเยี่ยมที่ต่าง ๆ

๒. ในชั้นมัธยมก็จัดวิชาต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน จัดวิชาที่เกี่ยวข้องกันเข้าเป็น Broad Field จัดหลักสูตรใหม่เพิ่มเข้าไปเรียกว่า Core Curriculum วิชาเฉพาะก็จัดในแบบที่เป็น

- ประโยชน์ ให้ความสำคัญแก่กิจกรรมนอกหลักสูตร ให้ความสำคัญแก่ความแตกต่างของบุคคลยิ่งขึ้น นั่นคือจัดการศึกษาให้แก่ทุกระดับ ทุกประเภทของเชาชน ความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติและพื้นเพ ในหน่วยหนึ่ง หรือบทเรียนหนึ่งก็จัดใหม่เนื้อหาต่าง ๆ กัน

๓. งานที่มอบหมาย ต้องให้ตามวัตถุประสงค์ของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการหาและดำเนินงานในสถานการณ์เรียน สิ่งกระตุ้นการเรียนภายนอกต้องนำเข้ามาในห้องเรียน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ ภาพยนต์ นักร้อง พยายามสร้างบรรยากาศห้องเรียนให้มีสภาพทางสังคมให้มากที่สุด การอภิปราย แบ่งหมู่ทำงาน การแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงและความคิดเห็น การเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระเป็นดังจำเป็นในการเรียนทำงานร่วมกัน ในแบบที่เป็นชีวิตจริง ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นเด็กจะต้องออกไปพบประสบการณ์ ชุมชนจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ

๔. การทบทวนแบบเก่าให้เป็นระยะทำงาน ให้ย้าหนักในด้านที่จะให้เกิดความเข้าใจ ความสามารถ, และทัศนคติ แทนที่จะเป็นเรื่องของ การจดจำข้อเท็จจริงเดี่ยว ๆ หรือทักษะประเดียว เดี่ยวการทดสอบแบบเดิมนั้น ก็ควรจะได้ เป็นการประเมินผลติดต่อโดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรม พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปเนื่องจากความเข้าใจและทัศนคติ เป็นการวัดผลความจำเริญที่แท้จริง สำหรับ คณะนั้นเราใช้ระเบียบอธิบายพฤติกรรมแทน

๕. ประสิทธิภาพทางการศึกษานั้นต้องให้บูรณาการปกติแก่ผู้เรียน

คำว่าบูรณาการพึงมาใช้ในการศึกษาเมื่อเร็ว ๆ นานเอง ความหมายนั้นก็แตกต่างกันไป แล้วแต่ผู้พูดว่าจะหมายถึงบูรณาการทางสังคมหรือส่วนบุคคล บูรณาการทางขอบเขตการหรือผลต่อ เนื่อง สำหรับในทัศนะความหมายที่สำคัญที่สุด คือขอบเขตการบูรณาการในบุคคล ผลการเรียนรู้ที่ ต้องการนั้นเราต้องการในแบบที่ประสมประสานกันเข้าไประบบของความเข้าใจ ทัศนคติและความ สามารถซึ่งที่เรียนรู้จะเป็นส่วนหนึ่งของบุคคลิกภาพของผู้เรียน ไม่ใช่เป็นสิ่งที่บวกเข้าไปกับผลรวม ของความรู้ที่มีอยู่แล้ว แต่เข้าไปเปลี่ยนภายในอินทรีย์ บูรณาการเป็นการต่อเนื่อง ไม่มีจุดจบ

คำว่าบูรณาการอาจจะจำกัดความได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ของบุคคลต่อบุคคลอื่น และต่อ สังคม บุคคลรวมตัวเข้ากับบุคคลอื่น เข้ากับธรรมชาติ กฎเกณฑ์ และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม นั้นหมายความว่าถ้าเข้าใจและมีอิทธิพล และเข้ากับบุคคลอื่นได้ เข้าใจสถาบัน เข้ากับสถาบัน และปรับปรุงสถาบันที่เขามชวคอยู่ร่วมให้ดีขึ้น

ในความหมายง่าย ๆ บูรณาการ หมายถึงการเรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์มีความหมาย ต่อผู้เรียนในขณะนั้น และจะเป็นประโยชน์ต่อไปในพฤติกรรมประจำวันเท่าที่เรารู้จักคาดดวงหน้า ได้ บุคคลที่มีบูรณาการเป็นบุคคลที่สามารถสร้างสุขภาพทางจิตและกายได้ดี และสามารถประยุกต์ และวิเคราะห์สถานการณ์ใหม่ได้ดี ผลของบูรณาการก็คือบุคคลที่มีบูรณาการ หรือผสมบูรณพร้อม บูรณาการในบุคคลิกภาพหมายถึงบุคคลที่พร้อมเป็นตัวของตัวเอง

ต่อไปนี้จะยกตัวอย่างบุคคลิกภาพที่มีบูรณาการ กับที่ไม่มีบูรณาการให้เห็นเป็น ตัวอย่างเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นพฤติกรรมที่แตกต่างกันเป็นแนวทางดังนี้

บุคลิกภาพที่มีบุรณาการ

๑. ว่องไว สนใจในสิ่งรอบตัว
๒. คบเพื่อน พุดคุย หัวเราะ
๓. มีอารมณ์ขัน
๔. กล้าเผชิญกับปัญหา
๕. จำกิจปัญหา ทามปัญหา พยายาม
จะให้รู้ว่าปัญหา นั้น มัน เป็น อะไร
เต็มใจที่จะทำงานเพื่อแก้ปัญหา
๖. เต็มใจที่จะให้ข้อเสนอนะ
๗. เชื่อมั่นในความคิดของตัวเอง จนกว่า
จะถูกพิสูจน์ว่าผิด
๘. เต็มใจที่จะยอมรับผลของการกระทำ
ของตัวเอง กล้ารับทั้งผลดีและผลร้าย
๙. ยอมรับความ รับผิดชอบ ที่เหมาะสม
ความสามารถและวุฒิภาวะ
๑๐. แจกจ่ายความดี ถ่อมตัวในความ
สามารถไม่โอ้อวด
๑๑. ควบคุมอารมณ์ที่ไม่ต้องการได้ดี
๑๒. ทำงานและเล่นกับคนอื่น
๑๓. ชอบมีงานอดิเรก เช่นเดียวกับตัว
๑๔. มีสุขและเชื่อมั่นเป็นนิสัย
๑๕. ทั่ว ๆ ไปแล้ว มีสุขภาพดีไม่มีความ
ยุ่งยากในด้านร่างกาย

ที่ไม่มีบุรณาการ

- เฉื่อยชา ไม่สนใจในประสพการณ์ใหม่
กระดากอาย หลีกเลี่ยงการติดต่อกับคนอื่น
เกรงขาม
หลีกเลี่ยงปัญหา
มองไม่เห็นว่าจะทำอะไร
- ไม่ยอมตอบข้อทดสอบ
ไม่เชื่อมั่น มักจะยอมแพ้ไถ่อย่างง่าย ๆ
- ไม่กล้ารับผิดชอบ แต่เรียกร้องผลของความสำเร็จ
หลีกเลี่ยงการเป็นผู้นำ
- ยกตนข่มท่าน โอ้อวดผลการกระทำของตัวเอง
- ควบคุมไม่ได้ แสดงออกเช่นร้องกรี๊ด
ปฏิเสธการร่วมกับคนอื่น
มีความสนใจในงานอดิเรกแคบ
เศร้ากลัวกังวลเป็นนิสัย
สุขภาพไม่ดี มีความยุ่งยากในร่างกาย เช่น กัด
เล็บ บีบจมูก บ่อย ๆ

ผู้เขียนหลักการสอนการเรียนยอมรับกันทั่วไปว่า ความต่อเนื่อง การคลุกเคล้า บุรณาการ เป็น
ลักษณะอันสำคัญของการเรียน แต่ยังมีอีกหลายคนที่ให้ลักษณะประสพการณ์ทางการ
ศึกษา หรือการเรียนนั้นแตกต่างออกไป ที่สำคัญก็คือของ Wynne ได้แบ่งออกเป็น ๖ ลักษณะด้วย
กัน คือ

1. Relativity of Experience
2. Sociality of Experience
3. Need of Experience
4. Unity of Experience
5. Creativity of Experience
6. Selectivity of Experience

อันหนึ่งหมายถึงความสัมพัทธ์ต่อนั่นเอง อันที่สองหมายถึงให้เกิดผลทางสังคม
 ให้บุคคลเกิดความสนใจ ความเห็นอกเห็นใจ ความเข้าใจในทางสังคม เป็นรากฐานสำคัญของ
 ความร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกันในโลก อันที่สามเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ อันที่สี่หมายถึง
 ถึงการรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันที่ห้าหมายถึงประสบการณ์ ต้องนำไปสู่ประสบการณ์ใหม่
 ให้เกิดการคิดริเริ่ม อันสุดท้ายเป็นเรื่องของการเลือก ประสบการณ์มากมาย ดังนั้นต้องเลือกเอา
 ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ และยังจะให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะเลือก และเรียนรู้วิเคราะห์ผลสำเร็จ
 และการล้มเหลวของตัวเอง

ประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญ จะต้องเลือกประสบการณ์ที่เป็นประสบการณ์ทางการศึกษา ดัง
 ลักษณะที่ได้พูดมานี้ ขอยุติเพียงแค่นี้ บทนี้ฟ้าใหม่พบกันอีก

“วุฒิไกร ภูมิภาค”

แนะนำมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา

ชาวอเมริกันเป็นส่วนมากจะมีความพากเพียรใจในความยิ่งใหญ่ของประเทศของเขาเป็นอย่างยิ่ง ความรู้สึกเหล่านี้จะสังเกตได้จากการพบปะสนทนากับชาวอเมริกัน ถ้าอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา คำถามแรกที่ได้รับเมื่อถูกแนะนำให้รู้จักคือ ท่านชอบประเทศนี้ไหม ทุกครั้งไป และคำถามอย่างนี้จะใช้ถามตลอดทั้งเด็กเรียนมัธยม ประถม ผู้ใหญ่ กรรมกร คนขายของหน้าร้าน แม้แต่ศาสตราจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัย ดูเหมือนว่าผู้ถามอยากจะได้อาสาตอบที่ยกยอประเทศของเขาเสียเหลือเกิน ชาวอเมริกันถ้าอยู่ระหว่างพวกของเขาด้วยกันเขาจะแบ่งแยกกันเองว่าเป็นชาวเมืองไหนรัฐไหน แต่เมื่อพบกับชาวต่างประเทศเขาจะแสดงตัวออกทันทีว่าเขาเป็นอเมริกัน ซึ่งถึงเหล่านี้ ชาวอเมริกันมิได้หัดกันมาแต่ก็ชักชวนกันโดยไม่ต้องบอกโดยอัตโนมัติของเขาเอง เห็นจะเป็นเพราะ ความพากเพียรใจความยิ่งใหญ่ของประเทศนั่นเอง

ถ้าจะมาคิดในแง่หนึ่ง ในด้านเกี่ยวกับการศึกษา เห็นจะกล่าวได้ว่าชาวอเมริกันเป็นผู้ที่มีโชคชะตาดีหนึ่งของโลกที่ประเทศอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีความเป็นอยู่อุดมสมบูรณ์ และมีมาตรฐานการครองชีพที่สูงที่สุดในโลก โอกาสที่จะเรียนหนังสือของเด็กอเมริกันจึงมีมากกว่าเพราะมีเงินที่จะให้เรียน สถานที่เรียนเพียงพอ โดยเด็กไม่ต้องเอาใจใส่ว่าถ้าตัว

เขาไปเรียนจะก่อความเดือดร้อนให้แก่ครอบครัว และอีกอย่างหนึ่งคือว่าไม่ได้แย่งกันเข้าโรงเรียนตามสถิติเมื่อสองปีที่แล้วเด็กอเมริกันเรียนอยู่ตามโรงเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา ประมาณ ๓๓ ล้านคน มีครูสอน ๓๓๘๘๐๐๐ คน เป็นเด็กชั้นประถมศึกษา (ชั้นปีที่ ๑-๘) เสีย ๒๒๕๕๕๐๐๐ คน ซึ่งเรียนอยู่ในโรงเรียนของรัฐบาล และเรียนอยู่ตามโรงเรียนราษฎร์ ๓๓๕๐๐๐๐ คน ชั้นมัธยมมีประมาณ ๘ ล้านคน

ทั้งนี้ถ้าพิจารณาจากตัวเลขตามหัวข้อที่ดั่งนั้น คำว่ามหาวิทยาลัยในเมืองไทยออกจะใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษ University หรือ College ต้องคำนึงแม้ภาษาที่ใช้ ในอเมริกาเองก็ใช้ปนกันอยู่ เช่น จะใช้ว่าชีวิตในมหาวิทยาลัยเขาก็ใช้ว่า College life หรือเมืองมหาวิทยาลัย เขาก็ว่า College Town และยังไปกว้านอีกชาวอเมริกันยังใช้คำว่า School แทนมหาวิทยาลัยเสียอีก แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียน ในที่นี้หมายถึงเฉพาะสถานบันการศึกษาที่ประสาทปริญญาได้ ไม่ว่าจะเป็น College หรือ Universities หรือ Institute of Technology ขออนุโลมเข้ากับภาษาไทยว่ามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่เด็กทั้งใหญ่ และชนิดที่ใหญ่โมโหฬาร ตามปกติเฉลี่ยแล้วขนาดกลางก็มีนักเรียนราว ๆ ๕๐๐๐ คนขึ้นไป ยังมีบาง College ที่มีนักเรียนไม่ถึง ๑๐๐ คน

การศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนมากเป็นสหศึกษา แต่ก็มีบางแห่งที่เป็นสำหรับหญิงโดยเฉพาะ และ บางรัฐมีมหาวิทยาลัยสำหรับพวกนิโกรโดยเฉพาะ เช่นเดียวกัน สถานที่ให้การศึกษามหาวิทยาลัย คำสถิติมีประมาณ ๑๙๕๕ แห่ง รวมทั้ง Junior

College ซึ่งทำการสอนต่อจากชั้นมัธยมศึกษา (ปีที่ ๓๒) อีก ๒ มีประมาณ ๕๓๐ แห่ง นอก จากนี้เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาคณะปริญญาตรีขึ้นไป ผลจากการที่มีสถานที่ให้การศึกษามาก ๆ เช่นนี้ ทำให้อเมริกันไม่มีความลำบากใจในการจะเข้ามหาวิทยาลัย และทางมหาวิทยาลัยไม่ได้กดดันถึงอายุ ชาวอเมริกัน อาจเรียนได้ตลอดชีวิตที่เขาต้องการในมหาวิทยาลัย ในจำนวนประชากร ๑๖๔ ล้านคน มี คนเรียนในมหาวิทยาลัยประมาณ ๒ ล้าน ๗ แสน คน (เฉพาะในปี ๑๙๕๕)

เพื่อจะให้ทราบถึงสถิติจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ ข้าพเจ้าได้นำเอา สถิติ ซึ่งพิมพ์โดย U. S. Office of Education สถิตินี้เป็นจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในหน้า Fall ปี ๑๙๕๕ ของ ๑๐ มหาวิทยาลัยซึ่งถือว่ามี นักเรียนเข้าเรียนมากที่สุดตามลำดับ

University of California (ทุกแคมปัส)	38594
State University of New York (ทุกแคมปัส)	33623
New York University	31867
City College of New York	26426
University of Illinois	24129

University of Michigan	23756
University of Minnesota	23393
Ohio State University	21744
University of Wisconsin	20119

มหาวิทยาลัยใหญ่ส่วนมากแยกออกเป็น

หลายแคมปัส เช่น ๓ มหาวิทยาลัยแรก บางแห่ง ก่อตั้งที่เมืองเดียวกัน บางแห่งก็อยู่คนละเมือง ใกล้กันติดต่อกัน เช่น University of California อยู่ทั้งทางใต้และทางเหนือของรัฐ California ความคับคั่งในมหาวิทยาลัยใหญ่นั้นมีหลายอย่าง นับตั้งแต่เข้าแถวยาวเพื่อรับประทานอาหารใน Cafeteria แล้วยังคับคั่งจนลงทะเลเบียร์ ซึ่งต้อง ทำทุกเทอมด้วยเข้าแถวยาวอีก แม้แต่นักเรียนเปลี่ยนห้องและเปลี่ยนคณบดีรับเร่งเสียเต็ม ประดา เพราะว่าแต่ละคณบดีอยู่ห่างกันติดต่อกัน ถึง เหนือ นับเป็นของธรรมดาสำหรับนักเรียนใน มหาวิทยาลัยใหญ่นี้

ในมหาวิทยาลัยเขาจะแบ่งออกเป็น Division ต่าง ๆ ซึ่งเรียกต่าง ๆ กัน เช่นแบ่งเป็น College แล้ว College หนึ่งแบ่งเป็น Department หรือ เป็น School อะไรทำนองนี้ แต่ทุกมหาวิทยาลัย จะมี College of Arts and Science ขึ้นเป็นพน (บางแห่งเรียก Liberal Arts)

การเข้ามหาวิทยาลัย การเข้ามหาวิทยาลัย ออกจะแตกต่างจากมหาวิทยาลัยในเมืองไทย เพราะการเข้ามหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้วิธีเขียนจดหมายติดต่อโดยตรงไปยัง Director of Admission ของมหาวิทยาลัยขอ

แบบฟอร์มหรือใบสมัครมากรอก พร้อมทั้งต้อง
แนบผลการเรียนของนักเรียนโดยได้รับความเห็น
ชอบจากอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนนั้น ทางมหา
วิทยาลัย คณะ กรรมการชน คณะหนึ่งสำหรับ
พิจารณาการรับเข้าของนักเรียน บางแห่งก็ต้อง
มีการสอบ Entrance เข้า บางแห่งไม่มีการสอบ
เข้าแต่ต้องได้รับการพิจารณาอย่างเคร่งครัดถึง
ผลการเรียนโดยกรรมการทบทวน อย่างหลัง
หลังจากเข้าแล้วมีการสอบแข่งขันว่าใครมีความ
สามารถแค่ไหน ถ้าสอบไม่ได้ก็เรียนอย่างชนิด
ที่ไม่มีเครดิตไปพลางก่อน จนกว่าผลการเรียน
เป็นที่พอใจทางมหาวิทยาลัย จึงจะอนุญาตให้
เรียนอย่างมีเครดิต

นับเป็น สิ่งประหลาดสำหรับเรา แต่เป็น
เรื่องธรรมดาของเด็กอเมริกัน ที่เข้าเรียนใน
มหาวิทยาลัยแล้วยังไม่รู้ว่าจะเรียนอะไรดี
บางคนเรียนแล้วถึงปีที่สอง แต่ไม่ทราบว่าตัว
เขาจะเรียนอะไรกันแน่ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า
มหาวิทยาลัยปรกติต้องปีแรกจะเรียนวิชาทั่ว ๆ
ไปเสียก่อน หลังจากนั้นจึงเอาทางใดทางหนึ่งที่
ตนชอบ ฉะนั้นต้องปีแรก ทุกคณะเกือบเรียน
เหมือนกันเลยทีเดียว

วิชาที่เรียนในมหาวิทยาลัย เขาจัดออกเป็น
Courses บาง Course ก็ขาดกันไปเลย บาง
Course ก็สัมพันธ์กัน ผู้เรียนอาจเลือกเรียน
แขนงใดแขนงหนึ่งได้ตามชอบใจ เพราะ Course
ที่จัดสอนมักกันแทบทุกอย่างและมากมาย การ
สอนในมหาวิทยาลัยส่วนมากใช้วิธี Lecture

ควบกับ Text Book ซึ่งนักเรียนต้องมี และม
งานทำพิเศษคือค้นคว้า เรียนสิ่งที่ตนได้ค้นคว้าน
ซึ่งเรียกว่า report ซึ่งมีกันแทบทุกวิชา ถ้าหาก
มีสิ่งพิเศษที่จะหยิบยกขึ้นมาถกเถียงกันได้ เขา
ก็ถกเถียงกันเสียงดังห้อง อาจารย์ที่สอนต้อง
คอยระมัดระวังเวลาที่เขียน กระดาน คำไม่ให้ผิด
ถ้าผิดเป็น ต้อง ได้ยินเสียงนักเรียน ทบ โตะเรียก
อาจารย์ แล้วเขาก็จะได้ออกว่าตรงนั้นผิดอย่าง
ภูมิไจ

มหาวิทยาลัยส่วนมากแตกกระจาย
ตามหัวเมืองต่าง ๆ ตามเมืองเล็กบ้างใหญ่บ้าง
และอาจจัดแบ่งประเภทได้ ๒ อย่างคือ ของ State
และของเอกชนซึ่งอาจเป็นของศาสนาต่างๆ หรือ
อะไรก็ตาม มีทั้งแพงบ้างและปานกลาง ถ้า
เทียบกับมหาวิทยาลัยในเมืองไทยเป็นเงินไทยนับ
ว่าแพงมาก มหาวิทยาลัยถ้าเป็นของ State จะ
ตกราว ๕๐๐-๘๐๐ ดอลลาร์ต่อปี ถ้าเป็นของ
เอกชนจะตกราว ๖๐๐-๙๖๐ ดอลลาร์ต่อปี น
หมายถึงเฉพาะค่าเล่าเรียน

เด็กอเมริกันโดยมากเขาไม่ค่อยจะเลือก
มหาวิทยาลัยว่าอันไหนใหญ่ดี ตรงข้ามเด็กอเมริกัน
กลับฟังแต่ถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับ
นักเรียน ถ้าชนเด็กการเรียนก็ได้ผลดี ฉะนั้นเขา
จึงหวั่นในความเด็กของสถาบันที่เขาอยู่ ไม่เคย
นึกว่าที่นั่นเขาใหญ่แล้วจะทำอะไรกับเขาได้
และสิ่งหนึ่งที่ควรทราบคือ ถ้าเป็นคนที่มีภูมิฐานะ
อยู่ใน State นั้น และเรียนในมหาวิทยาลัยของ
State เสียค่าเล่าเรียนน้อย หรือบางรัฐไม่ต้อง

เดี่ยว แต่ถ้าเป็นคนข้าม State หรือมีภูมิลำเนา
อยู่ต่างประเทศ ต้องเสียค่าเล่าเรียนสำหรับ
Out of State หรือ Non Residence เพิ่มขึ้นอีก
๒ เท่าตัวหรือมากกว่านั้น

ที่พักอาศัย ทุกมหาวิทยาลัยต้องมีหอพัก
สำหรับนักเรียนหญิงและสำหรับนักเรียนชายเป็น
ประจำเสมอ และเขากล่าวว่าเป็นเรื่องสำคัญ
สำหรับจะบริการความสะดวกให้แก่นักเรียน และ
ภายในหอจะมีบริการความสะดวกสบายต่าง ๆ
มากมายมีห้องนั่งเล่นที่โอ่งโล่ง มีโทรทัศน์ มี
ห้องสำหรับซักผ้าโดยใช้เครื่อง มีเครื่องเป่าผม
ให้แห้ง มีเตารีดไฟฟ้า มีคนทำความสะอาด
ภายในหอ ห้องที่อยู่อาหาได้ทั้งห้องเดี่ยวและ
ห้องคู่ บางแห่งถ้าห้องใหญ่อาจมี ๓ คนอาศัย
ในห้องเดียวกัน สำหรับนักเรียนที่เข้าใหม่จะ
ต้องทำใบสมัครเข้าประจำหอ ผู้ที่เป็นนักเรียนที่
จะเรียนเอาปริญญาตรี ทางมหาวิทยาลัยต้องเอา
ใจได้เป็นพิเศษในเรื่องที่พัก ถ้าไม่ต้องการพัก
อยู่ที่หอพัก จะต้องได้รับความเห็นชอบ จาก
Dean of Men ถ้าเป็นชาย ถ้าเป็นหญิงก็ต้องได้
ความเห็นชอบจาก Dean of Women หอพัก
ส่วนมากมี Cafeteria สำหรับเป็นที่รับประทานอาหาร
ซึ่งเปิดปิดในเวลาอันจำกัด หมายความว่า
ถ้ากินดึกมากก็ไม่ทันกินข้าวเช้า

การย้ายมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาทำได้
นักเรียนผู้หนึ่งเรียนที่มหาวิทยาลัยหนึ่ง
อยากจะขอย้ายไปมหาวิทยาลัยอื่น ในชั้นที่ตน
กำลังเรียนอยู่ก็อาจทำได้ นักเรียนส่วนมากที่ย้าย

มีความหวังอยากจะ Transfer เครดิตของตน
ทั้งหมดไปชนิดเครดิตต่อเครดิต แต่บางแห่ง
หลักสูตรไม่ค่อยจะตรงกัน ก็พยายามทำที่คล้าย
กันโดยอนุโลม ถ้าไม่คล้ายเลยก็จำเป็นต้องเสีย
เครดิตไป ไม่มีทางจะได้เพิ่ม ฉะนั้นการย้าย
โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ถ้าโชคดีก็เท่าทุน ถ้า
โชคไม่ดีก็ขาดทุนไป เรื่องการย้ายนั้นหนึ่ง ๆ
นักเรียนอเมริกันย้ายกันบ่อยไม่น้อย ซึ่งมีทั้งผลดี
และผลเสีย ผลดีก็คือได้ความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ
ซึ่งต่าง College ความคิดก็ต่างกัน ผลเสียคือ
ความรู้ที่จะเข้ากันได้สนิทกันเวลานั้น

Student Union บางแห่งก็เรียกว่า Student
center แล้วแต่ทางมหาวิทยาลัยชอบใจคำไหน
เป็นสถานที่ใช้เป็นที่พักผ่อน หย่อนอารมณ์
รับประทานอาหาร ซึ่งไม่ทราบว่าจะเรียกภาษา
ไทยว่าอะไร โดยมากก็ Union นับเป็นคึกคัก
ดูทางสว่างงามของมหาวิทยาลัย ภายในจะมี
ห้องโอ่งโล่ง ใช้สำหรับนั่งเล่นเรียกว่า Lounge
มี T. V. มีห้องสำหรับอ่านหนังสือพิมพ์ มี
Cafeteria สำหรับนั่งดื่มกาแฟ นมสด มีเกมกีฬา
เช่น Bowling หรือ บิลเลียด อะไรทำนองนั้น คึก
คักสนุกสนาน สำหรับนักเรียนว่างจากชั้นจะ
พักผ่อนคลายความตึงเครียด

ห้องสมุด นับเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กับ
อาจารย์ที่สอน การศึกษาในมหาวิทยาลัยอเมริกัน
มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะค้นคว้าในห้องสมุด
ห้องสมุดที่ดีต้องประกอบไปด้วยวิทยากรต่าง ๆ
และติดตามแบบแผนอันนิยม และเป็นสิ่งทำ

ตำรวจนักเรียนอเมริกันที่ใช้เวลาด่วนมากคลุกอยู่กับตำรวจและห้องสมุด และเขาเคารพห้องสมุดของเขามาก แม้คนจะมากแต่ห้องสมุดก็อยู่ในความเงียบ และเขาเรียนเขาจริง ๆ บางคนถึงกับบ่นว่าอาจารย์ของเขาให้งานน้อยไป ซึ่งเราทำงานนั้นแทบจะหมดกำลังใจอยู่แล้ว

นักเรียนต่างประเทศในสหรัฐอเมริกา ในระหว่างปี ๑๙๕๔-๑๙๕๕ มีนักเรียนต่างประเทศอยู่ประมาณ ๓๔,๒๓๒ คน ซึ่งมาจาก ๑๒๙ ประเทศ (มีนักเรียนไทยอยู่ ๑๑๐๐ คน รวมทั้งทุนรัฐบาล ทุนส่วนตัว ทุนองค์การต่าง ๆ และทหารที่รับการอบรมอยู่ซึ่งมีอยู่ในขณะนี้) ซึ่งนักเรียนเหล่านี้เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จากสถิติปรากฏว่า จากประเทศตะวันออกไกล ๓๐% จากละตินอเมริกา ๒๕% จากยุโรป ๑๕% และจากแคนาดา ๑๓% นอกนั้นมาจากตะวันออกไกล ยุโรปตอนกลางและอาฟริกาบ้าง มีต่อมหาวิทยาลัยที่มีนักเรียนต่างชาติมากที่สุดคือ Columbia University (๓,๒๕๔) และ University of California (๓,๒๓๘) นอกนั้นก็มี New York University, University of Michigan, Harvard University, และ Massachusetts Institute of Technology ตามลำดับ

ค่าใช้จ่าย เป็นการยากที่จะคำนวณค่าใช้จ่ายได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นขึ้นอยู่กับหลายอย่าง เช่นตัวบุคคล สถานที่เรียน วิชาที่เรียน และอีกอย่างหนึ่งคือที่ตั้งของสถานที่เรียน ค่าเล่าเรียนก็แตกต่างกันไปตามแต่ละแห่ง ผู้เขียนไม่กล้า

เดาค่าวเดาที่แน่นอน ที่เท่าที่ทราบถ้าเป็นชาวอเมริกันและเรียนในมหาวิทยาลัยของ State จะคราว ๓๐๐๐-๓๘๐๐ ดอลลาร์ต่อปี สำหรับนักเรียนต่างชาติจะคราว ๑๕๐๐-๒๕๐๐ ดอลลาร์ต่อปี ค่าใช้จ่ายรวมทุกอย่าง เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าซักรีด หนังสือ ค่าอาหารและที่อยู่ และการพักผ่อนพอสมควร ค่าคิดค่าธรรมเนียมทุกอย่างที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อให้ให้แน่นอน ถ้าหากมีผู้สนใจอยากจะไปเรียนต่อที่สหรัฐอเมริกา ควรจะทำการติดต่อกับมหาวิทยาลัยนั้นขอ Catalog มาศึกษาดู แล้วจะคำนวณค่าใช้จ่ายอย่างคร่าว ๆ ได้

ชีวิตในมหาวิทยาลัย ปกติมหาวิทยาลัยจะเปิดภาคเรียนเดือนมิถุนายน ทั้งที่เป็น Semester และ quarter ก่อนอื่นขออธิบายถึงคำนี้เสียก่อน คือระบบการเรียนเขาแบ่งออกเป็นสองอย่างคือ Semester และ quarter อย่าง Semester คือการแบ่งภาคเรียนซึ่งปกติมี ๘ เดือน ออกเป็นสองภาค แต่ละภาคเรียกว่า Semester ถ้า quarter แบ่งภาคเรียน ๘ เดือนนั้นเช่นเดียวกัน แต่แบ่งออกเป็น ๓ ภาค เรียกว่า quarter ถ้าเป็น Semester ทำปริญญาคูจะต้องทำให้ได้ระหว่าง ๑๒๕-๑๓๕ Semester Credits หรือเท่ากับ ๑๘๐-๑๘๘ quarter Credits ซึ่งเรียนตามปกติจะจบใน ๔ ปี ถ้าเรียนเร็ว Summer ด้วย อาจใช้เวลาให้สั้นเข้าได้อีกกับหนึ่ง ฤดูร้อนปีของการเปิดเรียนก็คือตอนปลายของฤดู Spring แต่เขาเรียกหน้าหนาวหน้าไปเสียก่อนว่า Fall พอ

เรียนไปได้สัก ๒-๓ อาทิตย์คนไม่ก็จะเปลี่ยนใบ
ตั้งห้องอร่าม ทำให้เมืองฝรั่งสวยงามแต่น่าอยู่
ยังชน

สัปดาห์แรกของการเปิดเรียน จะมีการ
พบปะกันทั้งสัปดาห์เขาเรียกว่า New Students
Week สัปดาห์หนึ่งสัปดาห์ไม่มีการเรียน มี Test
กันต่าง ๆ นานาชนิด หลังจากการ Test ก็มีการ
เดินกวดอก เย็น ๆ ก็มีการเดินว่าทุกวันไป
ดูเป็นความสนุกครึกครื้นในหอพักในหอฝรั่ง ซึ่ง
จำเริญมาจาก High School นอกจากที่มีการพบ
ปะกับครูอาจารย์ด้วยความสนุกสนาน ทุกๆ วัน
จะมีโปรแกรมที่ใหม่และแปลกเสมอ

เมื่อสัปดาห์ที่สองก็เริ่มเรียน หัวก่เริ่มจะ
มัน ความวุ่นวายทั้งหทัยก่ดก่ดายเป็นความ
เศร้า ต่างคนต่างก็ทำงานและเรียน งานให้ท้อ
เยะ ๆ เด็กอเมริกันส่วนมาก ชอบหอบหนังสือ
มือกาง ๆ ส่วนแว่นกรอบโค ๆ และชอบอ่าน
หนังสือตามโคนต้นไม้ จ้มก้นเป็นคู้ ๆ ดูดีจน
ได้ไปวัน ๆ หลังจากการเรียนมาเต็มสัปดาห์ก็
จะมีการเดินว่าคอน Weekend เสมอ ซึ่งนักเรียน
มีสิทธิ์ที่จะเขาเดินว่าได้

ตลอดทั้งชีวิตในมหาวิทยาลัย เด็กอเมริกัน
เขาจะเคร่งเครียดและเอาจริงจังในขณะที่เขา
ทำงาน แต่เป็นที่น่าทึ่งที่เขารู้จักแบ่งเวลา
สำหรับเล่นกีฬา หรือมีการพักผ่อน และว่าวิ่ง
ในขณะที่เขาคงการ ผู้เขียนเองเห็นบางคนมี
ความมานะและเอาจริงจัง เช่นเมื่อไม่ก่สัปดาห์
มานั อาจารย์ได้นำเอาคณิตศาสตร์ข้อหนึ่งให้
นักเรียนคิดให้เวลาหนึ่งสัปดาห์ แล้วแล้วเขา

ทำกันทุกคน แต่ไม่มีใครถูก คนที่ถูกคือคนที่
ทำได้ยาวถึง ๑๓ หน้ากระดาษ

เด็กอเมริกันส่วนมาก เป็นเด็กที่มีความรัก
ต่อครอบครัว ขณะที่เขาเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย
ถึงบ้านอยู่ไม่ไกลกับมหาวิทยาลัยนักเขาชอบ
จดหมายติดต่อกับครอบครัวของเขาเสมอ และ
เขาจะมีความภูมิใจที่จะแนะนำครอบครัวของเขา
ให้รู้จักกับเพื่อนๆ ความรู้สึกอย่างนี้ ผั่งจิตผั่งใจ
ของชาวอเมริกัน ทำให้ชาวอเมริกันอันเป็นแต่
เพียงชาติที่ดื้อมดชนชนแข็งแกระง และนำหน้า
ในด้านอุตสาหกรรม การศึกษา และมาตรฐาน
การครองชีพ

นอกจากนี้ภายในมหาวิทยาลัยนักเรียนนัก
เองเขาจัด Club ต่าง ๆ มากมาย โดยการเลือก
ตั้งจากสมาชิกเพื่อบำรุง Club ให้คงตัวอยู่
ได้ มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน
และกัน เราจะมีคามพึงพอใจมากที่เห็นนักเรียน
อเมริกันแสดง ความคิดเห็น ของตนเอง ออกได้
อย่างฉะฉาน ทั้งเพราะเขาทำการอบรมให้ความ
เชื่อมั่นในตัวเองมานานแล้ว นอกจากนี้นัย
มี Organizations ต่าง ๆ แบ่งเป็น Fraternities
และ Sororities ใน College เรียกว่า Honor
Societies เป็น Organization สำหรับนักเรียนที่
เรียนเก่งตามแขนงต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็นหลาย
อย่าง และแต่ละอย่าง อาจมีบ้านให้อยู่เรียกว่า
Fraternity house หรือ Sorority house อย่าง
แรกเป็นของนักเรียนชาย อย่างหลังเป็นของ
นักเรียนหญิง.

อุดม ศรีโยธา

Kent State University, Kent, Ohio.

ท่านเคยปรับปรุงสุขภาพทางจิตของท่านบ้างหรือไม่

ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางจิตที่สมบูรณ์ และสุขภาพทางกายที่สมบูรณ์ จะนำมาซึ่งบุคคลิกภาพอันเป็นที่นิยมของสังคม ทุกคนต้องการที่จะเป็นเจ้าของสิ่งเหล่านี้ แต่น้อยคนมีโอกาสดำเนินทางนี้เนื่องด้วยการรักษาสุขภาพทางกายของคนโดยทั่วไปในปัจจุบันนี้คิดว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก แต่การรู้จักรักษาสุขภาพทางจิตนั้นยังดำหลังอยู่ เพราะเรื่องของจิตใจเป็นเรื่องที่ซับซ้อนกว่าร่างกาย คนยังขาดความเข้าใจในการที่จะปรับปรุงหรือรักษาจิตใจของคนให้ดีขึ้นเท่าที่จะเป็นไปได้

ปัญหาที่สำคัญก็คือ จะทำอย่างไร เราจึงจะสามารถรักษาความสงบสุขภายในจิตใจของเราให้คงไว้ได้ เมื่อเราต้องเผชิญกับความซับซ้อนนานาประการของสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้

คนส่วนมากไม่สามารถรักษาสภาพแห่งจิตใจของเขาไว้ได้เป็นปกติ เมื่อเขาต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์ของชีวิตโดยที่เขาไม่ได้ฝึกฝนหรือเตรียมจิตใจไว้เพื่อต่อสู้กับสถานการณ์นั้น ๆ ไว้ล่วงหน้า บุคคลิกภาพและพฤติกรรมของเขาจะผิดแปลกออกไปจากปกติยิ่งขึ้นทุกที จนในที่สุดเขาจะไม่สามารถมีชีวิตอยู่ในสภาพอันแท้จริงของโลกได้ เขาจะอยู่ได้ก็แต่ในโลกแห่งความฝันของเขาซึ่งเขาได้คิดสร้างขึ้นเองโดยเฉพาะเท่านั้น

ฉะนั้นก่อนที่จะเรามีสภาพที่เป็นไปได้ถึงเพียงนี้ เราจะต้องพยายามหาทางช่วยตัวเองให้มากที่สุดที่จะเป็นไปได้ วิธีที่เห็นว่าได้ผลและเหมาะสมที่สุด ควรจะได้แก่สิ่งที่กล่าวต่อไปนี้

เมื่อเรารู้สึกว่าจิตใจของเราตกอยู่ในภาวะอันเคร่งเครียดปราศจากความสงบสุข ก่อนอื่นเราก็มักจะหันไปหาวิธีง่าย ๆ ที่จะช่วยรักษาจิตใจของเรา เช่น พยายามปฏิบัติตนตามคำแนะนำที่เราอ่านพบในแม็กกาซีนบ้าง ในหนังสือพิมพ์บ้าง หรือมีเดียนั้นก็เชื่อและดำเนินตามคำชักชวนของคนที่ชอบบังคับตนเองเป็นผู้เชี่ยวชาญในทางนี้ โดยที่ตนไม่มีรากฐานทางความรู้และยังขาดการฝึกหัดมาอย่างเพียงพอที่จะให้คำปรึกษาแก่คนอื่น ๆ ได้

บุคคลที่เหมาะสมที่สุดที่จะช่วยปรับปรุงรักษาสุขภาพทางจิตของเราก็คือตัวเราเอง จริงอยู่เรามี จิตแพทย์ ผู้แนะแนว ครูบาอาจารย์ บิดามารดา หรือแม้ที่สุด หนังสือผู้เชี่ยวชาญทางจิต และหนังสือจิตวิทยา ซึ่งสามารถที่จะช่วยเราได้บ้าง แต่การเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริงจะต้องมาจากตัวของเราเอง (ทั้งนี้หมายถึงผู้ที่มีความมุ่งหมายทางจิตอย่างจริงจัง มิใช่ผู้ที่อยู่ในสภาพช่วย

ตนเองต่อไปไม่ได้แล้ว ซึ่งจำต้องขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ) แรกทีเดียวเราควรต้องเข้าใจว่า สุขภาพทางจิตคืออะไร พุทธอย่างสั้นที่สุด สุขภาพทางจิตคือ ขบวนการปรับปรุงที่ซับซ้อน ซึ่งบุคคลจะต้องพยายามกล่อมเกลา ความต้องการ ความประสงค์ และความปรารถนาของคนให้สัมพันธ์กับสภาพอันแท้จริงแห่งสิ่งที่แวดล้อมคนอยู่ ถ้าบุคคลสามารถปฏิบัติเช่นนั้นได้ อยู่เสมอ เราก็จะเรียกได้ว่าบุคคลผู้นั้นมีการปรับปรุงตนเองที่เป็นปกติ

อย่างไรก็ตาม ไม่มีใครในโลกนี้ที่ปรับปรุงตนเองที่เป็นปกติได้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่สิ่งนี้ไม่เป็นของเสียหาย เพราะแม้แต่เครื่องจักรก็ยังไม่สามารถใช้การได้อย่างดีตลอดไป ชั่วขณะหนึ่งเราอาจมีอารมณ์ค้นเค้นยิบตื้น แต่ในอีกชั่วขณะหนึ่ง เราอาจเสียใจหมดอาลัยตายอยากในชีวิต แต่เราก็ยังสามารถอยู่ในขอบเขตแห่งการปรับปรุงตนเองที่เป็นปกติ

ถ้าเราต้องการสำรวจสุขภาพทางจิตของเรา และถ้าเราต้องการปรับปรุงให้ดีขึ้น เราจะต้องศึกษาตนเองอย่างละเอียดโดยให้เกิดการรู้แจ้งเห็นจริงว่า เหตุใดเราจึงมีความรู้สึกหรือมีการกระทำที่เรากำลังเป็นอยู่ การเข้าใจตนเองเป็นแกนในแห่งสุขภาพทางจิต

วิธีการศึกษาตนเองมีอยู่หลายวิธี เราควรจะต้องเลือกวิธีที่เรากำลังเห็นว่าเหมาะที่สุดสำหรับเรา

วิธีแรกโดยการรำลึกถึงชีวิตเราเรื่อยมาแต่ต้น และหาสาเหตุว่า การที่เรามีพฤติกรรมเช่นนั้นหรือมีความรู้สึกทำนองนั้น เกิดขึ้นจากอิทธิพลของสิ่งใดในตอนไหนแห่งชีวิตของเรา

วิธีที่สอง เราควรรหาโอกาสคุยเรื่องเหล่านี้กับบิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และพยายามให้ความคิดและการกระทำของบุคคลเหล่านั้นมาช่วยประกอบความคิดของเรา

วิธีที่สาม คือ การเขียนชีวประวัติของตนเอง การเขียนการกระทำของตนเองจะเป็นการบังคับให้เรารู้จักคิดอย่างมีหลักเกณฑ์ ในการเขียนชีวประวัตินี้ เราจำต้องเขียนด้านต่าง ๆ ทั้งด้านของชีวิตของเราลงไปด้วย ด้านเหล่านี้คือ

๑. การปรับปรุงตนเองภายในครอบครัว
๒. การปรับปรุงตนเองภายในโรงเรียน
๓. การปรับปรุงตนเองภายในสังคม
๔. การปรับปรุงตนเองกับปัญหาชีวิตของเรา

๑. การปรับปรุงตนเองภายในครอบครัว เป็นการทวนความจำในวัยเด็กว่าเราได้เติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมแห่งอารมณ์ชนิดใด เราควรจะใคร่ครวญดูตามหัวข้อต่อไปนี้

ก. ประวัติทางร่างกาย

เราเคยเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยโรคใดบ้างในวัยเด็ก? ขณะที่กำลังป่วยอยู่มีเหตุการณ์สิ่งใดเกิดขึ้นกับเราบ้างที่ให้อิทธิพลต่อความรู้สึกของเราที่เกี่ยวกับตนเองหรือผู้อื่น? อุบัติเหตุที่เคยเกิดแก่เรา ความกลัว หรือรูปร่างหน้าตาของเราให้อิทธิพลต่อชีวิตเราอย่างไร?

ข. ความสัมพันธ์ของบิดามารดา

บิดามารดาของเรามีความสัมพันธ์ต่อกันฉันใด? ถ้าเรามีความรักผู้หนึ่งมากกว่าอีกผู้หนึ่งนั้น เป็นเพราะเหตุใด? เรามีญาติพี่น้องอื่นๆ ในบ้านอีกหรือไม่ อาทิเช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ดุง บ้า ฯลฯ และคนเหล่านี้มีอิทธิพลต่อชีวิตของเราหรือไม่? เรามีความรู้สึกต่อบิดามารดาของเราอย่างไร และความรู้สึกนี้ให้ผลแก่เราอย่างไร เมื่อบิดามารดาเลี้ยงเราอย่างกวดขันเราแสดงปฏิกิริยาต่อท่านอย่างไรบ้าง?

ค. ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง

บรรยายความสัมพันธ์ที่เราตอบพี่น้องทุกคน ทวนความทรงจำของเราว่าเคยมีความรู้สึกนึกคิดหรืออารมณ์ชนิดใดในระหว่างพี่น้องด้วยกันในวัยเด็ก? และความรู้สึกหรืออารมณ์นั้นๆ ยังคงปรากฏอยู่ในปัจจุบันหรือไม่?

ง. บรรยาการภายในบ้าน

เรารู้สึกว่าเราสามารถคุยได้อย่างสบายใจกับบิดามารดาของเราในเรื่องเพศ ศาสนา เงิน หรืออนาคตของเราหรือไม่? และเรามีความรู้สึกอย่างไรในเรื่องเหล่านี้? เรารู้สึกปลอดภัยหรืออบอุ่นภายในบ้านหรือไม่? เรามีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเวลาที่เรากำลังจากบ้านที่อยู่หนึ่งในวัยเด็กและวัยปัจจุบัน? เรามีความพึงพอใจในชีวิตด้านสังคมและศาสนาภายในครอบครัวของเราเพียงใด? เรามีปฏิกิริยาอย่างใดเมื่อครอบครัวต้องประสบวิกฤติทางกฏ เช่น การตายจาก ความล้มเหลวทางการเงิน และปัญหาอื่นๆ อีก

๒. การปรับปรุงตนเองภายในโรงเรียน

ก. การสัมพันธ์กับครูบาอาจารย์

ครูคนไหนที่เราไม่ชอบที่สุด? อะไรเป็นสาเหตุให้เรารู้สึกเช่นนั้น? ครูคนไหนที่เราชอบเป็นพิเศษ? ครูคนนั้นชอบเราด้วยหรือไม่? บรรดาครูเข้าใจเราหรือไม่? และมีการแสดงออกอย่างไร? ครูเคยเล็งกรักเด็กอื่นนอกเหนือจากเราหรือไม่? และการปฏิบัติตนตอบแทนการกระทำเหล่านั้นเป็นประการใด?

ข. ความสัมพันธ์กับเด็กอื่นๆ

เด็กอื่นๆ ด้อยเรียนเราบ้างไหม? เรามีปฏิริยาโต้ตอบเขาอย่างไร? เราเคยได้รับเด็กให้ทำกิจกรรมสำคัญๆ บ่อยๆ หรือไม่? เพื่อนบางคนที่เรารักและสนใจเป็นพิเศษเคยหันหลังให้เราหรือไม่? คนอื่นเรียกชื่อเราเล่นๆ ว่าอะไร? เพราะอะไรเขาจึงเรียกเราเช่นนั้น? และเรารู้สึกอย่างไรที่มีชื่อเช่นนั้น? เราชอบแข่งขันกับเด็กอื่นหรือไม่? หรือเราพยายามหลีกเลี่ยงไม่ยอมทำตัวแข่งขันกับผู้อื่น

ค. ทศนคติที่มีต่อโรงเรียน

ชอบไปโรงเรียนหรือไม่? รู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่โรงเรียนหรือไม่? การเรียนและคะแนนที่ได้รับให้ผดคอชีวิตเราอย่างไร? บิดามารดาและเด็กอื่นมีปฏิริยาอย่างใดกับผลสำเร็จของเราในโรงเรียน?

๓. การปรับปรุงตนเองภายในสังคม ความรู้สึกปลอดภัยในสังคมนั้นขึ้นอยู่กับที่สังคมเห็นดีเห็นชอบในตัวเราหรือไม่? ในทำนองเดียวกันการเห็นดีเห็นชอบจากสังคมขึ้นอยู่กับการที่เรามีอิทธิพลต่อผู้อื่น คือไปเป็นคำถามที่เราควรถามตัวเองในเรื่องการสังคมของเรา

เรามีบทบาทในการสร้างใจผู้อื่นอย่างไรบ้าง เราใช้วิธีเรียกร้องความสนใจโดยพยายามพูดเสียงดัง แแต่ตัวประหลาดหรือพูดจาโอ้อวดหรือไม่? เราทำท่าที่ตัวเองใหญ่โตหรือแสดงตนเป็นคนแข็งแกร่งบ้างหรือไม่? เรามีความรู้สึกในหมู่เพื่อนอย่างไร? ทุกคนรับรองเราและเรารู้สึกปลอดภัยเพียงใด? หรือว่าเรารู้สึกว่าตนเองเป็นคนแปลกหน้าในหมู่เพื่อน? เราทำตัวของเราเกินฐานะทางสังคมและการเงินของเราหรือไม่? หรือเราอยู่ในหมู่เพื่อนที่มั่งคั่งทุกอย่างคล้ายคลึงกับเรา หมู่เพื่อนของเรามีความรู้สึกนึกคิดในคุณค่าแห่งหัตถกรรมเช่นเดียวกับเราหรือไม่? หรือทุกคนต้องการให้เรารู้สึกเช่นนั้น

ถ้าเราไม่มีพรรคพวก เราก็ควรถามตนเองดังนี้

ก. ความสัมพันธ์ทางสังคม

เราเด็กที่จะอยู่โดดเดี่ยวเองหรือไม่? ทำไมจึงเด็กเช่นนั้น? หรือเป็นเพราะไม่ตามารถหาพรรคพวกที่ยอมรับเราได้ ถ้าเป็นเพราะเหตุนี้ อะไรในตัวเราที่ทำให้เราต้องอยู่โดดเดี่ยว? หรือสิ่งแวดล้อมชนิดใดเป็นต้นเหตุ? หรือเราสนใจในตนเองมากเกินไปจนเห็นว่ากิจกรรมในสังคมทำให้เราเสียเวลา?

ข. ความสัมพันธ์ระหว่างเรากับผู้อื่น

เรามีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่นหรือไม่? เราสามารถเป็นผู้เริ่มการสนทนาและรักษารูปร่างใจของการสนทนานั้นๆ ไว้ได้นานเพียงใด? เราช่วยคนอื่นให้เขารู้สึกสะดวกใจและเป็นกันเองกับเราได้เพียงใด? เราสามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าเราสนใจเขาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนได้หรือไม่? การสัมพันธ์ของเรากับเพื่อนต่างเพศเป็นไปเช่นไร? เรามีกรีธา วาจา ท่าทาง นิสัย ที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความรำคาญหรือไม่? เรามีความอดทน เห็นอกเห็นใจ และแสดงมีจิตใจต่อคนที่ผิดที่ผิดใจ ความประพฤติ และความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากเราหรือไม่

ด้วยผลแห่งการสำรวจตนเองตามที่ได้อ่านมาแต่ต้นจะทำให้เราสามารถมองตนเองได้อย่างยุติธรรม โดยทราบว่าคุณค่าทางสังคมประการใด และถ้าเรารู้ถึงผลกระทบของเราในอดีต และค้นพบเหตุผลที่ทำให้เราเป็นบุคคลที่มีอุปนิสัยทางสังคมเท่าที่เรากำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน แสดงว่าเราเริ่มที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงแล้ว

๔. การปรับปรุงตนเองกับปัญหาชีวิต

มีปัญหาวชิวิตบางประการที่เราทุกคนจำเป็นต้องพบ และจำเป็นต้องหาทางแก้ไขปัญหานั้น คือ การเป็นอิสระจากทางครอบครัว การได้รับความปลอดภัยทางการเงิน การปรับปรุงตนให้เข้ากันต่างเพศได้อย่างดี การสามารถสู้กับความผิดหวังและสู้กับความคับข้องใจในชีวิตได้ เป็นต้น

วิธีแก้ปัญหานี้ของเรา จะเป็นการแสดงให้เห็นสภาพแห่งการปรับปรุงตัวของเราในปัจจุบัน การวิเคราะห์พฤติกรรมด้านนี้จะต้องใช้ความสังเกตวิฤกติกาดที่เกิดขึ้นในชีวิต และวิธีที่เราแสดงเพื่อตอบรับสิ่งเหล่านี้ แล้วจึงถามตนเองดังต่อไปนี้

เราได้ต่อสู้กับปัญหาของเราอย่างสุดความสามารถหรือเปล่า? หรือเราเดินไปด้วยความวิตกกังวลจนไม่สามารถตัดสินใจหรือกระทำสิ่งใด เราเคยมีวิธีหนีจากปัญหา โดยอาการแสร้งเจ็บ หรือใช้กลวิธีอื่นๆ ประการใด? และในกรณีใดที่เรากระทำสิ่งเหล่านี้? ผลมีประการใด? เรายอมแพ้อุปสรรคโดยง่ายตายหรือยิ่งเพิ่มกำลังใจจะต่อสู้? เราหันไปขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง? เราหมกมุ่นใจโดยง่ายตายเมื่อเห็นว่าไม่มีหนทางต่อสู้หรือไม่? คนอื่นๆ เคยมาขอความช่วยเหลือจากเราเมื่อเขามีหรือทุกข์ไม่?

การศึกษาค้นคว้าเป็นวิธีการที่จะนำให้เราเกิดความรู้เห็นอย่างแจ่มแจ้ง ถึงบุคลิกภาพของเรา เพื่อเราจะปรับปรุงตัวของเราให้ดีขึ้น เมื่อเรากลับพบข้อบกพร่องในตัวเรา และทำให้เราได้มี

โอกาสระบายความวิตกกังวล เพื่อจะได้เป็นบุคคลที่มีความสุข สิ่งที่เราควรจะต้องดำเนินต่อไปก็คือ การวางโครงการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น โดยลำดับจะสู้กับข้อเท็จจริงทั้ง ๓ ข้อต่อไปนี้

๑. การพยายามแก้นิสัยของตนเอง

๒. การพยายามแก้ความเข้าใจตนเองเพื่อจะได้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง พอใจในตนเอง และมีความรู้สึกปลอดภัย

๓. การพยายามปรับปรุงอารมณ์ของตนเองเพื่อเราจะสามารถเอาชนะอุปสรรคของชีวิตได้ โดยวิธีของผู้ที่มั่งคั่ง

๑. การพยายามแก้นิสัยของตนเอง

การพยายามหารากฐานแห่งนิสัยที่เรากำลังเป็นอยู่ว่าต้นของความต้องการประการใดของเรา แล้วหาวิธีที่จะทำให้มันดีที่สุดในต้นของความต้องการเหล่านั้น การสร้างนิสัยใหม่ จะต้องประกอบด้วยความรู้สึกนึกคิด และการกระทำใหม่ ซึ่งจะรวบรวมกันขึ้นเป็นบุคคลิกภาพ โดยรู้จักใช้วิธีที่เหมาะสมกว่าเดิมในการต้นของความพอใจ แทนที่จะพยายามแก้นิสัยเดิมที่เราคิดว่าไม่ดีหรือไม่เหมาะสม เมื่อทำได้เช่นนั้นแล้วก็ควรต้องทำอยู่ตลอดไป จนนิสัยใหม่มีโอกาสมั่งรากฐานลงในตัวเราได้อย่างมั่นคง และนิสัยเดิมค่อย ๆ หายไป ถึงแม้ว่าเราจะเสียเวลานานในการกระทำนี้ เราก็ไม่ควรจะท้อใจ

๒. การพยายามแก้ความเข้าใจตนเอง

การแก้ความเข้าใจตนเองของเราจะต้องมีโครงการโดยการคิดหาคุณค่าของจุดมุ่งหมายที่เราตั้งไว้ แล้วพยายามกล่อมเกลาจุดมุ่งหมายนั้นให้เข้ากับบุคคลิกภาพและความสามารถของเรา อย่ามุ่งต้องการแต่จะให้เรามองตัวเองในทางที่ดีเด่น วิธีที่ดีที่สุดที่จะช่วยความรู้ดีกว่าตนเองไม่ใช่คน บอกพร้อมก็คือ พยายามปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเองและความรู้สึกปลอดภัย และในขณะเดียวกันก็พยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำตนให้มีความคับข้องใจอยู่เสมอ ในการที่พยายามขวนขวายต้องการแต่สิ่งที่เป็นความสามารถของเรา

๓. การพยายามปรับปรุงอารมณ์ของตนเอง

เรามักจะรู้ตัวว่า เรารู้สึกวิตกกังวลเพราะเหตุไร แต่เราก็ไม่สามารถระงับอารมณ์นั้น ๆ ได้ เราจะช่วยตัวเองในสภาพแวดล้อมชนิดนี้ได้อย่างไร? ต่อไปนี้เป็นหลักในการช่วยผ่อนคลายอารมณ์

๑. ยอมทำให้รับรู้สภาพแห่งความผิดปกติ และรับรู้ด้วยว่าภายในร่างกายของเรากำลังมีการเปลี่ยนแปลง จงอย่ายืนยันกับตนเองว่าทุก ๆ สิ่งเรียบร้อย

๒. อย่าอยู่ว่าง ๆ พยายามหางานทำ อย่าสนใจกับความรูสึกของเราขณะนั้น พยายามมีสมาธิอยู่กับสิ่งที่เราทำ

๓. ถ้าช่วยให้ตนเองหายกังวลใจไม่ได้ ก็อย่าพยายามฝืนสิ่งที่จะมาช่วยทำให้อารมณ์ของเราผ่อนคลายลง ถ้าสิ่งนั้นไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น เช่นการสูบบุหรี่ หรือการเดินกลับไปกลับมา ข้อดี คืออย่าเพิ่มความวิตกกังวลด้วยความวิตกกังวล ถ้าวิกฤติการณ์ผ่านพ้นไปแล้ว อารมณ์ของเราก็จะกลับสู่สภาวะตนเอง จำไว้ว่า เวลาเท่านั้นที่จะช่วยรักษามาตรฐานได้

๔. ถ้าความไม่สบายใจของเราให้ผู้อื่นฟัง แม้ถึงนั้นอาจช่วยเราไม่ได้ แต่ก็ยังเป็นการช่วยแบ่งเบาความทุกข์ของเราไปได้บ้าง

๕. อย่าตัดสินใจสิ่งใดลงไปในขณะที่อารมณ์เสีย เป็นการยากที่เราจะให้เห็นปัญหาอย่างแจ่มแจ้ง ถ้าเราอยู่ในสภาวะที่เคร่งเครียด

ปรับปรุงการสังคมของเราให้ดีขึ้น

เราพยายามทำให้เข้าได้กับสังคมทุกหมู่ และพยายามติดต่อกับคนทุกชนิด ถ้าทำได้เช่นนี้จะรู้สึกดีว่าสบายใจขึ้น มั่นใจขึ้น และรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะเป็นสมาชิกของสังคมต่าง ๆ มากมายเพียงไร แต่ก็ยังไม่สามารถพอใจในตนเอง เราควรสำรวจเหตุผลแห่งการเข้าสังคมของเราด้วยคำถามตนเองดังต่อไปนี้

๑. เราคิดว่าตัวเรากับสังคมหมู่ใดคณะใดก็ตามที่เราเป็นสมาชิกอยู่นั้น เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเราหรือไม่?

ถ้าเราไม่รู้สึกเช่นนั้น เราจะเป็นเหมือนคนเต็มนอก ความพอใจในการสังคมของเราจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเรามีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคมนั้น ๆ และกลุ่มสังคมนั้น ๆ ก็ต้องยอมรับรับรองเราด้วย

๒. เราเกิดความรู้สึกว่าตัวเราขึ้นอยู่กับหมู่คณะนั้น ๆ หรือไม่ และสมาชิกในหมู่มีกี่ความรู้สึกเช่นเดียวกับเราหรือไม่?

ความรู้สึกว่าเราและหมู่คณะมีปัญหาอันเดียวกันจะช่วยให้จิตใจอย่างมากรวมกัน ถ้าเราเกิดความรู้สึกเป็นอิสระที่จะพูดถึงเรื่องของเรา หรือฟังผู้อื่นพูดถึงเรื่องของเรา หรือถ้าเรารู้สึกว่าปัญหาของ

เรามีคนอื่นช่วยรับแบ่งเบาไปด้วย อารมณ์ที่กดดันอยู่ภายในจะผ่อนคลายลง ความรู้สึกที่ว่าคนอื่น ๆ ก็มีความทุกข์เช่นเดียวกับเรา มีอำนาจพอที่จะรักษาจิตใจของเราได้

๓. ตั้งคัมหมั่น เหมาะสมกับความสามารถ สมรรถภาพ และจุดมุ่งหมายของเราหรือไม่?

ถ้าไม่ เราจะรู้สึกว่า ทั่วตัวเราหรือสังคมของเรา ไม่มีส่วนในชีวิตของเรา แต่ถ้าเราได้ผลจากการเข้าตั้งคัม ตั้งคัมนั้นจึงจะมีประโยชน์ต่อชีวิตของเรา

การเข้าใจตนเองและการยอมรับความจริงเท่าที่ตนเป็นอยู่ขณะนั้น

ถึงแม้เราจะพยายามปรับปรุงสุขภาพทางจิตของเราได้ถึงเพียงใดก็ตาม แต่เรายังมีอารมณ์บุคลิกภาพที่ตรงกับอุดมคติของเราได้ เพราะเรายังคงมีสิ่งต่าง ๆ ที่คอยดึงเราไว้ และที่เราไม่สามารถปลดปล่อยออกได้ สิ่งเหล่านี้คือ ความกลัว ความโกรธ ความปรารถนา และประสงค์การต่าง ๆ ที่ซับซ้อนซึ่งเราได้เคยถากถนเอาไว้ด้วยเด็กเป็นต้นมา สิ่งเหล่านี้ยังคงมีอิทธิพลอยู่ แม้ว่าเราจะไม่ปรารถนามันก็ตาม แต่จะเป็นการไม่ถูกต้องถ้าเราพยายามหลอกตนเองว่า เราไม่มีสิ่งเหล่านี้ในตัวเรา เราอาจหลอกดวงคนอื่นให้เข้าใจว่าเราเป็นคนชนิดที่เราอ้างถึงแต่จริงเป็นอยู่ ในการกระทำเช่นนั้นเราบังคับตัวเองให้หาสิ่งป้องกันรูปอันเกิดจากจินตนาการแห่งตัวเรา เราได้สร้างการเคารพตนเองที่ผิดไปจากความจริง อันจะเป็นการทำให้เรามีสุขภาพทางจิตที่ผิดปกติ

ถ้าเราพยายามเอาชนะข้อบกพร่องทั้งหลายในบุคลิกภาพของเราแล้วทำความเข้าใจตนเองแล้วยอมรับความเป็นตนเองเท่าที่เป็นอยู่ขณะนั้นของเรา ก็จะนับว่าเป็นการปรับปรุงที่ฉลาดและถูกต้องกว่าวิธีแรกมาก เราทุกคนควรต้องยอมรับว่าเรายังบกพร่องอยู่หลายทางในบุคลิกภาพของเรา เราต้องช่วยปรับปรุงตนเองให้ดีที่สุดที่จะทำได้ ถ้าเราวิ่งเกลียดตัวเองเพราะเราไม่สามารถปรับปรุงตนเองได้อย่างสมบูรณ์ คนอื่น ๆ ก็จะพากันวิ่งเกลียดเราไปด้วย หรืออย่างน้อย คนที่รู้จักข้อบกพร่องของตนเองและสามารถยอมรับความจริงข้อนี้ จะนับได้ว่าเป็นคนที่สุขภาพทางจิตที่ดีได้ แม้ว่าเขามีสข้อบกพร่องอยู่บ้าง

ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า เราสามารถช่วยตนเองให้มีสุขภาพทางจิตที่ดีได้ อย่างไรก็ตาม การช่วยปรับปรุงตนเองในเรื่องนี้ ก็ยังคงมีขอบเขตจำกัด เช่นเดียวกับการพยายามเยียวยาให้แก่ตนเองสำหรับโรคภัยไข้เจ็บทางกาย ในที่สุดถ้าเรารู้สึกว่าเรามีความผิดปกติทางจิตใจอย่างร้ายแรง จนไม่สามารถที่จะช่วยตนเองได้ ก็ควรไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะสำหรับโรคทางนี้.

อัมพา ไซติกเสถียร อ.บ.,ป.ม., M.S.,M.A.

ข้อลอบสำหรับท่านที่จบออกไป “ลากกระบี่”

คำว่า “ลากกระบี่” ใช้กับนักเรียนนายทหารเมื่อสำเร็จการศึกษาออกมารับราชการ การเป็นนายทหาร คำนี้ใช้ในภาษาไทยหลายสิบปีมาแล้ว อาชีพทหารเป็นอาชีพที่โอ้อำโก้ เก่งใจคนหนุ่มมานานแล้ว อย่างเมื่อ ๓๐ ปีที่ผ่านมา ผู้เขียนเองก็อยากเป็นทหารเหมือนกัน เมื่อกำลังเรียนความโอ้อำของเครื่องแบบก็เป็นที่คิดใจสาว ๆ เมื่อเรียนจบ รับพระราชทานกระบี่ ออกมาเป็นที่นายร้อยตรี นายเรือตรี มันก็ยิ่งโก้หนักขึ้น ไปข้างไหน สาว ๆ ตอมกันเกรียว มันน่าภูมิใจเสียนี้กระไร อิทธิพลของคำ “ลากกระบี่” มีได้ถึงปานนั้น คำว่า “ลากกระบี่” ถ้านึกดูโดยนัยแห่งนิรุกติศาสตร์ ก็น่าจะส่งเสริมให้มีความหมายขยายที่ มีความหมายกว้างขวางออกไปได้กระมัง คือหมายความว่า การเรียนสำเร็จวิชาอาชีพต่าง ๆ จะเป็นครู เป็นหมอ เป็นช่าง ก็ได้ ถ้าเป็นได้เช่นนั้น ก็จะขอยืมคำนี้มาใช้ในเรื่องที่จะเขียนนี้ เพราะในโอกาสนี้พวกเราที่จะออกไป “ลากกระบี่” กันหลายคน จะออกไปสู่โลกใหม่อีกโลกหนึ่ง คือโลกแห่งอาชีพ ซึ่งเป็นสถานการณ์ใหม่ ดึงแวดล้อมใหม่ เป็นระยะเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่สำคัญมาก ไม่ต่างอะไรกับระยะที่สำคัญอื่น ๆ ในชีวิตของมนุษย์เช่นตอนที่เริ่มเข้าโรงเรียน หรือตอนแต่งงานมีครอบครัวฉะนั้น

ผู้เขียนเขียนเรื่องนี้ด้วยเหตุต้องประการ ประการแรกก็คือ ได้เคยมีประสบการณ์ “ลากกระบี่” มานานแล้ว จะว่านานเท่ากับอายุของท่านที่กำลังจบออกไป “ลากกระบี่” ในวิทยาลัยของเราหลายคนที่ได้ ได้อยู่มาในโลกแห่งอาชีพครุมนานพอใช้ เคยมีความรู้สึกกระดกกระเด้งคึกคัก เข้มแข็ง อย่างที่ท่าน “ว่าที่” กศ.บ. หรือ อ.กศ. กำลังจะรู้สึกกันในขณะนี้ เคยมีรูปร่างกระเปรี้ยว ทะมัดทะแมง มีกล้ามเนื้อแข็งแรง มีเรือนผมอันดกดำ มีประจำทอนมันคงดัดขึ้นอยู่ในภาวะที่พร้อมที่จะต่อสู้กับงานอาชีพ ไม่ว่าจะยากง่ายอย่างไร แต่มาบัดนี้จะเป็นอย่างเดิมก็ไม่ได้ ดังชารย่อมเปลี่ยนแปลงไป ชรา พยาธิมาเยี่ยมกรายมากเข้า ความอู้อัยของข้ามาแทนความกระเปรี้ยว ไขมันมาแทนกล้ามเนื้อ ผมหงอกมาแทนผมดำ ผมหบางมาแทนผมหด ความดั่งเคียวของประจำทามาแทนที่ความมันคงดัดขึ้น เพราะดำรงตนอยู่ในการทำงานหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ราคัแห่ง “ว่าที่” ร้อยตรีหมดไปนานแล้ว อาจจะได้เดือนยศเป็นร้อยเอก หรือนายพัน มองไปข้างหลังเรือพ่วงเป็นทิวแถวคดโค้งคั่ง คนมีอายุเดียวเปรียบคนหนุ่มสาวทุกทางดังที่กล่าวมาแล้วก็จริง แต่

ธรรมชาติก็ยิ่งให้ความเป็นธรรมชาติอยู่บ้าง คือเสียความเป็นหนุ่มไป แต่ได้ประสพกรรมมากขึ้นเป็นการชดเชย ยิ่งเสียมาก ยิ่งได้มาก ประสพการเป็นของมีค่ายิ่งสำหรับมนุษย์ เป็นของที่จะชดเชยหากันด้วยเงินทองไม่ได้ ประสพการนี้แหละเป็นเหตุให้ผู้เขียนเขียนเรื่องนี้ เป็นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งก็คือท่านที่จะออกไป “ลากกระบี่” ทุกคนนั้นเมื่อสำเร็จการศึกษาไปจากวิทยาลัยแล้ว ถือว่าขาดจากวิทยาลัยหรือเปล่า จริงอยู่ทางกายภาพท่านอาจจะขาดไปจากวิทยาลัย แต่ทางจิตใจยังเล่าขาดหรือเปล่า อย่างไร ๆ ท่านก็ได้ชื่อว่าเคยเป็นสมาชิกแห่งสถานศึกษานี้ เคยเป็นคนหนึ่งในครอบครัวใหญ่ที่คงอยู่ ปลายซอยประสานมิตร บางกระบี่ ท่านจะทำอย่างไร ๆ ท่านก็ไม่มีวันพ้นสมาชิกของครอบครัวนี้ไปได้ ฉะนั้นท่านผู้ชดเชยไปจากวิทยาลัยแล้ว ไปประกอบกรรมใด ๆ ผลแห่งกรรมนั้นก็จะย้อนมาสู่ท่านผู้ชดเชย มาสู่สมาชิกทุกคนในครอบครัวใหญ่นี้เป็นแน่นอน เสมือนกับขว้างไม้ขว้างกาออกไป จะไกลปานใดก็กลับมากัดเคี้ยว ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนซึ่งก็เป็นสมาชิกคนหนึ่ง ในครอบครัวนี้ ก็ย่อมต้องเกิดความดีใจหรือเสียใจแล้วแต่สภาพของกรรมที่สมาชิกแห่งครอบครัวไปประกอบทำขึ้น เท่าที่กล่าวมาข้างพอสรุปได้ว่า ท่านทั้งหลายที่จะออกไป “ลากกระบี่” นั้นโดยความจริงแล้วตัวจากไป แต่ชื่อยังอยู่กับวิทยาลัยวิชาการศึกษา ฉะนั้นผู้เขียนจึงเห็นเป็นเหตุ ผลที่สมควรที่จะอ้างว่า เขียนเรื่องนี้เพื่อชื่อของวิทยาลัยวิชาการศึกษาด้วยอีกได้คนหนึ่ง

ดูจะเป็นที่เข้าใจกันทั่ว ๆ ไปในวิทยาลัยนี้ว่า “ การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม ” เป็นคติพจน์ของวิทยาลัย วิทยาลัยถือตามปรัชญาของการศึกษาแผนใหม่ว่า ความเจริญงอกงามของบุคคลเป็นวัตถุประสงค์ยิ่งใหญ่ของการศึกษา ผู้เขียนเองก็เห็นด้วยกับความยึดถือดังกล่าวมานี้ ฉะนั้นข้อถกเถียงกันโดยเนื้อหาที่เป็นข้อถกเถียงที่จะใช้สำรวจตรวจสอบความเจริญงอกงามของท่านในด้านต่าง ๆ ผู้เขียนคิดข้อถกเถียงเท่าที่จะนึกได้ในเวลาอันจำกัด ข้อถกเถียงจึงอาจขาดลักษณะที่ของมัน เช่น Validity หรือ Reliability ไปบ้าง ซึ่งต้องขออภัยใน ณ ที่นี้ด้วย ข้อถกเถียงมีดังนี้—

๑) ท่านคงเห็นด้วยหรือไม่ว่า การศึกษา คือ ความเจริญงอกงามพร้อมในด้านกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์ บุคคลที่เราถือว่าเป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วยการศึกษา จำเป็นต้องถึงพร้อมด้วยองค์ดังกล่าวมาแล้ว

๒) ถ้าท่านเชื่อตามข้อหนึ่ง โปรดสำรวจตัวเองว่าท่านถึงพร้อมด้วยองค์เหล่านั้นแล้วหรือยัง ถ้ายัง ยังขาดองค์ไหนบ้าง เหตุไรจึงขาด ท่านตอบตัวเองได้หรือไม่

- ๓) ท่านเชื่อหรือไม่ว่า เมื่อท่านออกไปประกอบอาชีพ ความเจริญงอกงามทั้งด้านนั้นเป็นของจำเป็นอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพ
- ๔) ท่านคิดหรือเปล่าว่า ท่านเรียนเก่งจากที่นี่ ท่านได้คะแนนเกียรตินิยม หรือท่านเก่งทางกีฬา เมื่อออกไปประกอบอาชีพ ถ้าท่านยังอ่อนทางอารมณ์และสังคม ท่านจะทำงานให้ดีขึ้นไม่ได้
- ๕) ท่านคิดด้วยหรือเปล่าว่า ถ้าวิทยาลัยวิชาการศึกษามีวัตถุประสงค์เพ่งเต็งในความเจริญงอกงามทั้งด้านนั้น ผู้ที่ท่านไปทำงานด้วยเขาจะมองหาความเจริญงอกงามเหล่านั้นของท่านอยู่เหมือนกัน
- ๖) ท่านคิดหรือเปล่าว่า เมื่อท่านออกไปทำงานอาชีพ วิชาความรู้ท่านก็มีอยู่ แต่วิชาที่จะใช้วิชาความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนที่ท่านไปทำงานนั้น เป็นเรื่องใหญ่อีกเรื่องหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึง
- ๗) ท่านออกไปจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาซึ่งคิดกันว่า เป็นวิทยาลัยสมัยใหม่ ท่านมีปรัชญาและวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานอาชีพอย่างไรบ้าง ท่านวางโครงการทำงานไว้แล้วหรือยัง
- ๘) ท่านคิดไว้หรือเปล่าว่า งานที่เขามอบหมายให้ท่านทำ ท่านต้องศึกษาวิเคราะห์ดูให้ละเอียดก่อนแท้เสียก่อน แล้วหาวิธีที่ดีที่สุดที่จะปฏิบัติงานนั้น
- ๙) ท่านเห็นว่หรือไม่ว่า บุคคลที่ท่านจะไปทำงานด้วย ย่อมมีความแตกต่างไม่เหมือนกัน เดียดกัน แตกต่างด้วย อารมณ์ สังคม ปัญญาสามารถ แตกต่างกับตัวท่านเอง แตกต่างกับคนอื่น ๆ ด้วยกัน ท่านมีวิธีการอย่างใดที่จะทำงานกับเขาเหล่านั้นให้ได้ประโยชน์คนประโยชน์ท่านทั่วกันทุกคน
- ๑๐) ท่านคงเคยเรียนศีลธรรมในพระพุทธศาสนาไม่ใช่น้อย ถ้าท่านเป็นพุทธศาสนิกชน ท่านคิดว่าศีลธรรมเหล่านั้นจะช่วยในการปฏิบัติอาชีพของท่านได้อย่างไรบ้าง มีข้อใดหมวดใด
- ๑๑) ท่านรู้จักหลักธรรมในการ “ครองตน” และการ “ครองตน” ในพระพุทธศาสนามั้แล้วหรือยัง ท่านเห็นด้วยกับหลักเหล่านั้นหรือไม่ ถ้าเห็นด้วย จะใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างไร

- ๑๒) ท่านเป็นนักศึกษาสมัยใหม่จากวิทยาลัย ท่านคงบูชาความคิดความเห็นของท่านอย่างยิ่งยวด ความคิดความเห็นเป็นของสำคัญยิ่งในการทำงาน ท่านคิดว่าท่านควรระมัดระวังในเรื่องความคิดความเห็นอย่างไรบ้าง เป็นต้นว่า ถ้าท่านเคารพนับถือความคิดความเห็นของท่าน ท่านก็ต้องฟังและเคารพความคิดความเห็นของผู้อื่น ท่านต้องบริหารความคิดความเห็นให้เป็นประโยชน์แก่หมู่คณะ ไม่ใช่ไปทะเลาะกันจนกระทั่งหันหลังให้กัน
- ๑๓) ท่านเชื่อแฉะหรือยังว่าการปฏิบัติหน้าที่การงานนั้น ไม่มีวิธีใดที่จะดีที่สุดเท่า วิธีการแห่งประชาธิปไตย ซึ่งแม้บางทีอาจจะเข้าใจไม่ทันใจของท่าน แต่ก็เชื่อมั่นชดช้อยเพราะเป็นที่สบายใจทุกฝ่าย เป็นประโยชน์อยู่เสมอเพราะไม่เป็นอันตรายแก่ใคร ท่านเข้าใจในข้อที่ว่า “ประชาธิปไตยคือวิถีแห่งการดำเนินชีวิต” หรือ “ประชาธิปไตยเป็นวิธีการของอารยชน” อย่างไร
- ๑๔) ท่านได้รับสิทธิต่าง ๆ เมื่อท่านออกปฏิบัติอาชีพการงาน ท่านทราบหรือยังว่า ถ้าท่านมีสิทธิ ท่านก็ย่อมมีหน้าที่ชดช้อย
- ๑๕) ท่านเข้าใจคำว่า “ความเป็นผู้นำ” อย่างไร คุณลักษณะดังเช่นความริเริ่ม ความเป็นประชาธิปไตย ความสามารถ ความรู้จักคิดจิตใจ เป็นลักษณะสำคัญของความเป็นผู้นำอย่างไร
- ๑๖) ท่านเข้าใจและเห็นความสำคัญของการติดต่อกับคน (Approach) ในการประกอบอาชีพของท่านหรือไม่ Approach ที่สมควรเป็นอย่างไร ความสุภาพอ่อนน้อม ความเป็นผู้ฟังที่ดี การแต่งตัวดี สำคัญแก่ Approach อย่างไร
- ๑๗) ท่านเข้าใจในคำในพุทธศาสนาสองคำนี้อย่างไร :— อภิจจการ, อภากวาท
- ๑๘) ท่านนับถือปัญญาสามารถและศักยภาพของท่านเอง คนอื่นเท่าใด ท่านควรรู้ดีอย่างไร คือบัญญาสามารถ และศักยภาพของเขา
- ๑๙) ท่านเชื่อในพระพุทธวจนะที่ว่า “คนของคนย่อมเป็นทั้งแห่งตน” แล้วจะนำหลักนี้ไปใช้ในการปฏิบัติการณ์ของท่านอย่างไร
- ๒๐) ท่านเชื่อหรือไม่ว่า บุคคลิกภาพเป็นอุปกรณ์สำคัญในการประกอบการณ์ของมนุษย์ และบุคคลิกภาพเป็นของปรุงแต่งได้ บุคคลิกภาพคือไปนทานมีแล้วหรือยัง :— ความเป็นผู้นำ ความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ อารมณ์ขัน ความร่วมมือ

กับผู้อื่น ความริเริ่ม ความมีกิริยาจาจี้ พินิจพิจารณาแต่งตั้งตัวดี ทนหรือความรู้จัก
บังคับใจตัวเอง ความมีอารมณ์สุมบูรณ์แถมั่นคง ความรู้จักรับผิดชอบ ความรู้จัก
ตัวเอง ความขยันขันแข็ง ความละเอียดถี่ถ้วน ความสามารถแก้ปัญหา ความสามารถ
ปรับปรุงตัว ความตั้งใจจริง ความคิดถึงอกเขาอกเรา ความมีใจกว้าง ความสามารถ
วิเคราะห์เหตุการณ์ ความเชื่อในตัวเอง ความเข้าสังคมได้ เข้าวิน ความตรงต่อเวลา ฯลฯ

ท่านว่าที่ กศ.บ. หรือ อ.กศ.ทั้งหลาย ผู้เขียนเขียนเรื่องนี้เพื่อตัวกันฟัง ท่านอ่านแล้วจะเชื่อ
หรือไม่ก็ตามอัธยาศัย ถ้าเห็นว่าไร้สาระ ก็อย่าเอาไป ทั้งไว้แต่ที่ ปากซอยประสานมิตร ถ้าสนใจ
ก็ลองตอบข้อสอบกับตนเอง แล้ววัดผลตนเอง จะได้ grade ออกมาเท่าไรไม่สำคัญ ถ้าตอบตก
คราวนี้ คราวต่อไปก็ตอบใหม่ได้แต่ละครั้งจะดีขึ้น ผู้ที่จะประกอบอาชีพนั้นตามหลักวิชาท่านว่าต้อง
ถามอย่าง คือ

๑. รู้จักตัวเอง ซึ่งพระพุทธศาสนาเรียกว่า “อัตตัญญูตา”
๒. รู้จักอาชีพ
๓. เอาตัวเองเข้าเปรียบกับอาชีพ

ขอถามว่าขณะนี้ท่านรู้จักตัวเองดีจริงแล้วหรือยัง ท่านออกไปจากวิทยาลัย วันหนึ่ง ๆ ท่าน
คงนึกอะไรหลาย ๆ อย่าง นึกอะไรก็นึกเกิด แต่อย่าดื่มถึง “ประสานมิตร” บางกะบีไว้
บ้างแหละเป็นดี

เทือก กุสุมา ณ อรุชยา อ.บ., ป.ม., M.A.
หัวหน้าคณะวิชามนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์

คนเก่า

เพื่อส่งเสริมความคิดของท่านอิกรที่จะให้วันกลับบ้าน ประการแรกจึงเปิดหน้าชุมนุม
 นชนเพื่อนคิดทั้งเก่าและใหม่จะได้ทราบว่ารุ่นพี่ของพวกเราขณะนี้รับราชการอยู่ที่ใด อนึ่ง ผมใคร่
 ขอร่อนนิติตทุกรุ่นที่ขอกรับราชการแล้ว กรุณาแจ้งสถานที่รับราชการให้ผมทราบด้วย เพื่อจะ
 ได้จัดหน้าชุมนุมได้ทุก ๆ ปี สำหรับในปีนั้นเนื่องจากนิติตแต่ละคนไม่ได้แจ้งให้ผมทราบด้วยตนเอง
 การรวบรวมอาจจะมีผิดพลาดได้บ้าง ขอได้กรุณาแจ้งให้ผมทราบเช่นกัน อีกประการหนึ่ง ถ้านิติต
 ผู้ใดย้ายที่ทำงาน กรุณาแจ้งให้ทราบด้วย เพื่อจะได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงให้ทุกคนทราบเป็นครั้ง
 คราวไป การติดต่อกับผมทุกครั้ง กรุณาส่งมา ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประธานมิตร แต่แห่งเดียว

รายชื่อและที่ทำงานของนิติตรุ่นแรก

๑. ดำรง รัตนจารย์	ศึกษาคอ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
๒. เสนาะ จันทรสุริยา	ศึกษาคอ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
๓. ทรง คำตวรณ	ร.ร. วัดพระยาบัง พระนคร
๔. ปิพัตร พงษ์ธานี	ร.ร. ชตประทานนุเคราะห์ นนทบุรี
๕. ทรงศักดิ์ ศรีภาพดินธุ์	วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประธานมิตร
๖. สัมบูรณ์ พรรณากพ	วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน
๗. จรูญ มิตินทร์	วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประธานมิตร
๘. เติม จันทชุม	ศึกษาคอ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
๙. ศรัศกดิ์ บุญยภักดิ์	วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน
๑๐. เกียรติ ศรีพงษ์	วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประธานมิตร
๑๑. บุญส่ง ทองประศรี	วิทยาลัยบางแสน ชตบุรี
๑๒. เกษม ถัดหอม	ร.ร. ฝึกหัดครูอุปราชธานี
๑๓. ดันศักดิ์ คำแสน	ร.ร. บ้านท่ม อ. เมือง ขอนแก่น
๑๔. สัมบัติ ศรีสมวงศ์	ร.ร. ภูเก็ตวิทยาลัย ภูเก็ต
๑๕. อานนท์ นันทปรีชา	ร.ร. ภูเก็ตวิทยาลัย ภูเก็ต
๑๖. เดวี อาจองค์	ศึกษาธิการอำเภอตำบ. ะเยิงใหม่
๑๗. พน มาทอง	ศึกษาธิการอำเภอชะอวด นครศรีธรรมราช

๑๘. ประจวบ คำบุญรัตน์
๑๙. ประมาณ ณะกัม
๒๐. ถนอม พิเศษพงษา
๒๑. ระเบียบ วัฒนสิงห์
๒๒. มงคล ศรีไพรวรรณ
๒๓. สุภรณ์ ศรีพห
๒๔. จัน ดนเผือก
๒๕. บุญถึง แน่นหนา
๒๖. พิเชษฐ์ คงทน
๒๗. ดัญญา เรียบวรรณ
๒๘. สัมพงษ์ จิระนนท์
๒๙. สุพจน์ สุขภม
๓๐. พงศ์ สุวรรณชาติ
๓๑. แสง คุณโตกยะ

รายชื่อและที่ทำงานของนิสิตรุ่นที่สอง

๑. อภิรมย์ ณ นคร
๒. ทวี ท่อแก้ว
๓. ดุษฎีเดช สัมบัติพานิช
๔. พะนอม แก้วกานิต
๕. พจน์ ธิญญพันธ์
๖. สมนึก บำรุง
๗. บัญญัติ บุญอ้อม
๘. ชนะ ประณมศรี
๙. ประเสริฐ วิทยารัฐ
๑๐. กระแสร์ มาตยาภรณ์
๑๑. สายยนต์ เขียมประสงค์
๑๒. ศาคร ตรีนันทวัน

- ศึกษาศึกษาธิการอำเภอเมืองสุโขทัย
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน
 ศึกษาธิการอำเภอเดิมพันของค์ พระนคร
 ประจำแผนกศึกษาธิการอำเภอเมือง อุตรธานี
 ศึกษาธิการอำเภอ กิ่งหนองหมุ่ สระบุรี
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประจักษ์มิตร
 ศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประจักษ์มิตร
 ศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
 วิทยาลัยเทคนิค พระนคร
 ร.ร. ประจำอำเภอบ้านบึง ชลบุรี
 วิทยาลัยเทคนิค นครราชสีมา
 วิทยาลัยเทคนิค สงขลา
 ร.ร. ฝึกหัดครูบ้านเดิมเจ้าพระยา

- ศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
 ร.ร. ฝึกหัดครูอุบลราชธานี
 ร.ร. ประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ร.ร. ฝึกหัดครูอุบลราชธานี
 ร.ร. ฝึกหัดครูนครราชสีมา
 ร.ร. ชตราษฎ์บำรุง ชลบุรี
 ร.ร. พรหมานุสรณ์ เพชรบุรี
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประจักษ์มิตร
 ศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
 ร.ร. ศักขานารี หนองบุรี
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประจักษ์มิตร

๑๓. บุญส่ง ธารภรณ์

๑๔. สุโท เจริญสุข

๑๕. จำเนียร ดงวนพอก

๑๖. อนนต์ อนันตวัณษ์

๑๗. วีระ เทศวิศาล

๑๘. เจริม ถีบขจร

๑๙. สัมพงษ์ ศิริเจริญ

๒๐. พินิจ รื่นเรือง

๒๑. ถวัลย์ ธิบประเสริฐ

๒๒. ไพรัตน์ นวตแสง

๒๓. ดำราญ ถาวรยศม์

๒๔. เตโช ถ้วนานนท์

๒๕. สัมชัย วุฒิปรีชา

๒๖. วิชชา อัครคำสัตว์

๒๗. บุญช่วย ฉำฉาณิ

๒๘. กมสัน อุกุมมา

๒๙. บรรจง ชูสกุลชาติ

๓๐. โสภณ สุวรรณโรจน์

๓๑. เตมอ นาคพงศ์

๓๒. สดับ อัครดาระ

๓๓. วิญญู ศรีอุทัย

๓๔. ณรงค์ อนันตวัณษ์

๓๕. ศิริศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์

๓๖. วิวัฒน์ ปราณวิทยา

๓๗. ดุษฎี วงศ์ศิริ

ร.ร. ฝึกหัดครูเชียงใหม่

ร.ร. ฝึกหัดครูนครเขื่อนขันธ์

วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน

วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน

ร.ร. ฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ร.ร. พัทลุง พัทลุง

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประจักษ์มิตร

ศึกษาคือ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ร.ร. มัชฌิมสาริต วิทยาลัยวิชาการศึกษา

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประจักษ์มิตร

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประจักษ์มิตร

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประจักษ์มิตร

ศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งบงกชใหญ่ หนองบัว

ร.ร. ฝึกหัดครูพระนคร

ศึกษานิเทศก์อำเภอวิเศษไชยชาญ อ่างทอง

ร.ร. อยุรยาวิทยาลัย อยุรยา

ศึกษานิเทศก์อำเภอพะเยา เชียงราย

ร.ร. ฝึกหัดครูพิษณุโลก

ร.ร. ฝึกหัดครูหนองบัว

ศึกษานิเทศก์กิ่งอำเภอคลองด่าน หนองบัว

ร.ร. ฝึกหัดครูหนองบัว

ศึกษานิเทศก์อำเภอภาชีเจริญ หนองบัว

วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน

ศึกษานิเทศก์อำเภอเมือง ประจักษ์มิตร

ศึกษานิเทศก์อำเภอบางบัวทอง หนองบัว

เลิศ ชูภาค

คณะกรรมการองค์การนิสิต ปี ๒๕๔๔

นายชม ภูมิภาค

นายก

นายจันทร์ ชุ่มเมืองปักย์

อุปนายก

นายอุดม วโรตม์สีกขจิตต์

สารณียกร

นายจันทร์ ชุ่มเมืองปักย์

ทำการแทนเหรียญิก

นางสาวบุญยืน พัฒนจรัส

ทำการแทนปฏิคม

นายสุพจน์ วัฒนประดิษฐ์

โฆษก

นายสวัสดิ์ ดวงจันทร์

เลขานุการ

นายสมาน เฉดระการ

ประธานชุมนุมสังคมวัฒนธรรม-ศิลป

นายวัฒนา พรหมสาขา ณ สกลนคร

ประธานชุมนุมฟุตบอล

นายสมศักดิ์ เถาภักดี

ประธานชุมนุมรักบี้ ฟุตบอล

นายประวิทย์ อัสเวศน์

ประธานชุมนุมกีฬาในร่ม

นายประทีป ผิวขำ

ประธานชุมนุมกีฬากลางแจ้ง

นายทวีวัฒน์ อยู่ทวี

ประธานชุมนุมถ้ำยรูป

นายกกล้าหาญ ฤกษ์สำราญ

ประธานชุมนุมเทนนิส

นายสมัย ขอดอินทร์

ประธานชุมนุมดนตรี

นายสุธรรม สุกระกาญจน์

ประธานชุมนุมภาษาอังกฤษ

คณะกรรมการจัดทำหนังสือประจำปี ๒๕๕๙

สาราณียกร

นายอุดม วโรตม์สถิตยดิษฐ์

ฝ่ายจัดการ

นายชม ภูมิภาค

นายสวัสดิ์ ดวงจันทร์

นายจันทร์ ชุ่มเมืองปักข์

นายสุจินต์ ไตติลานนท์

นายสุธีระ ร่ำรวย

นายคณิง บุรณะหิรัญ

นายสันธนะ บุญปาลิต

นายสมาน เจริญการ

นายวิศิษฐ์ ดวงสงค์

ฝ่ายโฆษณา

นายสุวัฒน์ มุทธเมธา

นายสุทธิ เฟื่องปาน

แถลง

ประธานมิตร ๒๔๕๕ ดำริเป็นเดิมออกมาก็แล้วด้วยความร่วมแรงร่วมใจของพวกเรา
ชาวประธานมิตร ซึ่งมีเดวิดเทาดงอันเข้มแข็ง ช่วยกันกระตุ้นผลักดันจนงานชิ้นนี้สำเร็จออกมาได้
อย่างน่าพากพุม เราคณะจัดทำคำพูดได้เต็มปากว่า “ประธานมิตร ๒๔๕๕” เดิมนี้ มีแต่สาระ
ที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษา และผู้ใฝ่ใจในการศึกษาแผนใหม่เป็นอย่างยิ่ง เรื่องทุกเรื่องล้วนแต่
เกี่ยวกับเรื่องของการศึกษาทั้งสิ้น คุณออกจะหนักไปสักหน่อยแต่ที่เราทำหนังสือไปในแนวนี้ เพราะ
เราเป็นนิติวิทยาดุษฎีการศึกษ ซึ่งมีเจตนาและมีโน้ตมุงมั่นที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาของชาติ
ให้เจริญรุ่งเรือง และก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ฉะนั้นไม่ว่าเราจะมีวิถีทางใดที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาได้
เราจะทำทงนั้น หนังสือประจำปี ก็เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยได้ เราจึงรับใช้วิถีทางอันนี้เพื่อ
ช่วยพัฒนา การศึกษาให้ก้าวหน้า นี่เป็นความหวังของคณะจัดทำ แต่ว่าหนังสือนี้จะช่วยได้สัก
เพียงไรนั้นเราไม่ทราบได้ เราเฝ้าเร่งทำทำไปตามที่หวังไว้

เรื่องต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้ได้รับความกรุณาจากอาจารย์หลายท่าน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็น
เรื่องที่เรียกว่ามีรตเข้มทั้งนั้น หวังว่าการนักศึกษา ผู้ใฝ่ใจการศึกษาอ่านแล้วคงวางไม่ตงเหมือนกัน

หนังสือเท่านั้นที่จะพาท่านไปสู่โลกกว้าง และบางครั้งอาจจะพาท่านออกนอกโลกก็ได้ จึง
หวังว่าหนังสือเล่มนี้อย่างน้อยก็คงจะพาไปสู่โลกที่กว้างขวางของการศึกษาได้ยิ่งขึ้น

สาราณียกร

บริษัท สุรพาณิชย์ จำกัด

ในความอุปการะขอรัฐบาล

SURA PHANICH Co., Ltd.

๑๐๙๗/๘ ถนนสุขุมวิท แขวงกะปิ พระนคร โทร. ๕๗๕๑๘

๒๕ ๘ ๘๘๘ ๖๘๘ ๕ ๖๘๘ ๕
เก้าอี้เหล็ก มีที่เขียนหนังสือติดตั้งพับเก็บได้

เหมาะสำหรับสถานศึกษาและใช้งานทั่วไป

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้สั่งใช้แล้ว

จำหน่ายที่

บริษัท สุรพาณิชย์ จำกัด

๑๐๙๗/๘ แขวงกะปิ พระนคร

โทรศัพท์ ๕ ๗ ๕ ๑ ๘

โรงเรียนธีรภัทรวิทยาลัย

ลี้พระยา และ พระโขนง

จังหวัดพระนคร

ถนนลี้พระยา พระนคร

โทรศัพท์ 32379

หน้าอำเภอพระโขนง

โทรศัพท์ 57959

กลางวันรับนักเรียน ป. ๑-ม. ๖

เฉพาะชาย

รับนักเรียนตั้งแต่เด็กเล็ก-ม. ๖

รับทั้งชาย-หญิง

ตอนเย็น Twilight School

รับ ป. ๑-๔ และ ม. ๓, ม. ๖

เฉพาะหญิง

(สหศึกษา)

มีทั้งอยู่ประจำและเดินเรียน

ท่านเรียน ENGLISH ได้แน่นอน

วิธีใหม่ - ทฤษฎี ทำให้การเรียนง่ายขึ้น
ไม่ต้องท่องศัพท์ที่น่าเบื่อ เป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนานเพลิดเพลิน นั่นคือ
การเรียนโดยวิธีธรรมชาติ

แม้จะเป็นการเรียนด้วยตนเอง
แต่วิธีที่ดัดเยิดนี้สามารถทำให้ท่านออกเสียงได้อย่างถูกต้อง
ท่านจะได้รับการตรวจแบบฝึกหัดและประกาศนียบัตรจาก

THE NATURE METHOD INSTITUTE EUROPE

รับรองโดยศาสตราจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาแห่งยุโรป....

อย่าละโอกาสดีนี้ผ่านไปเสีย

ขอระเบียบการได้ ฟรี โดยกรอกข้อความในบัตรข้างล่างนี้ส่งไปที่....

The Nature Method Institute ที่ ป.ณ. ๓๓๓ พระนคร

ชื่อ

ที่อยู่

(โปรดเขียนให้ชัดเจน)

(ป.ณ.)

ด้วยอภินันทนาการ

บริษัท โอเวอร์ซีประกันภัย จำกัด

๓๐๔ ถนนเลียบป่า พระนคร

สินค้าไฟฟ้า

G.E.C.

ย. อ. ช.

ประจำปี ๑๙๕๗ ตกเข้ามาแล้วอย่างครบครัน เช่น....

ตู้เย็น ย.อ.ช. ทุกขนาด — เครื่องดูดฝุ่น — เครื่องขัดพื้น ย.อ.ช. พัดลม ย.อ.ช.
วิทยุพร้อมเครื่องเล่นจานเสียง ย.อ.ช. — พัดลมถ่ายอากาศที่มีประสิทธิภาพสูง
ที่สุดของ ย.อ.ช. ที่ขาดกราว พัดลมชนิดนี้เหมาะสำหรับใช้กับห้องที่ใช้เครื่อง
ปรับอากาศ — ห้องมืด — ห้องล้างรูป — ห้องเอ็กซเรย์ — และห้องนอนที่ไม่
เปิดหน้าต่างนอน - และหลอดไฟฟ้า “ย.อ.ช.” ทุกชนิดและทุกขนาด

บริษัท กมลสโกล จำกัด สามยอด
และ บริษัท ไทยบริษัทก๊าซพานิชย์ จำกัด ถนนมหาชัย
ผู้แทนจำหน่ายในประเทศไทย

ด้วยอภินันทนาการ

จาก

บริษัท พี. แอล. บราเดอร์ส จำกัด

P.L. Brother Co., Ltd.

สีลม Silom

บางรัก พระนคร

บริษัท วิทยิตรกอลร่าง จำกัด

อาคาร ๑ ถนนราชดำเนิน พระนคร

โทร. ๒๔๒๑๐

ออกแบบ, ดำเนิน,

รับเหมาก่อสร้าง

“แบ่งบุญกัน”

สลัมที่มีรสอร่อย แบ่งที่มีคุณภาพสูง
ย่อมเป็นที่ถูกใจของแม่บ้านแม่เรือนเป็นอย่างดี

ฉะนั้น หากท่านต้องการแบ่งทำขนมต่างๆ แทบทุกชนิด เช่น แบ่งถั่ว
ทำสลัม แบ่งทำพายม่อม แบ่งญวนข้าวจ้าว แบ่งญวนข้าวเหนียว แบ่ง
ทองหยอด แบ่งทำขนมจับ-ปั้นสับ แบ่งทำขนมชั้น แบ่งมันสิงคโปร์ แบ่ง
สำหรับลงผ้าขาวสะอาด ถึงแม้จะเป็นหน้าฝนเมื่อลงไว้แล้วก็ไม่มีกลิ่นบูดหรือ
เหม็นเปรี้ยว ซึ่งเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป โดยเฉพาะสลัมแล้วเราให้บริการ
ทำให้ท่านตามสั่งเป็นที่ถูกใจของท่านเสมอ จึงขอเชิญท่านไปที่

ชุดิน ๒๐๗ ถนนตะนาว ระหว่างวัดมเหยงคณ์ กับ อ. จ. ส.

ซึ่งเรายินดีแนะนำในการทำขนมทุกชนิด พร้อมทั้งสลัมด้วย

ชุดิน ๒๐๗ ถนนตะนาว พระนคร

ด้วยอธิษฐานนาการ

จาก

โรงเรียนสตรีหัดสิงห์เส็น

ยศเส พระนคร

ต้องการซื้อ

แบบเรียน เครื่องเขียน

เครื่องแบบ เครื่องอุปกรณการเรียน

เครื่องกีฬา เครื่องใช้สำนักงาน ฯลฯ

ด้วยราคาถูกกว่าท้องตลาด

โปรดตรงไปที่

ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์

อาคาร ๕ ถนนราชดำเนิน พระนคร

โทร. 24294 และ 22990

ด้วยความเอื้อเฟื้อจาก

ประทับ คล่องตรวจโรค

วิศวกรผู้ชำนาญการก่อสร้าง

อาคารเรียนนิสิตหญิงชายวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ขอขยประสาณมิตร ราคา ๗,๕๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

บริษัท ประเท็บ เอนยิเนียริง จำกัด

THE PRAKEB ENGINEERING CO., LTD.

๑๐๔ ถนนพระอาทิตย์ โทร. ๒๔๕๕๒ ตู้ ป.ณ. ๘๕๐

เครื่องยนต์
ดีดระหัด...

ดีดระหัด

เพื่อการกุศลกรรม และอุตสาหกรรม
ขนาดตั้งแต่ 2 - 2½ - 3 แรง
แข็งแรง...ประหยัด...ราคาถูก...กินน้ำมันน้อย

น้ำหนักส่วนจำกัด...

ธรรมวัฒน์

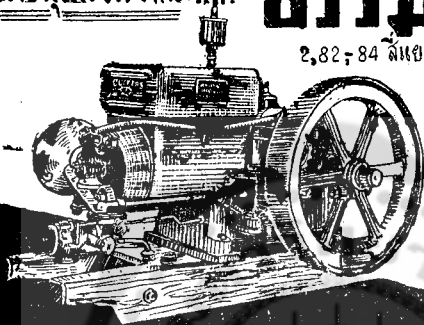
2,827 84 ลิ้นแอกอุทกรรม เจริญกรุง พระนคร

โทร. 21784

โทรเลขย่อ...

“ธรรมวัฒน์”

ผู้ไฟฟ้าจำน่วย

เนรมิตร

๓๐ ปากตรอกบุญพระ
บางลำภู พระนคร

ไทยภาษา

เลขที่ ๒๕ ถนนสามเสน
เชิงสะพานตรงข้ามโรง
ภาพยนตร์บุญพระ
พระนคร

เซฟโรเลตดีกว่า ---

และดีที่สุดในโลก .

ตัดเสื้อ กางเกง นำหน้าทุกยุคทุกสมัย
เป็นที่นิยมของนักศึกษา ข้าราชการ
และประชาชนทั่วไป
ตรงต่อเวลา ราคาเบา

เชิญชมได้ที่

บริษัท บัตเลอร์ แอนเว็บสเตอร์ จำกัด

สุริวงษ์

ท.ท.ท.

“สถานีนุมนุมดารา”

ผู้ประกาศรายการพิเศษ

สรรพสิริ วิรยสิริ, สมจิตต์ สิริพิชัย, พิชัย วาสนาตั้ง, ร่ายง คำครพนัน, ดนัย ศรียาภัย,
เกษม หวังในธรรม

ผู้อ่านข่าวภาคบ่าย และภาคปรกติ (เวลาข่าว 13.00 น. 20.00 น. และ 22.00 น. ครึ่งละ 15 นาที)

สมชาย มาตาเจริญ, อาคม มกรานนท์, ประกอบ ดังกานนท์, มนต์ รามโยธิน

ผู้ประกาศภาคปรกติ (เวลา 18.00–22.45 น. คลื่น 445 เมตร 200 เมตร และ 56.8 เมตร)

เย็นจิตต์ สัมมาพันธ์, นวตระกูล ทองเหนือ, ดาเรศร์ คำตะจันทร์, อติศักดิ์ เค็ดนันทน์,
พุดดา อนะมาน, ชุนท์ จิตตะโยธิน, มาดั้น ชดานุเคราะห์

ผู้ประกาศภาคเพลินเพลง (เวลา 17.00–22.30 น. คลื่น 261.77 เมตร และ 59.61 เมตร)

พะออง คงตั้งดี, สุภาพ รัชมิทัต, เย็นจิตต์ สัมมาพันธ์, พุดดา อนะมาน, วิวัฒน์
เค็ดนันทน์, วันชัย อรรถเวทย์วรคุณ, มาดั้น ชดานุเคราะห์, มาดั้น ยมกกุล, เกียรติศิริ
เทพปัญญา, ศุภมิตร คำตะจันทร์, ผ่องศรี วัฒนศิริ, นฤมิต อมาตย์กุล, นิรมล อิศรางกูร
ณ อยุธยา, สุนทรา สมิโตบต

ผู้ประกาศภาคเอฟ.เอ็ม. (เวลา 19.00–22.15 น. ความถี่ 95 เมกะไซเคิล)

ร่ายง คำครพนัน, จิรา คำครพนัน, จดาศรี อุษโกมต, วันชัย อรรถเวทย์วรคุณ

ผู้ประกาศภาคบ่าย (เวลา 12.00–14.30 น. หรือ 15.30 น. คลื่น 200 เมตร และ 56.8 เมตร)

ม.ต. พร้อมจิตร สนิทวงศ์, ม.ร.ว. พิศวาส ดิศักดิ์ นาควนิช, รวงทอง ทองถิ่น
ศรีสุตา รัชตะวรรณ, ระจิต ภิญโญวนิช, สุนทรา สมิโตบต, นิรมล อิศรางกูร ณ อยุธยา,
อารีย์ นกคณตรี, พุศศรี เจริญพงศ์, สุทธิวรรณ มิกานนท์, ราตรี สัมบุต

ผู้ประกาศภาคเช้าวันธรรมดา (เวลา 6.00–10.00 น. คลื่น 261.77 ม. 200 ม. และ 56.8 ม.)

นพดล ทองเหนือ, ดาเรศร์ คำตะจันทร์, อนรรักษ์ วิทิตวกร, พุศศรี เจริญพงศ์,
ศุภมิตร คำตะจันทร์, เกียรติศิริ เทพปัญญา

ผู้ประกาศวิทยุโทรทัศน์ (ไทยทีวี) วันอังคาร, พุธ, ศุกร์, เสาร์ และอาทิตย์

เย็นจิตต์ สัมมาพันธ์, อารีย์ นกคณตรี, ดาเรศร์ คำตะจันทร์, นพดล ทองเหนือ,
นฤมิต อมาตย์กุล, วรพจน์ เดชะบุญ, ศุภมิตร คำตะจันทร์, ม.ร.ว. ประสงค์

บริษัทธีระพานิชจำกัด

๑๒๘-๑๓๐ บางขุนพรหม พระนคร

(ในความอุปการะของรัฐบาล)

โทรศัพท์ ๒๔๗๐๑

THIRA PANICH CO., LTD.

128-130 BANG KHUNPHROM SAMSEN ROAD, BANGKOK THAILAND.

General Importers and Commission Agents

รับส่งสินค้าจากประเทศต่างๆ
ในทวีปเอเชีย ยุโรป และอเมริกา

จำหน่ายปลีกและส่ง

เครื่องเขียนสำหรับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยแขนงต่างๆ
กระดาษพิมพ์ อุปกรณ์การโรเนียว และเครื่องมือเทคนิค
ในการช่างเขียนแบบแปลน และการรังวัด ฯลฯ

แผนกโรงพิมพ์

รับพิมพ์สิ่งพิมพ์ทุกชนิด หนังสือยก กระดาษสอบ
สมุดตราประจำโรงเรียนต่างๆ โดยประณีต และ
ราคาเบา

ตัวอักษรนั้นหนาการ

จาก

บริษัทดินแดงจำกัด

อาคาร ๒ ราชดำเนิน พระนคร